

Kajaanin kaupunki

TILINPÄÄTÖS **2022**

Kaupunginhallitus 4.4.2023
Kaupunginvaltuusto 12.6.2023

Tilinpäätös 2022 sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	5
1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset	5
1.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
1.2.1 Kaupunginjohtajan katsaus	5
1.2.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	7
1.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	13
1.2.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	22
1.2.5 Tilipäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	25
1.2.6 Kaupungin henkilöstö	27
1.2.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista asioista	33
1.2.8 Ympäristötekijät	36
1.2.9 Muut ei-taloudelliset asiat	38
1.3 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	39
1.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	42
1.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	42
1.4.2 Toiminnan rahoitus	47
1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset	49
1.6 Kokonaistulot ja -menot	53
1.7 Konsernin toiminta ja talous	54
1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	55
1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus	55
1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	56
1.7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	56
1.7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	57
1.8 Keskeiset liitetiedot	64
1.9 Tilikauden tuloksen käsittely	65
1.9.1 Tilikauden tuloksen käsittely	65
2 Talousarvion toteutuminen	66
2.1 Kaupunkistrategian toteutuminen	66
2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	72
2.2.1 Peruskaupungin investointiosan toteutuminen	72
2.2.2 Konsernihallinto	75
2.2.3 Vuolijoen aluelautakunta	89
2.2.4 Sivistystoimiala	91
2.2.5 Ympäristötekkninen toimiala	108
2.2.6 Kainuun pelastuslaitos -toimiala	120
2.2.7 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta, peruskaupunki	124

3 Tilinpäätöslaskelmat	125
3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet	125
3.2 Tuloslaskelma	125
3.3 Rahoituslaskelma	126
3.4 Tase	127
3.5 Konsernilaskelmat	129
4 Tilinpäätöksen liitetiedot	133
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	133
4.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	135
4.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	136
4.4 Tasetta koskevat liitetiedot	138
4.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	147
4.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	149
4.7 Kirjanpitokirjat ja tositelajit	151
5 Eriytetyt tilinpäätökset	152
5.1 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen	152
Kajaanin Vesi -liikelaitos	154
Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos	180
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	202
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	226
5.2 Tytäryhtiöiden toimintakertomus ja tilinpäätöstiedot	256
Kajaanin Teknologiakeskus Oy	256
Loiste Oy	259
Kajaanin Energiatuotanto Oy	264
Kainuun Voima Oy	266
Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus	269
Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	270
As Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari	273
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	274
Edukai Oy	278
5.3 Tytäryhtiöiden tilinpäätöstietoja 2021 - 2022	280
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	281

1 Toimintakertomus

1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kuntalaki 115 §: Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

1.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.2.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2022 alkoi hyvän talouskasvun ja Covid-pandemian hellittämisen merkeissä. Kaikki kuitenkin mullistui yhdessä päivässä Venäjän hyökätessä Ukrainaan. Sodan seurauksena tulivat muun muassa korko- ja energiakriisi sekä voimakas inflaatio. Mitä pitempään Ukrainan sota kestää, sitä vaikeampaa on arvioida sen pitkäaikaisia vaikutuksia maailman talouteen.

Menneen tilikauden aikana talouden ennakointi oli hyvin hankalaa johtuen lukuisista epävarmuustekijöistä. Kuntasektorilla viime vuodesta muodostui loppujen lopuksi hyvien tulosten tilikausi.

Elinkeinojen kehittämisen osalta vuoden 2022 merkittävin uusi asia Kajaanissa oli Tieteen tietotekniikan keskuksen (CSC) LUMI-supertietokoneen valmistuminen Renforsin Rantaan. LUMI mahdollistaa kehittämisympäristön, jossa voidaan muun muassa kehittää tekoälyä ja monenlaista TKI-toimintaa. Renforsin Rannan uudeksi omistajaksi vaihtui Redeve Oy-niminen sijoitusyhtiö. Skoda Transtech Oy:llä säilyi lähes täystyöllisyys merkittävien kalustotilausten ansiosta. Terrafame Oy:n akkukemikaalitehdas aloitteli toimintaansa Sotkamossa.

Yritystilojen kysyntä oli tasaisen vakaata ja Kajaanin Teknologiakeskus Oy:n vuokraamien yritystilojen käyttöaste oli keskimäärin 97 prosenttia. Yritystonteilla on myös ollut hyvä kysyntä ja niitä olisi hyvä kaavoittaa lisää lähivuosina. Elinkeinoelämän kasvumahdollisuuksien kannalta suurin rajoittava tekijä on jo vuosia ollut osaavan työvoiman heikko saatavuus. Työllisyys on pysynyt historiallisen korkeana koko vuoden ja avoimien työpaikkojen määrä kasvoi selvästi loppuvuotta kohden.

Tilinpäätös vuodelta 2022 koko (peruskaupunki + liikelaitokset) on noin 0,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos on talousarvioon verrattuna yli 16 miljoonaa euroa parempi. Tuloksen paranemisen keskeisimmät tekijät voimakkaasti kasvaneet verotulot ja Kainuun soten tekemä iso ylijäämä. Sijoitustuottojen osalta jäätii miinukselle ja arvoalentumiset vaikuttivat kaupungin tulokseen tilinpäätöshetkellä noin 5 miljoonaa euroa. Merkittävimmät sattuunastuloerät olivat kaupungin varikon vakuutuskorvaus (1,5 miljoonaa euroa) sekä Kainuun meren työterveys-huollon osakkeiden myynti (1,9 miljoonaa euroa). Talousarvioylityksiä ei tullut, joten talouskuri on pysynyt varsin hyvällä tasolla. Samoin kaupungin toiminnalliset tavoitteet toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti lukuun ottamatta muutamia investointeja.

Menneen tilikauden vuosikate oli noin 14,5 miljoonaa euroa. Vuosikate ei riitä kattamaan poistoja (16,2 miljoonaa euroa). Kaupungin lainakanta on 138 miljoonaa euroa. Asukasta kohti lainaa on 3800 euroa. Kaupungin nettoinvestoinnit olivat viime vuonna 17,6 miljoonaa euroa, josta peruskaupungin osuus oli 10,8 miljoonaa euroa. Alkuperäisessä talousarviossa investoinnit olivat 24,4 miljoonaa euroa. Merkittävimpiä yksittäisiä investointikohteita

olivat Sissilinnan peruskorjauksen valmistuminen ja Teatteritalon peruskorjauksen aloittaminen. Pieniä investointikohteita oli lukuisia. Rakennusten ja katualueiden investoinnit olivat yhteensä noin 7 miljoonaa euroa. Liikelaistosten investoinnit puolestaan olivat noin 4 miljoonaa euroa. Konsernitason investoinneista voi mainita Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin rakennuttaman Sammonkaaren korttelin 1 vaiheen, jossa on 56 vuokra-asuntoa.

Kajaanin kaupunki on toteuttanut vuosina 2020–2022 talouden sopeuttamisohjelmaa, jolla on saavutettu viime vuoden loppuun mennessä noin 3,7 miljoonan euron kustannussäästöt. Sopeuttamista jatketaan vuonna 2023 keskittymällä erityisesti palveluiden ja kiinteistöjen rakenteellisiin säästömahdollisuuksiin.

Mennyt vuosi jää historiaan yhtenä kummallisimmista kautta aikojen. Kaikista maailman myllerryksistä huolimatta vuoden 2022 tilinpäätös oli kohtuullisen hyvä ja siihen voi olla tyytyväinen. Kuitenkin se kuvastaa jo mennyttä ajanjaksoa ja katseet pitää olla suunnattuina eteenpäin. Tulevaisuuden osalta monet asiat ovat avoinna. Sosiaali- ja terveystoimen rahoitus on siirtynyt vuoden 2023 alusta kuntien vastuulta hyvinvointialueille. Oman lisänsä tulevaisuuden arviointiin aiheuttaa epävarma maailman tilanne.

Kaupunkistrategia on hyvä työväline kehittämisen edistämiseen ja samoin myös ongelmien ratkaisemiseen. Siihen sitoutuneina etenemme kohti tulevaisuutta. Kajaanin kaupungin asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, kaupungin veto- ja pitovoiman vahvistaminen sekä yrittämisen edellytysten parantaminen ovat tavoitteiden ytimessä tällä hetkellä. Kaupunkikuvan, kaupungin tunnettavuuden ja positiivisen imagon kehittämiseen tarvitaan nykyistä enemmän panostuksia ja oikeita toimintatapoja. Hyviä asioita ja luontaisia vahvuuksia strategian toteuttamisen pohjaksi löytyy yllättävän paljon. Asukasluvun lievä aleneminen, muuttohalukkuus kaupunkiimme ja osaavan työvoiman saatavuus ovat asioita, joita pitää kehittää parempaan suuntaan kaupungissamme. On hyvä, että keskeisimmät vahvuudet, heikkoudet ja mahdollisuudet on tunnistettu. Kaupunki pitää pystyä näkemään kokonaisuutena, joka on osiensa summa. Mitä enemmän saamme sovitettua yhteen toisiaan tukevia hyviä asioita, sitä paremmaksi kaupunkimme kehittyy. Tältä pohjalta meidän on hyvä toteuttaa kaupunkistrategiaamme ja suunnata kohti aiempaa parempaa Kajaanin kaupungin tulevaisuutta.

Jari Tolonen
kaupunginjohtaja

1.2.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto

Jäsenet 21.6.2021 alkaen

Aavakare Eila, pj.	PS	
Kyllönen Tiina, 1.vpj	SDP	
Räisänen Aki, 2. vpj.	VAS	
Hatva Teuvo	KESK	
Immonen Marjatta	KESK	
Patronen Kaija	KESK	
Paukkeri Tero	KESK	ero 12.12.22 -> Oikari Risto
Niemelä Paavo	KESK	
Rimpiläinen Anni	KESK	
Karpainen Veli-Matti	KESK	
Leinonen Minna	KESK	
Kinnunen Eveliina	KESK	
Tornberg Raimo	KESK	
Poutiainen Jukka	KESK	
Pöllänen Tuija	KESK	
Kilpeläinen Pasi	PS	
Heikkinen Tea	PS	
Partanen Minna	PS	
Arffman Pasi	PS	
Manninen Anssi	PS	
Arffman Valtteri	PS	
Lesonen Jyrki	PS	
Raesalmi Toni	PS	ero 13.6.22 -> Niva Teemu
Karjalainen Tuukka	PS	
Kääminen Teppo	PS	
Kortelainen Miikka	VAS	
Lämpsä Jouni	VAS	
Myllylä Raili	VAS	
Kaikkonen Vesa	VAS	
Leivo Veli-Pekka	VAS	
Hakkarainen Peppiina	VAS	
Kyllönen Sari	VAS	
Karjalainen Saara	VAS	
Suutari Eero	KOK	
Suutari Hannu	KOK	
Halonen Auli	KOK	
Sistonen Toivo	KOK	
Enroth Paavo	KOK	
Pakkala-Juntunen Sanna	KOK	
Perhovaara Jaakko	KOK	
Tervonen Miariikka	KOK	
Piirainen Raimo	SDP	
Oikarinen Markku	SDP	
Kangasharju Marjo	SDP	
Ohtonen Helena	SDP	
Hekkala Heikki	SDP	
Keränen Silja	VIHR	
Kempainen Anne	VIHR	
Alakärppä Mikko	VIHR	
Kuvaja Karoliina	VIHR	
Moilanen Veijo	KD	

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet

Kaupunginhallitus

Jäsenet 9.8.2021 alkaen

Hatva Teuvo, pj.
Suutari Eero, 1. vpj.
Kortelainen Miikka, 2. vpj.
Immonen Marjatta
Paukkeri Tero ero 12.12.22-> Karppinen Veli-Matti
Kilpeläinen Pasi
Heikkinen Tea
Fonselius Päivi
Halonen Auli
Ohtonen Helena
Keränen Silja

Henkilökohtaiset varajäsenet

Määttä Pertti
Hyvärinen Markku
Lämpsä Jouni
Patronen Kaija
Oikari Risto ero 12.12.22-> Pyykkönen Pauli
Arffman Pasi
Partanen Minna
Leiviskä Niina
Stricker Rea
Kangasharju Marjo
Kempainen Anne ero 7.11.22-> Kumpulainen Kimmo

Tarkastuslautakunta

Jäsenet 9.8.2021 alkaen

Raesalmi Toni, pj. ero 13.6.22-> Niva Teemu
Kinnunen Eveliina, vpj.
Husu Vilho ero 26.9.22-> Lindh Jari
Enroth Paavo
Törrö Leena

Henkilökohtaiset varajäsenet

Härkönen Kimmo
Pöllänen Tuija
Kyllönen Antero
Sistonen Toivo
Tartia-Jalonen Aila

Keskusvaalilautakunta

Jäsenet 9.8.2021 alkaen

Latvakangas Osmo, pj.
Lesonen Jyrki, vpj.
Heikkinen Annaliisa
Rönkkö Emma
Pääskylä Esko

Ei-henkilökohtaiset varajäsenet mainitussa järjestyksessä

1. Karvinen Marita
2. Pokela Ilmari
3. Tikkanen Jukka
4. Heikkinen Jari
5. Löhönen Roosa

Sivistyslautakunta

Jäsenet 9.8.2021 alkaen

Karppinen Veli-Matti, pj. ero 12.12.22-> Oikari Risto
Kempainen Anne, vpj. ero 13.6.22-> Kuvaja Karoliina
Kinnunen Eveliina
Pyykkönen Pauli
Karjalainen Tuukka
Partanen Minna
Kyllönen Noora
Leivo Veli-Pekka
Perhovaara Jaakko
Haataja Jouni
Kangasharju Marjo

Henkilökohtaiset varajäsenet

Ikonen Teemu
Kuvaja Karoliina -> alk. 13.6.22 Kempainen Anne
Hynynen Evelyn
Alasalmi Lasse
Kääminen Teppo
Hakkarainen Eija
Kärki Sirpa
Korkkonen Petja
Koskimies Ilari
Leinonen Markus
Ohtonen Helena

Ympäristötekkninen lautakunta

Jäsenet 9.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Kilpeläinen Pasi, pj.
Patronen Kaija, vpj.
Poutiainen Jukka
Mikkonen Katariina ero 7.11.22-> Leinonen Minna
Heikkinen Tea
Manninen Anssi
Karjalainen Saara ero 13.6.22-> Pääkkönen Titta
Pakkala-Juntunen Saara
Kempainen Kari
Alakärppä Mikko
Moilanen Veijo

Arffman Valteri
Rimpiläinen Anni
Haataja Jani
Karjalainen Marju
Alanne Olga
Koskelo Sakari
Pääkkönen Titta-> alk. 13.6.22 Kyllönen Antero
Leinonen Voitto
Leinonen Niilo
Kumpulainen Kimmo ero 13.6.22-> Jyrkäs Nina
Seppänen Irja

Ympäristötekkninen lautakunnan lupajaosto

Jäsenet 9.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Leinonen Markus, pj.
Lokka Jarmo, vpj.
Pöllänen Tuija
Tervonen Jouni
Tartia-Jalonen Aila

Hyvärinen Markku
Kinnunen Eero
Salo Jaana
Lesonen Jyrki
Kyllönen Tiina

Pelastuslautakunta

31.12.2022 saakka

Jäsenet 13.12.2021 al-
kaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Keränen Pauli	Hyrnsalmen kunta
Leinonen Minna, pj	Kajaanin kaupunki
Väyrynen Jukka	Kajaanin kaupunki
Saukkonen Kari	Kajaanin kaupunki
Virtanen Kirsi, vpj.	Kuhmon kaupunki
Tolonen Aaro	Paltamon kunta
Suorsa Virva	Puolangan kunta
Suutari Mikko	Ristijärven kunta
Valtanen Kalevi	Sotkamon kunta
Matero Taina	Suomussalmen kunta

Heikkinen Tarmo	Hyrnsalmen kunta
Laukkanen Vilma ero 14.2.22 ->Määttä Anneli	Kajaanin kaupunki
Holopainen Jussi	Kajaanin kaupunki
Haataja Jouni	Kajaanin kaupunki
Kyllönen Seija	Kuhmon kaupunki
Jarva Ilkka	Paltamon kunta
Haapalainen Mari	Puolangan kunta
Sotala Anssi	Ristijärven kunta
Määttä Pasi	Sotkamon kunta
Kyllönen Riitta	Suomussalmen kunta

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtokunta

Jäsenet 28.9.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Tornberg Raimo, pj.
Koski-Heikkinen Anne vpj.
Kempainen Elina
Arffman Valteri
Korhonen Piritta
Leinonen Juho
Keränen Pirra
Saarivaara Johanna
Polvinen Mikko
Keränen Minna, henkilöstön edustaja

Heikkinen Mika
Meriläinen Tomi
Ervasti Hannu
Lesonen Jyrki
Hakkarainen Peppiina
Perhovaara Jaakko
Törrö Leena
Kela Senni
Huttu-Juntunen Terttu
Piipponen Eira

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunta

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Patronen Kaija, pj.	Kempainen Ritva
Niiranen Lauri	Partanen Onni
Ikäheimo Tommi	Romppainen Mikko
Korhonen Piritta	Juntunen Heikki
Kuvaja Karoliina	Pääkkönen Kia
Kovalainen Urpo, palveluiden käyttäjien edustaja ero 8.2.22	Tuominen Anssi ero 8.2.22
-> Kuosmanen Anu, KAO	-> Kilpelänaho Jaana, lukio
Kääminen Tytti, henkilöstön edustaja ero 13.9.22	
Soldatkin-Kilponen Riikka	-> Ahtonen Tuuli

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Heikkinen Janne, pj.	Laurila Jani
Arffman Pasi, vpj.	Koskelo Sakari
Haataja Jani	Heikkilä Ville
Stricker Rea	Karjalainen Suvi
Tartia-Jalonen Aila	Törrö Leena
Halonen Jarmo, henkilöstön edustaja	Hyttinen Marko

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen johtokunta 31.12.2022 saakka

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Ikonen Teemu, pj.	Savonen Harri
Kääminen Teppo, vpj.	Karjalainen Tuukka
Karjalainen Marju	Oksman Birit
Leinonen Voitto	Saukkonen Kari
Postari-Kivistö Tuija, KAMK:n edustaja	Kähkönen Jari
Tuominen Anssi, koulutusliikelaitoksen edustaja ero 8.2.22	Kortetjärvi Jori -> alk. 8.2.22
-> Kortetjärvi Jori	Kuosmanen Anu
Pääkkönen Titta, ympäristötekniikan toimialan edustaja	Karjalainen Saara

Elinkeinojaosto

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Heikkinen Tea, pj.	Arffman Pasi
Fonselius Päivi, vpj.	Lämpsä Jouni ero 22.11.22-> Leiviskä Niina
Oikari Risto ero 21.12.22-> Karppinen Veli-Matti	Hatva Teuvo
Suutari Eero	Halonen Auli
Hyvärinen Markku	Stricker Rea
Keränen Silja	Kempainen Anne ero 22.11.22->
	Kumpulainen Kimmo
Tervonen Elina, paikallisen yrittäjäyhdistyksen esittämä jäsen	Piirainen Toni

Työllisyysjaosto

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Halonen Auli, pj.	Stricker Rea
Arffman Pasi, vpj.	Kilpeläinen Pasi
Immonen Marjatta	Patronen Kaija
Lämpsä Jouni	Kortelainen Miikka
Ohtonen Helena	Kangasharju Marjo

Konsernijaosto

Jäsenet 31.8.2021 alkaen

Kortelainen Miikka, pj.
Hatva Teuvo, vpj.
Partanen Minna
Suutari Eero
Kempainen Anne ero 15.11.22-> Keränen Silja

Henkilökohtaiset varajäsenet

Leiviskä Niina
Paukkeri Tero ero 12.12.22-> Pyykkönen Pauli
Heikkinen Tea
Hyvärinen Markku
Keränen Silja-> alk. 15.11.22 Kumpulainen Kimmo

Osallisuus- ja hyvinvointijaosto

Jäsenet 28.9.2021 alkaen

Karppinen Veli-Matti, pj. ero 21.12.22-> Pyykkönen Pauli
Pakkala-Juntunen Sanna
Patronen Kaija
Lesonen Jyrki
Hakkarainen Peppiina

Henkilökohtaiset varajäsenet

Kinnunen Eveliina
Alakärppä Mikko
Paukkeri Tero ero 12.12.22-> Immonen Marjatta
Kääminen Teppo
Karjalainen Saara

Tilivelvolliset viranhaltijat

Kaupunginhallituksen toimiala

Kaupunginjohtaja	Tolonen Jari
Hallintojohtaja, kaupunginlakimies	Aarnio Tuija
Va. talousjohtaja	Partanen Joni
15.8.2022 alkaen	
Talousjohtaja	Lempeä Tarja
14.8.2022 saakka	
Henkilöstöjohtaja	Komulainen Jyrki
Työllisyyspäällikkö	Tikkanen Milla
Hyvinvointikoordinaattori, esittelijänä 1.6.2022 alkaen	Lintula Veera
Kehitysjohtaja	Hämäläinen Risto
Tietohallintopäällikkö	Hyvönen Heikki
Maahanmuuttajapalvelujen johtaja	Piirainen Jukka
Kaupunginteatterin johtaja 30.9. 2022 saakka	Kinnunen Helka-Maria
Kaupunginteatterin johtaja 1.10. alkaen	Mikkelsson Anni
Kajaanin Mamsellin johtaja	Vuorinen Tuija
Kajaanin Veden johtaja	Nurminen Juha
Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen johtaja	Haverinen Markku
Kajaanin kaup. koulutusliikelaitoksen johtaja 20.2.saakka	Tuominen Anssi
Kajaanin kaup. koulutusliikelaitoksen vt. johtaja 21.2.–31.8.	Sivonen Raimo
Kajaanin kaup. koulutusliikelaitoksen vt. johtaja 1.9. alkaen	Kuosmanen Anu
Kainuun ammattiopiston rehtori 1.1.–31.8.	Kuosmanen Anu
Kainuun ammattiopiston va. rehtori 1.9. alkaen	Ilkko Raisa
Kajaanin lukion rehtori	Kilpelänaho Jaana

Sivistystoimiala

Sivistysjohtaja 31.5.2022 saakka	Hänninen Lucina
Vt. sivistysjohtaja 1.6.-31.7.2022	Kemppainen Sirpa
Sivistysjohtaja 1.8.2022 alkaen	Lyyra Mari
Varhaiskasvatuksen tulosalueen johtaja 30.4. saakka	Kemppainen Sirpa
Varhaiskasvatuksen tulosalueen johtaja 1.5. alkaen	Tiihonen Mika
Perusopetuksen tulosalueen johtaja	Rissanen Päivi
Museonjohtaja, esittelijänä 31.5.2022 saakka	Mäkinen Antti

Vuolijoen aluelautakunta

Aluesihteerä, aluelautakunnan esittelijä	Pöppönen Sirpa
--	----------------

Ympäristötekniinen toimiala

Tekninen johtaja	Heikkinen Jussi
Toimitilapäällikkö	Haverinen Markku
Suunnittelupäällikkö	Kauppinen Jari
Liikuntapäällikkö, esittelijänä 31.5.2022 saakka	Kinnunen Jarmo
Johtava ympäristönsuojelutarkastaja	Malinen Paula
Kaupungininsinööri	Nousiainen Matti

Kainuun pelastuslaitos

Pelastusjohtaja	Parviainen Anssi
-----------------	------------------

1.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Talouskasvu piristyi maailmanlaajuisesti alkuvuonna 2022, kun koronarajoituksia purettiin ja pandemia alkoi väistyä ihmisten mielistä. Suomenkin talous kasvoi ripeästi koko alkuvuoden. Venäjän käynnistämä hyökkäyssota Ukrainassa muutti kuitenkin merkittävästi talouden kehityssuuntaa. Hyökkäyssodan seurauksena nousivat merkittävästi energian ja raaka-aineiden hinnat koronakriisin takia jo valmiiksi korkealta tasolta. Laaja-alainen hintojen nousu on leikannut kotitalouksien ostovoimaa ympäri maailman, kun tulojen kasvu on jäänyt jälkeen hintojen noususta. Lisäksi velkaantuneiden kotitalouksien ahdinkoa lisäävät EKP:n ja muiden keskuspankkien koronnostot, jotka lisäävät lainanhoitokustannuksia.

Maailmantalouden näkymät ovat synkät Venäjän hyökkäyssodan ja Euroopan energiakriisin jatkuessa. Myös inflaatio jatkuu nopeana, joskin hieman hidastuneena Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Kuluttajien luottamus on erittäin heikkoa huolimatta hyvästä työllisyystilanteesta monessa maassa. Kiina luopui loppuvuodesta tiukasta koronapolitiikasta ja se ennakoii vaimean kasvun käynnistymistä, vaikka Kiinan talousnäkyviä varjostaa heikko kotimainen kysyntä sekä kiinteistösektorin ongelmat. Yhdysvaltojen talous puolestaan elpyi vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä alkuvuoden supistumisen jälkeen. Maailmantalouden kasvu hidastuu vuoden 2022 2,9 prosentista 1,9 prosenttiin vuonna 2023, mutta elpyy 3 prosentin kasvuun vuonna 2024.

Euroalueen näkymät ovat vaikeat energiakriisin ja kuluttajien ennätysellisen heikon luottamuksen takia. Useimmat ennakoivat indikaattorit viittaavat kasvun hidastumiseen. Vuoden 2022 viimeisellä neljänneksellä ja vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä talous on teknisessä taantumassa. Kasvu kuitenkin elpyy ja on 0,2 prosenttia vuonna 2023. Kasvu elpyy 1,5 prosenttiin vuonna 2024.

Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa johtaa Venäjän talouden taantumien pitkittymiseen. Energian vientiä rajoittaa länsimaiden asettamat pakotteet. Liittovaltion talous on kääntynyt alijäämäiseksi vuoden 2022 kuluessa. Osaavaa työvoimaa on paennut ulkomaille. Taloudellisten kytkösten katkeamisella läntiseen maailmaan on kauaskantoisia vaikutuksia. Kokonaistuotanto supistuu 3,5 prosenttia vuonna 2023 ja edelleen yhden prosentin vuonna 2024.

Suomen kansantalous kehittyi positiivisesti vuoden 2022 puoliväliin saakka. Vuoden 2021 aikana elpynyt tuotanto jatkui positiivisena ja hyvä kehitys näkyi erityisesti palveluissa, joissa useimmat palvelut kasvoivat vielä syksyyn asti verrattuna edellisen vuoden vastaaviin lukuihin. Taloudellisen aktiviteetin hidastuminen on lähtenyt liikkeelle syksyn aikana erityisesti kaupan alalta ja rahoituspalveluista. Vuoden aikana laajentunut kustannusten ja hintojen nousu ennakoii myös tuotannon volyymin hidastuvaa kasvua. Liikevaihdolla mitattuna kaikki päätoimialat ovat kasvaneet suhteessa edelliseen vuoteen.

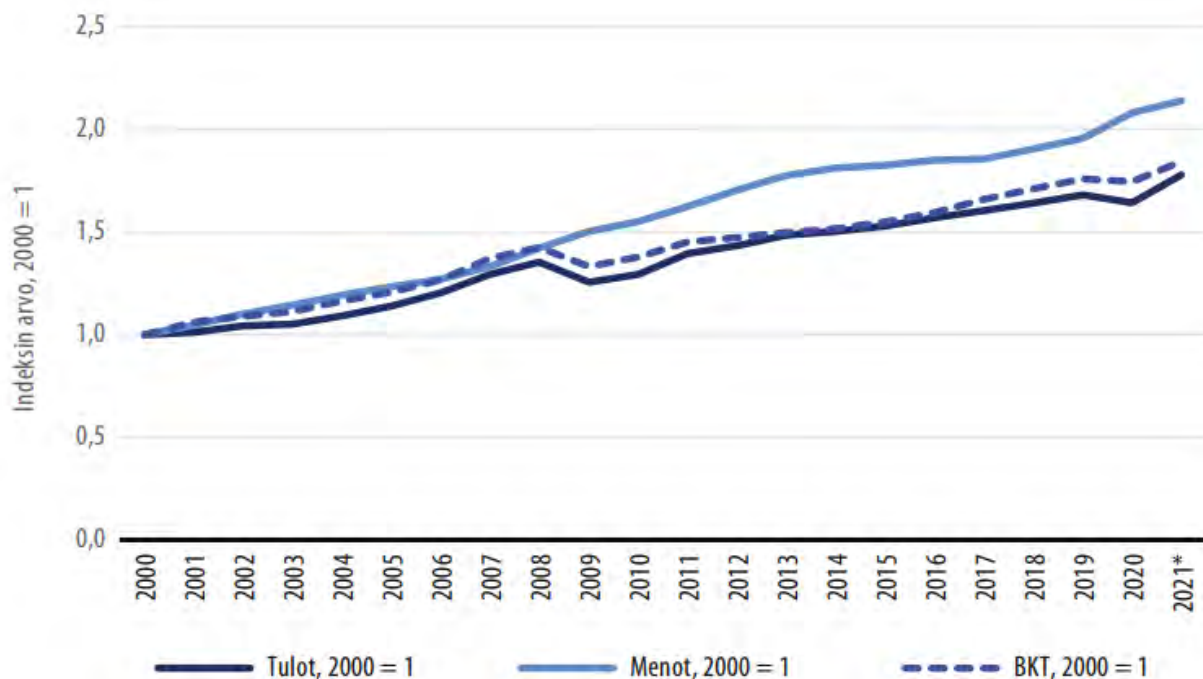
Vuoden 2023 ennustettu tuotannon kasvun pysähtyminen on suuresti kotimarkkinavetoista ja lähtee liikkeelle kuluttajien ostovoiman vähentymisestä. Erityisesti rakentaminen ja siihen liittyvät palvelut vähenevät. Tehdasteollisuuden tuotanto säilyy nykytasolla ja palvelut kokonaisuudessaan ylläpitävät tuotannon tason juuri ja juuri positiivisena. Positiivinen vientikysyntä ei riitä teollisuustuotannon kasvamiseen.

Vahva talous- ja työllisyyskehitys on pienentänyt julkisen talouden alijäämää vuonna 2022. Verotulojen kasvu on ollut voimakasta ja koronavirusepidemian hoidosta aiheutuvat menot ovat olleen edellisvuosia pienemmät. Talous ei kuitenkaan kasva vuonna 2023, ja julkisen talouden rahoitusasema alkaa heikentyä.

Suomen julkisen talouden rakenteet on luotu nykyistä suotuisamman väestö- ja talouskehityksen aikana, eikä julkisen sektorin rahoituspohja riitä enää ylläpitämään kaikkia julkisen sektorin tehtäviä. Valtiovarainministeriö esitti joulukuussa 2022 julkaistussa virkamiespuheenvuorossaan, että julkista taloutta tulisi vahvistaa eri keinoin vähintään 9 miljardilla eurolla kahden seuraavan vaalikauden aikana. Konkreettisesti tämä tarkoittaa sitä, että tarvittavien menoja vähentävien ja tuloja lisäävien toimien mittaluokka on pysyvästi yli 1 600 euroa vuodessa jokaista suomalaista kohti.

Ongelman perusluonne on yksinkertainen: julkisyhteisöjen menot ovat jääneet tuloja korkeammalle tasolle, eikä ennakoitua nopeampikaan talouskasvu pysty ongelmaa korjaamaan. Sen sijaan meno- ja tulorakennetta on korjattava merkittävästi, jotta julkinen talous saataisiin vakaalle uralle.

Kuvio 1. Julkisyhteisöjen nimelliset sulautetut tulot sekä menot ja bruttokansantuote, indeksoituna perusvuoteen 2000.

Lähde: Tilastokeskus, VM

Lähde: VM taloudellinen katsaus Talvi 2022, VM Meno- ja tulorakennekartoitus sekä verokartoitus 6.3.2023

Kuntatalous

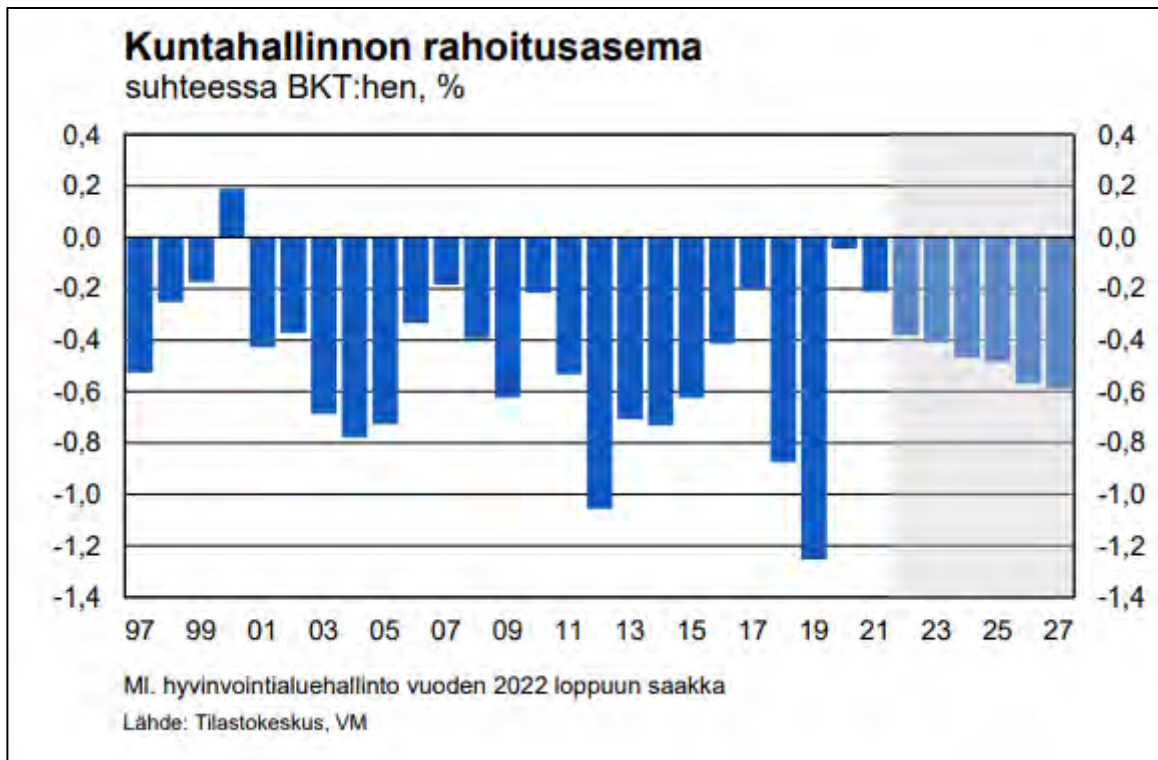
Kuntatalous on vuoden 2022 jäljiltä juuri ja juuri tasapainossa. Vanhan kuntatalouden viimeisenä vuonna investoinnit huomioiva rahoitusjäämä oli 300 miljoonaa euroa alijäämäinen. Ilman HKL:n yhtiöittämistä rahoitusjäämä olisi pudonnut vielä 500 miljoonaa euroa.

Kuntien tilinpäätösarviot osoittavat, että kuntien menot kasvoivat ripeästi, kuntien talous eriytyy vauhdilla ja hyvää tulosta selittävät lähinnä poikkeukselliset, kertaluonteiset tekijät. Kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos heikkeni hieman suhteessa aikaisempiin kahteen vuoteen mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos nousi 1,3 miljardiin euroon hyvien verotulojen ja poikkeuserien vuoksi.

Kuntatalouden kulut kasvoivat ennakkotietojen mukaan 5 prosenttia vuonna 2022. Korona aiheutti viime vuonna yhä kustannuksia, mutta kunnat saivat niihin kompensatioita. Tilinpäätöksissä näkyy ripeä talouskasvu ja vuotta vauhdittanut odotettua vahvempi työllisyyskehitys. Nämä näkyivät kuntien taloudessa kasvaneina verotuotoina. Yhteisöveron tuotto kasvoi viime vuonna peräti 7 prosenttia, kunnallisvero 5 prosenttia ja kiinteistövero-kin yli 6 prosenttia. Kuntien ja kuntayhtymien investointimenot kasvoivat 8 prosenttia.

Kuntakentän taloudellinen eriytyminen kiihtyi viime vuonna. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin 90 kunnassa. Vuosikatteet pysyivät yli 100 000 asukkaan kaupungeissa lähes ennallaan mutta heikkenivät pienemmissä kunnissa. Taloudellinen tulos taottiin Etelä-Suomessa, kun taas Itä-Suomessa tulokset heikentyivät. Kaikki Venäjän

hyökkäyssodan vaikutukset eivät välittyneet kuntatalouteen voimallisesti vielä 2022. Energiakustannukset nousivat 8 prosenttia, mutta nousupainetta jää vielä kuluvalle vuodelle. Yleinen korkotason nousu ei näy vielä kuntien korkokuluissa kuntien korkean suojausasteen vuoksi.

Hyvinvointialueet

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi kunnilta ja kuntayhtymiltä 21 hyvinvointialueelle. Poikkeuksena on Helsingin kaupunki, jolla säilyy sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu. Lisäksi HUS-yhtymällä on erikseen säädetty järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon liittyvistä tehtävistä omalla alueellaan.

Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu ensivaiheessa pääosin valtion rahoitukseen ja osin maksutuloihin. Hyvinvointialueet päättävät itsehallintonsa nojalla rahoituksen käytöstä ja kohdentamisesta. Alueiden väliset erot asukkaiden palvelutarpeissa ja järjestämisen olosuhteissa otetaan huomioon valtion rahoituksen määräytymistekijöissä. Rahoituksen on turvattava perustuslain edellyttämällä tavalla riittävien sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäminen. Hallitusohjelman mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhtenä tavoitteena on myös kustannusten kasvun hillintä. Rahoitusmalli sisältää siten kannusteita kustannusten kasvun hallintaan, jolloin voidaan turvata myös osaltaan julkisen talouden kestävyttä.

Hyvinvointialueiden talous muodostaa jatkossa merkittävän osan julkisesta taloudesta. Uudistus sisältää valtion ja hyvinvointialueen välisen vuosittaisen ohjaus- ja arviointiprosessin. Sen tarkoituksena on arvioida hyvinvointialueiden toimintaa ja rahoituksen riittävyyttä sekä rahoituslain kriteerien toimivuutta. Valtion ohjauksella ja vuotuisen ohjaus- ja arviointiprosessin avulla tunnistetaan ennakoivasti toimintaympäristössä tapahtuvia sekä paikallisia että valtakunnallisia muutoksia.

Sosiaali- ja terveystalvelujen sekä pelastustoimen järjestämisvastuu ja tätä myötä niiden kustannukset siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämän takia kuntien tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa. Rahoituksen siirto toteutetaan vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisvero- roa, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotetaan valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntalaisten ansiotuloverotuksen taso säilyy käytännössä ennallaan.

Oman talousalueen kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Kainuun väkiluku oli vuoden 2022 lopussa 70 506 (71 255 vuonna 2021). Maakunnan väestö väheni vuodessa 749 hengellä eli 1,1 prosentilla. Kuolleita oli 750 (560) enemmän kuin syntyneitä. Kainuusta muutti muualle Suomeen 528 (262) henkilöä enemmän kuin muualta maasta muutti Kainuuseen. Maahanmuutto oli 542 (478) henkeä positiivinen. Sotkamon väestömäärä kasvoi neljällä hengellä vuonna 2022, muissa Kainuun kunnissa väestömäärä väheni. Vuodesta 2010 Kainuun väkiluku on vähentynyt lähes 8 200 hengellä eli keskimäärin 630 henkeä vuodessa. Kaikissa Kainuun kunnissa syntyvyys on ollut kuolleisuutta alhaisempi.

Kainuun kuntien väkiluvun kehitys vuoden 2022 aluejaolla

	2010	2017	2018	2019	2020	2021	2022E
Hyrnsalmi	2 736	2 326	2 287	2 271	2 199	2 139	2 094
Kajaani	38 157	37 239	36 973	36 709	36 567	36 493	36 283
Kuhmo	9 492	8 499	8 329	8 190	8 042	7 928	7 755
Paltamo	3 884	3 435	3 336	3 273	3 235	3 183	3 099
Puolanka	3 063	2 669	2 597	2 528	2 491	2 446	2 383
Ristijärvi	1 513	1 317	1 288	1 272	1 235	1 210	1 176
Sotkamo	10 702	10 423	10 389	10 336	10 301	10 348	10 352
Suomussalmi	9 156	8 051	7 862	7 727	7 594	7 508	7 364
Kainuu	78 703	73 959	73 061	72 306	71 664	71 255	70 506

Kajaanin seudulla (Kajaani, Paltamo, Ristijärvi ja Sotkamo) asui vuoden 2022 lopussa 50 910 henkeä (ennakkotieto). Seutukunnan väestö väheni 324 hengellä. Syntyneitä oli 402 vähemmän kuin kuolleita. Kuntien välinen nettomuutto oli -383 henkilöä ja nettomaahanmuutto +474 henkeä.

Kajaanissa asui vuoden 2022 lopussa 36 283 henkeä (ennakkotieto). Väkiluku väheni vuodessa 210 hengellä (-0,6 prosenttia). Vuonna 2022 Kajaanissa syntyi 245 lasta ja kuoli 497 henkeä eli luonnollinen väestönlisäys oli -252. Muualta Suomesta Kajaaniin muutti 1 454 henkeä ja Kajaanista muutti muualle Suomeen 1 806 henkeä, kuntien välinen nettomuutto oli -352. Kajaanin sisällä muutti 3 768 henkeä. Kajaaniin muutti ulkomailta 432 henkeä ja Kajaanista muutti ulkomaille 32 henkeä. Nettomaahanmuutto oli +400 henkeä. Vuoden aikana eniten laski 55–59-vuotiaiden määrä (113 henkeä), 5–9-vuotiaiden määrä laski 106 hengellä ja 50–54-vuotiaiden määrä laski 99 hengellä. Eniten lisääntyi 80–84-vuotiaiden määrä (151 hengellä), 40–44-vuotiaiden määrä kasvoi 101 hengellä ja 70–74-vuotiaiden määrä 62 hengellä.

Työllisyys

Kainuussa oli marraskuun 2022 lopussa 2 710 työtöntä työnhakijaa, mikä on 234 henkeä vähemmän (-8 %) kuin vuotta aiemmin. Myös koronakriisiä edeltävään vuoden 2019 marraskuun loppuun verrattuna työttömyys laski 334 hengellä (-11 %). Prosentuaalisesti tarkasteltuna pienentyminen vuoden 2019 marraskuusta oli ELY-keskusalueista toiseksi suurinta. Koko maassa työttömyys pieneni vuoden takaisesta 7 % ja kasvoi kolmen vuoden takaisesta 3 %.

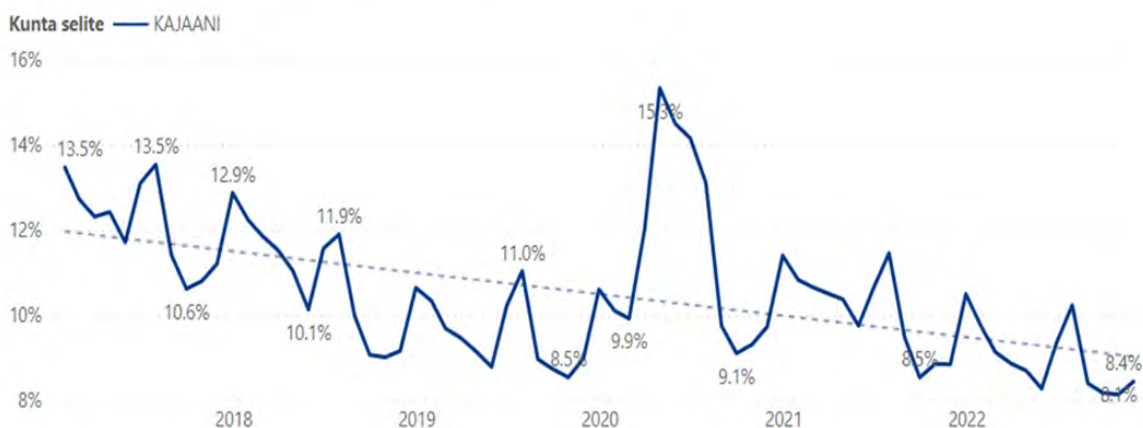
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta, eli työttömyysaste, oli Kainuussa kuun lopussa 8,8 %. Tämä on 0,7 prosenttiyksikköä vähemmän kuin sekä vuosi että kolme vuotta sitten. Kainuun työttömyysaste oli ELY-keskusalueista seitsemänneksi matalin, koko maassa se oli 8,9 %. (Kainuu, Työllisyyskatsaus, marraskuu 2022 ja Koko maan työllisyyskatsaus, marraskuu 2022)

Pitkäaikaistyöttömyys lisääntyi pitkän pienentymisen jälkeen koronakriisin ensimmäisen vuoden ajan, mutta on ollut suurimman osan tästä vuodesta jo vuoden 2019 tasoa matalammalla. Marraskuun lopussa pitkäaikaistyöttömiä oli 578, mikä on 5 % vähemmän (-30) kuin vuoden 2019 marraskuussa. Vuoden takaisesta pitkäaikaistyöttömyys laski 20 % (-148). Yli kaksi vuotta työttömänä olleita oli 260, 12 % vuoden 2019 marraskuuta enemmän (+28) ja 16 % vuoden takaisesta vähemmän (-51).

Miehiä pitkäaikaistyöttömistä oli 63 %. Pitkäaikaistyöttömistä yli 50-vuotiaita oli 66 %, 30–49-vuotiaita 27 % ja alle 30-vuotiaita 7 %. Yli 60-vuotiaita oli 38 %.

Työttömistä työnhakijoista rakennetyöttömiä oli 1 426 henkilöä eli 53 %. Rakennetyöttömyys pieneni 13 % (-216) edellisvuodesta. (Kainuu, Työllisyyskatsaus, marraskuu 2022 ja Koko maan työllisyyskatsaus, marraskuu 2022)

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta - Aikajana

Nuorten työttömyys väheni eniten

Työttömyys väheni eniten alle 25-vuotiailla nuorilla, 13 % (-37). Pienennystä tuli myös yli 50-vuotiailla, 12 % (-184), ja 25–49-vuotiailla, 1 % (-13).

Nuoria oli kuukauden lopussa 9 % työttömistä työnhakijoista. Nuorten työttömyysaste oli Kainuussa 9,8 % ja vaihteli kunnittain Sotkamon 3,8 %:n ja Hyrynsalmen 16,3 %:n välillä.

Nuorisotyöttömyys keskittyy Kajaaniin, jossa asui kuun lopussa 67 % Kainuun nuorista työttömistä. Kajaanissa nuorten työttömyysaste oli 9,9 %. Nuorista työttömistä kuhmolaisia oli 9 %, suomussalmelaisia 9 % ja sotkamolaisia 5 %. Muiden kuntien osuus nuorista työttömistä oli yhteensä 10 %.

Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta - Aikajana

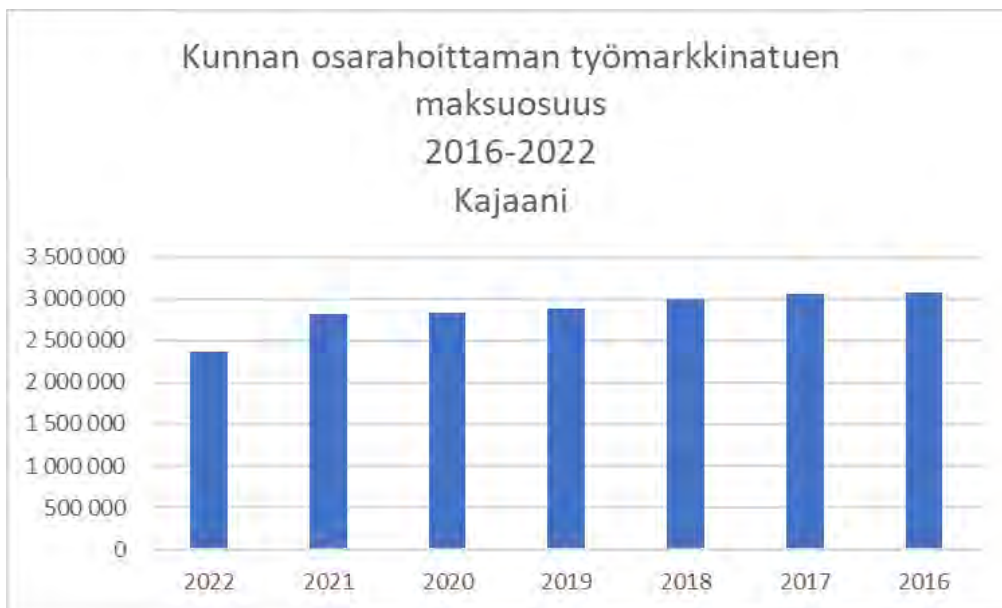

Työttömistä työnhakijoista 48 % oli yli 50-vuotiaita. Kunnissa suurin yli 50-vuotiaiden osuus työttömistä oli Hyrynsalmella, 67 %, Suomussalmella, 62 %, sekä Kuhmossa, 62 %. Pienin yli 50-vuotiaiden osuus oli Kajaanissa, 38 %, ja Puolangalla, 50 %.

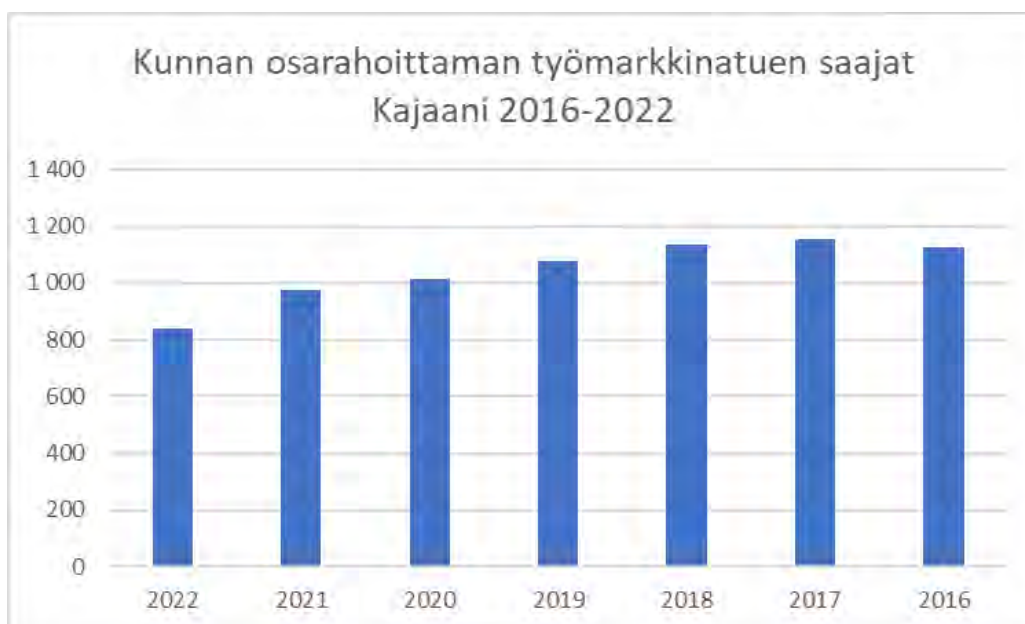

Työvoiman kysyntä oli Kainuussa vuonna 2021 ennätysellistä ja jatkui vielä alkuvuonna 2022 vilkkaana, mutta viimeisen puolen vuoden aikana kysyntä on hiipunut. Marraskuun aikana uusia työtehtäviä tuli avoimeksi TE-palveluihin 23 % vähemmän (-219) kuin vuotta aikaisemmin, yhteensä 731. Ammattiryhmissä lasku oli kappalemääräisesti suurinta rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöillä (-72) sekä palvelu- ja myyntityöntekijöillä (-61). Paikkamäärä lisääntyivät erityisasiantuntijoilla (+22) ja johtajilla (+8). Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin eniten palvelu- ja myyntityöntekijöille (231) sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöille (165).

Kajaanin työmarkkinatuen kuntaosuus vuonna 2022 oli yhteensä 2 371 719 euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuk-sissa tehtiin säästöjä yhteensä 448 331 euroa vuoteen 2021 verrattuna. Tämä oli yli 200 000 euroa enemmän, kuin talousarvioon asetettu tavoite säästöille. Työmarkkinatuen maksusuudet ovat laskeneet vuodesta 2019 yhteensä 506 787 euroa. Koko maakunnan tasolla tehtiin säästöjä yli miljoona euroa vuoteen 2021 verrattuna. Kainuu oli ainoa Suomen maakunta, jonka työmarkkinatuen kuntaosuudet olivat vuotta 2019 matalammalla tasolla.

Työmarkkinatuen kuntarahoitus 2016–2022 (Kelasto)

Työmarkkinatuen maksusuuden piirissä olevien henkilöiden kokonaislukumäärä 2016–2022 (Kelasto)

Pääministeri Marinin hallitusohjelmasta johdettu työllisyyden kuntakokeilu käsittää Kainuussa kaikki maakunnat Puolankaa lukuun ottamatta. Kainuussa käynnistettiin 1.3.2021 työllisyydenhoidon kuntakokeilu. Kajaani koordinoi koko Kainuun kuntakokeilua. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti työllisyyden kuntakokeilulla vahvistetaan kuntien roolia työllisyydenhoidossa, kuntakokeilut toteutetaan ajalla 1.3.2021 – 31.12.2024. Hallituksen esityksen mukaisesti suurin osa nykyisistä TE-palveluista ollaan siirtämässä pysyvästi kuntien järjestämisvastuulle vuonna 2025.

Kuntakokeilun kohderyhmään kuuluvat kaikki kokeilukunnissa asuvat työttömänä tai työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiosidonnaiseen päivärahaan sekä kaikki työttömänä tai työvoima palveluiden piirissä olevat alle 30-vuotiaat työnhakijat ja maahanmuuttajat (eli kohderyhmästä rajattu ulkopuolelle ainoastaan ansiosidonnaista saavat, yli 30-vuotiaat Suomen kansalaiset). Kunnat vastaavat ko. kohderyhmän TE-palveluista kokeilun ajan. Kuntakokeilun tavoitteena on puuttua työttömyyteen jo heti varhaisemmassa vaiheessa ja ottaa käyttöön tehostettu palvelumalli. Kuntakokeilun aikana mm. Kainuun pitkäaikaistyöttömien aktivointiaste on noussut, palveluihin ohjautuminen nopeutunut ja nuorten palveluihin on panostettu mm. eri hankkeiden ja henkilöresurssin avulla.

Kuntakokeilussa Kajaanissa on ollut työnhakija asiakkaita koko ajan noin 1880–2000 henkilöä, joiden TE-palvelut ovat olleet Kajaanin kokeilutoimiston vastuulla järjestää. Asiakasmäärät per virkailija ovat vaihdelleet 80–280 välillä. Suurimmat asiakasmäärän nousut ovat johtuneet siitä, että TE-toimistosta on siirtynyt kuntakokeiluun asiakkuuksia, mutta ei henkilöstöresurssia heidän palveluiden hoitamiseen samassa suhteessa. Kuntakokeilun kaupungin palkkaamia työllisyyspalveluiden työntekijöitä on ollut yhteensä 5 htv (ml. työllisyyspäällikkö ja toimistosih-teeri) ja valtion palkkaamia työllisyysohjaajia on ollut yhteensä 9 htv. Lisäksi Kajaanin kaupungin kansainväliset palvelut ovat laittaneet omaa henkilöstöresurssia vieraskielisten TE-palveluiden hoitamiseen. Uudenmaan ELY-keskuksen hankkeen kautta työllistyi yksi henkilö vieraskielisten asiakkaiden palveluihin kaupungin työnjohdon alle osana kuntakokeilua. Kuntakokeilussa on suuresta asiakasmäärästä huolimatta saavutettu sille asetetut tavoitteet vuoden 2022 aikana. Nuorten aktivointiaste nousi jopa 50 prosenttiin vuoden aikana ja pitkäaikaistyöttömien määrä lähtenyt hyvään laskuun. Nämä toimenpiteet kaikkina ovat vaikuttaneet hyvin kunnan työmarkkinatuen maksuosuuksien pienenemiseen.

Kajaanin kaupungin työllistämisen kuntalisää käytettiin vuonna 2022 ennätysellinen määrä. Työllisyyspäällikkö myönsi kuntalisiä yhdistyksille ja yrityksille yhteensä noin 127 421 euroa. Tämä on 37 847 euroa enemmän kuin vuosi sitten. Kuntalisän avulla työllistettiin yhteensä 70 työnhakijaa eri pituisiin työsuhteisiin sekä oppisopimus-työsuhteeseen. Nuoria näistä oli arviolta yksi kolmas osa.

Kajaanin työllisyydenhoidon sopimuskumppaneita oli yhteensä yhdeksän (9) vuonna 2022. Työllisyysavustuksia myönnettiin 200 000 euroa. Kumppanuusyhdistykset tarjosivat työtoimintapaikkoja ja auttoivat työllistymisessä yli 383 työtöntä kajaanilaista asiakasta. Asiakkaat olivat pääosin palkkatuella taikka työkoikeilussa yhdistyksissä sekä kuntouttavan työtoiminnan sopimuksilla.

Yhteistyötä tehtiin myös Kumppaniksi ry:n kanssa. Kaupunki avusti Kumppaniksi ry:n toimintaa 300 000 eurolla vuonna 2022. Kumppaniksi ry:n eri palveluissa oli toimintavuonna 150 kajaanilaista työtöntä. Näistä nuoria alle 30-vuotiaita asiakkaita on ollut yhteensä 67 joista alle 25-vuotiaita 39. Asiakkaiden sijoittuminen ulkopuolisiin työpaikkoihin ja koulutukseen on ollut hyvällä tasolla. Palkkatyöhön kaikista asiakkaista sijoittui vuoden aikana 10. Opiskelemaan sijoittui yhteensä 21 asiakasta vuoden aikana. Lisäksi Kelan kuntoutukseen ohjautui 22 asiakasta ja eläkkeelle tai eläkkeen hakuun 4 asiakasta. Sairauspäivärahalle tai hoitoon ohjautui 19 asiakasta. Työttömäksi palvelun jälkeen jäi 22 ja palvelun keskeyttäneitä oli 4. Valmennus jatkui vuodelle 2023 38 asiakkaalla.

Kaupunki avusti Nuorten Ystävät ry:n klubitalon toimintaa 30 000 eurolla sekä työllisyyspalveluiden määrärahoilla avustettiin yhden palkkatukihenkilön palkkauskuluissa. Klubitalo Tönärin päätavoitteena on ollut osatyökykyisten työllistymisen ja koulutukseen hakeutumisen edistäminen. Klubitalo Tönärin jäsenmäärä vuonna 2022 oli yhteensä 249 kuntoutujaa. Uusia jäseniä vuoden 2022 aikana tuli yhteensä 19. Eri kävijöitä vuoden aikana on ollut 128. Klubitalo järjesti vuonna 2021 sekä lähi-, että etätoimintaa. Käyntipäiviä yhteensä Tönärillä lähitoiminnassa 3 878 ja etätoiminnan mukaan lukien yhteensä 4 081. Päivittäinen kävijäkeskiarvo on noin 16 lähipäivillä käynyttä jäsentä. Jatkopolut jäsenille vuoden aikana: työllistyneitä itsenäiseen työhön 42, tuettuun työhön 10. Töissä yhteensä jäsenistä 52 eli 20.88 %. Opiskeluihin edennyt yhteensä 17 jäsentä eli 6.83 %. Muita jatkopolkuja kuntoutujille oli muun muassa kuntouttavaan työtoimintaan, työkoikeiluun, kuntoutukseen, avotyöhön yhteensä 17 eli

6.83 % Kaiken kaikkiaan jatkopolun löytäneitä jäseniä on yhteensä 34.54 %.

Palkkatukityöllistämiseen ja velvoitetyöllistämiseen varattiin yhteensä vajaa miljoona euroa vuodelle 2022. Palkkauskuluihin meni vuoden aikana tästä varatusta summasta noin 650 000 euroa. Näihin palkkauskuluihin saatiin valtion palkkatukea 379 096 euroa. Kaupunki työllisti noin 105 eri henkilöä eri pituisiin työsuhteisiin. Velvoitetyöllistettäviä henkilöitä tästä määrästä oli noin 15 henkilöä. Velvoitetyöllistettävien työaika oli 100 % ja työsuhteen kesto yleensä noin 26 viikkoa. Työllistettäviä on ollut eri puolilla Kajaanin kaupungin toimintayksiköitä ja hyvin erilaisissa tehtävissä. Tehtävänimikkeitä, joilla työllistettävillä on ollut mm. valvojaopas, päiväkotiapulainen, ruokapalvelutyöntekijä, koulunkäyntiavustaja, varhaiskasvatuksen avustaja, toimitilahuoltaja, koulutyöntekijä, koulunkäyntiavustaja, puistotyöntekijä, kiinteistönhoitaja, museotyöntekijä, palvelusihteeri, toimistotyöntekijä, media-assistentti, iltavalvoja-vahtimestari, kerho-ohjaaja, kierrätystyöntekijä, ohjaaja, sihteeri, siistijä, vahtimestari, Ict-asettaja, sisältötuottaja, kokki, tiedotusvastaava, työllisyysohjaaja ja arkeologi.

Työsuhteen kesto on ollut kuukaudesta vuoden pituisiin työsuhteisiin. Osa henkilöistä on palkattu oppisopimustyösuhteeseen ja työt jatkuvat edelleen. Työaika on ollut keskimäärin yli 80 %, joka ylittää KVTES:n mukaisen koikaityön. Kaupunki tarjosi myös työkoikeilumahdollisuuksia ja kuntouttavan työtoiminnan paikkoja kajaanilaisille työttömille työnhakijoille.

Kajaanin kaupungin työllisyysjaoston avustuksilla tuettiin neljää eri työllisyysneuvonnan hanketta vuonna 2022. Kolmen hankkeen (YTTY-hanke, Tulevaisuus Safari ja SPARRI-hanke) kohderyhmänä ovat olleet alle 30-vuotiaat työttömät ja työttömyysuhan alla olevat nuoret sekä vieraskieliset asiakkaat. Nuoriin asiakkaisiin kohdistuvien hankkeiden lisäksi Kajaanin kaupunki on mukana rahoittamassa koko maakunnallista Opinnollistamisella osaamista Kainuuseen-hanketta. Hankkeen hallinnoija on Kajaanin Ammattikorkeakoulu ja sitä on tehty tiiviissä yhteistyössä Kainuun kuntien työllisyyspalveluiden kanssa. Hankkeiden avustusten määrät olivat vuodelle yhteensä 50 000 euroa. Hankkeet ovat saavuttaneet suunnitelmassa asetut tavoitteet ja asiakasmäärät ovat jopa osassa hankkeista ylittyneet reippaasti tavoitteista.

Yritystoiminta

Syksyn 2022 Pk-yritysbarometrin Kainuun pk-yritysten suhdannenäkymä oli heikentynyt merkittävästi enemmän (saldoluku-26, koko maa -5). Arviot liikevaihdon ja erityisesti kannattavuuden kehityksestä olivat niin ikään alentuneet ja huomattavasti heikommalla tasolla kuin koko maassa. Kevään 2023 Pk-yritysbarometrissä Kehys-Kainuun yritysten saldoluku on erittäin heikko (-43) ja erkaantunut Kajaanin seudun kehityksestä (-23), joka ei eroa paljoakaan koko maan keskiarvosta (-18). Samoin tulossa olevien omistajanvaihdosten määrä on Kehys-Kainuussa paljon suurempi kuin Kajaanin seudulla.

Yritystoiminnan suunnittelua ja kehittämistä vaikeutti Euroopan epävakaa tilanne. Lisäksi saavutettavuusongelmat, erityisesti pysyvän lentoliikenteen puute, toivat epävarmuutta. Osaavan työvoiman saatavuus on edelleen suuri ongelma, laajasti eri toimialoilla. Pienempien yritysten osalta muutosneuvottelujen ennakoilmoitukset TE-toimistoon lisääntyivät, mutta laajaa konkurssiaaltoa ei ole vielä ole ollut havaittavissa. Epävarmuus näkyi myös kaupungin yrityspalvelusetelissä, jota haettiin melko vähän.

Pandemian aikana alkaneet ja Ukrainan kriisin myötä pahentuneet raaka-aineiden, materiaalien ja komponenttien saatavuusvaikeudet näyttävät loppuvuoden aikana jonkin verran helpottuneen. Koronan aiheuttamien rajoitusten purkamisen parantaa näkymiä ja liikematkustus lähti viriämään. Ukrainan sodan vaikutusta pienensi se, että Venäjältä riippuvaisia yrityksiä on Kainuussa vähän.

Teollisuuden tilanne oli edelleen hyvä. Erityisesti Terrafamen akkukemikaalituotannon osalta tulevaisuus on lupaava. Yleinen kustannusten nousu ja mm. hankintojen siirtäminen pois Venäjältä kuitenkin lisäsivät tuotantokustannuksia. Terrafame Oy sai kesäkuussa 2022 koko toimintaa koskevan ympäristöluvan. Kolmisopen malmion hyödyntämislupa odottaa vesiensuojelun säädösmuutoksia, jonka takia AVI ei käsitellyt lupaa. Terrafame voi tehdä uuden hakemuksen, kun uudet säädökset ovat voimassa. Yhtiö on aloittanut myös uraanin talteenottolaitoksen käynnistämismuutosten. Otanmäki Mine Oy vei eteenpäin ilmeniitin talteenottohanketta, joka voi johtaa vanadiinikaivoksen uudelleen avaamiseen.

Skoda Transtechin kiskokalustotehtaan saamat junavaunutilaukset VR:ltä sekä aiemmat raitiovaunutoimitukset

ovat johtaneet siihen, että tehtaan tuotanto pyörii täysillä. Yhtiön haasteena on ammattitaitoisen työvoiman saanti, ja yhtiö joutuu rekrytoimaan työntekijöitä ulkomailta, jopa Filippiineiltä saakka. Myös muissa Kajaanin metallialan yrityksissä tilanne on yleisesti hyvä, ja monet niistä ovat mukana myös Sdoda Transtechin alihankintaketjuissa.

Sellu- ja biotuotetehdas KaiCell Fibers Oy:n ympäristöluvasta saatiin myönteinen päätös hallinto-oikeudelta, mikä olisi edesauttanut hankkeen etenemistä kohti rahoitusneuvottelujen käynnistämistä, mutta luvasta tehdyt jatkovalitukset ovat taas hidastuttaneet sitä. Puukaupassa oli kesän aikana lievä notkahdus, joka alkoi korjautua syyskesän aikana. Metsä Fibren rakenteilla olevan Kemlin sellutehtaan raaka-ainehankinnat näkyvät jo tällä hetkellä Kainuussa yrityksen osto-organisaation kehittämistoimina ja myös muut metsäyhtiöt ovat aktivoineet ostotoimintaansa alueella.

ICT-toimialalla suurimpien teknologia-alan yritysten vientiin perustuva liiketoiminta jatkui entisellään. Komponenttien ja tietyn erikoisosaamisen saatavuus olivat haasteina. Ohjelmistoalan pk-yritystoiminta on kasvanut Kajaanissa ja alan kasvuodotukset ovat hyvät, jos vain osaajia olisi saatavissa. Pelialan yritysten tilanne oli varsin hyvä. Alan liiketoiminta perustuu Kajaanin Ammattikorkeakoulun pelialan koulutukseen, jota ollaan kasvattamassa uusilla koulutusavauksilla. Alan yritysperustannan tueksi valmisteltiin laaja Game City Kajaani kehityskokonaisuus.

Kustannustason haasteet kohdistuivat myös rakentamiseen, mutta vuodenvaihteen jälkeen kustannusten kasvu näyttäisi taittuneen. Kustannusten nousu näkyi loppuvuoden aikana myös kuluttajakäyttäytymisessä, kuluttajat joutuivat säästämään mm. kovan energiahinnannousun takia. Kauppa ja palvelut kärsivät.

Kainuussa oli 2 toimivaa tuulivoimapuistoa ja vireillä 11 tuulivoimahanketta. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan päivitys vuoteen 2035 on käynnissä, ja siinä on esitetty alustavasti noin 10 tuulivoimahanketta lisää. Kaavaluonnos on ollut nähtävillä ja maakuntahallitus on käsitellyt siihen esitetyt lausunnot ja vastineet. Puolustusvoimat ei tällä hetkellä salli tuulivoimaloiden sijoittamista Itä-Suomessa valtatie 5:n itäpuolelle. Asiasta on käynnissä erillinen selvitys. Tuulivoimahankkeiden lisäksi Kajaanissa on esiselvityksessä mahdollisten aurinkovoimaloiden sijoituspaikat.

Matkailu virisi pandemian jälkeen, mutta vielä ei olla päästy koronaa edeltäneelle tasolle. Vuokatti on edelleen yksi maan suurimmista matkailukohteista, leimallisesti kotimaan matkailussa. Kv. matkailijoiden osuus on Kainuussa edelleen pieni, mutta viime vuonna käynnistetyt aktiiviset markkinointi- ja myyntitoimenpiteet antavat erittäin hyvän syyn odottaa sen kasvavan erityisesti ensi talvikaudella. Myyntiä on hidastanut epävarmuus reittilentojen jatkumisesta.

Uusyrittäjäperustanta säilyi hyvällä tasolla. Yrityskanta on kasvanut tasaisesti jo vuodesta 2018 asti. Yrittäjät ovat ikääntyneitä muun väestön tapaan, ja eläköitymisiä on runsaasti seuraavan viiden-kymmenen vuoden aikana. Omistajanvaihdosten tuleekin lisääntyä huomattavasti nykyisestä tai monet kannattavat yritykset lopettavat toimintansa.

Työllisyystilanne parani tasaisesti, ja sen voi odottaa jatkuvan. Kajaanin seudun pk-yritykset arvioivat tuoreessa barometrissä henkilökunnan määrän kasvavan jopa enemmän kuin maassa keskimäärin. Kehys-Kainuussa taas yritykset arvioivat henkilöstön määrän vähenevän. Kainuun väestörakenne, jossa työmarkkinoille tulevien nuorten ikäryhmien koko on työmarkkinoilta eläköityviä poistuvia selvästi pienempi, on jo pitkään vaikuttanut työttömyyden pienentymiseen ja samalla aiheuttaa pahenevan haasteen työvoiman saatavuuteen. Tekijöistä oli pulaa alalla kuin alalla. Pelkästään kotimaisella työvoimalla haasteita ratkaista, vaan tarvitaan enenevässä määrin kv. rekrytointia. Kansainvälisiä rekrytointeja tukevien palvelujen ja asettautumispalvelujen kehittäminen, joihin kaupunki on panostanut, on tärkeää.

Lähteet: TEM Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2022, PK-yritysbarometri kevät 2023

1.2.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Olennaiset tuloperusteiden muutokset

Kajaanin kaupungin toimintatuottojen toteutuma oli 40,9 milj. euroa. Toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 4,3 milj. euroa eli 11,8 %. Myyntituotot kasvoivat 1,6 milj. euroa ja muut toimintatuotot 2,1 milj. euroa. Ukrainasta sotaa pakenevien henkilöiden vastaanottaminen kasvatti myyntituottoja valtiolta saatujen korvauksien muodossa 2,2 milj. euroa. Muut toimintatuotot toteutuivat edellistä vuotta paremmin, koska vuodelle 2022 kohdistui kaupunginvarikon v. 2020 tulipalosta saatu vakuutuskorvaus 1,5 milj. euroa ja pysyvien vastaavien myyntivoittoja edellistä vuotta enemmän.

Kajaanin tuloveroprosentti oli 21 % eli sama kuin edellisvuonna. Kiinteistöveroprosentit säilyivät edellisten vuosien tasoisina. Verotulot kasvoivat 5,7 miljoonaa euroa eli 3,8 % edellisvuodesta. Verotulojen kertymää paransi myönteinen talouskehitys. Parantunut työllisyys ja sitä kautta parantunut palkkasumman muutos vauhditti ansiotuloverotulojen positiivista kehitystä. Yhteisöverotuotot toteutuivat 1,2 miljoonaa euroa edellistä vuotta paremmin. Verovuodelle 2022 kuntien jako-osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin ja noususuhdanteessa yhteisöverot kehittyivät ennakonperinnässä sovellettuja jako-osuuksia selvästi paremmin. Kiinteistöveroja kertyi 11,2 miljoonaa euroa.

Kajaanin kaupunki sai valtionosuuksia 124,7 milj. euroa ja valtionosuudet kasvoivat edellisestä vuodesta 5,1 % eli n. 6,0 milj. euroa. Kunnan verotulomenetyksen kompensatio kasvoi, koska työmatkakulujen verovähennysoikeuden kasvaminen valtakunnallisesti kompensoitiin kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta. Peruspalveluiden valtionosuus kasvoi, kun kuntaliitosavustuksiin varattu osuus valtionosuuspotista jaettiin kaikkien kuntien kesken. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kertyi 32,5 milj. euroa. Vuoden 2022 Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituspäätös oli talousarviossa suunniteltua parempi ja lisärahoitusta saatiin talousarvioon nähden vuoden 2022 aikana vielä 0,8 milj. euroa.

Rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli vuonna 2022 yhteensä 3,5 milj. euroa eli 8,0 milj. euroa arvioitua heikommin. Edellisenä vuonna rahoitustuottojen ja -kulujen toteuma oli 24,5 milj. euroa. Tytäryhteisöjen osinkotuottoa kertyi 6,4 miljoonaa euroa. Sijoitustoiminnassa arvopapereiden myyntivoitot ja arvonalentumisten palautumiset olivat yhteensä 6,8 miljoonaa euroa ja arvopapereiden myyntitappiot ja arvonalentumiset yhteensä -12,8 miljoonaa euroa. Muut rahoitustuotot toteutuivat ennakoitua paremmin. Vesivoiman vuokratuotto oli 2,8 miljoonaa euroa ja Nordean vuoden 2009 koronvaihtosopimuksesta tuloutettiin suunnitelman mukaisesti 0,9 miljoonaa euroa.

Satunnaisena tuottona toteutui Kainuunmeren Työterveys Oy:n myynnistä myyntivoittoa 1,9 milj. euroa. Kajaanin kaupungin osuus kauppahinnasta oli omistusta vastaava 22,82 % ja lisäksi yhtiön myynnistä kertyi myös positiivista kertaerää Kainuun Soten tilinpäätökseen ja sitä kautta Kajaanin kaupungin maksusuuteen sote-palveluista.

Olennaiset toiminnassa tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuuston hyväksymän talouden sopeuttamissuunnitelman mukaisesti Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos lakkautettiin 31.12.2022 ja sen toiminnot siirrettiin osaksi ympäristötekniistä toimialaa. As Oy Sammonkaaren Pietarin omistus- ja hallintaoikeus siirtyivät Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarille, joka omistaa yhtiöstä 100 %. As Oy Sammonkaaren Pietari vastaa Sammonkaaren 56 huoneiston vuokraamisesta ja hallinnasta.

Kajaanin kaupunki möi omistamansa Kainuunmeren Työterveyshuolto Oy:n osakkeet Mehiläinen Oy:lle. Lopullinen osakkeiden kauppahinta oli 9.117.000 €, josta Kajaanin kaupungin osuus oli omistusta vastaava 22,82 %. Kaupunki möi myös omistamansa Kiinteistö Oy Kivatien osakkeet. Kivatien osakehuoneisto on kaupungin varhaiskasvatuksen väliaikaisessa käytössä ja tiloista laadittiin kolmen vuoden määräaikainen vuokrasopimus ostajan kanssa.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä Kainuun Pelastuslaitoksen toiminnot ja opiskelijahuollon kuraattoripalveluiden järjestäminen siirtyivät kaupungilta Kainuun Hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Kainuun Sosiaali- ja

terveydenhuollon kuntayhtymän toiminnot siirtyivät myös hyvinvointialueelle ja kuntayhtymä purkautuu. Ympäristöterveyden huollon palvelut siirtyivät puolestaan kuntien järjestämisvastuulle. Ympäristöterveydenhuollon tehtävät hoidetaan Kainuun kuntien yhteistoimintasopimuksella Sotkamon kunnan toimesta 1.1.2023 alkaen.

Sijoitustoiminta

Vuosi 2022 oli monessa suhteessa erilainen kuin aikaisemman vuosikymmenen vuodet. Edelliselle vuosikymmenelle tyypillistä olivat pääoman halpa hinta ja Kiinan globaalia taloutta vauhdittava kasvu.

Vuoden 2022 tapahtumat lähtivät liikkeelle vuoden 2020 suuresta finanssielvytyksestä, joka käynnisti inflaation puolessa vuodessa. Vuonna 2021 talous kasvoi vahvasti ja inflaatio kiihtyi. Keskuspankit eivät reagoineet inflaatioon vaan pitivät sitä väliaikaisena, mikä kiihdytti inflaatiota. Vuonna 2022 helmikuussa Venäjä hyökkäsi Ukrainaan ja aloitti energiasodan Eurooppaa vastaan. Energiakriisi jatkoi inflaation kiihdyttämistä. Inflaatio kiihtyi hetkessä kovimmalle tasolleen 40 vuoteen.

Yhdysvaltain keskuspankki nosti ensimmäisen kerran korkoa vasta maaliskuussa, mistä alkoi kaikkien aikojen koronnostosykli kaikissa keskuspankeissa. Euroopan keskuspankki piti pitkään kiinni inflaation väliaikaisuudesta ja nosti korkoa vasta heinäkuussa. Koron nostot tulivat liian myöhään. Inflaatio nakersi jo kuluttajien ostovoimaa. Kasvun selkeä hidastuminen alkoi keväällä. Syksyllä globaalit näkymät kääntyivät negatiivisiksi niin teollisuudessa kuin palveluissakin. Koska inflaatio oli edelleen liian voimakasta, keskuspankkien oli pakko jatkaa korkojen nostamista. Työmarkkinoilla oli jo pidempään ollut niukkuutta työntekijöistä, joka ryöpsähti esiin pandemian jälkeen, kun osa vanhemmasta työvoimasta ei palannutkaan työmarkkinoille. Inflaatiossa oli sitkeitä piirteitä.

Kiina on ollut globaalin teollisuuden kasvun moottori 2000-luvulta alkaen. Kiinan kasvu muuttui tehottomaksi vuoden 2008 finanssikriisin jäljitelvyyksen jälkeen ja velkaantumisen kiihtyi. Vuonna 2022 tärkein kasvun ajuri, kiinteistömarkkina, ajautui velkakriisiin. Kiina asettui strategisen kumppaninsa Venäjän puolelle Ukrainan sodassa ja kasvatti aggressioita Taiwania kohtaan. Vastatoimena Yhdysvallat käynnisti lokakuussa massiiviset vientisanktiot teknologiasektorilla. Talous oli ajautumassa syvään kriisiin, joten puolueella ei ollut muuta mahdollisuutta, kuin tehdä täyskäänös talouspolitiikassa. Kiina palasi elvytyksen tielle ja poisti pandemiarajoitukset ennätysvauhdilla. Kiinan rooli globaalissa taloudessa muuttui vuonna 2022. Kiinalla ei ole enää varaa samanlaiseen globaalia taloutta tukevaan elvytykseen kuin ennen, eikä Kiina ole enää yhtä houkutteleva globaalin talouden työpaikana kuin ennen.

Vuonna 2022 korot nousivat poikkeuksellisen voimakkaasti. Yhdysvaltain kymmenen vuoden valtion lainan korko nousi 1,6 prosentista 3,8 prosenttiin ja Saksan - 0,1 prosentista 2,6 prosenttiin. Suurista osakeindekseistä Yhdysvaltain S&P500 laski 18, euroalueen STXX600 10 ja Kiinan Hang Seng 13 prosenttia. Markkinoiden vuoristorata alkoi helmikuussa Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tärkein syy markkinoiden vuoristorataan on ollut markkinoiden odotus inflaation hidastumisesta ja korkojen kääntymisestä laskuun, minkä keskuspankit ovat joka kerta kieltäneet.

Markkinoilla vuosi 2022 oli edellisen vuosikymmenen peilikuva. Kun edellisellä vuosikymmenellä korot ja osakkeet tuottivat, niin vuonna 2022 kumpikaan ei tuottanut. Yhdistelmäsalikon tappiot olivat vuonna 2022 samaa luokkaa kuin vuoden 2008 finanssikriisissä. Ensi vuonna todennäköisesti taas jompikumpi tuottaa.

Vuonna 2022 Kajaanin kaupungin sijoitukset oli jaettu kahteen eri salkkuun, joista 150 miljoonaa euroa oli jaettu kolmen varainhoitajan kesken hoidettavaksi ja 35 miljoonaa euroa oli lyhytaikaista sijoitusta, jolla pyrittiin välttämään pankkileillä vallitsevien negatiivisten talletuskorkojen vaikutus. Lyhytaikainen 35 milj. euroa sijoitus purettiin tammikuulla 2023 ja kassavarat käytetään kaupungin talousarvion rahoituslaskelman mukaisesti investointien rahoittamiseen lainan nostamisen sijaan sekä mahdollisiin tulevaisuuden toimialasijoituksiin sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti. Kaupungin sijoituksista vastaavat kolme täyden valtakirjan omaisuudenhoidon periaatteella toimivaa toimijaa OP Varainhoito Oy, Evli Pankki Oyj ja LähiTapiola Varainhoito Oy.

Kajaanin kaupungin sijoitusten kehitys vuonna 2022 noudatteli yleistä markkinoiden kehitystä ja sijoitusten arvo laski yhteensä -10,0 % eli asetettua 4 %:n tuottotavoitetta ei saavutettu. Sijoitussalkun arvo 31.12.2022 oli 159,7

miljoonaa euroa ja 35 miljoonan euron sijoitussalkun arvo 31.12.2021 oli 34,5 miljoonaa euroa.

Kajaanin kaupungin sijoitustoiminnasta 28.11.2019-31.12.2022 toteutettiin riippumaton selvitys Suomen sijoitus-tutkimus Oy:n toimesta. Kaupungin sijoitusomaisuuden markkina-arvo oli tarkasteluhetkellä 31.12.2022 n. 193,9 milj. euroa (sisältäen täyden valtakirjan mandaatilla olevat sijoitukset ja lyhyen koron rahastossa olevan erillisen sijoituksen). Sijoitusjakauma oli sijoitussuunnitelman vaihteluvälien rajoissa, salkun osakepaino 26,8 %, korkojen 52,8 % ja vaihtoehtoisten sijoitusten osuus 20,4 %. Osakesalkussa suurin osa oli sijoitettuna pohjoisamerikkalaisiin osakkeisiin ja korkosalkussa korkeimmalla painolla olivat rahamarkkinarahastot.

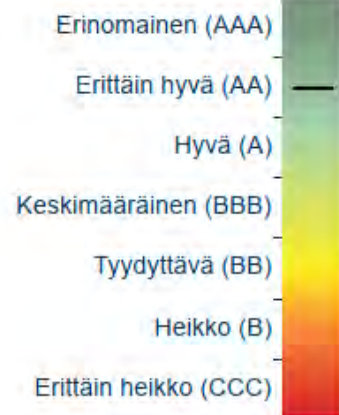
Kaupungin koko sijoitusomaisuuden annualisoimaton tuotto tarkastelujaksolla oli +5,9 % ja tarkoitti vuotuisena tuottona 1,9 % vuodessa. Eniten tappiolla sijoitussalkku oli koronaromahduksen jälkeen 3/2020, jolloin salkun arvo oli jopa -12 % pienempi kuin sijoitustoiminnan alussa. Sijoitussalkun tuottokehitys oli tarkasteluvälillä hyvin markkinoiden kehityksen mukaista. Sijoitussuunnitelmassa määritettyyn 4 % vuodessa tuottotavoitteeseen ei päästy, johtuen pitkälti vuoden 2022 vahvasta laskusta osake- ja korkomarkkinoilla. Parhaiten tuottivat osakesijoitukset (+ 4,8 % per annum), toiseksi parhaiten epälikvidit vaihtoehtoiset sijoitukset (+ 4,1 % per annum). Kaikki korkoluokat ml. lyhyet korkosijoitukset tuottivat tarkastelujaksolla selvästi negatiivisesti.

Riskienhallinnan näkökulmasta Kajaanin kaupungin sijoitussalkku on toteutettu pääosin likvideillä, päivittäin arvostettavilla sijoitusrahastoilla ja epälikvidien eli heikosti rahaksi muunnettavien sijoitusten osuus on vähäinen, joten salkku ei muodosta merkittävää likviditeettiriskiä. Sijoitussalkku on myös laajasti hajautettu, joten yksittäiseen salkunhoitajaan tai yksittäiseen rahastoon liittyvät riskit eivät nouse kaupungin salkussa merkittäviksi. Sijoitussalkun valuuttakurssiriskiäkin voidaan pitää kokonaisuuden osalta tavanomaisena.

VASTUULLISUUSARVOSANAT

31.01.2023

Vastuullisuusarvosana	AA
Ympäristö (E)	A
Yhteiskunta (S)	BBB
Hallintotapa (G)	A
Analyysin kattavuus (%)	57,50

Salkun vastuullisuusarvosana on AA, kun sijoituksia arvioidaan vastuullisuustekijöiden kannalta. Arvosana AA tarkoittaa, että ne yhtiöt, joihin salkussa on sijoitettu, huomioivat vastuullisuustekijät erittäin hyvin omaan toimialaansa suhteutettuna.

Varainhoitajat raportoivat sijoitusten vastuullisuuden toteutumisesta kaksi kertaa vuodessa. Vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa ympäristön, yhteiskunnan ja hyvän hallintotavan, niin sanottujen ESG¹-tekijöiden, huomioimista sijoitustoiminnassa. MSCI analyysien perusteella Kajaanin kaupungin sijoitussalkut ovat AA Erittäin hyvällä tasolla ja hyvällä A-tasolla (arvosteluasteikko Erinomainen AAA – erittäin heikko CCC). ESG-pisteytys kertoo kuinka hyvin salkun kohdeyhtiöt huomioivat (Environment) ympäristöön, (Social) sosiaalisiin kysymyksiin ja (Governance) hyvään hallintotapaan liittyvät riskit ja mahdollisuudet suhteessa toimialaansa.

1.2.5 Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon

Vuoden 2022 Kajaanin kaupungin tulos toteutui ylijäämäisenä 0,5 milj. euroa. Ylijäämäinen tulos johtui erityisesti verotulojen hyvästä kehityksestä, Kainuun Soten ennakoitua paremmasta tuloksesta ja vuodelle 2022 kohdistuneista kertaeristä. Kaupungin toimialat ja liikelaitokset saavuttivat pääosin taloudelliset tavoitteet ja toimintakulut toteutuivat kautta linjan arvioitua maltillisempina.

Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2023 oli -16 milj. euroa alijäämäinen ja muutettu talousarviokin vielä -7,2 milj. euroa alijäämäinen. Loppuvuonna 2022 Kainuun Soten tulosennuste kääntyi positiiviseksi ja lopulta Kainuun Soten 8,4 milj. euron ylijäämän palautus paransi Kajaanin kaupungin taloutta 4,3 milj. euron verran. Loppuvuodelle 2022 kohdistui myös huomattavia kertaeriä, kun Kainuunmeren Työterveys Oy:n myynnistä saatiin myyntivoittoa 1,9 milj. euroa ja kaupunginvarikon vuoden 2020 tulipalosta kertakorvausta vakuutusyhtiöltä 1,5 milj. euroa. Tytäryhteisöiltä kertyi 6,4 milj. euroa osinkotuottoja ja vesivoiman vuokratuottoa saatiin 2,8 milj. euroa. Nordean päättyneestä koronvaihtosopimuksesta tuloutettiin suunnitelman mukaan 0,9 milj. euroa. Sijoitussalkun arvo aleni vuoden aikana 10 % ja sijoitustoiminta kokonaisuudessaan vaikutti tilinpäätöshetkellä rahoitustuottoihin ja -kuluihin -5,0 milj. euroa.

Verorahoituksen eli verotulojen ja valtionosuuksien kasvu vuodesta 2021 oli 11,7 milj. euroa (4,4 %) ja alkuperäinen talousarvio ylittyi 9,7 milj. euroa. Yleinen talouskasvu ja työllisyyden hyvän kehityksen myötä kasvanut palkkasumma paransivat kunnallisverojen kertymää. Talouden hyvä vuosi ja kuntien korotettu jako-osuus yhteisöverojen tuotoista kerryttivät yhteisöverojen kertymää ja kiinteistöverotulot kehittyivät yleisten rakennuskustannusten noustessa sekä tuulivoimaloiden kiinteistöverokertymien myötä.

Vuoden 2022 aikana kaupunki toteutti hyväksytyä talouden sopeuttamissuunnitelmaa vuosille 2020–2022. Suunnitelman mukaan sopeuttamistavoite on 10 miljoonaa euroa kolmen vuoden aikajaksolla. Tavoitteesta puolet koski Kajaanin kaupunkikonsernin palveluja ja puolet Kainuun soten palveluja. Vuonna 2022 sopeuttamissuunnitelman toimenpiteillä Kajaanin kaupunki saavutti 1,0 miljoonan euron säästöt, kun tavoite vuodelle 2022 oli 1,5 miljoonaa euroa. Talouden sopeuttamissuunnitelmalla on saavutettu vuosien 2020–2022 aikana yhteensä 3,7 miljoonan euron pysyvät säästöt toimintaan. Tavoitteena olisi ollut saavuttaa kuitenkin 5,0 miljoonan euron säästöt, joten sopeuttamisohjelma ei ole toteutunut täysimääräisesti.

Ylijäämäinen tilinpäätös vuodelta 2022 oli ennakoarvioihin nähden merkittävä torjuntavoitto. Sosiaali- ja terveydenhuollon ennakoitua selkeästi parempi talouden toteuma vaikuttanee positiivisesti Kajaanin kaupungin valtionosuuksiin, kun hyvinvointialueuudistukseen liittyvä rahoituksen siirto kuntien ja valtion välillä oikaistaan lopullisesti tilinpäätöstietojen 2022 perusteella. Verotulojen ennakoitua vahvempi kehitys luo myös hyvää pohjaa, kun jatkossa Kajaanin kaupungin talous on aiempaa alttiimpi verotulojen kehityksestä. Vuodelle 2022 suunnitelluista investoinneista kaupunginvarikon ja pelastuslaitoksen yhteinen hanke siirtyi toteutettavaksi vuodelle 2023 ja teatteritalon toteutus jaksottui myös ennakoitua vahvemmin vuodelle 2023.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Talouden näkymä on selvästi parantunut loppuvuoden 2022 taantuma ja matalasuhdanne-ennusteista. Talouden ennakoitaan kehittyvän positiivisemmin, koska Euroopan energiakriisi jäi ennakoitua lievemmäksi ja Kiinan koronapolitiikassa tapahtui täyskäännös loppuvuodesta. Inflaatiohuippujen odotetaan olevan takanapäin, mutta sitkas pohjainflaatio edellyttäneen edelleen kiristyvää rahapolitiikkaa ja heijastelee siten talouden kehityksen vuoden 2023 aikana. Epävarmuutta lisää erityisesti geopolitiikan kehitys, kun Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu ja idän ja lännen väliset jännitteet ovat aiempaa vahvempia. Pankkisektorin haasteet ovat nousseet taas pintaan, kun amerikkalainen Silicon Valley Bankin kaatui maaliskuun alkupuolella. Pankkisektorin mahdollisten ongelmien laajentuminen luo epävarmuutta sijoitus- ja rahoitusmarkkinoille.

Suomen talous ei ole enää kasvanut vuoden 2022 kahdella viimeisellä kvartaalilla ja talous on painunut tekniseen taantumaan. BKT kasvoi vielä 2 % vuoden 2022 aikana vahvan kasvuperinnän ansiosta, mutta vuodelle 2023 ennakoitaan nollakasvua tai hieman negatiivista kehitystä. Ukrainan kriisin myötä Suomen kauppataase on heikentynyt voimakkaasti, kun ulkomaankauppa on hidastunut ja luottoriskit kasvaneet. Voimakkaan inflaation myötä ostovoima ja luottamus talouteen ovat heikentyneet ja Suomen julkisen talouden alijäämä ja velkaantuminen ovat kasvaneet. Yksityinen kulutus ja investoinnit ovat heikentyneet ja korkoherkkyys painaa rakentamista ja asuntomarkkinoita. Työllisyys on säilynyt yllättävän vahvana, mutta joitakin heikkenemisen ensioireita on nähtävissä.

Kuntatalous on vielä vuonna 2023 vahvassa asemassa, kun sitä vahvistaa hyvinvointialueuudistuksen rahoituksen siirtoon liittyvä yli miljardin euron kertaluonteinen verohäntä. Kuntien talousarvioissa kuntatalous kääntyy selvästi heikommaksi vuodesta 2024 alkaen. Kuntien talousarvioiden tulevaisuudenkuva on todennäköisesti liian positiivinen, koska yleinen korkea inflaatio, henkilöstökustannusten kasvu kuntatyöntantajien ja -työntekijöiden sopiman perälautaratkaisun mukaisesti ja korkojen nousu vaikuttavat kustannuksiin. Kuntarahoituksen laatiman painelaskelman mukaan kuntatalouden tunnusluvut heikkenevät nopeasti ja kuntien olisi löydettävä nopeasti taloutta vahvistavia toimia. Valtion talouden sopeuttamisen paine heijastunee myös kuntakenttään tulevalla hallituskaudella.

Kajaanin kaupungin talousarvio vuodelle 2023 ja taloussuunnitelmavuodet 2024–2025 ovat alijäämäisiä. Kajaanin kaupungin talouden haasteena ovat toimintakatteen ja erityisesti toimintakulujen kasvu sekä talouden kantokykyä korkeammat investointitarpeet tulevan vuosikymmenen aikana. Verotulojen kehitykseen liittyy myös epävarmuutta. Kunnallisverotulojen ennuste vuoden 2023 osalta putosi 11/2022 verotuloennusteesta 2/2023 ennusteeseen 2 milj. euroa ja verotulojen ennakoitaan laskevan edelleen vuosille 2024–2025. Valtionosuuksien ennakoitaan kehittyvän kuitenkin arvioitua paremmin. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituspäätös oli 1,2 milj. euroa arvioitua parempi vuoden 2023 osalta ja peruspalveluiden valtionosuuksien arvioidaan kehittyvän positiivisesti, kun lopulliset laskelmat rahoituksen siirrosta kuntien ja valtion kesken vahvistuvat vuoden 2023

aikana.

Rahoitustuottojen kehityksen ennakointi on tämän hetken makroympäristössä haastavaa. Käyttötaloutta voidaan vahvistaa sijoitustoiminnasta toteuttavilla säännönmukaisilla tuloutuksilla, mikäli sijoitusmarkkinat tuottavat ja asetettu 4 %:n tuottotavoite saavutetaan. Käyttötalouden kompensoiminen sijoitustoiminnan tuotoilla ei kuitenkaan ole kestävää talouden hoitoa, vaan toimintakatteen kasvua on hillittävä palveluiden tehostamisella ja investoinnit on mitoitettava talouden kestäväälle tasolle.

Kajaani kaupunki toteuttaa talouden sopeuttamissuunnitelmaa vuosille 2023–2026. Sopeuttamissuunnitelman toteuttamisella tavoitellaan 2,5 milj. euron säästöjä pitkällä aikavälillä. Sopeuttamissuunnitelman toteuttaminen täysimääräisesti tavoitteen mukaan on ensisijaisen tärkeää, koska sopeuttamissuunnitelman avulla tasapainotetaan käyttötalouden menoja ja hillitään investointien painetta. Sopeuttamissuunnitelmaan sisältyvät tavoitteet tarkastellaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä ja mikäli toimenpiteet ja tavoitteet eivät toteudu alkuperäisen suunnitelman mukaan tunnistetaan tarvittaessa uusia keinoja tavoitteen täyttämiseksi.

1.2.6 Kaupungin henkilöstö

Yleistä

Vuosi 2022 oli jo kolmas poikkeuksellinen vuosi koronapandemiasta johtuen, joskin yleinen paine sen suhteen helpottui loppuvuoden aikana. Etätöiden tekemistä on hyödynnetty viranomaisten suositusten mukaisesti niissä työtehtävissä, jossa se on ollut vain mahdollista. Myös maailmanpoliittisen tilanteen muutos toi painetta yleisesti ja edellytti varautumissuunnitelmien tarkentamista entisestään. Jatkuvan kriisitilanteisiin varautuminen on kuormittanut laajalti kaupungin henkilöstöä. Kajaanin kaupungin henkilöstö on pysynyt kuitenkin toimintakykyisenä ja hyvinvoivana. Kaupungin peruspalvelut on pystytty järjestämään hyvin.

Henkilöstöohjelma

Kajaanin kaupungin henkilöstöohjelma (2019–2022) on kaupunginhallituksen hyväksymä henkilöstöjohtamista ohjaava asiakirja, joka pohjautuu kaupunkistrategiaan. Henkilöstöohjelma sisältää henkilöstöjohtamiseen ja henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä periaatteellisia linjauksia. Henkilöstöohjelman keskeinen painopiste on ollut useiden vuosien ajan työhyvinvoinnin edistäminen, ja tässä keskiöön on nostettu myönteisen työntekijäkokeemuksen ajatus. Työhyvinvointi ja sen edistäminen on kaikkien yhteinen asia. Hyvinvoiva henkilöstö on keskeinen resurssi, kun järjestetään kuntalaisille laadukkaita peruspalveluja. Työyhteisössä, työtavoissa ja työn organisoimisissa tapahtuu jatkuvasti muutoksia. Työn kehittäminen edellyttää työntekijöiltä alati kehittyemis- ja muutostyötä. Tavoitteena on tasa-arvoinen, kannustava ja yksilöllistä osaamista arvostava oikeudenmukainen työyhteisö.

Syksyn 2022 aikana laadittiin uusi Henkilöstöohjelma strategiakaudelle 2023–2026. Tavoitteena on tulevinakin vuosina keskittyä työhyvinvoinnin edistämiseen, hyvään johtamiseen, osallisuuteen, yhteisöllisyyden lisäämiseen, työnantajakuvan kirkastamiseen sekä pito- ja vetovoimaan. Osaajarekrytointiin on tärkeää kiinnittää huomiota enenevässä määrin.

Kajaani-sopimus

Kajaani-sopimuksella Kajaanin kaupunki työnantajana ja henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt ovat sopineet henkilöstöjohtamisen yhteisen tahtotilan. Kajaani-sopimus tarkoittaa sopimuksen osapuolten yhteistyötä henkilöstöohjelmaan, talousarvioon ja taloussuunnitelmaan kirjattujen rakenteellisten muutosten sekä tuloksellisuutta koskevien suositusten käytännön toteutuksen yhteydessä. Kajaani-sopimuksella halutaan korostaa ja vahvistaa yhteistoimintalain mukaista yhteistoiminnan henkeä. Kajaani-sopimus on voimassa toistaiseksi.

Palkkaus- ja palvelussuhdeasiat

Kaupunki työnantajana huolehtii lain sekä työ- ja virkaehtosopimusten määräysten mukaisista työntajavelvoitteistaan. Kaupunki ylläpitää ja kehittää kannustavaa palkkausjärjestelmää, tarjoaa terveellisen ja turvallisen työympäristön sekä sovitut henkilöstöetuudet, toimivan työterveyshuollon, palkallisen KIILA-kuntoutuksen sekä jatkuvan työssä kehittymisen mahdollisuuden.

Kunnallinen yleinen työ- ja virkaehtosopimus KVTES on voimassa 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskauden ensimmäinen yleiskorotus tehtiin 1.6.2022. Korotuksen suuruus oli 46 euroa, kuitenkin vähintään 2,0 prosenttia. Keskitetty järjestelyerä 1.10.2022 lukien toteutettiin valtakunnallisen linjauksen mukaisesti 1.0 prosentin yleiskorotuksena.

Pääsopimusten mukaiset neuvottelut työnantajan edustajien ja henkilöstöjärjestöjen välillä ovat toteutuneet hyvässä hengessä. Kajaani-sopimus on auttanut yhteisen näkemyksen muotoutumiseen henkilöstöjärjestöjen ja työnantajan edustajien välillä.

Henkilöstösuunnittelu

Ennakoiva henkilöstösuunnittelu on osa toiminnan, talouden ja henkilöstön yhteismitoitusta. Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma tehdään vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä yhteistyössä Henkilöstöpalveluiden ja toimialajohdon kanssa. Tällöin kartoitetaan tulevat eläköitymiset, tehtävien uudelleen järjestämisen mahdollisuudet, rekrytointi- sekä osaamisen vahvistamisen tarpeet. Osana henkilöstösuunnitelman toteuttamista toimialoilla ja liikelaitoksissa selvitetään tapauskohtaisesti, voidaanko eläköitymisen tai muun poistuman yhteydessä työtehtävät järjestellä toisin, voidaanko hyödyntää sisäisiä siirtoja vai tarvitaanko uusi rekrytointi.

Henkilöstökulut, tuloslaskelmaan kirjatut kulut sekä taseeseen aktivoidut kulut

Kajaanin peruskaupungin henkilöstökulut	2022	2021
euroa		
Palkat ja palkkiot	56 277 692,07	52 726 671,21
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>100 005,96</i>	<i>152 308,53</i>
* Henkilöstökorvaukset	-985 738,37	-823 653,35
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>55 291 953,70</i>	<i>51 903 017,86</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	13 889 251,00	13 302 045,89
* Muut henkilösivukulut	2 018 317,65	2 363 471,28
Henkilösivukulut yhteensä	15 907 568,65	15 665 517,17
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	71 199 522,35	67 568 535,03
<i>Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>	<i>40 552,91</i>	<i>71 228,14</i>
Henkilöstökulut yhteensä	71 240 075,26	67 639 763,17

Liikelaitosten henkilöstökulut		
Kajaanin Vesi -liikelaitos	2022	2021
Palkat ja palkkiot	967 311,94	969 487,50
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>-2 530,06</i>	<i>-6 874,32</i>
* Henkilöstökorvaukset	-1 082,87	-10 190,38
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>966 229,07</i>	<i>959 297,12</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	238 722,41	249 293,07
* Muut henkilösivukulut	35 340,93	35 309,48
Henkilösivukulut yhteensä	274 063,34	284 602,55
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	1 240 292,41	1 243 899,67
<i>Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>		
Henkilöstökulut yhteensä	1 240 292,41	1 243 899,67
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	2022	2021
Palkat ja palkkiot	4 634 717,23	4 459 900,08
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>30 527,87</i>	<i>23 523,71</i>
* Henkilöstökorvaukset	-142 167,35	-135 545,34
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>4 492 549,88</i>	<i>4 324 354,74</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	888 350,67	892 897,39
* Muut henkilösivukulut	167 208,09	161 337,18
Henkilösivukulut yhteensä	1 055 558,76	1 054 234,57
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	5 548 108,64	5 378 589,31
<i>Henkilökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>		
Henkilöstökulut yhteensä	5 548 108,64	5 378 589,31
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2022	2021
Palkat ja palkkiot	16 633 193,34	16 340 635,17
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>279 218,54</i>	<i>90 490,00</i>
* Henkilöstökorvaukset	-133 720,82	-94 205,80
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>16 499 472,52</i>	<i>16 246 429,37</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	3 155 410,20	3 145 790,41
* Muut henkilösivukulut	602 405,88	596 596,15
Henkilösivukulut yhteensä	3 757 816,08	3 742 386,56
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	20 257 288,60	19 988 815,93
<i>Henkilökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>		
Henkilöstökulut yhteensä	20 257 288,60	19 988 815,93

Kaupungin ja liikelaitosten henkilöstökulut yhteensä	2022	2021
euroa		
Palkat ja palkkiot	78 512 914,58	74 496 693,96
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	407 222,31	259 447,92
* Henkilöstökorvaukset	-1 262 709,41	-1 063 594,87
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>77 250 205,17</i>	<i>73 433 099,09</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	18 171 734,28	17 590 026,76
* Muut henkilösivukulut	2 823 272,55	3 156 714,09
Henkilösivukulut yhteensä	20 995 006,83	20 746 740,85
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	98 245 212,00	94 179 839,94
<i>Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>	<i>40 552,91</i>	<i>71 228,14</i>
Henkilöstökulut yhteensä	98 285 764,91	94 251 068,08

Kaupungin henkilöstökulut kokonaisuudessaan kasvoivat 4,0 miljoonaa euroa eli 4,3 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna. Henkilöstön määrä kasvoi kokonaisuudessaan toimintavuoden aikana 63,8 HTV:ta edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstön määrää lisättiin pakolaisten määrän kasvun myötä erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Merkittävänä tekijänä palkkakustannusten nousussa koko konsernin osalta on ollut vaikuttamassa virka- ja työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset.

Kajaanin kaupungin ja liikelaitosten henkilötövuodet

Henkilötövuodet - palkattomat vapaat	Tammikuu - joulukuu				Tammi - joulukuu	Ero
	2022				2021	
Tulosalueittain	Vaki- tuiset	Määrä- aikaiset	Työllis- tetyt	Yhteensä	Yhteensä	2022-2021
Kaupunginhallitus ja kaupunginjohto	3,3	2		5,3	2,7	2,6
Hallintopalvelut	32,3	4,5	0,1	36,9	36,7	0,2
Henkilöstöpalvelut	14,2	0,2	0,8	15,2	10,5	4,7
Talouspalvelut	13,4			13,4	9,4	4,0
Elinvoimapaalvelut	25,8	12,6	1,7	40,1	33,1	7,0
Sivistyslautakunta	1,1	1,2		2,3	6,0	-3,7
Varhaiskasvatus	252	107,3	7	366,3	352,7	13,6
Perusopetus	326,4	103	5,2	434,6	418,3	16,3
Kulttuuripalvelut	76,2	15,1	1,1	92,4	91,4	1,0
Nuorisopalvelut	11,0	8,1	4,3	23,4	23,7	-0,3
Kaukametsä	39,7	42,1	1,9	83,7	76	7,7
Ympäristötekkninen hallinto	1,4			1,4	3,2	-1,8
Maankäyttö, suunn. ja viranom.toim.	31,6	3,5	0,4	35,5	34	1,5
Kunnallistekniikka ja liikunta	59,8	5,9	6,8	72,5	71,4	1,1
Tilakeskus	40,1	3,0	0,9	44,0	46,1	-2,1
Kainuun pelastuslaitos	64,9	22,8		87,7	83,8	3,9
Tukityöllistäminen			5,3	5,3	5,2	0,1
Kaupunki yhteensä	993,2	331,3	35,5	1360,0	1304,2	55,8
Kajaanin Vesi –liikelaitos	18	1,3		19,3	20,1	-0,8
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	135,5	19,9	3,7	159,1	156,8	2,3
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	266,8	57,5	2	326,3	319,8	6,5
Liikelaitokset yhteensä	420,3	78,7	5,7	504,7	496,7	8,0
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	1413,5	410	41,2	1864,7	1800,9	63,8
Muutokset	Vaki- naiset	Määrä- aikaiset	Työllis- tetyt			
Muutos kaupunki	-1,0	53,9	2,9			
Muutos liikelaitokset	-4,6	11,6	1			
Yhteensä	-5,6	65,5	3,9			

Henkilötövuosissa tapahtuneet muutokset:

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut-toimiala sisältää elinvoimapaalvelut, hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut ja talouspalvelut. Henkilöstöpalvelujen osalta kustannustenjakomalli muutettiin 1.1.2022 alkaen siten, että aiempina vuosina toimialoille ja liikelaitoksille kohdistetut HR-kustannukset kohdistetaan nyt Konsernipalveluihin ja siinä Henkilöstöpalveluiden kuiluiksi. Tosiasiallisesti koko kaupungin henkilöstöasioiden hoitoon liittyvä HTV-resurssi on pysynyt samana vuoteen 2021 verrattuna. Talouspalveluiden henkilömäärä on 14 hlöä ja kasvu vuodesta 2021 selittyy toimialojen taloushenkilöstön kohdentamisella talouspalveluun. Vuoden 2022 aikana talouspalvelut tuotettiin normaalista poikkeavalla resurssilla työvapaista johtuen ja hankintalakimiehen tilalle ei palkattu uutta resurssia. Elinvoimapaalveluihin siirtyi elokuun alussa Kajaani-info 3 htv:tä hallintopalveluista. Kansainvälisiin palveluihin on rekrytoitu uusia

työntekijöitä Ukrainan pakolaisten auttamiseen, heidän palkkakustannuksensa tulevat valtiolta.

Sivistystoimiala:

Varhaiskasvatuspalvelujen kysynnän kasvuun alle 3-vuotiaiden lasten osalta on vastattu perustamalla kaksi uutta lapsiryhmää Kuurnan entisen nuorisotilan ja pääkirjaston tiloihin. Lasten tuen tarpeen määrä on kasvussa, sen lisäksi tuen tarpeen kirjo on monimuotoisempi. Jotta tuen tarpeeseen on voitu vastata, on palkattu aikaisempaa enemmän varhaiskasvatuksen erityisavustajia.

Perusopetukseen perustettiin 11 uutta valmistavan opetuksen ryhmää, joissa kussakin on 1 opettaja ja 1 koulunkäynninohjaaja. Kasvaneen maahantulijatilanteen vuoksi rekrytoitiin 1 uusi kieli- ja kulttuurikoordinaattori. Hankerahoituksella rekrytoitiin 1 KieKu-hankekoordinaattori. Lisäksi hankerahoituksella rekrytoitiin toinen konsultoituva erityisopettaja. Pienluokkia perustettiin 4 uutta luokkaa. Kaikissa pienluokissa on 1 opettaja ja vähintään 1 koulunkäynninohjaaja.

Kulttuuri- ja nuorisopalveluissa on huomioitava, että Kaukametsässä kansalaisopiston tuntiopettajien HTV:n laskentatavoissa on aiempina vuosina ollut eroja eikä HTV:n nousu ole todellinen, vaan johtuu osittain eri laskutavoista.

Kaupunginkirjastolla rekrytointien viivästyminen pienensivät henkilötövuosia marginaalisesti.

Kainuun Museo sai talousarviossaan uuden henkilöresurssin eli näyttelyamanuenssin tehtävän. Palkkarahat varattiin maaliskuusta alkaen, mutta valittu henkilö aloitti työnsä toukokuun alussa (+ 0,66 htv). Rakennustutkija vaihtui vuoden aikana kaksi kertaa ja vaihtojen väleissä museo oli yhteensä noin kolme kuukautta ilman rakennustutkijaa (- 0,25 htv). Museo sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä digitointiavustuksen, jolla palkattiin määräaikainen tutkija 6 kuukaudeksi (+ 0,5 htv).

Ympäristötekniinen toimiala

Henkilötövuosia oli 153,4 (160 vuonna 2016, 158 vuonna 2017 ja 152 vuonna 2018, 155,4 vuonna 2019, 151,5 vuonna 2020, 154,7 vuonna 2021). Henkilöstön korkeasta keski-ikästä pääosin johtuvaa vaihtuvuutta, joka on akuuteimmassa vaiheessa 2020–2025, hoidetaan aktiivisella rekrytoinnilla koko ajan. Osaavan työvoiman saanti asiantuntijatehtäviin on haastavaa. Määräaikaisella työvoimalla, yhteensä 12,4 HTV on saatu hoidettua kausiluontoisia työtehtäviä sekä korvattua jonkin verran vajetta vakituudessa henkilöstössä. Työllistettyjä on ollut palkattuna 8,1 HTV.

Kajaanin Mamselli -liikelaitos

Mamsellin HTV kasvu (2,3 HTV) johtuu asiakkaiden palvelutarpeesta tapahtuneista muutoksista, sairauslomien sijaisuuksista sekä TILMA-hankkeen myötä rekrytoiduista ukrainalaisista.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Kajaanin koulutusliikelaitoksen henkilöstövahvuus vuonna 2022 oli 266,8 vakituista, 57,5 määräaikaista ja 2 työllistettyä, eli yhteensä 326,3 HTV 2:a, jossa nousua edellisestä vuodesta 6,3 HTV 2:n verran.

Koulutusliikelaitoksen palvelussuhteiden määrä 31.12.2022 tilanteen mukaan oli 351 henkilöä (338 hlöä v. 2021). Palvelussuhteiden määrä on vaihdellut kuukausittain, minimissään 332 henkilöä ja maksimissaan 350 henkilöä.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen henkilöstöstä työskenteli 31.12.2022 toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa 276 henkilöä (79 %), määräaikaisessa palvelussuhteessa 75 henkilöä (21 %). Virkasuhteessa työskenteli 274 ja työsuhteessa 77 henkilöä. Palvelussuhteista 317 oli kokoaikaista, 27 osa-aikaista ja 7 sivutoimista. Palveluksessa olevan henkilöstön sukupuolijakauman mukaan koulutusliikelaitoksessa työskenteli 162 miestä (46 %) ja 189 naista (54 %). Henkilöstön keski-ikä oli 49,9 vuotta.

Henkilöstömäärän vaihtelu liittyy suurelta osin Kainuun ammattiopiston opetushenkilöstöön. Ammatillisen koulutuksen opetukseen on hankala saada pedagogisesti päteviä opettajia ja siksi epäpäteville opettajille on tehty määräaikaista sopimuksia. Osa-aikaisten määrää selittää se, että opetushenkilöstöstä osa on omasta pyynnöstään

halunneet jäädä osa-aikatoihin. Luonnollisesti osa-aikaisiksi jääneiden henkilöiden työn tekemiseen on palkattu osa-aikaisia työntekijöitä. Lisäksi henkilöstöä on osa-aikaeläkkeellä tai jäänyt terveyssyistä osa-aikaiselle työajalle.

Kajaanin Vesi -liikelaitos

Kajaanin Vesi –liikelaitoksen henkilöstömäärä oli vuonna 2022 yhteensä 19,3 HTV:tä. Näistä vakituisia työntekijöitä oli 18 eikä näihin liittynyt muutoksia vuonna 2022. Talousarvion tavoitteen mukaisesti harjoittelijoita on käytetty n. 1,3 htv.

1.2.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Perusta

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan ja kuntakonsernin on toimintakertomuksessaan arvioitava toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä, epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä.

Yleistä riskiympäristöstä ja epävarmuustekijöistä

Vuoden 2023 osalta riskiympäristö näyttäyty erittäin haasteellisena. Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut olennaisesti helmikuussa 2022 Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Ukrainan sota ja sen moninaiset seuraukset vaikuttavat merkittävästi maailman talouteen ja etenkin Euroopan talousnäkyymiin. Venäjälle asetetut talouspakotteet ja vastapakotteet ovat vaikuttaneet merkittävästi energian hintaan ja saatavuuteen. Energiaan ja polttoaineisiin liittyvät hyödykehintariskit ovat jo osin toteutuneetkin ja energiakriisistä johtuvat riskit ovat mahdollisia myös tulevaisuudessa.

Ukrainassa on käynnissä valtava humanitäärinen kriisi ja sieltä Eurooppaan tuleva pakolaisten määrä näkyi ja tulee myös jatkossa näkymään myös Kajaanissa. Ukrainalla sekä Venäjällä on erittäin merkittävä rooli maailman viljatuo-tannossa ja sodan seurauksena voi edelleen syntyä ruokakriisi. Tämä saattaa eskaloida lisää levottomuuksia myös Euroopan ulkopuolella. Sodan seurauksena myös erilaisten kyberturvallisuusriskien toteutumistodennäköisyys on kasvanut.

Palvelujärjestelmän toimivuuteen ja kaupunkilaisten turvallisuuteen kohdistuvia riskejä

Toimintaympäristön muutokset ja taloudellisten resurssien niukkuus aiheuttavat epävarmuutta ja vaikuttavat toiminnan kehittämiseen. Kaupungin palvelut on vuonna 2022 kuitenkin toistaiseksi voitu tuottaa alenevista resursseista huolimatta. Merkittäviä supistuksia palvelujen tuotannossa ei ole jouduttu tekemään.

Kajaanin kaupungille on laadittu toimenpideohjelma talouden sopeuttamiseksi. Sopeuttamisohjelman toteuttamisessa onnistuminen on välttämätöntä, jotta kaupungin kyky tuottaa palveluita turvataan myös jatkossa.

Valtiontalouden velkaantuminen ja talouden tasapainottamisen tarve heijastunee myös kuntakenttään lähivuosina ja tällä voi olla vaikutusta myös kaupungin palvelujärjestelmän toimivuuteen.

Strategisia riskejä

Strategiset riskit ovat riskejä, jotka liittyvät Kajaanin kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin sekä niihin kohdistuviin sisäisiin tai ulkoihin epävarmuustekijöihin. Strategiset riskit liittyvät tyypillisesti (liike-)toimintapäätösten tekemiseen, resurssien allokontiin, johtamisjärjestelmiin ja kykyyn reagoida toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Kaupungin toimintaan liittyviä strategisia riskejä ovat esimerkiksi strategisten tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit kuten väestö- ja työpaikkamuutokset, toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit, palvelujen järjestämistapoihin liittyvät riskit, lainsäädäntömuutokset sekä laajavaikuttaiset ilmasto- ja ympäristömuutokset.

Elinkeinoelämän kehitys ja alueen elinkeinorakenne vaikuttavat työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämässä tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa muun muassa verotulojen kehitykseen ja työllisyyteen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. Viimevuosina keskeiseksi riskiksi Kainuussa ja Kajaanissa on noussut osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet. Kainuussa työmarkkinoilta poistuu vuosittain yli 500 henkilö enemmän kuin sinne tulee. Kyseessä on merkittävä riski alueen elinkeinoelämälle ja Kajaanin kaupungille.

Yksi merkittävimmästä strategisista riskikokonaisuuksista liittyy kaupungin talouden tasapainoon pitkällä aikavälillä. Käyttötalous ei ole tasapainossa ja palvelutuotannon kustannustaso on liian korkea tuloihin nähden. Taloudellisista tavoitteista poikkeaminen ja taloudelle asetettujen raamien ylittäminen sisältävät merkittäviä riskejä. Talouden sopeuttamissuunnitelmassa 2023–2026 onnistuminen ja investointitason saattaminen kestäväälle tasolle ovat Kajaanin kaupungin osalta tärkeimmät tekijät talouden tasapainoon saattamiseksi.

Työ- ja elinkeinopalvelut ovat siirtymässä kuntien järjestettäväksi vuonna 2025. Siirtoon liittyvän rahoitusmallin muutokseen liittyy merkittävää epävarmuutta. Riskinä on, että siirtyviä tehtäviä ei korvata täysimääräisesti, jolloin taloudellisen kuormitus kohdistuisi Kajaanin kaupunkiin. Muutoksen yhteydessä myös osaamisen siirtymiseen liittyy epävarmuutta. Riskiä pyritään hallitsemaan osallistamalla työllisyydenhoidon kuntakokeiluun. Kuntakokeilulla pyritään löytämään ennakoivasti toimivia malleja vaikuttavien palveluiden järjestämiseen.

Kaupungin väestömäärän ja väestörakenteen negatiivinen kehitys, sekä huoltosuhteen heikkeneminen ovat merkittävä riski. Riskin toteutumista ja mahdollisia muutoksia riskin muutosnopeuteen liittyen täytyy seurata, jotta kaupungin palvelurakenteita saadaan suhteutettua väestöpohjan muutoksiin nähden riittävästi. Ennakoitua nopeammat muutokset voivat aiheuttaa nopeita muutostarpeita myös kaupungin palvelurakenteissa.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät markkinahintojen muutoksiin, rahoitusvarojen riittävyyteen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä sekä vastapuolien kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa. Kaupungin toimintaan liittyviä taloudellisia riskejä ovat muun muassa verotulojen ja valtionosuuksien muutokset, rahoitus- ja korkoriskit, investointiriskit, taakaus- ja vakuutusriskit, hyödykehintariskit, hinnoittelu sekä maksuvalmiusriskit (lyhyt- ja pitkäaikaisrahoitukset). Taloudellisten riskien hallintaa ohjaa mm. Kajaanin kaupunginvaltuuston vahvistama ohje varainhankinnasta ja sijoitustoiminnan periaatteista. Kaupungin merkittävin taloudellinen riski liittyy talousarviossa ja talouden raameissa pysymiseen.

Kajaanin kaupungin verorahoituksen pohja muuttuu hyvinvointialueuudistuksen myötä. Jatkossa Kajaanin kaupunki on nykyistä enemmän verotulojen kertymisestä riippuvainen, joten talouden ja työllisyyden suhdanteiden kehittymisellä on välittömiä vaikutuksia kaupungin rahoitus pohjaan ja verotulojen kertymiin. Ennakoitua suuremmat verotulojen muutokset saattavat toteutuessaan aiheuttaa kaupungin palvelutasoon liittyvää muutostarvetta.

Vuoden 2022 voimakkaan inflaation myötä kustannukset ovat kasvaneet kautta linjan ja inflaatiota pyritään hillitsemään korkoja nostamalla. Samaan aikaan talouden taantuma tai vähintään odotettavissa oleva matalasuhdanne vaikuttaa talouden ja työllisyyden kehitykseen negatiivisesti. Energiakriisi ja energiakustannusten kehitys, sekä raaka-aineiden saatavuus ja hintojen kehitys vaikuttavat talouksiin. Palkkamenojen odotetaan kasvavan, kun kuluttajien ostovoimaa on tuettava. Jos menot kasvavat huomattavasti tulopohjaa enemmän, on palvelurakenteita ja -tasoja tarkasteltava kautta linjan.

Sijoitustoimintaan liittyy aina riskejä ja riskinotto on välttämätöntä, jotta asetetut tuottotavoitteet voidaan saavuttaa pidemmällä tarkasteluvälillä. Kajaanin kaupungin sijoitussalkun tuottotavoite on pitkällä aikavälillä noin 4 prosenttia. Kaupunki pyrkii hallitsemaan sijoitustoiminnan kokonaisriskitasoa ja epävarmuustekijöitä hajauttamalla sijoitusomaisuutta mahdollisimman laajasti maantieteellisen jakauman sekä eri omaisuusluokkien välillä. Kajaanin kaupunki on valinnut kolme varainhoitoyhtiötä, jotka hoitavat täyden valtakirjanperiaatteella kaupungin

sijoitussalkkua. Varainhoidossa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä sijoitustoiminnan linjauksia ja kaupunginhallituksen hyväksymää sijoitussuunnitelmaa ja varainhankintaa ja sijoitustoimintaa seuraa kaupunginhallituksen alaisena toimiva konsernijaosto.

Kajaanin kaupungin lainamäärän kasvuun liittyy olennaisesti korkomenojen kasvamisen riski. Kajaanin kaupungin lainasalkusta 30 % on kiinteäkorkoisia lainoja ja 70 % vaihtuvakorkoisia. Euribor 6 kk oli vuoden 2022 alussa -0,5 % ja 31.12.2022 2,7 % tasolla. Nykyinen lainasalkku on suojattu kattavasti koronvaihtosopimuksilla korkotasoon 4,5–5,0 % saakka. Korkomenoihin liittyvä riski voi toteutua, mikäli korot nousevat yli 4,5 % tasoon ja lainamäärä jatkaa huomattavaa kasvuaan. Käyttötalouden tasapainolla ja investointien sopeuttamisella taloudellisesti kestävälle tasolle on olennainen merkitys Kajaanin kaupungin lainakannan kehitykseen.

Operatiivisia riskejä

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan kaupungin päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä. Operatiiviset riskit ovat tyypillisesti seurauksena tapahtumasta, joka aiheutuu riittämättömistä tai toimimattomista sisäisistä prosesseista, järjestelmistä tai ihmisistä. Operatiiviset riskejä ovat esimerkiksi organisaatioon ja johtamiseen liittyvät riskit, tietoturvallisuusriskit, prosessiriskit, toiminnan keskeytysriskit, projekti- ja hanketoiminnan riskit, sopimus- ja vastuuriskit, varautumiseen ja kriisitilanteisiin liittyvät riskit, sekä lain vastaiseen toimintaan ja väärinkäyttöihin liittyvät riskit.

Keskeisimmät henkilöstöriskit liittyvät henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin, sekä osaavan työvoiman saatavuuteen. Henkilöstön sairastavuuden lisääntyminen ja mahdollinen poissaolojen kasvu voivat vaikeuttaa palvelutuotantoa. Henkilöstön saatavuuteen liittyvät riskit ovat kasvaneet jatkuvasti ja tulevaisuudessa osaavan henkilöstön saatavuudessa voi ilmetä merkittäviä haasteita. Riski on erittäin korkea esimerkiksi perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen opettajien osalla ja edellä mainittujen lisäksi riski on kasvanut myös muiden ammattiryhmien osalta. Henkilöstön ikääntyminen ja työssä jaksaminen ovat keskeisiä haasteita suunnitelmakaudella.

Kaupungin talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden uudistusta koskevaan hankkeeseen liittyy useita merkittäviä riskejä, joilla voi toteutuessaan olla laaja-alaisia vaikutuksia koko organisaation toimintaan. Hankkeen riskienhallintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota ja riskejä on hallittava projektiriskien hallintamenetelmin.

Erilisiin häiriötilanteisiin varautuminen leimasi vuotta 2022. Varautumiseen ja jatkuvuudenhallintaan liittyvien riskien osalta keskeisiä hallintakeinoja ovat ajantasaiset, testatut ja harjoitellut, häiriötilanteiden varalle laaditut toiminta- ja palautumissuunnitelmat. Varautuminen vaatii laajaa yhteistyötä ja verkostomaista toimintaa alueen muiden viranomaisten, elinkeinoelämän, kolmannen sektorin ja kuntalaisten kanssa.

Vahinkoriskejä

Vahinkoriskit ovat Kajaanin kaupunkikonsernin sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä. Vahinkoriskit kohdistuvat usein tiettyyn kohteeseen. Vahingon mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei tiedetä. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä asiakkaiden, henkilöstön tai ympäristön turvallisuuteen sekä omaisuuteen. Vahinkoriskien hallintaan liittyy keskeisesti vakuutusturva, jonka on oltava riittävän kattavalla tasolla.

Henkilöturvallisuuteen liittyvät riskit voivat kohdistua sekä omaan oma henkilöstöön että kaupungin palveluiden piirissä oleviin asiakkaisiin. Henkilöturvallisuusriskit muodostuvat esimerkiksi tapaturmista, uhkatilanteista sekä asiakkaisiin liittyvistä turvallisuuspoikkeamista. Tapaturmat voivat kohdistua kaupungin henkilöstöön, luottamushenkilöihin, asiakkaisiin, oppilaisiin ja opiskelijoihin. Tyypillisesti nämä ovat erilaisia työhön, työmatkoihin tai opiskeluun liittyviä tapaturmia. Työtapaturmien varalle kaupungilla on lakisääteinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutus, jota täydennetään vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella sekä matkavakuutuksella.

Tulipaloihin ja muihin vahinkoihin liittyvät riskit, ovat todennäköisyydeltään pieniä, mutta toteutuessaan saattavat aiheuttaa vakavia vahinkoja ihmisille, ympäristölle, kiinteistöille sekä palvelutuotannolle. Riskiä hallitaan esimerkiksi kiinteistökohtaisten pelastussuunnitelmien ja säännöllisen harjoittelun avulla.

Poikkeukselliset luonnonolosuhteet voivat vaikuttaa kaupungin toimintaan monella tavalla. Erilaiset sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa kiinteistö-, henkilö ja omaisuusvahinkoja tai niistä voi seurata muita ylimääräisiä kustannuksia. Kovat pakkasjaksot, varsinkin pitkittyessään, voivat aiheuttaa lämmityskustannusten nousua. Lisäksi esimerkiksi vesihuoltojärjestelmät ovat alttiita poikkeuksellisille luonnonolosuhteille. Riskienhallinnassa keskeistä onkin varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Kaupunki varautuminen häiriötilanteisiin perustuu varautumissuunnitelmaan.

Kaupungin vakuutusturva on kilpailutettu vuonna 2020 ja uudet vakuutus sopimukset astuivat voimaan pääosin 1.1.2021. Kilpailutuksen yhteydessä on pyritty varmistamaan vakuutusten riittävä kattavuus suhteessa hyväksytyyn riskitasoon. Vakuutusturvan kattavuutta on arvioitu vuoden 2022 aikana ja täydennetty muun muassa metsävakuutusten osalta.

1.2.8 Ympäristöasiat

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen (2018) mukaan kunnan tulee antaa selvitys ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksessä. Ympäristötilinpäätös kattaa Kajaanin kaupungin toimialojen ohella Kajaanin Vesi -liikelaitosta koskevat ympäristötuotot ja -kulut sekä investoinnit. Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyä tai ehkäistä ennalta, vähentää tai korjata ympäristöhaittoja ja parantaa ympäristönsuojelua.

Alla olevaan taulukkoon on koottu kaupungin ympäristömenot, -tulot ja -investoinnit vuodelta 2022.

Ympäristötilinpäätös vuodelta 2022

Kohde	Tuotot 1 000 €	Kulut, 1 000 €	Investoinnit, 1 000 €
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu			
Vesiensuojelu ja viemärlaitostoiminta	4682	3172	884
Hulevesien hallinta			
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	64	231	
Pilaantuneiden maiden puhdistus			
Ympäristölaitteiden poistot ja arvonalennukset		930	
Ympäristötuotot ja -kulut yhteensä	4 746	4 333	884
Tunnuslukuja			
Ympäristötuotot/asukas, €/asukas	131		
Ympäristökulut ml. poistot/asukas, €/asukas		119	
Ympäristöinvestoinnit /asukas, €/asukas			24
Asukasluku 31.12.2022 36 283 (ennakkotieto)			

Ulkoilman ja ilmastonsuojelun suurimmat menoerät ovat olleet hiekoitushiekan poisto ja katupölyn sidonta.

Ympäristönsuojeluviranomainen

Ympäristönsuojelun viranomaistehtäviä hoiti vuonna 2022 kolme ympäristönsuojelutarkastajaa.

Ympäristönsuojelun viranhaltijoiden työ painottuu viranomaistehtävien hoitoon, kuten lupahakemusten, ilmoitusten ja rekisteröintien käsittelyyn, viranomaislausuntoihin ja valitus- ja muiden valvonta-asioiden käsittelyyn sekä lain edellyttämien laitosten määräaikaistarkastuksiin, sekä muihin välttämättömiin tarkastuksiin. Lisäksi viranhaltijat toimivat tarvittaessa ympäristönsuojelun asiantuntijoina kaupungin muille organisaatiolle ja kunnan ympäristönsuojelun asiantuntijoina muiden organisaatioiden työryhmissä, projekteissa yms. tehtävissä.

Ympäristölupia, maa-aineslupia, ilmoituksia ja toiminnan rekisteröintejä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään käsiteltiin 25 kpl.

Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn puhdistusvaatimusten siirtymäaika viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla päättyi 31.10.2019. Kunta voi kuitenkin hakemuksesta myöntää ranta- ja pohjavesialueilla määräaikaisen poikkeamisen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan, mikäli ympäristökuormitus on huomattavan vähäinen tai käsittelyjärjestelmän parantaminen on kustannuksiltaan kiinteistön haltijalle kohtuutonta. Vuonna 2022 näitä poikkeamishakemuksia ei enää ollut käsittelyssä.

Vesihuoltolain mukaisia vapautushakemuksia vesihuollon verkostoihin liittymisestä käsiteltiin 3 kpl.

Ympäristönsuojelulain velvoittaman säännöllisen valvonnan järjestämiseksi on hyväksytty ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma vuosille 2021–2025. Valvontakohteiden määräaikaistarkastuksia varten hyväksytään vuosittain valvontaohjelma, jonka mukaiset tarkastukset ovat maksullisia. Muista tarkastuksista ei voi periä maksua. Lisäksi ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee maksutuloja ympäristölupamaksuista.

Määräaikaistarkastukset vuonna 2022 suunniteltiin tehtäväksi 29 kohteella, joista 22 toteutui. Kohteisiin, joissa ei ollut luvan mukaista toimintaa, ei tehty tarkastusta. Valvontasuunnitelmaan kuuluvia luvanvaraisia ja rekisteröityjä kohteita oli vuonna 2022 yhteensä 96. Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen edustajat osallistuivat yhdeksään Kainuun ELY-keskuksen valvomassa kohteessa tehtyyn määräaikaistarkastukseen.

Ympäristönsuojeluyksikölle kuuluu myös maa-ainesten ottolupien valvota. Vuosittain tarkastettavia maa-ainesten ottoalueita oli vuonna 2022 Kajaanin alueella 23 kpl. Valvonnasta peritään ympäristöteknisen lautakunnan hyväksymän taksan mukainen vuotuiseen ottomäärään perustuva maksu.

Lupien ja tarkastusten lisäksi ympäristönsuojeluyksikkö valmistelee lausuntoja muille viranomaisille, erityisesti Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle ja Kainuun ELY-keskukselle. Ympäristönsuojelun asiantuntijat ovat olleet mukana mm. kaupungin strategiatyössä, kaupungin tuulivoimaohjelman valmistelussa, Kainuun liiton vetämässä Kainuun ilmasto- ja ympäristöasiain neuvottelukunnassa, Kainuun ELY-keskuksen vetämässä Kainuun jätealan yhteistyöryhmässä ja Kajaanin yliopistokeskuksen ja Suomen Ympäristökeskuksen KAHINA-hankkeessa (Kainuun ja Koillismaan kunnat hiilineutraaleiksi).

Ympäristönsuojeluyksikkö on ollut mukana Pirkanmaan ELY-keskuksen toteuttamassa Maaperät kuntoon-ohjelmassa, jossa selvitettiin kahden Kajaanissa sijaitsevan alueen maaperän pilaantuneisuus.

Ympäristönsuojelun viranhaltijat ovat osallistuneet asiantuntijoina noin 137 kokoukseen ja yhteistyöneuvotteluun vuonna 2022. Tuulivoimaan liittyvät asiat työllistivät erityisesti vuonna 2022.

Kajaanin Vesi-liikelaitos vastaa kaupungissa mm. vedenhankinnasta sekä jätevesien viemäroinnistä ja käsittelystä. Pohjavedensuojelu on elinehto hyvänlaatuiselle pohjavedelle. Toisaalta pohjavedenoton määrän tulee olla kestävässä suhteessa pohjaveden muodostumiseen.

Vuonna 2022 Kajaanin Vesi täytti kaikki sille ympäristöluvissa neljännesvuosittaisiksi asetetut vaatimukset jätevedenpuhdistuksen suhteen, vaikka viemäriverkoston ylivuotoja sulamisvesistä ja putkirikosta johtuen oli yhteensä noin 1 640 m³. Pohjavedenoton kuukausittain seurattavissa maksimiottomäärissä (96 kpl) ei ollut ylityksiä.

Kajaanin Vesi käsitteli vuonna 2022 jätevesiä 3 296 408 m³, josta laskutettiin 1 774 431 m³ eli käyttömaksuina 3 598 147,24 euroa (alv 0 %). Laskutettu jätevesimäärä sisälsi omalta toiminta-alueelta viemäroityjen asutuksen jätevesien lisäksi viemäriosuuskuntien jätevesiä 118 487 m³ ja teollisuusjätevesisopimusten alaisia teollisuusjätevesiä 20 516 m³. Sako- ja umpikaivolietettä vastaanotettiin 9 782 m³ ja niistä laskutettiin 79 299,58 euroa (alv 0 %). Uutta jätevesiviemäriverkostoa rakennettiin noin 0,3 km ja sitä saneerattiin noin 0,9 km vuonna 2022.

Ympäristönsuojelun suoritetietoja 2016–2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Käsitellyt lupahakemukset ja -ilmoitukset	26	20	20	30	40	35	25
Lausunnot	15	14	10	11	12	15	11
Tarkastukset	144	155	128	109	64	105	151
Yhteensä	185	189	158	150	116	155	187

1.2.9 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Kajaanin kaupunki noudattaa omassa ohjeistuksessaan Kuntaliiton mallisääntöjä ja ohjeita. Kaupungin ohjeet ja säännöt löytyvät intranetistä ja ovat kaikkien työntekijöiden saatavilla. Viranhaltijan yleisistä velvollisuuksista säädetään kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa. Virkarikoksista, mukaan lukien lahjusrikokset, säädetään rikoslain 40 luvussa. Rikoslain 40 luvun lahjusrikossäännökset koskevat kunnan viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Kunnan työntekijän yleisistä velvollisuuksista säädetään työsopimuslain 3 luvun 1 §:ssä, jonka nojalla työntekijän on tehtävä työnsä huolellisesti noudattaen niitä määräyksiä, joita työnantaja antaa toimivaltansa mukaisesti työn suorittamisesta.

Kajaanin kaupungilla on käytössä Kajaanin kaupungin eettisen toiminnan ohjeistus. Ohjeistus sisältää hyvän hallinnon lainsäädännöllisen perustan ja vaatimukset, esteellisyysääntelyn ja muuta ohjeistusta. Erityisesti huomiota kiinnitetään eettiseen toimintaan hankinnoissa ja maankäytössä, joissa korruptio ja muu epäeettinen toiminta on todennäköisintä ja sen taloudelliset vaikutukset merkittäviä. Ohjeessa annetaan esimerkinomaisia toimintaohjeita mm. siitä, onko lahjojen ja muun huomaavaisuuden vastaanottaminen sallittua ja hyväksyttävää sekä miten tulee itse tunnistaa epäeettisen toiminnan rajat ja toimia niiden suhteen oikealla tavalla. Eettistä toimintaa vahvistavina ja valvontatoimina tuodaan esille mm. sisäinen valvonta, sidonnaisuusilmoitukset ja sivutyöilmoitukset.

Kaupungin kaikki julkiset luottamuselinten ja viranhaltijoiden päätökset löytyvät kaupungin internetsivuilta. Kajaanin kaupungin hankintaohjelma on päivitetty vuosille 2023–2026 ja hankintoihin liittyen järjestetään erillisiä infotilaisuuksia, joihin tavaroiden ja palveluiden toimittajat voivat osallistua. Kaupunki julkaisee verkkosivuillaan myös avointa dataa henkilöstön, paikkatiedon ja taloustietojen osalta.

1.3 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kajaanin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 26.9.2022.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että Kajaanin kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan Kajaanin kaupungissa yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan

Sisäisen valvonnan osatekijät jaotellaan Kajaanin kaupungissa seuraavasti:

1. päätöksentekoprosessin sisäinen valvonta,
2. henkilöstöasioiden sisäinen valvonta,
3. taloussuunnittelun sisäinen valvonta,
4. kirjanpidon ja maksuliikenteen sisäinen valvonta,
5. talousraportointi,
6. omaisuuden hallinnoinnin sisäinen valvonta,
7. tietohallinnon ja tietoturvan sisäinen valvonta,
8. avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen sekä
9. valtionavustusten hakeminen
10. sopimushallinta
11. hankkeiden (projektien) hallinnointi

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Kajaanin kaupungin riskienhallintaprosessi perustuu:

- riskin tunnistamiseen ja kuvaamiseen,
- riskin toteutumisen vaikutusarviointiin (merkittävyys) ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen,
- mahdollisuuden hallita riskiä eri menetelmillä (valvonta) sekä riskeistä raportointiin ja riskien seurantaan

Riskien tunnistaminen on tärkeää. Toiminnassa esiintyvät vaaratekijät yksilöidään, nimetään ja raportoidaan ylemmälle toimielimelle. Todetut riskit arvioidaan ja asetetaan toteutumisen todennäköisyyden ja riskien olemassaolon mukaan tärkeysjärjestykseen, minkä jälkeen on määriteltävä riskien hallinnan keinot.

Kajaanin kaupungissa riskit on jaoteltu strategisiin, rahoituksellisiin, toiminnallisiin ja vahinkoriskeihin.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Sisäistä valvontaa suoritetaan osana normaalia johtamista, seuranta ja arviointia. Riskienhallintaprosesseja ja riskienhallintaa koskevaa ohjeistusta tulee jatkuvasti kehittää, niin että ne palvelevat johtamista ja päätöksentekoa ja vastaavat paremmin koko konsernin tarpeisiin.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa käsitellään konserniohjeessa, hallintosäännössä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa.

Toteutuneet merkittävimmät riskit

Koronaviruspandemiasta aiheutui edelleen paljon sairauspoissaoloja vuonna 2022. Työvoiman saatavuuteen liittyvät riskit realisoituivat varsinkin varhaiskasvatuksessa, jossa on jatkuvana haasteena saada kelpoista henkilöstöä.

Työvoiman saatavuuteen liittyvien haasteiden lisäksi varhaiskasvatuksen osalta toteutui useita riskejä, jotka ovat johtaneet muun muassa varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin heikkenemiseen. Kaksi yksityistä päiväkotia lopetti toimintansa Kajaanin kaupungin alueella ja näiden toiminta siirtyi kunnallisen varhaiskasvatuksen piiriin. Työtaistelutoimenpiteet toteutuivat ja tämä kuormitti osaa henkilöstöstä. Lasten ja perheiden tuen tarve kasvoi ja haasteet ja ovat entistä vaikeampia.

Työtaturmien määrä on noussut vuonna 2022 ja tästä johtuen lakisääteisen työtaturma- ja ammattitautivakuutuksen maksupromilleen tuli pieni korotus, josta aiheutui kaupungille lisälasku.

Kulttuuripalvelujen piirissä raportoitiin kasvanut määrä uhkatilanteita ja henkilöturvallisuuteen kohdistuneita poikkeamia. Vaikka tapaukset ovat vielä verrattain harvinaisia tulee tilanteen kehittymistä seurata ja julkisten tilojen ja kaupungin palvelutuotannon turvallisuudesta huolehtia tulevaisuudessakin. Kaupungin henkilöstölle on järjestetty uhkatilanteiden hallintaan liittyvää koulutusta ja lisäkoulutusta tullaan järjestämään myös vuoden 2023 aikana. Perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa henkilöstölle järjestetään MAPA-koulutusta (haasteellisen käytöksen ennaltaehkäisy ja hallinta).

Hyödykehintariskejä toteutui rakennusmateriaalien osalta ja myös kriittisten varaosien saatavuudessa havaittiin häiriöitä. Tilannetta täytyy seurata. Materiaalien hinnannousun vaikutukset kohdistuvat investointikustannuksiin, sekä korjausvelan hallintaan.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittämien

Riskienhallinnan seurantaan varten kaupungilla on käytössä Granite –riskienhallintajärjestelmä. Järjestelmässä ylläpidetään kaupungin riskikarttaa ja tämän lisäksi järjestelmää käytetään työturvallisuuteen liittyvien riskien tunnistamiseen ja arviointiin. Lisäksi sitä hyödynnetään mm. työsuojeluun liittyvien, läheltä piti -ilmoitusten sekä turvallisuushavaintojen dokumentointiin ja käsittelyyn. Kaupungin kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan liittyvä riskikartta on pääosin päivitetty 2022 aikana.

Riskienhallintaa kehitetään vuonna 2020 tehdyn sisäisen tarkastuksen yhteydessä laadittuun tarkastuskertomukseen sisältyvän toimenpideohjelman mukaisesti. Riskienhallinnan jatkokehittämisessä hyödynnetään tarkastuskertomuksen lisäksi KUJA-konseptin mukaista arviointityökalua.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje päivitettiin riskienhallinnan osalta keväällä 2021. Päivityksellä yhdenmukaistettiin riskienhallintaprosessia ja raportointikäytänteitä eri toimialojen ja liikelaitosten välillä. Ohjetta päivitettiin uudelleen syksyllä 2022, jonka yhteydessä määriteltiin tarkemmin projektien ja hankkeiden riskienhallintaa.

Sisäisen valvonnan osalta taloussuunnitelma-asiakirjaan on otettu vuodesta 2019 alkaen erilliseksi seurannan kohteeksi toimialojen ja liikelaitosten sisäisen valvonnan suunnitelmat. Suunnitelmiin on määritelty talousarviovuoden sisäisen valvonnan painopisteet ja toimenpiteet.

Selonteko sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen kohteeksi vuosina 2021–2022 valittiin kaupungin ostolaskuprosessin läpikäynti ja palkkahallinnon läpikäynti. Ostolaskuprosessin sisäinen tarkastus on jatkoa vuonna 2018 KPMG Oy:n toteuttamalle sisäiselle tarkastukselle Kajaanin kaupungin hankintatoiminnasta ja palkkahallinnon sisäinen tarkastus tukee

valmistautumista talous- ja henkilöstöpalveluiden järjestelmäuudistukseen vuoden 2023 alusta alkaen. Lisäksi aikaisemmin toteutetun hankintatoiminnan tarkastuksen tulosten ja niiden pohjalta tehtyjen toimenpiteiden osalta tehdään seurantatarkastus. Sisäisen tarkastuksen kohteena 2023 on sopimusten hallinta.

1.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotoista ja kuluista on eliminoitu organisaatioiden sisäiset erät. Merkittävimmät ko. eliminoidut erät ovat sisäiset vuokrat. Viralliseen tuloslaskelmaan sisältyvät kaupungin lisäksi liikelaitokset ja tuloksesta on eliminoitu pois kaikki peruskaupungin ja liikelaitosten keskinäiset tilikauden aikaiset taloustapahtumat.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä, keskinäiset erät eliminoitu

1000 euroa	2022	2021	Muutos %
Toimintatuotot	40 864	36 535	11,8
Valmistus omaan käyttöön	838	864	-3,0
Toimintakulut	-310 519	-301 924	2,8
Toimintakate	-268 817	-264 525	1,6
Verotulot	155 118	149 404	3,8
Valtionosuudet	124 672	118 677	5,1
Rahoitustuotot ja -kulut	3 532	24 403	-85,5
Korkotuotot	492	608	-19,1
Muut rahoitustuotot	17 765	26 986	-34,2
Korkokulut	-1 772	-1 614	9,8
Muut rahoituskulut	-12 953	-1 577	721,4
Vuosikate	14 505	27 959	-48,1
Poistot ja arvonalentumiset	-16 792	-17 582	-4,5
Satunnaiset tuotot	1 852	0	0,0
Tilikauden tulos	-435	10 377	-104,2
Tilinpäätössiirrot	960	-4 034	-123,8
Tilikauden ylij-/alijäämä	525	6 343	-91,7
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/toimintakulut, %	13,1	12,1	
Vuosikate/poistot, %	86,4	159,0	
Vuosikate, euroa/asukas	400	766	
Asukasmäärä	36 283	36 498	

Tunnuslukujen selitykset

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Kuntayhtymässä, jossa verorahoitusta ei ole, toimintakatteen on oltava ylijäämäinen.

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta sekä oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$ ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen kohdan 7.3 Muut eriytetyt laskelmat mukaan on esitettävä kilpailulain edellyttämä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista lain edellyttämän tuloslaskelman yhteydessä.

Kajaanin kaupungilla on vain vähäisessä määrin toimintaa kilpailuilla markkinoilla ja liiketoiminta on eriytetty liikelaitoksiin tai tytäryhtiöihin. Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen vuoden 2022 liikevaihdosta 7,6 % eli 0,8 miljoonaa euroa muodostui konserniyhtiöiden ulkopuolelta. Myynti muodostui korkeakouluopiskelijoiden ateriapalveluista, tilaus- ja henkilöstöravintolapalveluista ja kahviopalveluista. Hinnoitteluperiaatteet on hyväksytty Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunnassa ja niiden mukaan liikelaitos toimii osittain kilpailuilla markkinoilla ja niiltä osin tuotteet ja palvelut hinnoitellaan markkinahintaan kilpailulain mukaisesti. Kaupungin omistamat tytäryhtiöt toimivat itsenäisesti lakien ja asetusten mukaisesti ja omistaja asettaa vuosittain sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita tytäryhteisöjen toiminnalle ja valvoo niiden toimintaa.

Tuotot

Kajaanin kaupungin ja liikelaitosten tuottojen (verotulot, valtionosuudet, toiminta- ja rahoitustuotot) kokonaismäärä oli yhteensä 338,9 milj. euroa vuonna 2022. Kyseisten erien määrä kasvoi edellisestä vuodesta yhteensä 6,7 milj. euroa.

Käyttötalouden ulkoisia toimintatuottoja kertyi 40,9 milj. euroa, toimintatuotot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 4,3 milj. euroa ja 11,8 %. Toimintatuotoista merkittävimmän osan muodostavat myyntituotot 21,7 milj. euroa sekä muut toimintatuotot 10,2 miljoonaa euroa, joista vuokratuottojen osuus on 7,4 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi 155,1 milj. euroa ja ne kasvoivat 5,7 milj. euroa ja 3,8 %. Valtionosuuksia kertyi 124,7 milj. euroa ja ne kasvoivat 6,0 milj. euroa ja 5,0 % edelliseen vuoteen verrattuna. Verorahoitus kasvoi yhteensä 11,7 milj. euroa ja 4,4 %.

Rahoitustuottoja kertyi yhteensä 18,3 milj. euroa, josta korkotuottoja 0,5 milj. euroa ja muita rahoitustuottoja 17,8 milj. euroa. Rahoitustuotot sisälsivät sijoitusten myyntivoittoja 5,8 milj. euroa. Kajaanin kaupungin tytäryritys Loiste Oy maksoi osinkoja 6,2 milj. euroa ja Kainuunmeren työterveys Oy maksoi osinkoa 0,2 milj. euroa. Rahoitustuottojen määrä pieneni 9,3 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Verotulot verolajeittain 1000 euroa

	2022	2021
Tulovero	134 496 755	130 220 026
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 439 659	8 622 560
Kiinteistövero	11 180 938	10 561 321
Yhteensä	155 117 352	149 403 908

Valtionosuudet 1000 euroa

Peruspalvelujen valtionosuus	59 019 332	56 242 601
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseaus	17 577 474	16 918 152
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	29 284 746	29 268 968
Verotulomenetyksen kompensaaatio	18 790 544	16 247 304
Yhteensä	124 672 096	118 677 025
siitä:		
Liikelaitoksille välitetyt	32 508 756	32 724 429
Peruskunnan valtionosuudet	92 163 340	85 952 596

Kulut

Kajaanin kaupungin käyttötalous- ja rahoituskulujen kokonaismäärä oli yhteensä 324,4 milj. euroa vuonna 2022. Kokonaiskulujen määrä kasvoi edellisvuodesta 20,2 milj. euroa ja 6,6 %. Kokonaiskuluista on vähennetty erä Valmistus omaan käyttöön.

Käyttötalouden ulkoiset toimintakulut olivat yhteensä 309,7 milj. euroa. Erästä on vähennetty Valmistus omaan käyttöön. Toimintakulut kasvoivat edellisvuodesta 8,6 milj. euroa ja 2,9 %. Toimintakulujen merkittävimmät kulerät olivat henkilöstökulut 98,3 milj. euroa, henkilöstökulut kasvoivat edellisvuodesta 4,0 milj. euroa ja 4,3 %.

Toimintakertomuksen henkilöstöosiossa on esitetty henkilöstökulut eriteltyinä kaupunki ja liikelaitokset. Tuloslaskelmaan kirjattujen henkilöstökulujen lisäksi taulukossa on esitetty taseeseen aktivoituneet palkat.

Ulkoisia palvelujen ostoja kertyi 181,0 milj. euroa ja kasvua edellisvuoteen 2,4 milj. euroa. Kainuun Sote -kuntayhtymän maksuosuus oli yhteensä 150,1 milj. euroa (150,0 milj. vuonna 2021). Talousarvioon oli varattu 158,7 milj. euroa. Kajaanin kaupungin soten maksuosuus toteutui talousarvioon verrattuna 8,5 milj. euroa pienempänä. Kainuun Sote teki ylijäämäisen tuloksen ja tulos 8,4 milj. euroa ylijäämäinen.

Rahoituskulut kasvoivat 11,5 milj. euroa. Korkokulut olivat 1,8 milj. euroa, ne kasvoivat noin 0,2 milj. euroa edellisestä vuodesta. Muut rahoituskulut olivat 13,0 milj. euroa ja kasvoivat 11,4 milj. euroa vuodesta 2021. Muihin rahoituskuluihin on kirjattu mm. sijoitusten myyntitappioita n. 4,5 milj. euroa ja sijoitusten arvonalentumisia n. 8,3 milj. euroa.

Toimintakate ja vuosikate

Toimintatuottojen ja toimintakulujen sekä valmistus omaan käyttöön erotuksena syntyvä toimintakate kertoo, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Kunnan toiminnan järjestämistapa vaikuttaa tunnusluvun arvoon ja kuntien väliseen vertailuun. Toimintakate on kunnissa negatiivinen. Vuonna 2022 toimintakate oli -268,8 milj. euroa ja se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 4,3 milj. euroa eli 1,6 %. Toimintakulut kasvoivat enemmän suhteessa toimintatuottoihin.

Tulorahoituksen riittävyttä ja talouden tasapainoa arvioidaan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnusluvujen avulla. Keskeisiä muuttujia ovat tässä tarkastelussa vuosikate, suunnitelmapoistot sekä poistonalaiset investoinnit. Vuosikate kuvaa tulorahoituksen riittävyttä investointeihin, sijoituksiin sekä lainojen lyhennyksiin. Perusoletus talouden tasapainosta on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Oletuksen toteutumista mitataan tunnusluvulla, jossa vuosikatteen määrää verrataan suunnitelmapoistojen määrään. Tunnusluku antaa arvon 100 %, kun tulorahoitus on riittävä. Tulorahoituksen katsotaan olevan ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, katsotaan tulorahoituksen olevan heikko.

Vuonna 2022 vuosikate oli 14,5 milj. euroa. Asukasta kohti laskettuna vuosikate oli 400 euroa. Vuosikate heikkeni 13,5 milj. euroa edellisvuodesta. Vuosikate kattoi poistot 86,4 prosenttisesti, edellisvuonna vastaava arvo oli 159 prosenttia.

Tilikauden tulos ja yli-/alijäämä

Tilikauden tulos kuvaa tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta. Siinä huomioidaan myös pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden käyttöä kuvaavat poistot ja satunnaiset erät. Tilikauden tulos joko lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden tulos oli 0,435 milj. euroa alijäämäinen. Tuloksen käsittelyeriä kirjattiin vuoden 2022 tilinpäätökseen seuraavasti:

Poistoeron vähennys 0,775 milj. euroa
 Varausten vähennys 0,177 milj. euroa
 Rahastojen vähennys 8,7 tuhatta euroa

Yhteensä tuloksen käsittelyerät paransivat tilikauden tulosta 0,960 milj. euroa. Tuloksen käsittelyerien jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui n. 0,525 milj. euroa.

1.4.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitosten sekä varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tuloslaskelmasta ja ta-seesta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä sekä rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen sekä muun maksuvalmiuden muutosten nettomäärä.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä, keskinäiset erät eliminoitu

1000 euroa	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	14 505	27 959
Satunnaiset erät	1 852	0
Tulorahoituksen korjauserät	-3 377	1 059
Toiminnan rahavirta	12 980	29 017
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-18 377	-17 281
Rahoitusosuudet investointimenoihin	725	733
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 900	190
Investointien rahavirta	-14 752	-16 358
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 772	12 659
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-20
Antolainasaamisten vähennykset	155	155
Antolainauksen muutokset	155	135
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	25 000	15 620
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 231	-28 066
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 532	10 243
Lainakannan muutokset	21 301	-2 203
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-71	-9
Vaihto-omaisuuden muutokset	0	0
Saamisten muutos	-9 005	103
Korottomien velkojen muutos	-10 164	-2 029
Muut maksuvalmiuden muutokset	-19 240	-1 935
Rahoituksen rahavirta	2 216	-4 004
Rahavarojen muutos	444	8 655
Rahavarojen muutos	445	8 655
Rahavarat 31.12.	198 612	198 167
Rahavarat 1.1.	198 167	189 512
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €	94 202	86 302
Investointien tulorahoitus, %	82,2	169,0
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	1,6
Lainanhoitokate	0,9	1,0
Kassan riittävyys, pv	202	207
Asukasmäärä	36 283	36 498

Tunnuslukujen selitykset:

INVESTOINNIT

Rahoituslaskelman välituloksen Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainanäkannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteen lisäksi lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. [2019]

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kunta voi halutessaan esittää myös todellisten lainanlyhennysten mukaisesti lasketun lainanhoitokatteen.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenkö päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot Antolainojen lisäksi

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskisaldoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa. Kassasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväkerroina 30 pv.

1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettujen tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Tarkemmin eritelty, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tilinpäätöslaskelmat – osassa.

Tase ja sen tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä, keskinäiset erät eliminoitu

VASTAAVAA

1000 euroa	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	337 169	336 945
Aineettomat hyödykkeet	1 487	1 535
Aineettomat oikeudet	170	354
Muut pitkävaikutteiset menot	880	1 109
Ennakkomaksut	437	71
Aineelliset hyödykkeet	259 645	258 789
Maa- ja vesialueet	35 218	35 189
Rakennukset	136 318	134 404
Kiinteät rakenteet ja laitteet	75 715	76 181
Koneet ja kalusto	6 837	7 518
Muut aineelliset hyödykkeet	1 136	1 136
Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat	4 422	4 360
Sijoitukset	76 036	76 622
Osakkeet ja osuudet	69 264	69 695
Muut lainasaamiset	5 752	5 907
Muut saamiset	1 019	1 019
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	165	148
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	165	148
VAIHTUVAT VASTAAVAT	217 105	207 655
Vaihto-omaisuus	0	0
Aineet ja tarvikkeet	0	0
Keskenäiset tuotteet	0	0
Saamiset	18 493	9 488
Pitkäaikaiset saamiset	463	520
Myyntisaamiset	463	520
Lyhytaikaiset saamiset	18 030	8 967
Myyntisaamiset	5 238	4 741
Lainasaamiset	864	212
Muut saamiset	2 388	1 352
Siirtosaamiset	9 540	2 661
Rahoitusarvopaperit	191 509	196 604
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	191 509	196 604
Rahat ja pankkisaamiset	7 103	1 563
VASTAAVAA YHTEENSÄ	554 438	544 748

VASTATTAVAA		
1000 euroa	2022	2021
OMA PÄÄOMA	324 112	323 596
Peruspääoma	148 905	148 905
Muut omat rahastot	6	15
Edellisten tilikausien alijäämä	174 676	168 333
Tilikauden yli-/alijäämä	525	6 343
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	31 029	31 980
Poistoero	6 358	7 133
Vapaaehtoiset varaukset	24 670	24 847
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	7 514	8 472
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	311	366
Lahjoitusrahastojen pääomat	190	196
Muut toimeksiantojen pääomat	121	170
VIERAS PÄÄOMA	191 473	180 335
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	92 274	83 714
Lainat rahoitus- vakuutuslaitoksilta	92 274	83 260
Lainat julkisyhteisöiltä	0	454
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	11 110	11 725
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	11 110	11 725
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	45 986	40 776
Lainat rahoitus- vakuutuslaitoksilta	45 986	40 399
Lainat julkisyhteisöiltä	0	377
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	42 103	44 119
Lainat konserniyhteisöiltä	15 045	7 513
Saadut ennakot	620	1 064
Ostovelat	9 888	10 289
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	2 126	2 095
Siirtovelat	14 423	23 159
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	554 438	544 748
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuus-%	64,1	65,4
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	59,5	58,9
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	175 201	174 676
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	4 829	4 786
Lainakanta 31.12., 1000 €	138 911	124 490
Lainat €/asukas	3 829	3 411
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	162 146	143 234
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 469	3 924
Lainasaamiset, 1000 €	5 752	5 907
Asukasmäärä	36 283	36 498

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan

vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste

merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuivat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.,

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokra-vastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa. +

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Vastaavaa

Pysyvät vastaavat sisältävät aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena, sekä osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyin poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa.

Taseen loppusumma oli 554,4 miljoonaa euroa 31.12.2022. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli 337,2 miljoonaa euroa eli 60,8 prosenttia taseen loppusummasta. Maa- ja vesialueiden arvo oli 35,2 miljoonaa euroa, rakennusten arvo oli 136,3 miljoonaa euroa. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli 75,7 miljoonaa euroa.

Sijoituksia eli osakkeita ja osuuksia, lainasaamisia sekä muita saamisia oli 76,0 miljoonaa euroa. Sijoitusten osuus laski 0,585 milj. euroa vuodesta 2021.

Vaihtuviin vastaaviin kuuluu vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli 217,1 miljoonaa euroa eli 39,2 prosenttia taseen loppusummasta. Saamisia oli yhteensä 18,5 miljoonaa euroa, joista pitkä- ja lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 5,7 miljoonaa euroa.

Rahoitusarvopaperien määrä oli 191,5 miljoonaa euroa sekä rahojen ja pankkisaamisten määrä oli 7,1 miljoonaa euroa.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolella suurimman ryhmän muodostaa oma pääoma, jonka suuruus on 324,1 miljoonaa euroa eli 58,5 prosenttia taseen loppusummasta. Oma pääoma koostuu peruspääomasta 148,9 miljoonaa euroa, muiden omien rahastojen pääomista 6,0 tuhatta euroa sekä edellisten vuosien ylijäämistä 174,7 miljoonan euroa ja tilikauden ylijäämästä 0,525 miljoonaa euroa.

Poistoeroa tilinpäätöshetkellä oli 6,4 miljoonaa euroa. Vapaaehtoisia varauksia oli tilinpäätöshetkellä 24,7 miljoonaa euroa.

Pakollisia varauksia oli 7,5 miljoonaa euroa. Pakollisten varausten määrä pieneni n. 0,959 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Toimeksiantojen pääomia on yhteensä n. 0,3 miljoonaa euroa, joista on lahjoitusrahastojen pääomia n. 0,2 miljoonaa euroa ja muita toimeksiantojen pääomia n. 0,1 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa 191,5 miljoonaa euroa, josta korollisen vieraan pääoman määrä oli 138,3 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisen korollisen vieraan pääoman määrä oli 92,3 miljoonaa euroa ja niiden keskiporko n. 1,14 prosenttia eli korot pysyttelivät hieman alemmalla tasolla kuin edellisellä vuonna (2021 keskiporko n. 1,17 %). Pitkäaikainen vieras pääoma kasvoi 7,9 miljoonalla eurolla. Vanhoja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 16,2 miljoonalla eurolla.

Asukasta kohti laskettuna lainan määrä nousi edellisestä vuodesta ollen 3829 €/asukas. Vuonna 2021 asukasta kohden lainan määrä oli 3411 €/asukas.

Omavaraisuusasteeksi muodostui 64,1 prosenttia. Omavaraisuuden hyvää tavoitetasoa 70 prosenttia ei saavutettu.

Suhteellinen velkaantuneisuus – tunnusluku kertoo, että Kajaanin kaupungin käyttötuloista (toimintatuotot, valtionosuudet ja verotulot) tarvittaisiin 59,5 prosenttia vieraan pääoman takaisin maksamiseen.

1.6 Kokonaistulot ja – menot

Kokonaistulojen ja – menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot ja menot. Rahoituslaskelman tavoin kokonaistulot ja – menot laskelmassa on esitetty varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytöt. Rahan lähteet (tuotot) ja rahan käytöt (kulut) on esitetty kuitenkin omina ryhminään ja varsinaisen toiminnan erät on jaoteltu rahoituslaskelmassa tarkemmin.

Kaupungin kokonaistulot olivat 370,2 miljoonaa euroa ja vuoden kokonaismenot olivat 339,5 miljoonaa euroa.

Vähennyksenä toimintatuotoissa ovat käyttömaisuuden myyntivoitot ja menoissa käyttömaisuuden myyntitappiot sekä pakollisen varauksen muutos. Nämä erät esitetään investointien erittelyssä.

Kaupungin ja liikelaitosten kokonaistulot ja -menot

ulkoiset tulot ja menot, keskinäiset erät eliminoitu

TULOT	2022	MENOT	2022
	1 000 €		1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	40 864	Toimintakulut- valmistus omaan käyttöön	301 519
Verotulot	155 117	Korkokulut	1 772
Valtionosuudet	124 672	Muut rahoituskulut	12 953
Korkotuotot	492	Tulorahoituksen korjauserät	
Muut rahoitustuotot	17 765	Pakollisten varausten muutos	
Satunnaiset tuotot	1 852	- Pakollisten varausten lis.(-), väh. (+)	959
Tulorahoituksen korjauserät		- Pysyvien vastaavien	
- Pysyvien vastaavien		hyödykkeiden luovutustappiot	258
hyödykkeiden luovutusvoitot	611		
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	725	Investointimenot	18 377
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 900		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	155	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	25 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	16 231
Lyhytaikaisten lainojen lisäykset	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-12 532
Kokonaistulot yhteensä	370 154	Kokonaismenot yhteensä	339 536

1.7 Konsernin toiminta ja talous

Kajaanin kaupungin konsernirakenne 31.12.2022

	Tytäryhtiöt	Juridinen konserni
Sisäinen konserni		
Toimialat		
Konsernihallinto		
Sivistystoimiala		
Ympäristötekkinen toimiala		
Vuolijoen aluelautakunta		
Liikelaitokset		
Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos		
Kajaanin Mamselli -liikelaitos		
Kajaanin Vesi -liikelaitos		
Kuntayhtymät		
Kainuun liitto	46,8 %	
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Eko-Kymppi	42,8 %	
Omistusyhteisöt		
Kajaanin Palvelutalosaatiö		
Vuokatin säätiö		
	Kajaanin Teknologakeskus Oy	100 %
	Loiste Oy	50,1 %
	Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan Palvelukeskus	74,8 %
	Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	100 %
	As. Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari	100 % (omistus: Koy Kajaanin Pietari 100 %)
	Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	100 %
	Edukai Oy	100 %
	Kajaanin Energiatuotanto Oy	100 %
	Kainuun Voima Oy	100 % (omistus: Kajaanin Energiatuotanto Oy 50 % ja Kajaanin kaupunki 50 %)
	Loiste Lämpö Oy	72,56 % (omistus: Kajaani 45 %, Loiste Oy 55 %)

1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla on yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt

Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitilinpäätöksen laatimiseen veloitettu yhteisö.

Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräämisvalta. Kunnalla on määräämisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalle yhteisölle.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhtiöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus yhteisössä. Huomattava omistusosuus tarkoittaa 20–50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja veloitteista. Yhdistely tehdään omistusosuuden mukaisesti.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kajaanin kaupungin konserniin kuului vuoden 2022 lopussa yhdeksän tytäryhteisöä. Tytäryhteisöjen lisäksi konsernitilinpäätökseen yhdistettiin kolme kuntayhtymää, joissa kaupunki on jäsenenä. Kaupunkikonserniin kuuluu myös kaksi omistusyhteisyhteisöä.

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupungin konserni- ja omistajaohjausta konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä, yhteisyrityksissä ja osakkuusyhteisöissä on toteutettu kaupunginhallituksen näiden yhteisöjen hallitukseen nimeämien edustajien välityksellä sekä antamalla tytäryhtiöille kirjallisesti ohjeita ja suosituksia kaupunkikonsernin yhtenäisten strategisten tavoitteiden määrittämiseksi ja toteuttamiseksi sekä toimintatapojen yhdenmukaistamiseksi ja seurannan järjestämiseksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt talousarviokäsittelyn yhteydessä kaupungin tytäryhtiöiden tavoitteet, talousarviot ja – suunnitelmat. Tytäryhtiöt ovat raportoineet vuoden 2022 aikana kaupunginhallitukselle ja valtuustolle olennaisista toimintaansa koskevista asioista, tavoitteidensa toteutumisesta ja taloudellisesta tuloksestaan osavuositarkastuksessa tilanne 30.6.2022.

Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteidenmukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Konserniohje täydentää liikelaitoksille ja tytäryhteisöille niiden perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asetettuja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita, joten niistä poikkeamiseen tai noudattamatta jättämiseen tytäryhteisön johdon on esitettävä perusteltu syy. Konserniohjeen tavoitteena on kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnanläpinäkyvyyden lisääminen, kaupungin yhteisöistä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista konsernin tilan arviointia varten tärkeistä seikoista, jotka eivät käy suoraan ilmi konsernitilinpäätöksestä.

Kajaanin konsernirakenteessa tapahtui muutoksia vuoden 2022 aikana. Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos lakkautettiin 31.12.2022 ja sen toiminnot siirrettiin osaksi ympäristöteknistä toimialaa. As Oy Sammonkaaren Pietarin omistus- ja hallintaoikeus siirtyivät Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarille, joka omistaa yhtiöstä 100 %.

Kajaanin kaupunki möi omistamansa (omistusosuus 22,82 %) Kainuunmeren Työterveyshuolto Oy:n osakkeet Mehiläinen Oy:lle. Kaupunki möi myös omistamansa Kiinteistö Oy Kivatien osakkeet.

Kainuun Pelastuslaitoksen toiminnot, opiskelijahuollon kuraattoripalvelut ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät 1.1.2023 alkaen Kainuun Hyvinvointialueen järjestämävastuulle. Ympäristöterveyden huollon palvelut siirtyivät puolestaan kuntien järjestämävastuulle ja tehtävät hoidetaan Kainuun kuntien yhteistoimintasopimuksella Sotkamon kunnan toimesta 1.1.2023 alkaen.

1.7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestämisessä kaupungin johdon tehtävänä on ohjeistaa, valvoa ja arvioida kaupungin ja sen konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan järjestelmän ja menettelyjen toimivuutta.

Toimivallan- ja vastuujako konserniohjauksessa ovat toteutuneet kaupunginvaltuuston hyväksymän hallintosäännön ja konserniohjeen mukaisesti. Kaupunginhallitus, lautakunnat, kaupunginjohtaja ja toimialajohtajat ovat valvoneet toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen talouden ja toiminnan tavoitteiden mukaisuutta ja sisäisen valvonnan järjestämistä. Lisäksi on keskusteltu kuntayhtymien, yhteisyritysten ja omistusyhteisöjen edustajien kanssa. Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä on toteutettu konserniohjeen mukaisesti ja eri yhteisöissä on noudatettu kaupunginvaltuuston hyväksymiä omistajapoliittisia linjauksia.

Konsernijaosto on ohjannut ja valvonut omistajana, että tytäryhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Konsernijaosto on käsitellyt tytäryhteisöjen ja liikelaitosten ajankohtaiskatsaukset vuoden 2022 kokouksissa. Kaupungin liikelaitokset ja tytäryhtiöt ovat raportoineet taloudesta ja toiminnasta kaupungin ohjeiden mukaisesti osavuosikatsaukseen ja tilinpäätökseen. Omistajapoliittiset linjaukset on päivitetty uuteen kaupunkistrategiaan pohjautuen alkuvuoden 2023 aikana ja konserniohjeen päivittäminen on käynnistetty.

Yhtiöiden hallitukset vastaavat oman yhtiönsä riskienhallintapolitiikasta ja valvovat sen toteuttamista. Konsernitavoitteiden toteutumista on arvioitu kunkin tytäryhtiön kohdalla luvussa 5.2.

1.7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

ulkoiset tuotot ja kulut, keskinäiset erät eliminoitu

1000 euroa	2022	2021	Muutos %
Toimintatuotot	303 898	333 014	-8,7
Toimintakulut	-512 042	-545 829	-6,2
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	-200	476	-142,1
Toimintakate	-208 344	-212 340	-1,9
Verotulot	153 798	148 122	3,8
Valtionosuudet	139 395	133 475	4,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 804	3 630	-452,7
Korkotuotot	690	804	-14,2
Muut rahoitustuotot	11 716	15 251	-23,2
Korkokulut	-3 497	-3 085	13,4
Muut rahoituskulut	-21 713	-9 341	132,5
Vuosikate	72 045	72 888	-1,2
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-49 984	-50 940	-1,9
Arvonalentumiset	-808	-527	
Satunnaiset tuotot	4 036	0	
Tilikauden tulos	25 287	21 422	18,0
Tilinpäätössiirrot	216	37	492,0
Tilikauden verot	-918	-976	
Laskennalliset verot	-4 553	-4 919	
Vähemmistöosuus	-1	-64	
Tilikauden ylijäämä	20 031	15 499	29,2
Konsernituloslaskelman tunnusluvut			
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	59,4	61,0	
Vuosikate/Poistot, %	141,8	141,6	
Vuosikate, euroa/asukas	1 986	1 997	
Asukasmäärä	36 283	36 498	

Tunnuslukujen selitykset

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja. Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kate-luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtion- osuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuoksikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen ja säätiöiden vuotuista investointitasoa.

Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonlaiset investoinnit. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Muun muassa konserniyhteisöjen toimintojen sisältö vaikuttaa vuosikatetavoitteen määrittämiseen konsernissa. Asukasmääränä tunnusluvun laskennassa käytetään kunnan asukaslukua tilikauden lopussa.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

1000 euroa	2022	2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	72 045	72 888
Satunnaiset erät	4 036	0
Tilikauden verot	-918	-976
Tulorahoituksen korjauserät	-2 440	-8 537
Toiminnan rahavirta	72 722	63 375
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-56 660	-72 827
Rahoitusosuudet investointimenoihin	725	848
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 291	20 890
Investointien rahavirta	-53 643	-51 089
Toiminnan ja investointien rahavirta	19 079	12 286
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-20
Antolainasaamisten vähennykset	93	654
Antolainauksen muutokset	93	634
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	34 236	36 531
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30 192	-66 332
Lyhytaikaisten lainojen muutos	17 518	16 513
Lainakannan muutokset	21 562	-13 288
Oman pääoman muutokset	-6 704	-9 429
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	460	180
Vaihto-omaisuuden muutos	-973	180
Saamisten muutos	-14 768	10 509
Korottomien velkojen muutos	10 004	673
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 278	11 543
Rahoituksen rahavirta	9 673	-10 540
Rahavarojen muutos	28 752	1 746
Rahavarojen muutos	28 752	1 746
Rahavarat 31.12.	273 341	244 589
Rahavarat 1.1.	244 589	242 843
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-21 795	-49 684
Investointien tulorahoitus, %	128,7	101,3
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,9
Lainanhoitokate	2,2	1,1
Kassan riittävyys	160	128

Tunnuslukujen selitykset:

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos konsernin lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Konsernituloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön Korkokulut

Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta:

Investointimenot Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskiarvoa tai valittua kuukauden määräpäiväarvoa.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2022	2021
1000 euroa		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	10 295	9 796
Liikearvo	9 439	13 364
Muut pitkävaikutteiset menot	6 458	7 144
Ennakkomaksut	488	92
Aineettomat hyödykkeet	26 680	30 397
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	42 403	41 602
Rakennukset	327 532	321 344
Kiinteät rakenteet ja laitteet	355 716	344 193
Koneet ja kalusto	42 368	45 391
Muut aineelliset hyödykkeet	1 272	1 272
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 345	21 472
Aineelliset hyödykkeet	781 636	775 274
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	6 397	6 862
Muut osakkeet ja osuudet	21 506	20 543
Muut lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	1 352	1 445
Sijoitukset yhteensä	29 255	28 850
PYSYVÄT VASTAAVAT	837 570	834 521
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	1 787	1 116
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	225	208
Muut toimeksiantojen varat	641	628
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 653	1 952
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	3 401	2 934
Keskeneräiset tuotteet	506	0
Vaihto-omaisuus	3 907	2 934
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0	0
Lainasaamiset	270	282
Laskennalliset verosaamiset	317	329
Muut saamiset	15 488	5
Pitkäaikaiset saamiset	16 075	616
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	26 882	27 372
Lainasaamiset	18	23
Muut saamiset	9 473	4 962
Siirtosaamiset	10 903	15 621
Lyhytaikaiset saamiset	47 276	47 978
Saamiset	63 351	48 594
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	191 509	197 260
Muut arvopaperit	3 496	5 769
Rahoitusarvopaperit yhteensä	195 004	203 029
Rahat ja pankkisaamiset	78 336	41 560
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	340 599	296 117
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 180 821	1 132 590

VASTATTAVAA 1000 euroa	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	148 905	148 905
Muut omat rahastot	1 712	2 393
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	108 265	99 006
Tilikauden ylijäämä	20 031	15 499
OMA PÄÄOMA	278 914	265 802
VÄHEMMISTÖOSUUDET	152	345
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	11 488	13 442
PAKOLLISET VARAUKSET	11 488	13 442
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	2 900	1 670
Lahjoitusrahastojen pääomat	423	441
Muut toimeksiantojen pääomat	966	1 017
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	4 289	3 128
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	602 155	596 097
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	601 954	595 420
Pääomalainat	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	200	677
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	112 357	108 600
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	57 386	58 170
Siirtovelat	0	0
Laskennalliset verovelat	54 971	50 430
Pitkäaikainen vieras pääoma	714 512	704 697
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	69 816	53 836
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	69 794	53 436
Lainat julkisyhteisöiltä	22	399
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	101 650	91 340
Lainat muilta luotonantajilta	0	477
Saadut ennakot	4 088	3 837
Ostovelat	28 609	27 441
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	19 596	20 449
Siirtovelat	49 357	39 137
Laskennalliset verovelat	0	0
Lyhytaikainen vieras pääoma	171 467	145 176
VIERAS PÄÄOMA	885 979	849 873
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 180 821	1 132 590
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste	23,7	23,6
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	147,7	137,7
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	128 296	114 504
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	3 536	3 137
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	671 971	650 409
Konsernin lainat, €/asukas	18 520	17 820
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.	686 132	667 402
Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas	18 911	18 286
Konsernin lainasaamiset, t.€	0	0
Asukasmäärä	36 283	36 498
Henkilöstömäärä	4 002	3 980

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kunta-konsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuivat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokra-vastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.8 Keskeiset liitetiedot

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta.

Konsernin laajuutta ja toiminnan volyymia suhteessa kaupunkiin voidaan tarkastella esimerkiksi ulkoisten toimintatuottojen ja toimintakulujen kautta. Kaupungin ulkoiset toimintatuotot vuonna 2022 olivat 40,9 milj. € ja konsernin 303,9 milj. €. Kaupungin ulkoiset toimintakulut vuonna 2022 olivat 309,7 milj. € ja konsernin 512,0 milj. €.

Tuloslaskelman merkittävimmät liitetiedot ovat:

- liitetieto 8 Valtionosuuksien erittely:
  - o Valtionosuudet yhteensä 124,7 milj. €, vuonna 2021 valtionosuudet olivat 118,7 milj. €. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus nousi edellisvuodesta 3,4 milj. €.

- liitetieto 15 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely:
  - o Osinkotuottoja kertyi yhteensä 7,1 milj. €, vuonna 2021 vastaava summa oli 11,8 milj. €

Taseen merkittävimmät liitetiedot ovat:

- liitetieto 20–22 Omistuksen muissa yhteisöissä
  - o liitteessä on esitetty konsernin omistus omasta pääomasta (45,9 milj.€), vieraasta pääomasta (486,7 milj. €) ja tilikauden tuloksesta (15,4 milj. €)

- liitetieto 25 Oman pääoman erittely
  - o Vähemmistöosuus tytäryhtiön osingosta -6,2 milj. €

- liitetieto 27 Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua
  - o konsernin velat 545,9 milj. €, kaupungin velat 41,8 milj. €

Vastuista suurimpia ovat osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 276,3 milj. €.

Vuokra- ja leasingvastuiden määrä vuoden 2022 tilinpäätöshetkellä oli kaupungilla 8,8 milj. € ja konsernilla 14,2 milj. €.

1.9 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntal 115 §).

1.9.1. Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin kaupungin tilikauden 1.1.–31.12.2022 tulos liikelaitoksineen ennen poistoeroa, varauksia ja rahastosiirtoja on -435 354,50 euroa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 1.1.–31.12.2022 tuloksen -435 354,50 euroa käsittelystä seuraavaa:

Vähennetään poistoeroa	774 509,63
Vähennetään varauksia	176 999,02
Vähennetään rahastoja	8 678,59
Tuloksenkäsittelyerät yhteensä	960 187,24

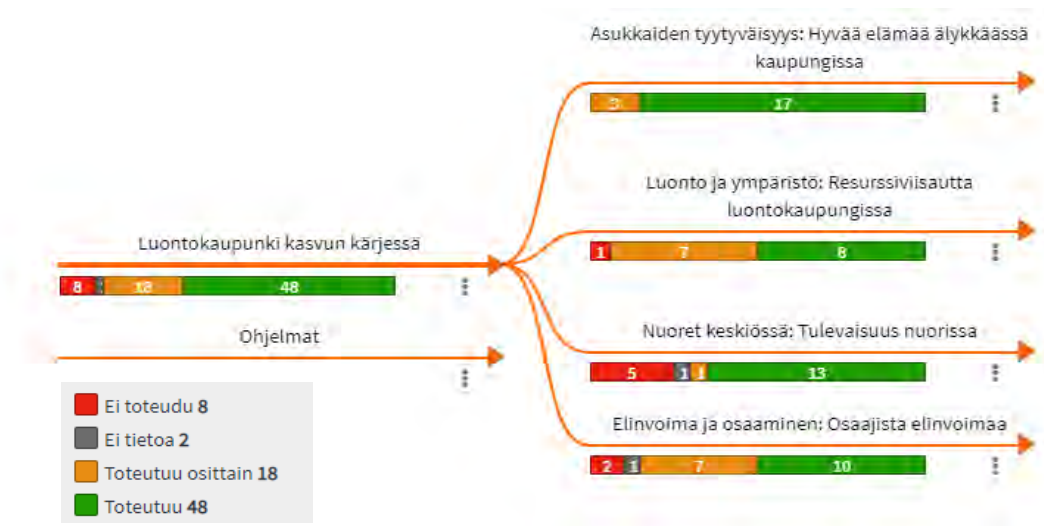
Tilikauden ylijäämä 524 832,74 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan kohtaan edellisten tilikausien yli-/alijäämä.

2 Talousarvion toteutuminen

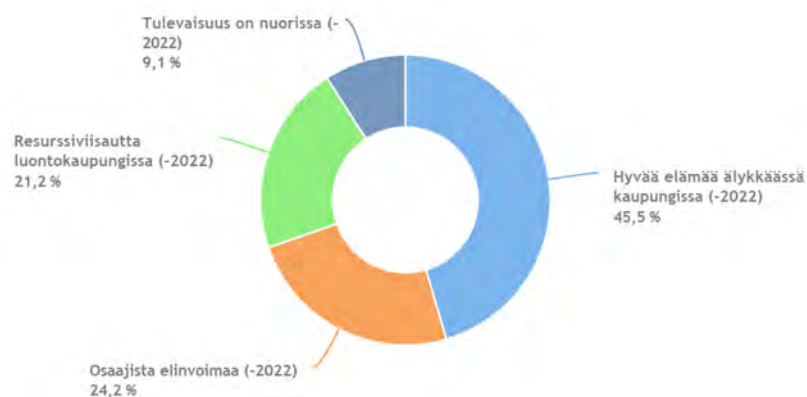
2.1 Kaupunkistrategian toteutuminen

Vuosi 2022 oli Luontokaupunki Kajaani kasvun kärjessä -strategian neljäs ja samalla viimeinen toteutusvuosi. Alla oleva strategiakartta kuvaa vuodelle 2022 asetettujen tavoitteiden toteutumista kokonaisuudessaan. Toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden tuloskorteissa esitetään tarkemmin strategiaa toteuttavien sitovien tavoitteiden toteutumisen.

Strategiaa toteuttavista hankkeista määrällisesti eniten oli Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa -teemaa toteuttavia hankkeita. Euromääräisesti panostukset hankkeisiin jakautuivat tasaisemmin. Hankeilla tehostettiin toimintoprosesseja, erityisesti sähköisiä prosesseja. Hankkeet keskittyivät mm. tietohallinnon ja ict-palveluiden kehittämiseen, toiminnanohjaukseen, sähköiseen asiointiin ja myös opetuksen kehittämiseen.

Strategiset teemat

Seuraavaksi esitettävä teemoittainen tarkastelu keskittyy strategisille mittareille asetettujen tavoitteiden toteutumiseen.

Kasvuteema 1. Asukkaiden tyytyväisyys

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

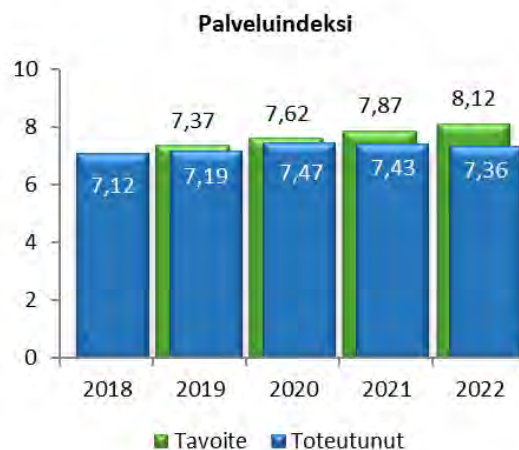
Raportointivastuu: hallintojohtaja Tuija Aarnio

Strategian päämääränä vuonna 2022 oli, että kajaanilaisten tyytyväisyys palveluihin ja osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin on lisääntynyt. Kehitämme Kajaanin yhteistyössä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa. Luomme foorumeja ja tilaisuuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Osallistamisen päämääränä on kaupunkilaisten hyvinvointi. Parannamme ja uudistamme palveluja ja toimintaympäristöä yhteistyöllä, jossa kaupunki toimii avoimena kehitysalustana palveluratkaisuille. Tämä tarkoittaa uusia kumppanuuksia ja kokeilukulttuuria. Hyödynnämme innovaatioita ja digitalisaatiota palvelujen kehittämisessä ja avaamme dataamme hyötykäyttöön.

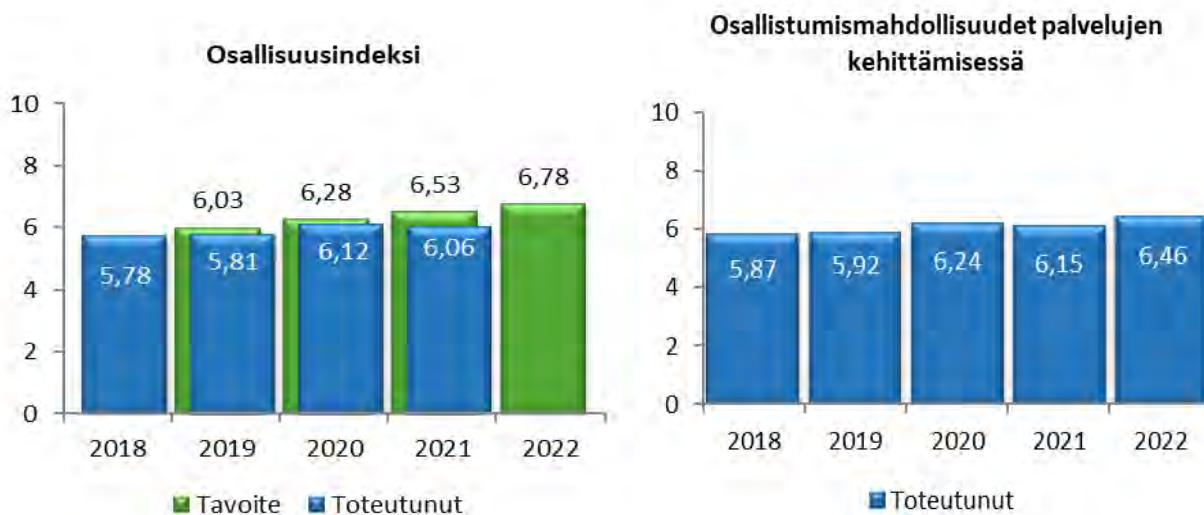
Asukastutkimus tehtiin viidennen kerran. Taloustutkimus Oy haastatteli puhelimitse 500 kajaanilaista niin, että vastauksia saatiin tasaisesti naisilta, miehiltä ja eri ikäisiltä. Kokonaistyytyväisyys Kajaanin asuinpaikkana on parantunut ja asukkaat ovat ylpeitä kajaanilaisuudestaan. Kajaanilaiset kokevat voivansa hyvin asuessaan kotikaupungissaan. He ovat myös ylpeitä kajaanilaisuudestaan, luottavat tulevaisuuteensa ja kokevat olonsa turvalliseksi Kajaanissa. Kajaanin suositteluhaluus (NPS) on edelleen parantunut, ja on nyt ensimmäistä kertaa selvästi myönteinen. Suosittelijoita on enemmän kuin kriitikoita. Tyytyväisimpiä ovat 60 vuotta täyttäneet, kriittisimpiä alle 30-vuotiaat. Näkemys työpaikkatarjonnasta ja suhtautuminen muualta tuleviin on selvästi aikaisempaa myönteisempää, samoin tyytyväisyys mahdollisuuksiin osallistua kaupungin palveluiden kehittämiseen. Vaikka Kajaanilla ei ole tutkimuksen mukaan kovin merkittäviä kehittämisen kohteita, Kajaanin vetovoimaisuutta ja houkuttelevuutta on lisättävä edelleen.

Asukastutkimuksesta koostettu palveluindeksi muodostuu viidestä tekijästä: tyytyväisyys kaupungin palveluihin, sote-palveluihin, kaupallisiin palveluihin, vapaa-ajan viettomahdollisuuksiin sekä kaupungin tapaan hoitaa rakennettua (puistot, kadut, rakennukset) ympäristöä. Palveluindeksi on parantunut vuoden 2018 lähtötasosta, mutta asetettuun tavoitteeseen ei päästy.

Tyytyväisyys Kajaanin kaupungin palveluihin on parantunut hieman (7,35 -> 7,33). Korkeimmillaan tyytyväisyys oli vuonna 2020 (7,58). Myös tyytyväisyys sote-palveluihin on parantunut hieman (6,93 -> 7,03). Myös tyytyväisyys sote-palveluihin oli korkeimmillaan vuonna 2020. Kaiken kaikkiaan sote-palveluihin ollaan tyytymättömmimpiä kaikista kysytyistä palveluista. Tyytyväisyys kaupallisten palvelujen tarjontaan on vuosien varrella kasvanut tasaisesti (7,36 -> 7,58). Myös tyytyväisyys siihen, että Kajaanissa on riittävästi tekemistä vapaa-ajalla on lisääntynyt tasaisesti (7,23 -> 7,63). Tyytyväisyys siihen, miten kaupunki hoitaa rakennettua ympäristöä on parantunut (6,73 -> 7,19).

Osallisuusindeksi sisältää tyytyväisyyden osallistumismahdollisuuksiin ja kiinnostuksen osallistua palveluiden kehittämiseen sekä tyytyväisyyden vaikuttamismahdollisuuksiin kaupungin päätöksenteossa. Vuonna 2022 tehdyssä asukaskyselyssä kysyttiin ainoastaan, kuinka tyytyväisiä kajaanilaiset ovat mahdollisuuksiinsa osallistua kaupungin palveluiden kehittämiseen. Tyytyväisyys mahdollisuuksiin osallistua kaupungin palveluiden kehittämiseen on lisääntynyt. Myös aiempina vuosina kysytyt tyytyväisyys mahdollisuuksiin vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon ja kiinnostus osallistua Kajaanin palveluiden kehittämiseen lisääntyi.

Kasvuteema 2. Luonto ja ympäristö

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Raportointivastuu: tekninen johtaja Jussi Heikkinen

Päämääränä 2022 on, että olemme pienillä ja isoilla teoilla kantaneet vastuutamme tulevaisuudesta ja kasvihuonepäästöt ovat vähentyneet. Puhtaat metsämme ja järvemme ovat lähellä. Taajamametsämme ja lähivirkistysalueemme ovat helposti saavutettavia. Meillä on neljä vuodenaikaa. Pidämme yhdessä huolta luonnostamme ja ympäristöstämme. Käytämme resurssijamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävää kehitystä edistävästi. Tiivis kaupunkirakenne, tilojen tehokas käyttö, energiatehokkuus ja vastuulliset hankinnat vähentävät päästöjämme ja hillitsevät ilmastonmuutosta. Suosimalla kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikenteen käyttöä huolehdimme itsestämme ja luonnostamme. Terveessä ja puhtaassa Kajaanissa on hyvä asua tulevaisuudessakin.

Kaupunkistrategian tavoitteena oli, että Kajaanin kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 40 prosenttia vuoden 2009 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tämä tarkoittaa vuosittain keskimäärin 2,3 prosenttiyksikön laskua. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentyminen on strategian mittarina ongelmallinen, koska ajantasaista tietoa ei ole saatavilla. Tällä hetkellä usin CO2-raportti on vuoden 2022 ennakkotieto. Kajaanin päästöt ilman teollisuutta kasvoivat 9 prosenttia vuodesta 2020 vuoteen 2021. Keskimäärin päästöt kasvoivat CO2-raportin kunnissa 4 prosenttia. Kajaanin CO2-päästöjen vähentymistavoite saavutettiin vuonna 2021, ennakkotietojen mukaan vähentymistavoitetta ei saavuteta vuonna 2022.

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentyminen % vuoden 2009 tasosta

Kasvuteema 3. Nuoret keskiössä

Tulevaisuus on nuorissa

Raportointivastuu: sivistysjohtaja Mari Lyyra

Päämääränä 2022 on, että nuorilla on mielekästä tekemistä, he opiskelevat tai ovat töissä. Nuorten hyvinvointi on tulevaisuuden kannalta tärkeää. Lisäämme opiskelijamyönteisyyttämme. Haluamme, että kajaanolaisnuoret opiskelevat oppimista, terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävässä oppimisympäristössä. Kiinnitämme huomiotamme nuorten osallisuuteen. Luomme edellytyksiä kulttuurille ja nuorten tapahtumille, kohtaamispaikoille ja harrastusmahdollisuuksille. Tarjoamme nuorille mahdollisuuksia oman elämän rakentamiseen. Haluamme, ettei yksikään nuori syrjäydy. Kajaani on kaupunki, jossa nuorten on hyvä kasvaa. Meille on tärkeää, että nuorille rakentuu myönteinen suhde kotikaupunkiinsa. Tänne on viimeistään perheen perustamisen myötä hyvä palata asumaan ja tekemään töitä. Kotikaupunkiin, joka tarjoaa turvallisen kasvuympäristön uudelle sukupolvelle.

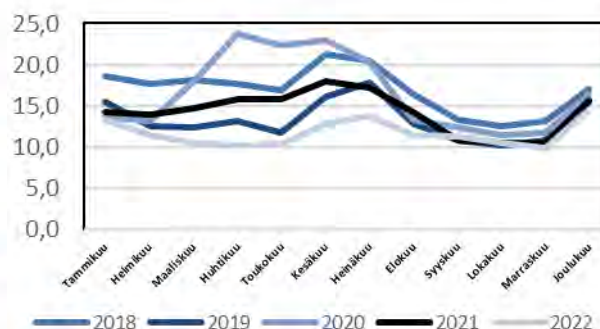
Asukastutkimuksen mukaan nuorten hyvinvoinnin tunne ja tulevaisuuden usko ovat kohentuneet ja kokonaisuutyytyväisyys parantunut. Nuoret arvioivat vaikuttamismahdollisuuksiaan aiempaa myönteisemmin. Myös heidän käsityksensä Kajaanista kaupunkina, jossa lasten ja nuorten on hyvä kasvaa, on parantunut.

Strategian mittaritavoitteena oli, että alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta vähenisi vuodesta 2018 vuoteen 2022 mennessä 16,9 prosentista 12 prosenttiin. Strategiakauden ensimmäisenä vuotena nuorten työllisyyskehitys ylittikin tavoitteen. Koronapandemia vaikutti kuitenkin merkittävästi ja sen vaikutukset näkyvät suoraan kuukausittaisessa seurannassa nuorisotyöttömyyden lisääntymisenä maaliskuusta 2020 alkaen.

Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat, % alle 25-vuotiaasta työvoimasta

Alle 25-v. työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-v. työvoimasta kk:n lopussa

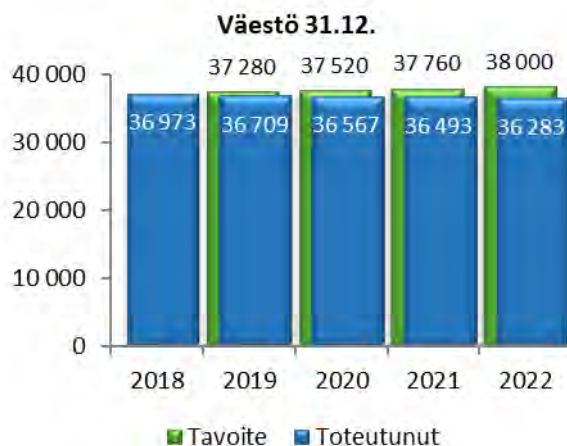
Kasvuteema 4. Elinvoima ja osaaminen

Osaajista elinvoimaa

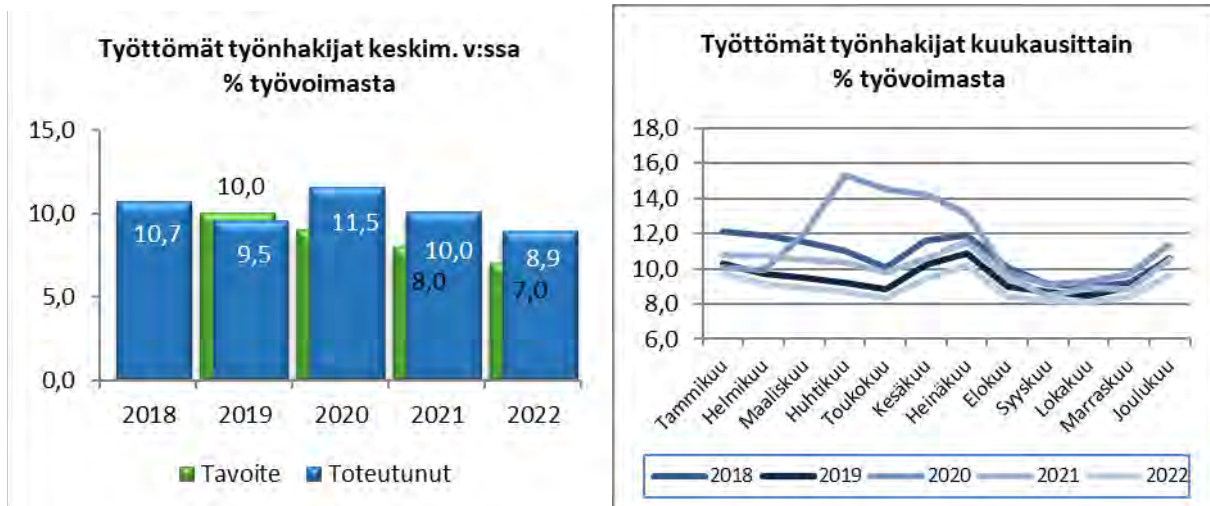
Raportointivastuu: kehitysjohtaja Risto Hämäläinen

Päämääränä on, että vuonna 2022 Kajaanissa asuu vähintään 38 000 ihmistä. Työllisyystilanne on hyvä. Kajaani houkuttelee yhä enemmän opiskelijoita myös maakunnan ulkopuolelta. Panostamme uudistavaan elinvoimapolitiikkaan ja tuemme yritystoiminnan kasvua. Haemme kestävästä kasvusta mittaustekniikasta, pelialalta, luonnonvarojen jalostuksesta ja matkailusta. Rakennamme uutta osaamista tiedon hyödyntämisestä ja digitaalisten palvelujen kehittämisestä. Tarvitsemme kaupunkiin nuoria tulevaisuuden tekijöitä. Kajaani on vetovoimainen ja haluttu kaupunki opiskelijoille, nuorille pariskunnille ja nuorille perheille. Haluamme nuorten naisten aktiivisuutta ja energiaa kaupungin elinvoiman rakentajiksi. Teemme Kajaanista laajassa yhteistyössä houkuttelevaa paikkakuntaa muuttamiselle, asumiselle ja yritystoiminnalle. Olemme vetovoimainen muuttokohde ulkomaalaisille.

Strategian tavoitteena oli, että Kajaanin väkiluku kasvaa vähintään 38 000:een vuoteen 2022 mennessä. Tätä tavoitetta ei kuitenkaan saavutettu, vaan väestön väheneminen jatkui. Ennakkotietojen mukaan väkiluku väheni strategiakaudella noin 700:lla. Syntyvyys on alhaista, kuolleisuus korkeaa. Väestöä menetetään muuttotappiona muualle Suomeen, maahanmuutto tasoittaa muuttotappiota.

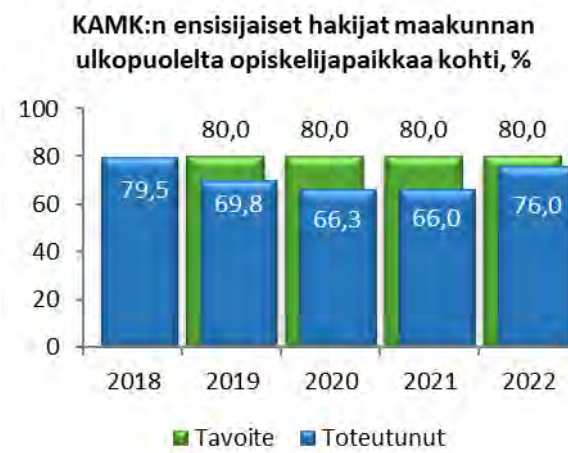

Tavoitteena oli, että työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta vähenee strategiakaudella 10,7 prosentista 7 prosenttiin eli noin yhden prosenttiyksikön vuodessa. Tavoite saavutettiin vuonna 2019, mutta kuten nuorisotyöttömyydessäkin koronapandemia lisäsi työttömyyttä keväästä 2020 alkaen. Työttömien työnhakijoiden osuus väheni kuitenkin 8,9 prosenttiin vuonna 2022. Koska eläköityvät ikäluokat ovat selvästi nuoria ikäluokkia suurempia, työvoiman määrä laskee. Vaikka absoluuttinen työttömyys aleneekin, työttömyysaste ei alene samassa suhteessa.

Strategian tavoitteena oli, että Kajaanin ammattikorkeakoulun ensisijaisista hakijoista 80 prosenttia hakisi maakunnan ulkopuolelta. Tällä haluttiin seurata ammattikorkeakoulun ja Kajaanin vetovoimaa. Mittari ei kaikilta osin palvele tätä tavoitetta. Esimerkiksi 10 prosenttiyksikön kasvua vuonna 2022 selittää mm. Raahessa toteutettava tietojenkäsittelykoulutus, jonka kaikki hakijat olivat Kainuun ulkopuolelta ja konetekniikan koulutus (Kainuun ulkopuolelta 77,8 prosenttia hakijoista). Pyhäjärvellä toteutettiin sairaanhoitajakoulutus (Kainuun ulkopuolelta 91,3 prosenttia hakijoista). Ensimmäistä kertaa haussa oli myös pääkaupunkiseudulla toteutettava tieto- ja viestintätekniikan koulutus Datasta tekoälyyn (hakijoista 84,6 prosenttia Kainuun ulkopuolelta). Englanninkieliset koulutukset Esports, International Business, Tourism ja Sports vetävät etenkin kansainvälisiä opiskelijoita ja näiden koulutusten Kainuun ulkopuolisten hakijoiden osuus on 98–100 prosenttia.

2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.2.1 Peruskaupungin investointiosan toteutuminen

Maan hankinta ja luovutus:

Kaupunki osti vuonna 2022 Keskustaajaman osayleiskaava 2035 toteuttamista varten n. 1,9 ha suuruisen tilan Nakertajassa 37 500 euron kauppahinnalla. Lisäksi kaupunki osti Nakertajan asemakaava-alueen läheisyydestä n. 1200 m² suuruisen tilan eurolla ja lisäksi n. 266 m² suuruisen määräalan Kuurnantien kevyenliikenteen väylän rakentamisen takia, jotta väylä rakenteineen sijoittuisi kokonaisuudessaan kaupungin omistamalle maalle. Kaupunki sai vuonna 2022 valtiokonttorilta perinnön luovutuksena n. 23,6 ha tilan Vuottolahdessa. Maanhankintaan käytettiin kokonaisuudessaan 38 299 euroa.

Kaupunki luovutti rakentajille vuokraamalla seitsemän uutta tonttia asuin-, teollisuus ja liikerakentamista varten, jatkoi yhteensä 148 tontinvuokrasopimusta ja möi 11 tonttia, joista neljä oli ennestään rakentamattomia ja seitsemän rakennettua vuokratonttia, jotka myytiin niiden vuokralaisille. Yhteensä kaupunki sai tonttien myynnistä myyntivoittona n. 407 t€.

Vuoden 2022 lopussa kaupungin omistamista rakentamattomista tonteista oli varattuna rakentamisen suunnittelua varten kahdeksan omakotitonttia, kaksi rivitalotonttia ja yksi liiketontti. Kaarnakadun alueella oli vapaana varattavaksi vielä yhdeksän tonttia, kangasmaastossa 26 tonttia ja Pohjois-Kätössä 20 tonttia. Lisäksi eri alueilla oli yhteensä reilut parikymmentä rakentamiseen luovutettavissa olevaa omakotitonttia, jotka ovat jääneet rakentamatta alueen muun rakentamisen yhteydessä.

Metsätalous:

Kaupungin metsiä hoidettiin vuonna 2022 tekemällä taimikonhoitoa n. 28,9 ha:n alueella ja perkausta n. 3,6 ha:n, yhteensä toimenpiteitä suoritettiin n. 32,5 ha:n alueella. Muutoin metsien hoidossa keskityttiin harvennushakkuisiin, joita suoritettiin n. 46,6 ha:n alueella. Lisäksi tehtiin ensiharvennuksia n. 17,92 ha:n alalla sekä päätehakkuita n. 18,88 ha:n alalla. Vanhoja oja perattiin harvennusten yhteydessä n. 11477 m pituudelta.

Vuonna 2022 metsien myynnistä saatiin tuloa 339 t€, joista n. 70 t€ tuli taajamametsien hoidosta aiheutuvien metsätähteiden ja hankintapuun myynnistä. Lisäksi tuloja saatiin kaupungin luovuttamien tonttien tonttipuuhakuista.

Heinimäen, Pirunvaaran, Olliskanvaaran ja Otanmäessä Pirttimäen alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmien hyväksymiskäsittelyä jatkettiin edelleen vuonna 2022 ja suunnitelmat hyväksyttiin ympäristöteknisessä lautakunnassa huhtikuussa. Päätöksestä tehtiin oikaisuvaatimus, joka käsiteltiin lautakunnassa toukokuussa. Tuolloin suunnitelmiin tehtiin oikaisuvaatimuksen perusteella pieniä muutoksia. Oikaisuvaatimuksen johdosta tehdystä päätöksestä valitettiin hallinto-oikeuteen ja asian käsittely jäi vielä vuonna 2022 kesken.

Raudansuon ennallistamista piti edelleen siirtää vuonna 2022 myöhemmin suoritettavaksi, kun tarvittavia kulku-uria ei saatu alueelle jäädytetyksi. Alueen puustoa saatiin osittain harvennettua, mutta kaikkea kuivatuksen aiheuttamaa metsittymistä ei saatu korjattua. Asia pyritään korjaamaan, kun routatilanne sen sallii. Raudansuon osalta selvitettiin myös sen suojelumahdollisuuksia. Suon suojelua voidaan hakea myöhemmin, kun ennallistaminen on saatu suoritettua, mikäli ympäristötekniinen lautakunta näin päättää.

Talorakennusinvestoinnit:

Talorakennusinvestoinneissa sitovana tavoitteena oli 4 975 000 euroa netto. Investointien toteutuma oli noin 4 508 000 euroa. Merkittävimpinä hankkeina valmistuivat Sissilinnan peruskorjaus sekä Nakertajan koulun, Kainuun museon ja kaupungintalon korjaus- ja muutostyöt. Teatteritalon peruskorjaus aloitettiin kesällä 2022. Paolasema- ja varikkohanke (Temppu) keskeytettiin hankintavaiheessa kesällä 2022 ja uusi hankintamenettely

järjestettiin syksyllä. Hankkeen toteuttamisen lopullinen päätös ja rakentamisen aloittaminen siirtyi vuodelle 2023.

Kiinteät rakenteet ja laitteet:

Kiinteät rakenteet ja laitteet -osan investoinnit toteutuivat hyvin vuonna 2022. Uuden asuntoalueen kunnallistekniikkaa rakennettiin entisen Lehtikankaan koulun alueelle. Asuntokatuja saneerattiin Nakertajassa, Honkirämeellä ja Variskankaalla. Vimpelinlaakson alueen liikenneturvallisuutta ja sujuvuutta parannettiin rakentamalla pysäköintipaikkoja ja kevyen liikenteen väyliä. Pieniä katu- ja puistomuutostöitä tehtiin eri puolilla kaupunkia, mm. katuvalaistuksen uusimista led -valoihin jatkettiin ja kehitettiin kevyen liikenteen olosuhteita Kuurnantiellä. Kokonaisinvestoinnit toteutuivat 4,17 M€ suuruisina, kun talousarviovaraus oli 4,87 M€.

Irtaimistoinvestoinnit:

Irtaimistoinvestoinnit toteutuivat kokonaisvaltaisesti alle talousarvion. Talousarvioon 2022 oli varattu 2 200 000 euroa. Irtainten investointien toteuma oli 1 558 000 €.

Investointiosa on sitova hankkeittain, jolle valtuusto hyväksyy määrärahan ja tuloarvion. Määrärahat ja toteumat 1000 euron tarkkuudella – investointiraja 10 000 €.

	TA 2022	TA muutokset 2022	TA muutoksineen 2022	Toteutuneet kustannukset 1-12/2022	Poikkeama
	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR
Kajaanin peruskaupunki	16 990	-4 395	12 595	10 789	1 806
Kiinteän om. hankinnat	100		100	38	62
Maa-alueet ja vesialueet	100		100	38	62
Uus- ja laajennusinvestoinnit	1 400	2 900	4 300	5 105	-805
Muut pitkävaikutteiset menot	1 400	-800	600	366	234
TäHe-uudistus	1 400	-800	600	366	234
Rakennukset		3 700	3 700	3 620	80
Sissilinna, peruskorjaus		1 800	1 800	1 698	102
Teatteritalo, peruskorjaus		1 600	1 600	1 482	118
Kaupungin varikko ja pelastuslaitos		300	300	440	-140
Katualueet				1 120	-1 120
Automaattinen liikenteenvalvonta				161	-161
Vimpelin urheilualueen pysäköintijärjestelmä				556	-556
Kuumantien KVL				403	-403
Korvaus- ja ylläpitoinvestoinnit	13 290	-7 295	5 995	4 088	1 907
Rakennukset		725	725	507	218
Solen rakennukset		25	25	24	1
Peruskoulut		300	300	129	171
Kulttuuritoimen rakennukset		200	200	192	8
Ympäristötekni- set		200	200	162	38
Muut peruskorjaukset, rakennukset	8 420	-7 870	550	381	169
Pihatyöt ja pintavesitekniikka		100	100	124	-24
Sisäilma- ja vesikattokorjaukset				-7	7

	TA 2022	TA muutokset 2022	TA muutoksineen 2022	Toteutuneet kustannukset 1-12 /2022	Poikkeama
	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR
Käinteistöjen sähkölaitteet ja energiala		100	100	50	50
Käyttötarkoituksen muutokset		100	100	134	-34
Keittiölaitteiden uusiminen		100	100	11	89
Rakennusautomaatio		50	50	39	11
Talonrakennushankkeiden suunnittelu	8 420	-8 320	100	31	69
Katualueet	4 870	-150	4 720	2 440	2 280
Viheralueet				447	-447
Ulkoilma-alueet				30	-30
Liikuntapaikat				38	-38
Hulevesiverkosto				245	-245
Muut pysyvien vastaavien hankinnat	2 200		2 200	1 558	642
Koneet ja kalusto	2 200		2 200	1 558	642
Konsernihallinto				35	-35
Sivistystoimiala	950		950	947	3
Ympäristötekkninen toimiala	825		825	576	249
Pelastustoimiala	425		425		425
Kajaanin vesi liikelaitos	2 981		2 981	2 944	37
Vimpelilolaakson kehittämislaitos	3 550	-100	3 450	3 004	446
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	900		900	914	-14
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	24 421	-4 495	19 926	17 652	2 274

2.2.2 Konsernihallinto

Sitovat tavoitteet

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Konsernipalveluiden talousarvio toteutui pääsääntöisesti suunnitelman mukaisesti. Koko konsernipalveluiden tilikauden alijäämä oli talousarvion mukaan -176,7 milj. €. Toteutuma oli -166,2 milj. €. Alitusta 10,5 milj. €. Tämä alitus selittyy Kainuun soten maksuosuuden alituksella n. 8,4 milj. € sekä Kainuunmeren työterveys Oy:n osakkeiden myyntivoitolla n. 1,9 milj. €.

Konsernijohto ja demokratiapalvelut -tulosalueen talousarvio toteui muilta osin suunnitellusti, ainoa poikkeus oli Kainuun soten maksuosuuden alitus. Hallintopalvelut -tulosalueen toimitustuotot ja -kulut toteutuivat suunnitelman mukaisesti. Hallintopalveluihin kirjattiin Kainuunmeren työterveys Oy:n osakkeiden myyntivoitto, mikä paransi ko. tulosalueen kokonaistulosta. Henkilöstöpalvelut sekä talous- ja hankintapalvelut tulosalueiden talousarviot toteutuivat suunnitellusti.

Elinvoimapalvelut (ml. Kansainväliset palvelut) toteutui kokonaisuutena suunnitelman mukaisesti. Kansainvälisten palveluiden toiminta laajeni vuonna 2022 Ukrainasta sotaa pakenevien henkilöiden maahantulon vuoksi. Kansainvälisten palveluiden toimintakulut ja toimintatuotot kasvoivat merkittävästi (n. 2,2 milj. euroa) edellisestä vuodesta. Valtio rahoittaa 100 % kansainvälisten palveluiden toiminnan.

Hallintopalveluissa osallisuus- ja hyvinvointijaoston esittelijä ja tehtäväalueen vastuullinen viranhaltija hyvinvointikoordinaattori aloitti viranhoidon 1.6.2022. Kaupungin avustusten jakamiseen on hyväksytty uudet ohjeet ja prosessia on kehitetty. Joukkoliikenteessä aloitettiin uuden palvelutasolinjaston mukaisesti kilpailutettu liikennöinti 1.8.2022. Kaupungin projektien hallinnointia on tehostettu ja laadittu ns. KEHU-malli. Projektien hallinnon ja talouden hoitoon on luotu ohjeistus ja henkilökuntaa koulutettu.

Talous- ja henkilöstöpalveluissa on toteutettu TaHe -uudistus projektia. Talouden palvelut ja järjestelmät otettiin käyttöön v. 2023 alusta alkaen suunnitelman mukaisesti. Henkilöstöhallinnon uusien järjestelmien käyttöönotto toteutetaan 1.4.2023 alkaen. Henkilöstöhallinnon käyttöönotto siirtyi, koska palveluntuottaja Sarastia Oy:llä oli tarve turvata vuodenvaihteen muita merkittäviä käyttöönottoprojekteja ja varmistaa siten Kajaanin projektiin kohdistuvien projektiresurssien saatavuus. Projektin talous on toteutunut suunnitelmien mukaan.

Henkilöstöpalveluissa osana Tahe-projektia ja uusien HR-järjestelmien käyttöönottoa on määritetty järjestelmämuutosten vaatimia perustietoja, linjattu käyttöön otettavat järjestelmätoiminnallisuudet sekä suunniteltu liittymätöiden toteutus vuoden 2022 aikana. Myös luottamustoimen ja kokoushallinnan kokonaisuudet on määritelty.

Talospalveluiden osalta TaHe-projektissa on käyttöönotettu S365 Talouden järjestelmäkokonaisuus, joka sisältää kirjanpidon, myynti- ja ostolaskujen käsittelyyn liittyvät työkalut sekä talousraportoinnin osion. Talouden suunnittelun uusi järjestelmä otettiin käyttöön syksyn 2022 aikana talousarviovalmistelussa. Uudet järjestelmät mahdollistavat taloushallinnon prosessien kehittämistä ja vuoden 2023 aikana panostetaan keskeisesti ostolaskujen automatisointiin ja talousraportoinnin kehittämiseen.

Henkilöstöpalveluissa talouden sopeuttamissuunnitelman päivittämisen yhteydessä on määritelty henkilöstömenosäästöt tuleville vuosille 2023-2026 toimialoittain. Kaupungin uuden strategian pohjalta on laadittu uusi Henkilöstöohjelma vuosille 2023-2026 yhteistoiminnassa. Vuoden 2022 aikana on päivitetty sidosryhmien kanssa yhteistyössä Kajaanin kaupungin Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä Työkyvyn aktiivisen tuen toimintamalli.

Kajaanin kaupungin talouden sopeuttamissuunnitelma päivitettiin vuosille 2023-2026. Talouden sopeuttamissuunnitelmalla tavoitellaan noin 2,5 milj. euron lisäsäästöjä pitkällä aikavälillä. Konsernipalveluiden osalta keskeisimmät sopeuttamistoimet ovat talous- ja henkilöstöpalveluiden uudistaminen, työkyvyttömyysmaksujen pienentäminen, tietohallintopalveluiden tehostaminen ja työllisyyspalveluissa työmarkkinatuen kuntaosuuden pienentäminen. Lisäksi tuulivoimasta saatavat kiinteistövero- tuotot voivat vahvistaa huomattavasti kaupungin verorahoitus pohjaa tulevina vuosina.

Kaupungin elinvoimaohjelma on uusittu yhteistyössä kaupunkikonsernin toimijoiden, innovaatiotoimijoiden, elinkeinoelämän järjestöjen ja aluekehitysviranomaisten kanssa. Ohjelma noudattelee paljolti edellisen ohjelman teemoja ja tavoitteita, mutta osaajien saatavuuden haasteen merkitys näkyy enemmän, ja viestinnän ja markkinoinnin roolia on nostettu voimakkaasti. Kaupungin monipuolinen elinkeinoelämä näkyy aiempaa paremmin toimialakehittämisessä. Kaupunginhallituksen elinkeino- jaosto seuraa ohjelman toteutusta. Konsernipalvelujen elinvoimapalvelut vastaa ohjelman toteuttamisesta yhdessä kumppanien ja muiden toimijoiden kanssa.

Ulkoista viestintää ja markkinointia on lisätty Kajaanin vetovoiman ja pitovoiman parantamiseksi, kuten Kajaani 26/7 viestin lanseeraus, ja saavutettavuusmarkkinointia on tehty DAT:n kanssa. Maakunnallisessa mainetyössä on oltu mukana. Kajaanin uusi kampanjaperusteinen yhteismarkkinointimalli yhteistyökumppanien kanssa on toimiva. Opiskelijamyönteisen Kajaanin toimenpiteitä on jatkettu. Naisnäkökulmapilotin tuloksia on hyödynnetty markkinoinnissa. Paltamon ja Sotkamon kanssa toteutettiin yhteinen paluumuuttoselvitys, ja sen pohjalta on käynnistetty jatkotoimenpiteitä. Eräänä sellaisena on aloitettu puolisojen työ- tai opiskelupaikkojen etsintäpalvelun luominen.

TE-palvelut 2024-uudistuksen valmistelu on aloitettu, työllisyyden kuntakokeilu antaa siihen erittäin hyvän pohjan. Kuntakokeilussa on kehitetty työttömien työnhakijoiden palveluita yhteistyössä Kainuun kuntakokeilukuntien kanssa. Kumppanuusyhdistysten kanssa on jatkettu yhteistyötä työllisyydenhoidon parissa. Kainuulaisille yrityksille ja yhdistyksille on myönnetty kuntalisää kajaanilaisten pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi. Kuntalisän kysyntä on ollut suurta ja siihen varattu määräraha lähes käytetty jo ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Kaikki kaupungille osoitetut velvoitetöyöllistetyt on työllistetty. Tämän lisäksi kaupunki on tarjonnut kaikilta toimialoilta palkkatukityöpaikkoja.

Kajaanin vastaanottokeskus (VOK) on saanut Ukrainasta saapuneiden kv-suojelua hakevien myötä lisätoimeksiantoja Maa- ja metsätalouden muuttovirastolta (Migri). Niissä VOK:n kapasiteettia on nostettu ensin 150:stä 300 paikkaan ja myöhemmin 300:sta 400 keskuspaikkaan. Tämän lisäksi yksityismajoituspuolella kapasiteetiksi on osoitettu 200 paikkaa. Kaiken kaikkiaan VOK:ssa on elokuun alussa 600 paikkaa, joista ukrainalaisia on noin 85%. Migri korvaa syntyneet kustannukset täysimääräisesti, joskin hienoisella viiveellä. Migri maksaa myös hallintokulukorvauksena 5% toteutuneista kuluista. Vuoden 2022 alun kustannusarvio noin 1,6 milj. euroa on muuttunut näiden toimeksiantojen myötä siten, että tämän hetken arvio vuoden loppuun mennessä syntyvistä kustannuksista on noin 4,7 milj. euroa.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa kaupunginjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Asukkaat, yritykset ja yhteisöt osallistuvat kaupungin kehittämiseen	Osallistamiskohteiden määrä	Osallistetaan kuntalaisia viidessä palvelujen kehittämispöytätyössä.	PORE-hankkeessa toteutettiin osallistavan budjetoinnin menetelmällä Vimpelinlammen ja Pikku-Vimpelin alueiden kohentaminen. Hyvinvointi- ja osallisuusjao toteutti kevään aikana 3 järjestökuulemisiltaa. Talouden sopeuttamissuunnitelma päivitettiin keväällä ja kuntalaiset saivat antaa suunnitelmasta palautetta nettisivuilla ja Teams-tapaamisissa.	Toteutuu ■
Asiointimahdollisuudet kohti 24/7	Sähköisten asiointipalvelujen määrä	Otetaan käyttöön viisi uutta palvelua.	Asiakirjojen ja sopimusten sähköinen allekirjoituspalvelu, joka mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattoman asioinnin, otettiin käyttöön. Asiakaspalvelussa on käytössä livechat. Joukkoliikenteen reaaliaikaiseen aikataulu- ja kulku-seurantaan otettiin käyttöön sovellus. Business konttorissa otettiin käyttöön sähköinen ajanvaraus ja älylukitus.	Toteutuu ■

			Kajaani International Infossa otettiin käyttöön asiakkaiden mobiilisolvellus. Opiskelijaravintola FOX:n kassolle otettiin käyttöön sähköinen tunnistautuminen.	
--	--	--	--	--

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Resurssiviisautta tukeva hankintaohjelma.	Ympäristökriteerit hankinnoissa kpl.	Hankintojen kriteerein otetaan ympäristönäkökulmia korostavia kriteereitä sekä sopimukseen niitä tukevia seurantamenetelmiä. Huomioidaan vähintään viidessä (5) eri hankinnassa.	Autojen päästöluokkavaatimukset ovat olleet käytössä palveluliikenteen kilpailutuksissa, Kajaanin Pietarin kiinteistöjen auraus- ja heikotuspalveluiden kilpailutuksessa, Tilausmatkat DPS:n sisällä tehtävissä tarjouspyynnöissä ja suurteholeikkurin hankinnassa. Kalustovaatimuksina on ollut joko EURO 4 tai EURO 5 ja lisäpisteitä on saanut EURO 6 -tasosta. Kaupungin kiinteistöjen energiakatselmuksista tehdyssä tarjouspyynnössä on huomioitu ympäristöasiat. Kaikissa kaupungin tarjouspyynnöissä tarjoajan tulee ottaa huomioon mm. ympäristönsuojelua koskevat määräykset. Veloitteiden toimivuutta seurataan osana sopimus hallintaa.	Toteutuu ■
Kehitetään innovaatiokumppanuuksien kautta resurssiviisaita hankintoja.	Innovaatiokumppanuuksien määrä hankinnoissa.	Innovaatiokumppanuuksia toteutetaan vähintään kaksi (2) vuoden 2022 aikana.	Teknisten pientarvikkeiden kilpailutuksessa kriteerinä oli, että kaupungille haetaan kumppaneita, ei hinta-laatu -vertailu.	Toteutuu osittain ■
Etätömahdollisuuksia lisätään ja tilojen käyttöä tehostetaan.	Etätöyön määrä (% työajasta) ja käytettävien tilojen määrä (m ² /hlö).	Etätöyön tekeminen lisääntyy.	Etätöyötä ohjeistettiin tekemään koronaperusteella toimisto- ja asian- tuntijatyössä vuoden 2022 aikana.	Toteutuu osittain ■

Tulevaisuus nuorissa

Edistetään työttömien nuorten aktivointiastetta ja osallistumista työllistymistä edistäviin palveluihin.	Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat ja työllistymistä edistävässä palveluissa Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta, %	Vähintään 40% alle 25-vuotiaista työttömistä työnhakijoista on työllistymistä edistävässä palveluissa (valmennus,	Aktivointiaste oli parhaimmillaan jopa 50% nuorten työttömien työnhakijoiden määräästä. Nuorten työttömien työnhakijoiden osuus keskimäärin oli	Toteutuu ■
--	--	---	---	---------------

		työkokeilu, kuntouttava työtoiminta) Alle 25-vuotiaiden työtömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta on keskimäärin 12%	marraskuun 2022 tilaston mukaan 11,46 %.	
Kuntalisän käytön lisääntyminen	Kuntalisällä työllistettyjen nuorten määrä	Puolet koko vuoden myönnetystä kuntalisistä on alle 30-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien palkkaamiseen.	Nuorten pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut. Kuntalisää ei ole erikseen markkinoitu nuorten työllistämisen tukemiseksi, koska tarve on ollut saada myös iäkäämpiä pitkäaikaistyöttömiä työllistymään kuntalisän avulla. Kuntalisän käyttö oli ennätysellisen suurta ja määrärahoja lisättiin ensi vuodelle. Nuorille asiakkaille on ollut myös kolme erilaista hanketta vuoden 2022 aikana, mitä kautta kuntalisän käyttö myös väheni nuorten työllistämisen tukemiseksi.	Toteutuu
Kaupunki tarjoaa kuntoututtavan työtoiminnan ja työkokeilun mahdollisuuksia kaupunkiorganisaatiossa.	Kuntoututtavan työtoiminnan ja työkokeilujen piirissä olevien %-osuus henkilöstön määrästä.	Kaupunki tarjoaa palkkatuki, työkokeilu ja kuntoututtavan työtoiminnan paikkoja vähintään 5% kokonaishenkilöstön määrästä.	Kaupunki on tarjonnut monipuolisia työpaikkoja ja tehtäviä. Kuntoututtavan työtoiminnan paikkoja on ollut vähemmän, koska palveluun ohjautumisessa on ollut haasteita Kainuun Sote-kuntayhtymän kautta. Työkokeilupaikkoja ja palkkatukipaikkoja on ollut enemmän avoimena, kuin mitä niihin on saatu työnhakijoita ohjattua TE-toimistosta taikka kuntakokeilusta.	Toteutuu

Osaajista elinvoimaa

KAMKiin Kainuun ulkopuolelta hakeutumiselle tuki vetovoimatekijöillä ja markkinoinnilla	KAMKiin Kainuun ulkopuolelta hakeneiden osuus	Maakunnan ulkopuolisten ensisijaisten hakijoiden osuus kaikista ensisijaisista hakijoista vuoden 2022 kevään yhteishaussa 70 %.	Maakunnan ulkopuolisten ensisijaisten hakijoiden osuus oli 76%. Koska osa koulutuksista tapahtuu muilla paikkakunnilla ja hybrideinä monimuotokoulutuksina, niin fyysisesti Kajaaniin opiskelemaan hakeutuvien osuus on pienempi, tarkkaa tietoa ei ole saatavissa.	Toteutuu osittain
---	---	---	---	--

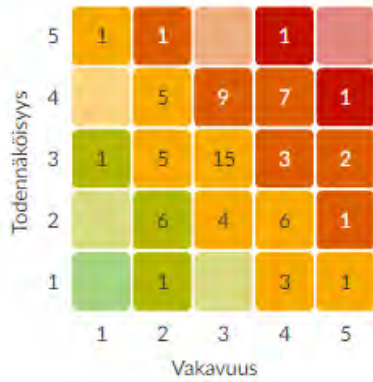
KAMK:sta valmistuneiden alueelle työllistymiselle tuki pitovoimatekijöillä, harjoittelulla, päättötöillä ja kesätyöpaikoilla	KAMK:sta valmistuneiden työllistyminen Kainuuseen	Vuonna 2022 AMK- ja YAMK-tutkintoon valmistuvista 50 % työllistyy Kainuuseen.	Vuonna 2022 valmistuneista AMK- ja YAMK-tutkinnon suorittaneista 42% työllistyi Kainuuseen. Lukema oli vuonna 2019 ennen koronaa 54%. Korona on vaikuttanut mm. matkailualan työllisyystilanteeseen.	Toteutuu osittain ☐
Kaupunkiorganisaatio avoimena kehitysalustana ja aktiivisena yhteiskehittäjänä	Kehitysalusta- ja yhteiskehittämisen pilotit ja nopeat avaukset, myös osana innovaatioekosysteemisopimusta, lkm	5 kpl	Pilotteja ei ole toteutettu edellisvuosisen tapaan, jolloin niitä oli mm. ympäristöteknisellä toimialalla. Syynä resursien puute ja keskittymisen perustehtäviin. Innovaatioekosysteemin hankkeet ovat joutuneet odottamaan käynnistystä valtakunnallisen EURA-rakennerahasto-ohjelman käyttöönoton viivästyksen takia.	Ei toteudu ☐
Vetovoiman ja pitovoiman parantaminen nuorten aikuisten ikäluokan keskuudessa	Nuorten aikuisten Kajaani, Opiskelijan Kajaani, Naisnäkökulman elinvoimapolitiikan jatkohankkeet, vetovoiman ja ptiovoiman markkinointi	Yliopistollisen koulutuksen saaminen osaajapulaan kärsivillä aloilla koulutusalalla.	Opetusalan tutkimus/kelpoisuuteen joutavien vaihtuvien muunkoulutustyyppisten monimuotokoulutusten käynnistämiseen on tehty Oulun yliopiston toimesta rahoitusesitys OKM:lle joulukuussa. Mikäli rahoitus saadaan, koulutukset käynnistyvät 2023 valmistavilla opinnoilla ja sen jälkeen ensimmäisellä koulutusryhmällä, erityisopettajat vuonna 2024. Kajaanin kaupunki ja Iisalmen kaupunki rahoittavat koulutusta osaltaan.	Ei tietoa ☐

Riskienhallinta

20 - 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 - 18	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 - 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 - 3	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

☐	Kohde	Riski	RL	Tila	Hall. %	Toteutuneet riskit
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	Kajaanin kaupungin talous ei ole pitkällä aikavälillä tasapainossa	20	Seurannassa	100%	
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	Työvoimapula	20	Arvioimatta	0%	
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	Toimintaympäristön merkittävä muutos: hyvinvoinnibalujeista aiheutuva rahoituspohjaan liittyvä epävarmuus	20	Seurannassa		
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutuottaja ja järjestelmä uudistuksen käyttöönotossa ja toteutuksessa epäonnistuminen	20	Seurannassa	0%	
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Henkilöstöpalvelut > Henkilöstöpalvelut	Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutuottajan ja järjestelmien käyttöönotossa onnistuminen.	20	Seurannassa	50%	
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	Rekrytointi: Osaavan työvoiman saatavuus Kajaanissa	20	Seurannassa	0%	
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	TE Palveluiden uudistukseen liittyvä rahoitusmallin muutoksesta aiheutuva epävarmuus	20	Seurannassa	0%	
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	TE Palveluiden siirto kuntien vastuulle ja siirtyviä tehtäviä ei korvata täysimääräisesti	20	Arvioimatta	50%	
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Henkilöstöpalvelut > Henkilöstöpalvelut	Osaavan henkilöstön rekrytoinnissa onnistuminen ei vastaa kaikilta osin palvelutuotannon tarpeita (esim. VAKA, Mamselli).	20	Seurannassa	30%	
☐	Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	Sijoitustoimintaan liittyvien riskien toteutuminen	20	Seurannassa		

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2022
Päätöksentekoprosessi	Tarkastellaan päätöksentekoprosessin ja delegoinnin asianmukaista järjestämistä.	Ei havaittuja poikkeamia. Delegointipäätöksiä tehty vuosien 2021-2022 aikana kaksi kappaletta.
Henkilöstöasiat	Kehityskeskustelut ja työpaikkakokoukset järjestetään. Työyhteisön Party- toimivuuskyselyn 2020 toimenpiteet laaditaan ja niiden toteutumista seurataan.	Kehityskeskustelut on ohjeistettu pitämään jokaiselle työntekijälle joko yksilö- tai ryhmäkehityskeskusteluna. Työyksiköissä on järjestetty säännölliset työpaikkakokoukset. Työyhteisön kehittämistoimenpiteitä on edistetty edellisen työyhteisön toimivuuskyselyn tulosten pohjalta yksiköittäin. Uusi työyhteisön toimivuuskysely järjestettiin joulukuussa 2022.
Taloussuunnittelu	Talousarvion seuranta ja taloustietojen oikeellisuus Taloussuunnittelussa otetaan käyttöön uusi järjestelmäratkaisu ja käyttäjät koulutetaan uuden järjestelmän käyttöön.	Talousarvion toteutumisesta on raportoitu säännöllisesti kaupunginhallitukselle ja talous on toteutunut arvioitua paremmin. Talouden uusi järjestelmä FPM Taloussuunnittelu otettiin käyttöön suunnitelman mukaan ja vuoden 2023 talousarvio on laadittu uudella ohjelmalla.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Ostolaskuprosessia kehitetään sisäisen tarkastuksen kehittämisehdotusten pohjalta. Varainhoitajien toimintaa seurataan ja valvotaan.	Ostolaskuprosessin kehittämissuunnitelma on laadittu ja ostolaskuprosessia kehitetään vuoden 2023 aikana suunnitelman mukaan. Varainhoitajat ovat raportoineet toiminnastaan sovitun mukaisesti ja konsernijaosto on seurannut sijoitustoimintaa säännöllisesti kokouksissaan. Sijoitustoiminnan ja varainhoitajien toiminnan tuloksellisuutta vuosien 2019-2022 aikana arvioidaan Suomen sijoitustutkimuksen kanssa alkuvuoden 2023 aikana.
Talousraportointi	Tilivelvollisten seurantavastuu kirjanpidon taustatiedoista toimialoittain Kuntatalousraportoinnin vaatimusten mukainen raportointi toteutetaan ja vyörytyserät otetaan käyttöön.	Toteutuu. Kuntatalouden raportoinnin vaatimusten mukaiset raportit toimitettu Valtiokonttorille ajantasaisesti.
Omaisuuksien hallinnointi	Vakuutusten ajantasaisuus varmistetaan. Noudatetaan hankintaohjeita.	Vakuutusten hallinnassa hyödynnetään vakuutusmeklaripalveluita ja vakuutukset ovat ajantasalla. Hankintaohjeet päivitetään vuoden 2023 aikana ja ostojen sopimuksenmukaisuus tarkastellaan. Vuonna 2022 toteutettiin ostolaskujen arvonnäköverojen takautuva tarkastelu vuosien 2020-2021 osalta.
Tietohallinto ja tietoturva	Toteutetaan sisäisen tarkastuksen raportissa vuodelle 2022 esitetyt toimenpiteet. Jatketaan hallinnollisen ja teknisen tietosuojan parantamista (järjestelmäratkaisut ja henkilöstön koulutus).	Raportin toimenpidesuosituksia toteutettu osittain. Työ jatkuu 2023 mm. vahvistamalla järjestelmä- ja tietosuojaosaamista. Tietohallinnon talousarvio toteutui suunnitellusti. Peruskaupungin osalta tietohallinnon kustannusten kasvu on ollut vuonna 2022

	Tietohallintouudistuksen (palvelujensiirto Atea Oy:lle) toiminnallinen ja taloudellinen seuranta ja arviointi.	pääosin maltillista. Leasingvuokratukustannukset ovat kasvaneet edellisvuoteen verrattuna. Vanhaa laitekantaa on päivitetty uuteen, mikä selittää kustannusten nousua.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Avustusten jakaminen keskitetään osallisuus- ja hyvinvointijaostolle. Avustusten myöntämisperusteet tarkistetaan.	Avustukset on keskitetty osallisuus- ja hyvinvointijaostolle. Jaosto on hyväksynyt avustusten myöntämisperusteet syksyllä 2022.
Sopimushallinta	Sopimushallinnan prosessikuvaus ja ohjeistus laaditaan.	Sopimushallinnan ja sopimusten laadinnan ohjeistus on laadittu ja henkilöstöä koulutettu. Asianhallintajärjestelmän sopimusosion käyttämistä edistetään. Työtä jatketaan vuonna 2023 teettämällä sopimushallinnasta sisäisen tarkastus kehittämisen pohjaksi.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hanketoiminta organisoidaan uudelleen ja laaditaan kaupunkitason kokonaissuunnitelma. Laari-projektisalkku hyödynnetään täysimääräisesti.	Hankkeiden hallinnointiin on kehitetty toimintatapa, ns. KEHU-mailli. Henkilökuntaa on koulutettu ja tuettu.

Henkilöstö

Konsernipalvelut	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kaupunginhallitus ja kaupunginjohto	2,7	3	5,3
Hallintopalvelut	36,7	37,1	36,9
Henkilöstöpalvelut	10,5	13,5	15,2
Talouspalvelut	9,4	14	13,4
Elinvoimapaalvelut	33,1	31,2	40,1
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	92,4	98,8	110,9

Konsernihallinto yhteensä

Konsernipalvelut	Muutokset		Muutettu	TOT 1-12	Poikkeama	TP 2021
1000 €	TA 2022	TA 2022	TA 2022	2022		
Myyntituotot	4 152		4 152	6 470	2 318	4 365
Maksutuotot	4		4	2	-2	1
Tuet ja avustukset	1 343		1 343	1 462	119	664
Vuokratuotot	102		102	77	-25	89
Muut toimintatuotot	110		110	409	299	155
Toimintatuotot	5 710		5 710	8 420	2 710	5 274
Henkilöstökulut	-8 265		-8 265	-9 074	-809	-7 624
Palvelujen ostot	-167 506	30	-167 476	-160 007	7 469	-158 615
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-129		-129	-265	-136	-93
Avustukset	-4 762	-30	-4 792	-5 254	-462	-4 609
Vuokratulot	-962		-962	-1 299	-338	-828
Muut toimintakulut	-262		-262	-584	-322	-303
Toimintakulut	-181 886	0	-181 886	-176 483	5 403	-172 072
TOIMINTAKATE	-176 176	0	-176 176	-168 063	8 113	-166 798
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				4	4	7
VUOSIKATE	-176 176	0	-176 176	-168 059	8 117	-166 791
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-517		-517	1 662	2 179	-671
TILIKAUDEN TULOS	-176 693	0	-176 693	-166 397	10 296	-167 463
Poistoeron, var. ja rahast. lis(-)/väh(+)-yht.				186	186	-4 870
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-176 693	0	-176 693	-166 212	10 481	-172 332

Konsernijohto ja demokratiapalvelut

Konsernijohto ja demokratiapalvelut 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot				25	25	49
Tuet ja avustukset	76		76	134	57	41
Vuokratuotot	102		102	64	-38	77
Muut toimintatuotot				4	4	
Toimintatuotot	178		178	227	49	167
Henkilöstökulut	-1 709		-1 709	-2 485	-776	-1 872
Palvelujen ostot	-160 473	0	-160 473	-151 960	8 514	-151 480
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30		-30	-29	1	-6
Avustukset	-511		-511	-600	-89	-251
Vuokrakulut	-112		-112	-165	-53	-119
Muut toimintakulut	-34		-34	-221	-187	-12
Toimintakulut	-162 870	0	-162 870	-155 460	7 410	-153 739
TOIMINTAKATE	-162 692	0	-162 692	-155 233	7 459	-153 572
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	0
VIOSIKATE	-162 692	0	-162 692	-155 233	7 459	-153 572
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-29		-29	-29	0	-45
TILIKAUDEN TULOS	-162 721	0	-162 721	-155 262	7 459	-153 617
Poistoeron, var. ja rahast. lis(-)/väh(+)-yht.				177	177	-4 890
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-162 721	0	-162 721	-155 085	7 636	-158 507

Hallintopalvelut

Hallintopalvelut 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot	908		908	1 096	188	1 052
Maksutuotot	3		3	2	-1	1
Tuet ja avustukset	637		637	519	-118	-50
Vuokratuotot				0	0	-0
Muut toimintatuotot	110		110	311	201	114
Toimintatuotot	1 658		1 658	1 927	269	1 117
Henkilöstökulut	-1 836		-1 836	-1 821	15	-1 652
Palvelujen ostot	-3 157		-3 157	-3 674	-517	-3 053
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38		-38	-49	-11	-26
Vuokrakulut	-385		-385	-369	16	-277
Muut toimintakulut	-192		-192	-261	-69	-195
Toimintakulut	-5 608		-5 608	-6 175	-567	-5 203
TOIMINTAKATE	-3 950		-3 950	-4 248	-298	-4 085
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				4	4	6
VIOSIKATE	-3 950		-3 950	-4 243	-293	-4 079
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-488		-488	1 691	2 179	-626
TILIKAUDEN TULOS	-4 438		-4 438	-2 552	1 885	-4 705
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-4 438		-4 438	-2 552	1 885	-4 705

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot	196		196	307	111	268
Maksutuotot	1		1	0	-1	0
Tuet ja avustukset	35		35	45	10	24
Toimintatuotot	231		231	352	121	292
Henkilöstökulut	-819		-819	-917	-98	-707
Palvelujen ostot	-743		-743	-724	18	-760
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3		-3	-5	-2	-5
Avustukset	-4		-4	-4	-0	-15
Vuokrakulut	-43		-43	-43	0	-38
Muut toimintakulut	-13		-13	-3	11	-5
Toimintakulut	-1 625		-1 625	-1 696	-71	-1 528
TOIMINTAKATE	-1 394		-1 394	-1 344	50	-1 236
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	-0
VUOSIKATE	-1 394		-1 394	-1 344	50	-1 236
TILIKAUDEN TULOS	-1 394		-1 394	-1 344	50	-1 236
Poistoeron, var. ja rahast. lis(-)/väh(+)-yht.				9	9	20
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 394		-1 394	-1 335	59	-1 216

Talous- ja hankintapalvelut

Talousoalvelut 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot	474		474	499	24	372
Tuet ja avustukset	4		4	10	6	18
Muut toimintatuotot				94	94	0
Toimintatuotot	478		478	603	125	390
Henkilöstökulut	-868		-868	-864	4	-630
Palvelujen ostot	-1 483		-1 483	-1 280	203	-1 545
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4		-4	-6	-2	-3
Vuokrakulut	-31		-31	-35	-4	-28
Muut toimintakulut	-0		-0	-0	0	-2
Toimintakulut	-2 387		-2 387	-2 185	202	-2 207
TOIMINTAKATE	-1 909		-1 909	-1 582	327	-1 817
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	
VUOSIKATE	-1 909		-1 909	-1 582	327	-1 817
TILIKAUDEN TULOS	-1 909		-1 909	-1 582	327	-1 817
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 909		-1 909	-1 582	327	-1 817

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalvelut 1000 €	Muutokset		Muutettu	TOT 1-12	Poikkeama	TP 2021
	TA 2022	TA 2022	TA 2022	2022		
Myyntituotot	2 573		2 573	4 543	1 969	2 624
Tuet ja avustukset	591		591	755	164	631
Vuokratuotot				13	13	12
Muut toimintatuotot				0	0	40
Toimintatuotot	3 164		3 164	5 311	2 146	3 307
Henkilöstökulut	-3 033		-3 033	-2 987	46	-2 764
Palvelujen ostot	-1 650	30	-1 620	-2 368	-749	-1 778
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-54		-54	-175	-121	-53
Avustukset	-4 248	-30	-4 278	-4 651	-373	-4 344
Vuokrakulut	-390		-390	-687	-297	-366
Muut toimintakulut	-22		-22	-99	-77	-89
Toimintakulut	-9 396	0	-9 396	-10 968	-1 571	-9 395
TOIMINTAKATE	-6 232	0	-6 232	-5 657	575	-6 087
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-1	-1	-0
VIISIKATE	-6 232	0	-6 232	-5 657	575	-6 087
TILIKAUDEN TULOS	-6 232	0	-6 232	-5 657	575	-6 087
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-6 232	0	-6 232	-5 657	575	-6 087

Konsernijohto ja demokratiapalvelut Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Konsernijaosto on aloittanut toimintansa 1.8.2021 voimaan astuneen hallintosäännön päivytyksen myötä. Konsernijaosto mm. ohjaa ja valvoo, että tytäryhteisöt toimivat omistajan eli kaupungin asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi konsernijaosto valvoo, ohjaa ja valmistele sijoitustoimintaa valtuuston ja kaupunginhallituksen periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti. Konsernijaosto kokoontuu säännöllisesti ja käsittelee asioita laaditun työohjelman mukaisesti.	Konsernijaosto on kokoontunut 11 kertaa vuoden 2022 aikana. Tytäryhteisöt esittivät konsernijaostolle vuoden aikana ajankohtaiskatsaukset toiminnasta ja taloudesta sekä tytäryhteisöjen osavuosi-katsaukset merkittiin tiedoksi. Omistajapoliittiset linjaukset valmisteltiin syksyn 2022 aikana ja omistajapoliittiset linjaukset hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 13.2.2023. Varainhoitajat raportoivat sijoitustoiminnasta säännöllisesti ja sijoitusuunnitelma päivitettiin. Sijoitustoiminnan ja varainhoitajien toiminnan tuloksellisuutta arvioidaan Suomen sijoitustutkimuksen kanssa alkuvuoden 2023 aikana.	Valmis ●
Kaupunkilaisten osallisuutta ja hyvinvointia edistämään kehittämällä uusia toimintatapoja ja -malleja viranhaltijoiden, päätöksentekijöiden ja kuntalaisten välille. Tehtävää varten on perustettu uusi hyvinvointikoordinaattorin virka ja asetettu kaupunginhallituksen alainen osallisuus- ja hyvinvointijaosto.	Osallisuus- ja hyvinvointijaosto on hyväksynyt uudet avustusten myöntämisperiaatteet. Hyvinvointikoordinaattori aloitti työskentelyn ja on aktiivisesti tutustunut toimijakenttään ja järjestöjen toimintaan. Jaosto toteutti 3 järjestöiltä, joissa .... Osana PORE-hanketta toteutetulla osallistavan budjetoinnin kokeilulla toteutettu Vimpelinlammen alueen kunnostus otettiin käyttöön.	Valmis ●
Aluevaalit järjestetään 23.1.2022. Hyvinvointialue vastaa aluevaalilautakunnan toiminnasta aiheutuvista kustannuksista.	Aluevaltuustot aloittivat toimintansa 1.3.2022.	Valmis ●
Konsernipalveluissa on kehitetty organisaation toimintaa vuoden 2021 aikana. Organisaation uudistamista sekä työtapojen ja toimintamallien kehittämistä jatketaan edelleen vuonna 2022 ja hyviä käytänteitä juurrutetaan organisaatioon aktiivisesti. Kehittämistyöhön haetaan mahdollisuuksien mukaan	Konsernipalveluiden kehittämistyötä jatkettiin ja järjestettiin kaksi yhteistä kehittämistyöpajaa henkilökunnan kanssa. Vuoden 2022 kehittämisen painopisteenä oli TaHe-uudistuksen toteuttaminen. Hankkeiden hallinnan	Toteutuksessa ●

myös ulkopuolista rahoitusta, esim. Kevan työelämän kehittämisrahaa tai muuta hankerahoitusta.	kehittämistyötä jatkettiin KEHU-verkoston toimintaa edistämällä.	
--	--	--

Hallintopalvelut Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
<p>Joukkoliikenteen järjestäminen kilpailutetaan loka-kuussa 2021 määritellyn palvelutasotavoitteen mukaisesti. Palvelutasoa nostetaan maltillisesti toteuttamalla linjamuutoksia asiakaspalautteen perusteella.</p> <p>Yhteistyössä ympäristötekniikan toimialan kanssa kehitetään kestävästä liikkumisesta tavoitteena kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen.</p>	<p>Joukkoliikenne aloitti 1.8.2022 uusitulla linjastolla. Linjaston käytettävyydestä saadun palautteen perusteella tehtiin loppuvuodesta pieniä korjauksia aikatauluihin. Palautetta ja toimivuutta seurataan jatkuvasti ja tarvittaessa tehdään linjastomuutoksia. Joukkoliikenteessä otettiin käyttöön ajantasainen seurantajärjestelmä, joka mahdollistaa käyttäjille reaaliaikaisen autojen kulun seurannan. Kaupunki saa järjestelmästä raportointia liikennöinnistä.</p> <p>Laadittiin yhteistyössä ympäristötekniikan toimialan kanssa Kajaanin kestävä matkaketjut ja liikkumisen ohjauksen suunnitelma, jossa selvitettiin myös kaupunkipyöräjärjestelmän toteuttamisedellytyksiä. Toimenpideohjelmassa suunniteltiin vuodelle 2023 kaupunkipyöräien hankinta ja pyöräpysäköinnin sekä liityntäpyöräpysäköinnin kehittäminen. Toimenpiteitä ei kuitenkaan voida toteuttaa, koska investointibudjettiin ei varattu näihin rahaa.</p> <p>Traficomilta on haettu joukkoliikenteen ilmastopuusteista valtioavustusta, jolla on tarkoitus toteuttaa toimenpideohjelmassa mainittua joukkoliikenteen markkinointia ja brändäystä. Markkinoinnin kohderyhmänä ovat nuoret aikuiset ja työssäkäyvät aikuiset, jotka tällä hetkellä kulkevat omilla autoillaan. Markkinoinnissa halutaan korostaa kestävästä liikkumisesta hyötyjä; turvallisuutta, kustannustehokkuutta ja helppoutta.</p>	<p>Valmis</p> <p>●</p>

Henkilöstöpalvelut Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
<p>Henkilöstömenosäästöjen osalta talouden sopeuttamissuunnitelman 2020-2022 toimeenpanoa jatketaan ja uusia talouden sopeuttamisen keinoja valmistellaan sopeuttamissuunnitelman päivittämisen yhteydessä.</p>	<p>Henkilöstömenosäästöjen osalta talouden sopeuttamissuunnitelmassa 2020-2022 kirjatut toimenpiteet ovat toteutuneet osittain. Maailmanpoliittisen tilanteen ja pakolaisten muuton vuoksi henkilöstöä on lisätty sivistytoimialalla. Uudet henkilöstömenosäästötavoitteet määriteltiin toimialoitain talouden sopeuttamissuunnitelman päivittämisen yhteydessä kesällä 2022.</p>	<p>Toteutuksessa</p> <p>●</p>

Talous- ja henkilöstöpalveluiden järjestelmäuudistus toteutetaan vuoden 2023 alusta lukien: Käyttöönottoprojektin yhteydessä henkilöstöpalveluiden palvelupolkuja kehitetään edelleen.	Talous- ja henkilöstöpalveluiden järjestelmäuudistus ja siihen liittyvä järjestelmien käyttöönottoprojekti on ollut käynnissä vuoden 2022 ajan. Alkuperäistä HR-järjestelmien käyttöönottoa jouduttiin palveluntuottajasta johtuvista syistä lykkäämään vuodenvaihteesta 1.4.2023. Käyttöönottoprojektin yhteydessä henkilöstöpalveluiden toimintoja ja prosesseja on kehitetty.	Toteutuksessa ●
--	--	--------------------

Talousoalvelut Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Talouden sopeuttamissuunnitelman 2020-2022 toimeenpanoa jatketaan ja uusia talouden sopeuttamisen keinoja valmistellaan päätöksentekoon.	Talouden sopeuttamissuunnitelma vuosille 2023-2026 laadittiin.	Valmis ●
Talous- ja henkilöstöpalveluiden järjestelmäuudistus toteutetaan vuoden 2023 alusta alkaen ja talouspalveluiden prosesseja kehitetään uudistuksen yhteydessä.	Talousoalveluiden järjestelmäuudistus on toteutettu suunnitelman mukaisesti ja talouden prosessien kehittäminen jatkuu vuoden 2023 aikana.	Valmis ●

Elinvoimapalvelut Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Yritysneuvonta, yritysoalveluseteli, sähköinen Yritystulkki-palvelu, hankinta-asiamiespalvelu ja maaseutupalvelut ovat kaupungin yritysopalvelukokonaisuus. Yhteistyössä Kainuun Yrittäjien kanssa osallistutaan Business Kainuu -palveluun ja sen kehittämiseen. Kaupungin yritysopalveluja on saatavilla kaupunkikeskustan Business Konttorissa matalan kynnyksen periaatteella. Kaupunki on mukana Kasvu Open-kilpailun järjestämisessä.	Palvelut ovat vakiintuneet ja asiakkaat löytävät ne. Business Kainuu yhteistyö toimii hyvin. Yritysopalvelusetelin kysyntä oli aiempia vuosia vähäisempää. Pk-yrityksissä oli näkyvissä varovaisuutta, koska talouskehityksestä oli epätietoisuutta. Kasvu Open toteutustapaa päätettiin uudistaa, mutta sitä jatketaan.	Toteutuksessa ●
Maakunnallisessa kuntayhteistyössä tuetaan KAMK:n kuntapalvelujen toimintaa ja käytetään sen palveluja. Viestintä ja markkinointi osallistuu KAMK:n maakunnallisiin matkailun kehittämishankkeisiin.	KAMK:n kuntapalvelu vakiintui ja kunnat käyttivät sen hankepalveluja paljon. Kaupungin markkinointi osallistui kotimaisen matkailun lisäksi maakunnalliseen Arctinc Lakeland kv. matkailun edistämiseen, kuten myyntitapahtumiin.	Toteutuksessa ●
Kajaanin suurteholaskennan datakeskusekosysteemin kehittäminen yhteistyössä CSC:n kanssa on kaupungin lähivuosien kärkihanke. Hankkeen aikana CSC omia verkostojaan ja yhteyksiään hyödyntäen tunnistaa ja hakee potentiaalisia toimijoita sijoittumaan Renforsin Rantaan ja Kajaanin dc-osaamisympäristöön.	Pandemian taituttua CSC pystyi aktivoimaan täysipainoisesti uusien toimijoiden hakemisen, ja loppusyksyn aikana ensimmäiset tulokset alkoivat konkretisoitua.	Toteutuksessa ●
Kaupungin tuet osaamisen kehittämiseksi ja innovaatiotoiminnalle KAMK:lle ja Oulun yliopistolle jatkuvat nykytasolla. Innovaatioekosysteemisopimuksen 2021-27 toteuttaminen jatkuu. Yliopistollisen koulutuksen kehittämiseen osallistutaan aktiivisesti yhteistyössä Kainuun Liiton ja korkeakoulujen kanssa.	Tuet ja innovaatiotoimijoiden CEMIS-yhteistyö jatkuivat vakiintuneella tavalla. Innovaatioekosysteemin hankkeet valmisteltiin hakuvaiheeseen, mutta niitä ei saatu käynnistettyä hankerahoituksen sähköisen valtakunnallisen EURA-järjestelmän käyttöönoton viivästymisen takia.	Toteutuksessa ●

	Muuntokoulutustyyppisten, eri opettajan kelpoisuuteen/tutkintoon johtavien opintojen käynnistämiseksi Oulun yliopisto teki rahoitusesityksen OKM:lle.	
Edunajamisessa ensisijainen kohde on saavutettavuus, lento-, rautatie- ja maantieliikenteen kehittäminen. Lentoliikenteessä tavoitteena on elokuussa päättyvän valtion ostopalvelujakson jälkeen paluu markkinaehtoiseen reittilentoliikenteeseen. Rautateiden osalta tavoitteena on saada Savon radan voimakas parantaminen mukaan valtion väyläinvestointien ohjelmaan. Maanteistä tärkein oman toiminnan kohde on VT 22 Oulu-Kajaani-Vartius -kansainvälisen liikenneyhteyden kehittämisen saaminen investointiohjelmaan ja VT 22 Oulu-Kontiomäki-jakson sisällyttäminen pääväyläasetukseen. VT 5:n kehittämiseen osallistutaan Viitosväylä ry:n kautta.	Tavoite lentoliikenteen jatkumisesta markkinaehtoisena elokuusta alkaen ei toteutunut Ukrainan sodan aiheuttaman lentotoiminnan rajujen kustannusten nousun takia. Keväällä Traficoimin aloittaman uuden ostoliikenteen kilpailutuksen pitkä kesto aiheutti kahden ja puolen kuukauden lentokatkoksen, kunnes kilpailutuksen voittanut Finnair aloitti lentoliikenteen marraskuun alussa. Mikäli valtion rahoitus järjestyy, niin Traficom ja Finnairin sopimukseen sisältyy optio ostoliikenteen jatkamisesta huhtikuuhun 2024 saakka, jos markkinaehtoinen liikenne ei käynnisty. Savon rata saatiin Väyläviraston merkittävien ratahankkeiden suunniteluohjelmaan, mutta ei investointiohjelmaan. Myöskään valtatieteyhteydet 22 ja 5 eivät nouseet ohjelmaan.	Ongelmia ●
Ulkoista viestintää ja markkinointia lisätään Kajaanin vetovoiman ja pitovoiman parantamiseksi. Myös saavutettavuusmarkkinointia tehdään. Osallistutaan maakunnalliseen maineyöhön sekä luodaan uusia toimintatapoja Kajaanin yhteismarkkinointiin.	Kaupungin viestintää ja markkinointia on parannettu ja lisätty. Keväällä lanseerattiin Kajaani 26/7 markkinointiviesti, joka on saanut hyvän vastaanoton ja laajan näkyvyyden. Visit Kajaani/Oulujärvi matkailumarkkinointia uusittiin, samoin yhteismarkkinoinnin toimintatapa. Saavutettavuusmarkkinointia tehtiin yhteistyössä lentoyhtiö DAT:n kanssa. Kainuun maineyössä kaupungin viestintä ja markkinointi oli mukana.	Toteutuksessa ●
Opiskelijamyönteisen Kajaanin toimenpiteitä ja yhteistyötä KAMO:n kanssa jatketaan. Naisnäkökulmapilotin tuloksia hyödynnetään markkinoinnissa ja vetovoiman ja pitovoiman parantamisessa.	Opiskelijamyönteisen Kajaanin toimenpiteitä jatkettiin edellisvuosien tapaan. Sammonkaaren opiskelija-asuntojen valmistuminen ja käyttöönotto on yksi tärkeä maine-elementti avatessaan keskustasumisen mahdollisuuden, jota mm. KAMO on tuonut pitkään esille. Naisnäkökulmapilotin kokemuksia on hyödynnetty esimerkiksi kaupungin markkinoinnin asukastarinoissa.	Toteutuksessa ●
Työllisyydenhoidon kuntakokeilussa valmistellaan TE-palveluiden siirtoa kunnille (TE-palvelut vuonna 2024) ja kehitetään työttömien työnhakijoiden palveluita yhteistyössä Kainuun kuntakokeilukuntien kanssa ekosysteemiajattelun mukaisesti.	Kuntakokeilun tulokset ovat olleet erinomaisia. Työttömien määrä on laskenut koko Kainuussa ennätyksellisen pieneksi. Pitkäaikaistyöttömien määrä on myös lähtenyt laskuun koronavuoden jälkeen. Työmarkkinatuen kuntaosuuksien lasku on ollut odotettua enemmän. Tavoitteena oli säästää 200 000 euroa vuoden 2021 työmarkkinatuen maksuosuuksista. Lopullisia säästöjä tehtiin 228 000 euroa. TE-palveluiden uudistuksen alustavan valmistelun työryhmä on kokoontunut säännöllisesti. Mukana alustavissa valmisteluissa on kaikki Kainuun kunnat sekä Kuusamon kaupunki. Yhteistyö on ollut sujuvaa kuntien sekä Kainuun ELY:n että TE-toimiston asiantuntijoiden kesken.	Toteutuksessa ●
Kajaanin kaupungin kumppanuusyhdistysten kanssa jatketaan yhteistyötä työllisyydenhoidon parissa. Kaupunki avustaa yhdistyksiä, jotka tarjoavat työtoimintapaikkoja kajaanilaisille pitkäaikaistyöttömille.	Kumppanuusyhdistyksissä oli vuoden 2022 aikana yli 400 kajaanilaista pitkäaikaistyötöntä eri työllistämistä edistävissä toimenpiteissä (kuntouttava työtoiminta, työkokeilu ja palkkatukityössä).	Toteutuksessa ●

	Asiakkaille löytyi hyvin jatkopolkuja opiskeluun ja kohti avoimia työmarkkinoita. Työllisyyspalvelut tilastoivat yhdistyskohtaisesti jatkopolkuja ja näiden pohdalta on asetettu tavoitteita seuraavalle vuodelle.	
Kainuulaisille yrityksille ja yhdistyksille myönnetään kuntalisää kajaanilaisten pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi. Kuntalisän käyttöä markkinoidaan etenkin yrityksille ja kohdennetaan pitkäaikaistyöttömien nuorten työllistämiseen.	Kuntalisää myönnettiin yhteensä noin 130 000 euroa. Nuorten pitkäaikaistyöttömien määrän laskun vuoksi ei kuntalisää ole markkinoitu erityisesti pelkästään nuorten työllistämisen tukemiseksi. Nuoria työllistettäviä on ollut vajaat 40% kaikista myönnetystä kuntalisistä.	Toteutuksessa ●
Kaikki kaupungille osoitetut veloitetyöllistetyt työllistetään. Tämän lisäksi kaupunki tarjoaa kaikilta toimialoilta palkkatukityöpaikkoja. Kuntakokeilun työllisyysohjaajat toimivat palkkatukityöllistettyjen tukena, jotta tuetun työllistymisen jatkopolkuna olisi työpaikka avoimilta työmarkkinoilta.	Kaupunki on työllistänyt kaikki veloitetyöllistettävät, jotka vuonna 2022 on TE-toimistosta osoitettu. Lisäksi kaupunki on tarjonnut palkkatukityöpaikkoja usealla eri toiminta-alalla ja työtehtävissä sekä oppisopimustyösuhteita työllisyyspalveluiden määrärahoilla.	Toteutuksessa ●
Kajaanissa olevaan työvoimapulaan pyritään vastaamaan kansainvälisillä rekrytoinneilla erityisesti niiden alojen osalta, jotka ovat kriittisiä. Tehdään vahvaa yhteistyötä paikallisten ja kv-yritysten kanssa sekä vahvistetaan asettautumispalveluita.	Kainuun sote-kuntayhtymä käynnisti syksyllä ulkomaisen hoitohenkilöstön rekrytointitoimenpiteet, sekä suoraan että yhteistyössä KAMK:n kanssa. Kaupungin kv. palveluissa vakainaistettiin hankkeilla kehitetyt työnantajien kv. rekrytoinnin palvelut ja ulkomaisten työntekijöiden ja heidän perheidensä asettautumispalvelut. Palveluilla tehtiin yhteistyötä yritysten kanssa kv. rekrytoinneissa. KAMK käynnisti pakolaisina Kainuuseen saapuneiden työllistämiseen tähtäävän TILMA-hankkeen.	Toteutuksessa ●

2.2.3 Vuolijoen aluelautakunta

Sitovat tavoitteet

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Valaistujen latujen ja kaukaloiden talvikunnossapito

Talousarviossa ostopalveluiden yhteissumma on 78000 euroa, joka sisältää kehittämismäärärahan 30000 euroa. Latujen ja kaukaloiden talvikunnossapidolle on aluelautakunta raamittanut n. 40000 euroa ja muille palveluiden ostoille 8000 euroa.

Talvikunnossapidon kustannus on 46850 euroa ajalta 1.1.-31.12. Ylitystä on kertyi n. 7000 euroa. Kunnossapito päätettiin kevätkaudella sekä laduissa, että kaukaloissa 15.3. budjetin ylityksen vuoksi, vaikka kelien mukainen hiihtokausi vielä jatkui kuukauden. Lisäksi tälle vuodelle on kirjautunut vuoden 2021 menoista Vuottolahden retkiluisteluradan avustus 3500 euroa.

Kunnossapidon sopimuksen ulkopuolelle on jäänyt Vuolijoen koululaisten latu, joka mahdollistaa pienten koululaisten ja päiväkotilasten liikuntatuntien hiihdon. Näille koululaisille valaistu latu on liian kaukana tavoitettavaksi liikuntatuntien aikana. Ladun tekeminen on edellisinä sopimuskausina sovittu suullisesti.

Kehittämishankkeet

Ojanperän uimarannan kunnostushanke ja Önkörin jatkokehityshanke ovat valmiit. Kustannusarviossa pysyttiin kehittämismäärärahan osalta.

Kehittämisyhteistyö

Aluelautakunta on kyennyt tukemaan kehittämisvaroillaan niitä järjestöjä, joiden toiminta on toteuttanut Kajaani strategiaa, lisännyt asuinalueiden viihtyvyyttä, harrastusmahdollisuuksia ja nuorisotyötä.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa aluesihteri.

Resurssiäisäutta luontokaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Kyläyhdistykset ja järjestöt kehittävät retkeilykohteita tapahtumaympäristöksi.	Tapahtumien lukumäärä	1-2 tapahtumaa.	Önkkörin retkeilyalueen Ojanperän rannan avajaiset 3.8.	Toteutuu
Aktivoidaan kyläyhteisöt, yhdistykset ja järjestöt kehittämään omaehtoisesti asuin- ja liikunta-alueitaan hankkeilla.	Hankkeiden määrä	1-2 hanketta.	Ojanperän rannan kunnostushanke valmis. Önkkörin retkeilyalueen jatkokehityshanke valmis. Vuottolahden Kirppunien kunnostushankkeen valmistelu aloitettu. Otanmäen frisbeegolfradan hankkeen valmistelu aloitettu.	Toteutuu
Kehitetään luontomatkailua yhteistyössä yrittäjien ja yhteisöjen kanssa.	Tapahtumiin osallistuminen.	1-2 tapahtumaa.		Toteutuu
Ajankohtaisten asioiden ja kylän tapahtumien tiedottaminen infonäyttöjen kautta.	Ilmoitusten määrä.	1-50 ilmoitusta.	Ilmoitukset sähköisillä ilmoitustauluilla 20 kpl Somessa ilmoittelu on ollut vilkkaampaa ja julkaisuja kertyi 130 kpl	Toteutuu
Alueen asukkaiden ja kausiasukkaiden vaikuttamismahdollisuudet matalan kynnyksen palautekanavien kautta.	Palautteiden ohjautuminen palautejärjestelmään.	Palautteita käsitellään vain palautekanavissa.	Ohjauksia virallisiin palautekanaviin 2 kpl.	Toteutuu

Tulevaisuus nuorissa

Nuoret mukaan aluelautakunnan toimintaan ja alueen kehittämiseen	Nuorten tekemien kehittämisesitysten määrä	3-4 kehittämisesitystä nuorilta.	Kerhotoimintaa on saatu lisättyä nuorten toiveiden pohjalta.	Toteutuu
Nuoret mukaan hanketoimintaan	Nuorten ideoimien hankkeiden määrä	1 hanke.		Toteutuu
Lisätään veto- ja pitovoimaa alueella.	Paluumuuttajien määrä	2-3 perhettä, joista lapsiperheitä 2.		Toteutuu

Osaajista elinvoimaa

Valokuituverkon rakentaminen	Uusien yritysten ja työpaikkojen määrä	Valokuitu asennetaan alueen kiinteistöille ja on käytettävissä loppuvuodesta. 1-2 pienyritystä aloittaa toimintansa valokuitua hyödyntäen.		Toteutuu
Paikallisten yritysten toimintaympäristön kehittäminen ja toiminnan tukeminen.	Yhteistyötilaisuuksien määrä.	1-2 tilaisuutta.		Toteutuu

Vuolijoen aluelautakunta 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot				12	12	0
Tuet ja avustukset				29	29	
Toimintatuotot				41	41	0
Henkilöstökulut	-13		-13	-17	-4	-13
Palvelujen ostot	-78		-78	-106	-28	-79
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1		-1	-3	-2	-2
Avustukset	-6		-6	-17	-11	-5
Vuokrakulut				-0	-0	-0
Muut toimintakulut	-2		-2	-2	-0	-0
Toimintakulut	-100		-100	-145	-45	-99
TOIMINTAKATE	-100		-100	-104	-4	-99
VUOSIKATE	-100		-100	-104	-4	-99
TILIKAUDEN TULOS	-100		-100	-104	-4	-99
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-100		-100	-104	-4	-99

2.2.4 Sivistystoimiala

Sitovat tavoitteet

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Sivistystoimialan vuoden 2022 talousarvion mukainen toimintakate ja valtuustoon nähden sitova tavoite oli -73 203 200 euroa. Vuonna 2022 sivistystoimialan toimintakate ylitti talousarvion 302 622 € ja tilikauden tulos poistojen jälkeen oli 178 692 € yli budjetoidun. Tilinpäätöksen mukainen toimintakateen toteuma oli - 73 505 822 euroa ja tilikauden tulos - 74 468 015 euroa. Tulosalueista perusopetuksen toimintakateen osuus koko sivistystoimialasta oli 50 %. Perusopetuksen toimintakate ylitti talousarvion 995 875 euroa. Varhaiskasvatuksen toimintakate oli 666 435 euroa talousarviota parempi ja kulttuuri- ja nuorisopalveluiden toimintakate pysyi kokonaisuudessaan talousarviossa. Sivistystoimialan toimintakate kasvoi viime vuodesta 5,3 %.

Toimintatuotot koko toimialan osalta toteutuivat n. 1,1 M € budjetoitua paremmin. Toimintatuottoja kertyi 6,1 M €, n. 2,4 % vähemmän kuin vuonna 2021.

Toimintakulujen toteuma oli n. 79,6 M€, eli n. 1,4 M€ talousarviota suuremmat ja 4,6 % edellisvuotta suuremmat. Toimintakuluista suurin osa (60 %) on henkilöstökuluja. Henkilöstökulut ylittivät koko toimialan osalta n. 1,5 M€ ja kasvoivat edellisestä vuodesta 3,7 %. Henkilötyövuosia (HTV2) kertyi 1002,7, kasvua edelliseen vuoteen 39,7 HTV:tä. Henkilöstökulujen kasvua selittää myös osaltaan vuoden 2022 aikana solmittu palkkaratkaisu kuntasektorille, mikä nosti henkilöstön palkkoja 2,5 % (1.6.22 alkaen yleiskorotus 2 % ja 1.10.2022 järjestelyerä 0,5 %). Henkilöstökulujen lisäksi aine- ja tarvikeostot ylittivät talousarvion n. 0,062 M€ ja vuokrakulut 0,156 M€, josta lähinnä tilavuokrat ja leasingvuokrakustannukset olivat budjetoitua suuremmat. Palvelujen ostot, avustukset ja muut toimintakulut olivat alle talousarvion. Vuoteen 2021 verrattuna palvelujen ostot kasvoivat +9,3 % sekä materiaaliostot +11,7 %. Vuokrakulut kokonaisuudessaan kasvoivat viime vuodesta maltillisesti

(+ 2,1 %). Poistoja kertyi 0,955 M euroa, n. 22,5 % vähemmän kuin vuonna 2021. Investointimenot koostuivat teatterin Sissilinnan kalustamisesta ja toteutuivat talousarvion mukaisesti (TA 0,950 M€, TOT 0,947 M€).

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta piti vuoden aikana yhteensä 15 kokousta ns. hybridikokouksina. Sivistyslautakunta teki vuoden aikana useita henkilövalintoja: teatterinjohtaja, kirjastotoimenjohtaja ja varhaiskasvatuksen johtaja. Sivistyslautakunnan kokoonpanoon päätettiin tehdä muutoksia ja lautakuntaan valittiin uusi puheenjohtaja valtuuston joulukuun kokouksessa.

Varhaiskasvatus

Uusi varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatussuunnitelma astuivat voimaan 1.8.2022. Jokaiselle tehostetun ja erityisen tuen lapselle laaditaan hallintopäätös 1.8.2022 alkaen. Varhaiskasvatukseen osallistumisaste on noussut. Kajaani valikoitui kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun ja kaksi kunnallista päiväkotia ja yksi yksityinen päiväkotia on mukana kokeilussa, joka alkoi elokuussa 2021. Valtio on luvannut korvata kokeilusta aiheutuvat kustannukset. Hankerahoituksella toimivat varpumentori työpari ja perheohjaajat saivat asiakkailtaan erinomaista palautetta työstään. Työlle saatiin jatkorahoitus vuoden 2022 loppuun asti. Kajaanin kaupungin hallinnoima Kainuun kuntien yhteinen hanke Lapsen tuen mallin kehittäminen Kainuussa sai rahoitusta 175 000 €, toiminta käynnistyi elokuussa 2021. Keväällä 2022 saatiin Lapsen tuen mallin jalkauttaminen Kainuussa hankerahoitusta 277 800 €, hankerahoitus on voimassa vuoden 2023 loppuun.

Kajaanin varhaiskasvatus oli mukana valtakunnallisessa Oikeus Oppia työryhmässä, jonka työ valmistui elokuussa 2022. Kajaanilla oli myös vetovastuu OPH:n Pohjois-Suomen Loisto-verkostosta vuoden 2022 loppuun saakka. Asiakasmaksulainmuutos on alentanut varhaiskasvatuksen asiakasmaksukertymää, samoin kaksivuotinen esiopetuskokeilu vähentää kertymää. Eriyisesti varhaiskasvatuksen opettajien ja erityisopettajien rekrytoinnissa on haasteita. Vanamon päiväkodin peruskorjaus suunniteltiin vuonna 2022 ja toteutetaan vuonna 2023. Mäntylän päiväkodin korvaavan uudisrakennuksen tarveselvitys valmistui ja suunnittelu jatkuu vuonna 2023.

Henkilöstön täydennyskoulutuksia on järjestetty pääsääntöisesti etäyhteydellä. Vuonna 2022 esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa aloitti huomattava määrä ukrainalaisia lapsia, joka on osaltaan tuonut haasteita varhaiskasvatuspaikkojen riittävyyteen. Vuoden 2022 aikana kaksi yksityistä päiväkotia lopetti toimintansa, joiden asiakkaita suurin osa siirtyi kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksen hallinnossa on aloittanut uusi johtaja ja palvelupäällikkö. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen laadunarviointi suoritettiin huhtikuussa ja sen tulokset esiteltiin sivistyslautakunnassa toukokuussa. Huoltajien, henkilöstön ja lasten palautteet olivat erinomaisia.

Varhaiskasvatuksen toimintakate alitti talousarvion n. 0,666 M€, toteuma -25,8 M€. Toimintakate kasvoi viime vuodesta 4,6 %. Toimintatuottoja kertyi n. 0,641 M€ talousarviota enemmän. Päivähoitomaksutuloja kertyi n. 0,154 M€ budjetoitua enemmän, mutta 14,9 % vähemmän verrattuna vuoteen 2021. Myyntituotot sekä tuet ja avustustulot olivat myös talousarviota suuremmat. Toimintatuotot kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna 4,9 %. Toimintakulut kokonaisuudessaan toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Toimintakulut kasvoivat vuoteen 2021 verrattuna 4,7 %. Toimintakuluissa henkilöstömenot ylittivät talousarvion n. 0,666 M€, mutta vastaavasti palvelujen ostot olivat 0,716 M€ talousarviota pienemmät johtuen pääosin pienemmistä palveluseteli- ja ateriapalvelukustannuksista.

Perusopetus

Perusopetuksessa opetus järjestettiin lähiopetuksena. Kuitenkin koronasta johtuvia poissaoloja (karanteenit ja eristykset) oli tammi-maaliskuussa erittäin runsaasti. Eristyksessä olleille oppilaille järjestettiin tuolloin striimattua etäopetusta sekä kotiruokapaketit. Tukitoimina tarjottiin hankerahoituksen turvin tehostettua oppilaanohjausta (Tuki-opo), konsultatiivista sairaalaopetusta ja yhteisöpedagogipalveluita. Lisäksi perusopetuksessa työskenteli hankerahalla ylimääräisiä laaja-alaisia erityisopettajia, resurssi- ja samanaikaisopettajia sekä koulukuraattoreita. Nuorisopalveluiden saamalla hankerahoituksella (Kaikki kelkkaan Kajaanissa, KaKe) saatiin kouluihin koulunuorisotyöntekijöitä.

Kelpoisen henkilöstön saatavuus oli erittäin haasteellista. Sama ilmiö on havaittavissa valtakunnallisesti. Kajaanilaisten oppilaiden tuen tarve on kasvanut 24 prosenttiin koko oppilasmäärästä, mikä on lisännyt erityisopetuksen henkilöstön tarvetta.

Ensimmäiset Ukrainan pakolaiset saapuivat maaliskuun alussa, mistä johtuen perustettiin tilapäiskoulu. Myös työperäisiä maahanmuuttajia sekä kiintiöpakolaisia tuli Kajaaniin. Kokonaisuudessaan perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilasmäärä kasvoi kuusinkertaiseksi vuoden loppuun mennessä. Ryhmiä oli tuolloin 12. Kasvaneet henkilöstö- ja muut kulut tulevat

ensin kunkin opetuksen järjestäjän maksettaviksi, mutta ne korvataan valtion rahoista täysimääräisinä valmistavan opetuksen osalta. Rahat tulevat myöhemmin kaupungin yhteisiksi tuloiksi - eivät perusopetukselle.

Perusopetuksen toimintakate ylittyi 0,996 M€, toteuma -36,5 M€. Toimintakate kasvoi viime vuodesta 5 %. Toimintatuottoja kertyi n. 0,548 M€ talousarviota enemmän. Toimintatuotot kokonaisuudessaan pysyivät edellisen vuoden tasolla. Toimintakulut ylittivät talousarvion n. 1,5 M€. Toimintakuluissa kasvua vuoteen 2021 verrattuna 4,7 %. Kulujen ylitystä tapahtui kaikissa kuluryhmissä. Suurimmat ylitykset talousarvioon nähden olivat henkilöstökuluissa 0,811 M€, palvelujen ostoissa 0,530 M€ (mm kotikuntakorvausmenot) ja vuokrakuluissa 0,107 M€ (lähinnä leasingvuokratulot). Valmistavan opetuksen runsaan kasvun lisäksi henkilöstökulujen kasvuun ovat vaikuttaneet myös koronapoissaolot.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Kulttuuri- ja nuorisopalveluiden toimintakate pysyi kokonaisuudessaan talousarviossa, toteuma -10,7 M€. Toimintakate kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 6,7 %. Toimintatuottoja kertyi kokonaisuudessaan 0,050 M€ talousarviota vähemmän, mutta vastaavasti toimintakulut olivat 0,057 M€ talousarviota pienemmät. Toimintatuottoja kertyi 12 % vähemmän viime vuoteen verrattuna, mikä johtui pääosin siitä, että aluetatterille myönnetty rahoitus (321 000 €) tuli vielä vuonna 2021 avustuksena teatterille. Vuodesta 2022 alkaen aluetatterin rahoitus on tullut valtiosuutena. Pääsymaksutuloja kertyi koko tuosalueella 1,8 % vähemmän kuin vuonna 2021. Toimintakulut kasvoivat 3,6 % vuodesta 2021.

Kaupunginkirjasto

Alkuvuoden koronarajoitukset ja -tilanne heikensivät kävijä- ja lainausmääriä vielä keväällä, jonka jälkeen kirjastojen käyttö jatkoi elpymistä. Fyysisiä käyntejä kirjastoihin tuli 233 423 kpl (+4 %). Lainoja tuli 507 559 kpl (-5 %). Lainaajien määrä kasvoi ensimmäistä kertaa kymmeneen vuoteen.

Pääkirjaston yläkerran kokoontumis- ja työskentelytilojen käyttöä ja tapahtumia rajoittivat AVI:n koronaan liittyvät henkilörajoitukset 19.3. saakka sekä loppukesästä alkaen valmistavan opetuksen ryhmät, jotka käyttivät tiloja arkisin klo 8-15. Näistä huolimatta kirjaston varattaviin tiloihin tuli 1 220 varausta vuodessa. Hanketoiminta oli aktiivista - vuoden aikana kirjasto toteutti demokratiahankkeen 'Osallisuuden tila: kirjastosta eväät kansalaisvaikuttamiselle' sekä sai erityisavustuksen lukutaitotyön vahvistamiseksi hankkeelle 'Amikset lukee', joka käynnistyy 2023 puolella.

Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan yleisten kirjastojen yhteiset e-aineistot sisältävä Pohjoisen eKirjasto otettiin käyttöön tammikuussa. Kainet-kirjastokimpan liittyminen metatietovaranto Melindaan saatettiin loppumetreille ja fyysisen aineiston hankintaan rakennettiin yhteinen Kainet-hankintaportaali. Kaupunginkirjaston molemmat esihenkilöt vaihtuivat vuoden aikana.

Kainuun museo

Kainuun Museon näyttelytoiminta oli suljettuna 4.3. asti näyttelytilojen sähkö- ja ilmanvaihtokorjausten vuoksi ja henkilökunta oli 24.2. asti väistötiloissa Vimpelinlaakson kampusalueella. Museon perusnäyttely avattiin vaihteittain kevään aikana ja vaihtuvia näyttelyitä oli suunnitellusti kolme isoa ja kolme pienoisenäyttelyä. Vuoden kokonaiskävijämäärä oli 6664.

Museon piti saada huhtikuussa käyttöönsä uusi iso kokoelmatila Ketunpolulta ja tarkoitus oli luopua pienemmästä maanalaisesta tilasta Vienankadulla. Ammattikorkeakoulu ilmoitti kuitenkin helmikuussa, että he tarvitsevatkin osan museolle luvusta tilasta ja uuden nosto-oven rakentaminen kokoelmatilaan toteutui vasta syksyllä. Kokoelmasiirtoja ei ehditty tekemään. Museo joutui kuitenkin maksamaan vuokratulot sekä Vienankadun että Ketunpolun tiloista.

Henkilökunnassa oli vaihtuvuutta ja uutena henkilöstöressurssina museo sai rekrytoitua näyttelyamanuenssin toukokuussa. Alueellisen vastuumuseon viranomaistehtäviä ja museotoiminnan edistämistehtäviä oli runsaasti ja Museoviraston kanssa neuvoteltiin uusi alueellisen toiminnan suunnitelma vuosille 2023-2026. Museo sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä kulttuuriperinnön digitointihankkeeseen 20 000 euron avustuksen, jolla palkattiin määräaikainen tutkija 6 kuukaudeksi kesä-marraskuussa.

Taidemuseo

Taidemuseossa oli vuoden aikana neljä näyttelyä, joihin tutustui yhteensä 10 549 asiakasta. Taidetestaajien merkeissä museossa vieraili lähes tuhat kahdeksaluokkalaista nuorta Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueelta. Alkuvuoden aikana museossa

noudatettiin tarvittaessa AVI:n rajoituksia yleisö määrässä, mutta yleisötyö palasi nopeasti normaalikäytäntöihin ja erilaisia tilaisuuksia pystyttiin järjestämään entiseen tapaan. Asiakaspalaute oli positiivista.

Museovirastolta haetut taiteilijapalkkiot myönnettiin taidemuseolle täysimääräisinä. Kaupungin taidekokoelman kunnostus- ja kartoitustyö jatkui ja kokoelmaan hankittuja teoksia sijoitettiin Kajaanin lukion ja -lyseon tiloihin oppilaiden nähtäväksi. Loppuvuonna museo sai merkittävän taidelahjoituksen, joka uutisoitiin vuoden 2023 alussa, kun valmistelutyö oli tehty.

Kansalaisopisto

Kaukametsän opistossa annettiin 12 207 tuntia opetusta 3 219 netto-opiskelijalle. Opistolle myönnetty valtionosuustuntimäärä vuonna 2022 oli 12 091 tuntia, josta luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien opetukseen 744 tuntia (toteutui maahanmuuttajien suuresta määrästä johtuen 1 448 tuntia). Vuoden aikana järjestettiin 36 maksutonta luentoa, joissa osallistujia oli yhteensä 1 130. Luentoja järjestettiin niin lähi-, etä- kuin hybriditoteutuksena.

Koronarajoitusten takia aikuisten ryhmäopetuskurssit päästiin aloittamaan vasta 1.2.2022. Tammikuun tunnit pääosin siirrettiin myöhemmin keväällä pidettäväksi, ja osa opetuksesta ja luennoista toteutettiin etänä. Ryhmäkoot olivat koronapandemian vaikutuksesta vielä useilla kursseilla tavallista pienempiä.

1.1.2022 aloitettiin hallintomallikokeilu, jossa kansalais- ja musiikkiopistolla on yhteinen vt. rehtori ja molemmissa oppilaitoksissa toimii apulaisrehtorin tehtäviä hoitava opettaja.

Kansalaisopiston tiloja vuokrattiin Kainuun sotelle koronarokotuksiin sekä perusopetukselle aikuisten perusopetuksen ja joustavan perusopetuksen opetukseen. Lisäksi kansalaisopiston tiloja käytti ukrainalaisten valmistava opetus.

Opetushallitus myönsi Kaukametsän opistolle vapaan sivistystyön opintoseteliavustusta 15 000 €. Avustusta käytettiin tiettyjen kohderyhmien (maahanmuuttajat, työttömät, eläkkeellä olevat, peruskoulun jälkeistä koulutusta vailla olevat, oppimisvaikeuksia kokevat) kurssimaksujen alentamiseen. Kaukametsän opisto osallistui harrastustoiminnan järjestäjänä Suomen harrastamisen malliin.

Musiikkiopisto

Kainuun musiikkiopiston laajan oppiainevalikoiman (38 eri oppiainetta) piirissä opiskeli vuoden aikana 986 oppilasta. Kajaanin lisäksi opetusta annettiin Hyrynsalmella, Paltamossa, Puolangalla, Ristijärvellä, Suomussalmella ja Vaalassa. Opetustunteja pidettiin yhteensä 24 053. Musiikkiopistolla on kiinteä valtionosuustuntimäärä 24 034 vuosituntia (1 150 200 € netto vuonna 2022).

Koronarajoitusten takia aikuisten ryhmäopetus päästiin aloittamaan vasta 1.2.2022, mutta muuten opetus toteutui normaalisti lähiopetuksena. Koronapandemian vaikutus näkyi ryhmäopetuksessa vielä tavallista pienempinä ryhmäkokoina. Opettajien runsaiden koronasta johtuvien sairauspoissaolojen ja tuntien peruuntumisten takia lukukausimaksuhyvityksiä jouduttiin antamaan oppilaille aiempaa enemmän.

Tammi-helmikuun oppilaskonsertit peruttiin tai striimattiin koronarajoitusten takia, mutta maaliskuusta alkaen konsertit, tanssinäytökset ja Kulttuuripolku toteutuivat suunnitellusti. Kainuun musiikkiopisto järjesti vuoden 2022 aikana 73 esiintymistäpahtumaa, joissa esiintyjien määrä oli 1 530 ja yleisömäärä 5 558.

1.1.2022 aloitettiin hallintomallikokeilu, jossa kansalais- ja musiikkiopistolla on yhteinen vt. rehtori ja molemmissa oppilaitoksissa toimii apulaisrehtorin tehtäviä hoitava opettaja.

Ukrainalaisten valmistava opetus käytti keväällä 2022 musiikkiopiston tiloja.

Kongressi- ja kulttuuripalvelut

Kulttuurin järjestämät konsertit peruttiin tammikuun ja helmikuun ajalta. Loppukeväästä päästiin järjestämään sovitut konsertit. Kajaani Dance Festival järjestettiin helmikuussa täysin etänä, kuten myös vuonna 2021.

Kajaanin Runoviikko järjestettiin suunnitellusti 6.-10.7.2022. Tapahtumassa esiintyi yli 30 eri esiintyjää. Kävijöitä oli noin 6000. Useat esitykset olivat loppuun myytyjä.

Ulkopuolisia konsertteja peruttiin ja siirrettiin syksyyn 2022. Kävijämäärä vähentyi koronapandemian takia selvästi. Kaukametsän opiston tiloja vuokrattiin koronarokotuksiin.

Kesän ja syksyn konserttitarjonta oli runsasta osin siirtyneiden konserttien takia. Kokouksia järjestettiin tiloissa kesän ja syksyn aikana useita. Tilat olivat aktiivisessa käytössä sekä oman tuotannon tapahtumissa että ulkopuolisten vuokraajien käytössä. Kaukametsässä järjestettiin ensimmäisen kerran koko talon yhteinen Kaukametsän joulun -tapahtuma, joka keräsi Musiikkiopiston aulaan satoja kaupunkilaisia nauttimaan joulun tunnelmasta.

Kaukametsän salin näyttämön remonttia on suunniteltu kevään ja syksyn aikana. Remontin suunniteltu toteutusaika oli syksyllä 2023, mutta ajankohta siirtyi talousarvion valmistelussa suunnitteluvuosille 2025-2026.

Teatteri

Teatteritalojen vilkkaimman perusparannus vuoden aikana teatteri toimi kolmessa väistötilassa. Teatteri on osallistunut aktiivisesti Sissilinnan ja Teatteritalon peruskorjausten suunnitteluun. Sissilinnan remontointi valmistui lokakuussa 2022 ja alue-teatterin esitykset henkilökuntineen pääsi muuttamaan uusittuihin tiloihin. Saman aikaisesti teatteritalon remontoinnin purkuosuus eteni vanhassa talossa ja toiminta jatkui Seminaarin väistötiloissa syyskaudella. Marraskuussa 2022 Anni Mikkelsen aloitti uutena teatterinjohtajana.

Pitkin vuotta esityksiä jouduttiin perumaan henkilökunnan sairastumisten vuoksi. Alue-teatterin kiertue jäi myynti tavoitteista, kuntien moninaisten pandemian pelkojen ja yhteishenkilöiden vaihtumisien takia. Peruttuja esityksiä oli yhteensä 56, joista puolet oli kiertue-esityksiä. Katsojia oli 13 253, yli puolet väistötiloissa toimisen tavoitteesta 20 186. Lipputulot jäivät tavoitteesta 150 426 €, menetystä kompensoi Opetus- ja kulttuuriministeriön ylimääräinen korona-avustus, jota teatteri sai 90 000 €.

Nuorisopalvelut

Nuorisotilat ja kerhot toimivat alkuvuoden koronaohjeistusten mukaan tavanomaista pienemmissä ryhmissä ja rajoitusten loputtua normaalisti. Koronapandemian helpotuttua nuoret löysivät takaisin nuorisopalveluiden toimintoihin niin nuorisotilatoimintaan kuin tapahtumiin. Alueellisessa nuorisotyössä nuorten kohtaamisia oli yhteensä 38 566.

Monikulttuurista nuorisotyötä toteutettiin Kajaanin kansainvälisiltä palveluilta saadun kotouttamisen tuen rahoituksen avulla. Rahoitus päättyi 30.6.2022, jonka jälkeen toimintaa jatkettiin nuorisopalveluiden perusrahoituksen turvin.

Nuorisopalveluiden Kaikki Kelkkaan -hankkeen avulla kehitettiin ja vahvistettiin koulussa tehtävää nuorisotyötä. Hankkeen aikana kasvatuskumppanuus perusopetuksen kanssa on vahvistunut. Koulunuorisotyön avulla on voitu vastata koronapandemian aikaisten rajoitustoimien aiheuttamiin sosiaalisiin haasteisiin ja ryhmäilmiöihin. Koulunuorisotyö on tuonut oman lisäarvonsa koulun yhteisöllisyyden, oppilaiden osallisuuden tunteen sekä yleisen kouluviihtyvyyteen edistämiseksi.

Ohjaamo muutti helmikuussa uusiin tiloihin osoitteeseen Pohjolankatu 16. Etsivä nuorisotyö ja nuorten Starttipaja ovat Kajaanissa tärkeä osa Ohjaamoja. Toimiva, pitkäjänteisesti kehitetty moniammatillinen palveluverkosto (Kela, te-palvelut, sote, eri yhdistykset ja seurakunta) näkyy sujuvana yhteistyönä nuorten asioiden eteenpäin viemiseksi. Etsivässä nuorisotyössä panostettiin koronapandemian helpottua jalkautumisiin eri toimintaympäristöihin ja toiminnan tutuksi tuomiseen. Näkyvyys, yhteistyön tiivistäminen toisen asteen oppilaitosten kanssa sekä suunnitelmallinen sosiaalisen median käyttö näkyy enenevässä määrin nuorten omina yhteydenottoina etsivään nuorisotyöhön. Etsivässä nuorisotyössä asiakkuuksia oli 161. Starttipajan valmennuksessa oli 17 nuorta.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa sivistysjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Asiakastiedon säännöllinen kerääminen ja tiedon hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä	Jokaisella tulosalueella kerätään asiakaspalautetta säännöllisesti.	Asiakaspalautetta kerätään ja sitä hyödynnetään kehittämistyössä.	Varhaiskasvatuksen monitahoarviointi ja esiopetuksen arviointi on toteutettu	Toteutuu

			<p>ja viety lautakunnan tiedoksi toukokuussa 2022.</p> <p>Perusopetuksessa tehtiin Mitä kuuluu -kysely kaikille oppilaille. Alustavia tuloksia saatiin, mutta luokka-kohtaiset tulokset tulevat alkuvuonna 2023.</p> <p>Museoissa kerätty asiakaspalautetta jokaisesta näytelmästä.</p> <p>Musiikkiopistossa ja Kaukametsän opistossa toteutettiin asikastyytyväisyyskyselyt ja Kaukametsän opistossa lisäksi kurssipalautekyselyt.</p> <p>Nuorisopalvelut osallistui Kanuunan valtakunnalliseen nuorisotilakyselyyn. Etsivässä nuorisotyössä ja Starttipajalla on käytössä Sovari-sosiaalisen vahvistumisen mittari.</p>	
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Kuntalaisten kuulemista ja osallisuutta edistetään kaikilla tulosalueilla hyödyntäen uusia toimintatapoja ja digitaalisuutta.	Otetaan käyttöön uusia osallisuuden menetelmiä.	Kuntalaisten osallisuutta on edistetty digitaalisuuden keinoja monipuolisesti hyödyntäen: teamsin hyödyntäminen, erilaiset sovellukset	Toteutuu ■
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Edistetään kuntalaisten osallisuutta päätöksenteossa ja arvioidaan päätösten vaikutuksia lapsiin, nuoriin ja kuntalaisiin.	Kehitetään lautakuntatyötä ja tehdään tarvittaessa kuntalaisvaikutusten arviointia.	Sopeuttamissuunnitelman yhteydessä on tehty vaikutusten arviointia ns. liikennevalomallilla ja EVA- arviointia.	Toteutuu ■
Palvelujen saatavuuden sekä saavutettavuuden edistäminen kaikissa ikäryhmissä	Seurataan palveluiden asiakasmääriä sekä kehitetään uudenlaisia digitaalisia toimintatapoja kaikilla tulosalueilla.	Otetaan käyttöön uusia vuorovaikutteisia digitaalisia toimintatapoja ja asiakasmäärät kasvavat.	<p>Huoltajien keskusteluissa ja vanhempainilloissa käytettiin Teams- kokouksia erityisesti alkuvuonna. Myös loppuvuonna tarjottiin etäyhteys-vaihtoehtoja mm. huoltajien ollessa esteitä osallistumaan tapahtumaan tai vanhempainiltaan.</p> <p>Kaukametsän opisto tarjosi lähiopetuksen lisäksi runsaasti etä- ja hybridiopeutusta sekä -luentoja.</p> <p>Nuorisopalvelut kohtaa nuoria myös verkossa</p>	Toteutuu ■

			Kainuun yhteisellä discord-serverillä.	
--	--	--	--	--

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Tilojen käytön tehostaminen	Käytössä olevat tilaneliöt ja tilojen yhteiskäyttö.	Käytössä olevat tilaneliöt vähenevät ja tilojen yhteiskäyttö lisääntyy.	Olemassa olevissa kaupungin tiloissa (kevällä musiikkiopisto, loppuvuonna pääkirjasto) toimi tilapäiskoulu. Joustava perusopetus ja aikuisten perusopetus toimivat kansalaisopiston tiloissa. Kätön nuorisotila toimi iltapäivätoiminnan kanssa samoissa tiloissa Kätönlahden koulussa. Valmistavan opetuksen luokat täyttivät kaikki mahdolliset tilat perusopetuksen kouluissa. Koulujen käyttöastetta lisäsivät mm. Harrastamisen Suomen mallin kerhot.	Toteutuu ■
Kestävän kehityksen edistäminen	Kestävän kehityksen sisältöjen painottaminen kaikilla tulosalueilla.	Kestävän kehityksen sisällöt painottuvat toiminnassa.	Kestävän kehityksen teemoja toteutetaan kouluissa ja päiväkodeissa. Osa peruskouluista osallistuu Vihreä lippu -toimintaan. Kaukametsän opistolla on kolmen vuoden välein uusittava kestävän kehityksen sertifikaatti.	Toteutuu ■
Luontoympäristön hyödyntäminen toiminnassa	Luonnon hyödyntäminen ja sen merkityksen painottaminen toiminnan sisällöissä sekä toimintaympäristönä kaikilla tulosalueilla.	Luontoympäristö painottuu toiminnassa.	Kouluissa, päiväkodeissa ja nuorisopalveluissa hyödynnetään luontoympäristöä kasvatuksessa ja toiminnassa.	Toteutuu ■

Tulevaisuus nuorissa

Lasten ja nuorten harrastuneisuuden edistäminen.	Tarjonta ja osallistujamäärät Ammattitaitoiset tekijät	Harrastamisen Suomen malli - hanke Lisätään harrastusmahdollisuuksia ja tiedotetaan niistä.	Harrastamisen Suomen malli on toteutunut perusopetuksessa. Lasten ja nuorten harrastetakuun ja matalan kynnyksen palvelutarjottimen talousarvio on toteutunut budjetin mukaisesti. Musiikkiopisto tarjoaa musiikin ja tanssin harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille lähes neljässäkymmenessä oppiaineessa.	Toteutuu ■
--	---	--	--	---------------

			Kaukametsän opisto lisäsi kurssitarjontaan uusia kursseja lapsille ja nuorille mm. käden taitojen ai- nealueella.	
Lasten ja nuorten osalli- suuden edistäminen eri tahojen ja toimijoiden keinoin.	Uusien digitaalisten osallisuuden menetel- mien käyttö Reaaliaikaisen digitaalisen vuorovaikutteisuuden edistäminen	Uusien menetelmien käyttöönotto.	Perusopetuksessa oppilaat vastasivat useisiin eri tahojen ja toimijoiden tekemiin kyselyihin, joilla osallistettiin oppilaita vaikuttamaan heidän omiin asioihinsa. Nuorisopalvelut järjesti Vaikuta -teemapäivän, jossa nuoret pääsivät vaikuttamaan heille tärkeisiin ja Kajaanissa ajankohtaisiin aiheisiin.	Toteutuu ■
Perheiden arjen ja vanhemmuuden tukeminen	Matalankynnyksen menetelmien käytön lisääminen	Varpu-mentoritoiminta, perheohjaajat, Helppi-toiminta Yhteistyön kehittäminen hyvinvointipalveluiden kanssa	Varhaiskasvatuksen varpu-mentorit ja perheohjaajat ovat saaneet erinomaista palautetta työstään. Perusopetuksessa koulu-kuraattorien määrää kasvatettiin neljästä seitsemään kuraattoriin. Poissaoloihin puuttumisen mallia kehitettiin edelleen tukemaan perheiden arkea. Uusi malli on nimeltään Kouluun kiinnittymisen ja säännöllisen koulunkäynnin tukeminen Kajaanissa. Hellä -hanke toteutettiin yhdessä Kainuun sotien kanssa.	Toteutuu ■
Järjestetään korkeatasoisia lasten ja nuorten tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden (mm. KAO, Kulttura, Kajaanin seurakunta, Silmu) ja nuorten kesken	Tarjonta ja osallistujamäärät Ammattitaitoiset tekijät	Kulttuuripolun uudistaminen Tarjonnan lisääminen sekä toteuttaminen laadukkaasti.	Kulttuuripolun uudistaminen on käynnissä. Teatterin peruskorjauksen aikana toteutettiin Lasten Sissilinna -tapahtumia, joka mahdollisti kaikille kajaanilaisille koululaisille teatterikäynnin.	Toteutuu osittain ■
Yhteisöllisyyden lisääminen kouluissa ja päiväkodeissa	Hyvinvointiin liittyvät kyselyt	Otetaan käyttöön uusia yhteisöllisyyttä lisääviä toimintatapoja.	Ryhmyttämiseen panostettiin aiempaa enemmän. Koulunuorisotyöntekijät työmuotoineen ovat lisänneet yhteisöllisyyden tunnetta kouluissa. Lukuvuosisuunnitelmien kattotavoite "Yhdessä hyvään	Toteutuu ■

			<p>arkeen" toteutui mm. lähi-kokoontumisten muodossa vahvistaen yhteisöllisyyttä.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa toteutettiin laadunarviointikysely v. 2017 syntyneille lapsille. Kyselystä hyvät tulokset.</p>	
--	--	--	--	--

Osaajista elinvoimaa

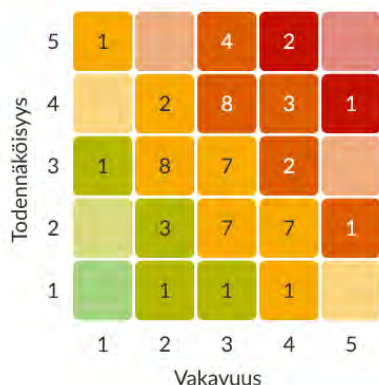
Henkilöstön täydennyskoulutus	Tarjonta ja osallistujamäärät	Tarjonta ja osallistujamäärät kasvavat.	Koulutuksia toteutettiin sekä lähi- että etäkoulutuksina. Osallistujamäärät ovat kasvussa.	Toteutuu osittain
Sivistystoimi on vetovoimainen työpaikka, mikä lisää kaupungin vetovoimaa	Koulutettu, pätevä henkilöstö	Onnistunut rekrytointi	Rekrytointi muuttui erittäin haasteelliseksi loppuvuotta kohti mentäessä. Eri ammattiryhmien saatuuden välillä oli vaihtelua.	Toteutuu osittain
Sivistyspalvelut ja vapaaajan aktiviteetit edistävät elämänlaatua ja toimivat kohtaamispaikkana.	Sivistyspalvelujen käyttäjämäärät	Käyttäjämäärät kasvavat.	Sivistyspalveluiden käyttäjämäärät ovat yleisesti kasvaneet koronapandemian jälkeen.	Toteutuu
Lasten ja nuorten yritteliäisyyden ja yrittäjämäisen asenteen kasvun tukeminen	Yhteistyö ammatillisen koulutuksen sekä paikallisten yrittäjien kanssa.	<p>Toiminnan kehittäminen yhdessä ammatillisen koulutuksen ja yrityselämän kanssa.</p> <p>Osallistutaan NY-ohjelmiin sekä Yrityskylätoimintaan perusopetuksessa.</p>	<p>Yrityskylätoiminta on vakiintunut perusopetuksessa. Yrittäjyyttä on tarjolla myös valinnaisaineena.</p> <p>Nuorisopalvelujen tarjoaman kesätyösetelin voi hyödyntää myös 4H kesäyrittäjyyteen.</p>	Toteutuu

Riskienhallinta

	20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
	10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
	4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
	1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Merkittävimmät riskit

Riskikartta

Kohde	Riski	RL	↓	Tila	Hall. %	Toteutuneet riskit
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	Oppilasmäärä, tilojen käyttöaste sekä henkilöstöresurssi eivät ole tasapainossa	20		Seurannassa	67%	
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	Rekryointiriski: Kelpoisen varhaiskasvatuksen henkilöstön riittävyys	20		Seurannassa	0%	2 kpl
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	Tuen tarpeen kasvaminen - lapset ja perheet	20		Seurannassa	0%	2 kpl
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	Rekryointiriski: Avoimiin tehtäviin ei saada rekrytoitua kelpoisia henkilöitä.	16		Seurannassa	67%	1 kpl
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	Henkilöstön työhyvinvoinnin heikkeneminen	16		Seurannassa	0%	1 kpl
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	Yksityisen päiväkodin toiminnan lakkaaminen	16		Seurannassa	67%	2 kpl
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	Sijaisia ei saada lyhyisiin sijaisuuksiin.	15		Seurannassa	0%	1 kpl
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	Oppilaskohtaiset kulut nousevat.	15		Seurannassa	50%	
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	Asiamaksulain muutoksista johtuva asiakasmaksukertymän pienentyminen.	15		Seurannassa	0%	
Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	Hallinnollisen työn lisääntyminen.	15		Seurannassa	100%	1 kpl

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2022
Päätöksentekoprosessi	Sivistystoimialan ja tulosalueiden johtoryhmät toimivat säännöllisesti. Vuoropuhelu johdon kesken sekä henkilöstön suuntaan on sujuvaa ja ongelmiin tartutaan välittömästi, kun niitä havaitaan.	Toteutunut.
Henkilöstöasiat	<p>Esimiehet tuntevat vastuunsa henkilöstöasioiden sujuvassa ja rakentavassa ohjauksessa. Asioihin puututaan riittävän varhain. Vuorovaikutus on toisia arvostavaa ja tätä edellytetään jokaiselta organisaatiossa. Esimiehiä ja henkilöstöä ohjeistetaan yhteisten sääntöjen noudattamiseen ja kaupunki järjestää säännöllisesti koulutusmahdollisuuksia henkilöstöasioiden hoitamiseen.</p> <p>Henkilöstön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelut.</p>	Toteutunut.
Taloussuunnittelu	<p>Talousarvion sitovuuden noudattaminen.</p> <p>Vuosittaiset talousarviokeskustelut yksiköiden esimiesten kanssa.</p> <p>Talousarvioprosessin kehittäminen yhteistyössä konsernihallinnon talouspalveluiden kanssa.</p>	Toteutunut.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Ostolaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti sekä huolehditaan sijaisjärjestelyistä.	Toteutunut.
Talousraportointi	<p>Talouden ja toiminnan toteutumasta raportoidaan kerran kuukaudessa lautakunnalle, sekä hallitukselle ja valtuustolle osavuosisiraporttien yhteydessä.</p> <p>Esimiesten vastuu oman yksikkönsä talouden seurannasta sekä reagointi mahdollisiin poikkeamiin.</p>	Toteutunut.
Omaisuuksien hallinnointi	Yksiköissä oleva kaupungin omaisuus on kirjattu ylös ja mahdolliset siirrot/vuokraamiset tapahtuvat kirjallisesti. Omaisuuden poistossa noudatetaan hallintosäännön ohjeistuksia ja lautakunta päättää isommista omaisuutta koskevista ratkaisuista.	Toteutunut osittain. Yhteistä järjestelmää tähän ei ole. Vaihtelua on tulosyksiköiden välillä.
Tietohallinto ja tietoturva	Tehdään tiivistä yhteistyötä tietohallinnon kanssa. Ohjeistetaan yksiköiden johtoa sekä henkilöstöä tarpeen vaatiessa. Järjestetään tarvittaessa koulutusta. Tietoturvan suunnittelussa ja	Toteutunut.

	toteuttamisessa otetaan huomioon sisäisen tarkastuksen raportti.	
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Sivistystoimiala ei myönnä vakuuksia eikä takauksia. Talousarvion yhteydessä on määritetty erilliset määrärahat mm. ennaltaehkäisevien toimintamallien toteuttamiseksi. Lautakunnan talousarvioon on varattu 6 000 euroa, jolla voidaan tukea kaupunkistrategian 3. kasvuteeman palvelujen/ta-pahtumien toteuttamista. Sivistysjohtaja arvioi ko. rahan käytön vuosittain.	Toteutunut
Sopimushallinta	Sivistystoimialalla on määritelty sopimusvastuut. Sopimusten laadinnassa noudatetaan hallintosäännön ohjeistuksia.	Toteutunut.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeiden hallinnointia voidaan ostaa ulkopuolelta, kuten AIKOPAsta. Hankkeiden talouden totetumista seurataan ja raportoidaan SAP talousjärjestelmästä. Lisäksi hankkeet on lueteltu Laari-projektinhallintatyökaluun.	Toteutunut.

Henkilöstö

Sivistystoimiala	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Sivistyslautakunta	6	1	2,3
Varhaiskasvatus	352,7	344,3	366,3
Perusopetus	418,3	412,5	434,6
Nuorisopalvelut	23,7	22,1	23,4
Kulttuurilaitokset (Kirjasto, Kainuun museo, Taidemuseo, Teatteri)	91,4	93,1	92,4
Kaukametsä (Kaukametsän opisto, Musiikkiopisto, Kulttuuri- ja kongressipalvelut)	76	90	83,7
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	968,1	963	1002,7

Sivistystoimiala yhteensä

Sivistystoimiala 1000 €	Muutokset		Muutettu	TOT 1-12	Poikkeama	TP 2021
	TA 2022	TA 2022	TA 2022	2022		
Myyntituotot	1 105		1 105	1 655	550	1 507
Maksutuotot	1 985	0	1 985	1 879	-106	2 100
Tuet ja avustukset	1 496	0	1 496	2 221	725	2 354
Vuokratuotot	189		189	177	-11	126
Muut toimintatuotot	155		155	137	-18	131
Toimintatuotot	4 929	0	4 929	6 069	1 140	6 218
Henkilöstökulut	-46 225	0	-46 225	-47 722	-1 497	-46 010
Palvelujen ostot	-16 473	5	-16 468	-16 265	203	-14 882
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 710	-14	-1 724	-1 786	-62	-1 599
Avustukset	-2 047	0	-2 047	-1 985	62	-2 037
Vuokratulot	-11 458	9	-11 449	-11 605	-156	-11 370
Muut toimintakulut	-219	0	-219	-211	8	-146
Toimintakulut	-78 133	0	-78 133	-79 575	-1 442	-76 043
TOIMINTAKATE	-73 203	0	-73 203	-73 506	-303	-69 825
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-3	-3	-1
VUOSIKATE	-73 203	0	-73 203	-73 509	-306	-69 826
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-1 086		-1 086	-959	127	-1 234
TILIKAUDEN TULOS	-74 289	0	-74 289	-74 468	-179	-71 060
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-74 289	0	-74 289	-74 468	-179	-71 060

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta 1000 €	Muutokset		Muutettu	TOT 1-12	Poikkeama	TP 2021
	TA 2022	TA 2022	TA 2022	2022		
Tuet ja avustukset	1		1	1	0	1
Toimintatuotot	1		1	1	0	1
Henkilöstökulut	-118		-118	-125	-7	-302
Palvelujen ostot	-326		-326	-347	-21	-60
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2		-2	-2	1	-3
Vuokratulot	-6		-6	-10	-4	-6
Muut toimintakulut	-66		-66	-15	51	-11
Toimintakulut	-518		-518	-499	19	-382
TOIMINTAKATE	-517		-517	-498	19	-381
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	
VUOSIKATE	-517		-517	-498	19	-381
TILIKAUDEN TULOS	-517		-517	-498	19	-381
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-517		-517	-498	19	-381

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot	72		72	399	328	175
Maksutuotot	1 037		1 037	1 191	154	1 401
Tuet ja avustukset	360		360	509	149	434
Vuokratuotot	8		8	9	1	8
Muut toimintatuotot				9	9	2
Toimintatuotot	1 477		1 477	2 118	641	2 020
Henkilöstökulut	-14 706		-14 706	-15 371	-666	-14 844
Palvelujen ostot	-8 660		-8 660	-7 944	716	-7 452
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-283		-283	-292	-9	-238
Avustukset	-1 833		-1 833	-1 791	42	-1 743
Vuokrakulut	-2 400		-2 400	-2 417	-17	-2 322
Muut toimintakulut	-25		-25	-65	-41	-37
Toimintakulut	-27 905		-27 905	-27 879	26	-26 637
TOIMINTAKATE	-26 428		-26 428	-25 762	666	-24 618
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	-0
VUOSIKATE	-26 428		-26 428	-25 762	666	-24 618
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-184		-184	-146	37	-139
TILIKAUDEN TULOS	-26 612		-26 612	-25 908	704	-24 757
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-26 612		-26 612	-25 908	704	-24 757

Perusopetus

Perusopetus 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot	872		872	1 104	232	1 185
Tuet ja avustukset	601		601	943	342	868
Vuokratuotot	65		65	66	0	62
Muut toimintatuotot	78		78	52	-26	54
Toimintatuotot	1 617		1 617	2 165	548	2 169
Henkilöstökulut	-23 317		-23 317	-24 129	-811	-23 111
Palvelujen ostot	-6 225		-6 225	-6 755	-531	-6 229
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-910		-910	-994	-84	-859
Vuokrakulut	-6 638		-6 638	-6 745	-107	-6 688
Muut toimintakulut	-30		-30	-41	-11	-39
Toimintakulut	-37 120		-37 120	-38 664	-1 544	-36 926
TOIMINTAKATE	-35 503		-35 503	-36 499	-996	-34 757
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-3	-3	-1
VUOSIKATE	-35 503		-35 503	-36 502	-999	-34 758
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-761		-761	-685	76	-989
TILIKAUDEN TULOS	-36 264		-36 264	-37 186	-922	-35 747
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-36 264		-36 264	-37 186	-922	-35 747

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut 1000 €	Muutokset		Muutettu	TOT 1-12	Poikkeama	TP 2021
	TA 2022	TA 2022	TA 2022	2022		
Myyntituotot	161		161	151	-10	147
Maksutuotot	948	0	948	688	-260	700
Tuet ja avustukset	534	0	534	768	234	1 051
Vuokratuotot	115		115	103	-13	56
Muut toimintatuotot	76		76	76	-1	75
Toimintatuotot	1 835	0	1 835	1 785	-50	2 029
Henkilöstökulut	-8 084	0	-8 084	-8 097	-13	-7 752
Palvelujen ostot	-1 263	5	-1 258	-1 219	39	-1 141
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-515	-14	-529	-499	30	-499
Avustukset	-214	0	-214	-194	20	-294
Vuokratulot	-2 415	9	-2 406	-2 434	-27	-2 354
Muut toimintakulut	-97	0	-97	-89	8	-58
Toimintakulut	-12 590	0	-12 590	-12 532	57	-12 098
TOIMINTAKATE	-10 755	0	-10 755	-10 747	8	-10 070
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	-0
VUOSIKATE	-10 755	0	-10 755	-10 747	8	-10 070
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-142		-142	-128	13	-106
TILIKAUDEN TULOS	-10 897	0	-10 897	-10 876	21	-10 175
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-10 897	0	-10 897	-10 876	21	-10 175

Sivistyslautakunta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Sivistystoimiala tarjoaa korkealaatuista opetus-, kasvatus- ja kulttuuripalvelua taloudellisesti kestäväällä tavalla. Toiminnalla vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä edistetään hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaa.	Sivistystoimiala on toteuttanut vuodelle 2022 asetetut palvelulinjaukset: se on tarjonnut korkealaatuisia varhaiskasvatus-, perusopetus- ja kulttuuri- ja nuorisopalveluita taloudellisesti kestäväällä tavalla. Vuoden 2022 lopussa perusopetuksessa on ollut ennakoitua enemmän valmistavan opetuksen ryhmiä, mikä on suurelta osin aiheuttanut perusopetuksen talousarvion ylityksen. Valmistavaan opetukseen saadaan kuitenkin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimaa rahoitusta, joka kattaa opetuksesta aiheutuneet kustannukset. Sivistystoimialan palvelut edistävät kokonaisuudessaan erikäisten kuntalaisten osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia ja siten ovat osaltaan edistämässä ihmisten hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaa.	Valmis

Varhaiskasvatus

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Osallisuus: Jokainen lapsi huomioidaan ja hyväksytään sellaisena kuin hän on. Jokaisen mielipiteet tulee huomioiduksi. Toiminnan lähtökohtana on lasten vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet. Jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen.	Lasten osallisuus on varhaiskasvatuksen pitkäkestoinen painopistealue. Lasten osallisuutta kehitetään jatkuvasti. Lasten toiveita ja aloitteita kuullaan, niihin vastataan ja ne näkyvät varhaiskasvatuksen toiminnassa. Kaikkien lasten vahvuudet ja	Valmis

	mielenkiinnon kohteet kirjataan lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan.	
Tunne- ja vuorovaikutustaidot: Myönteiset vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. Vuorovaikutustaidoilla ja kyvyllä ymmärtää itseä ja muita on tärkeä merkitys identiteetille ja hyvinvoinnille.	Lasten kanssa päivittäisessä toiminnassa on harjoiteltu tunne- ja vuorovaikutustaitoja esimerkiksi harjoittelemalla ristiriitatilanteiden ratkaisuja, sekä nimeämällä tunteita ja vahvuuksia.	Valmis ●
Arviointi: Henkilöstön tavoitteellinen ja suunnitelmallinen itsearviointi on keskeisessä asemassa varhaiskasvatuksen laadun ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Arvioinnin kautta saadaan selville pedagogisen toiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet.	Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on otettu käyttöön henkilöstön itsearviointilomakkeet ja niitä on käytetty pedagogisen toiminnan arvioinnin tukena.	Valmis ●

Perusopetus

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Oppilaiden tukemisen muotoja kehitetään ja monipuolistetaan vastaamaan kasvaneeseen tarpeeseen. Perinteisten tukimuotojen rinnalle kehitetään varhaisen tukemisen keinoja.	Kouluun kiinnittymisen ja säännöllisen koulunkäynnin tukemisen malli otettiin käyttöön. Hankerahoituksella kehitettiin mm. yhteisöpedagogin ja konsultatiivisen sairaalaopetuksen toimintaa. Tukiopotoimintaa jatkettiin. Koulukuraattoreiden määrää lisättiin. Kasvaneeseen tuen tarpeeseen vastattiin vahvistamalla mm. erityisopetusta.	Toteutuksessa ●
Kehitetään laajamittaista kaksikielistä opetusta, joka on alkanut vuosiluokilla 1 - 4. Opetusta laajennetaan lukuvuosittain luokka-aste kerrallaan. Aloitetaan valmistautuminen opetuksen laajentamiseksi yläkouluun.	Laajamittainen kaksikielinen opetus on laajentunut 5. luokalle syksyllä 2022. Opetusta on kehitetty ja suosio on kasvanut.	Toteutuksessa ●
Jatketaan yrittäjyyskasvatuksen edistämistä osallistamalla NY- ja yrityskylätoimintaan.	Yrityskylätoiminta ja -vierailut toteutettiin 6. -luokkalaisten osalta sekä valinnaisaineena yläkouluissa.	Toteutuksessa ●

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Kaupunginteatterin päätehtävä on korkeatasoisen esitystoiminnan järjestäminen ja ohjelmiston monipuolisuus ja saavutettavuus. Tehdään yhteistyötä eri asukasryhmien ja toisten kulttuuritoimijoiden kanssa. Järjestetään laadukasta teatterikasvatusta ja yleisötyötä. Tavoitteena aktiivinen vuoropuhelu eri väestöryhmien kanssa ja uusien yleisöjen tavoittaminen.	Teatterissa oli kaiken kaikkiaan 261 esitystä ja niissä 88 esitystä oli kiertueella. Vuonna 2022 teatteri toteutti kuusi uutta kokoillan näytelmää sekä monia kevyempiä yhteistyötuotantoja Lasten Sissilina konseptissa. Lasten Sissilina on Kajaanin kaupunginteatterin ja yhteistyökumppaneiden runsas taide-elämys kaikille kajaanilaisille lapsille.	Valmis ●
Kouluissa ja oppilaitoksissa hankerahalla tehtävän nuorisotyön saattaminen perusrakenteisiin. Nuorten osallisuuden vahvistaminen.	Hankkeen avulla nuorisopalvelujen ja perusopetuksen kasvatuskumppanuus on vahvistunut. 30.11.2022 päättyneelle Kake -hankkeelle haettiin AVI:lta jatkorahoitusta. Nuorten osallisuutta on vahvistettu nuorisovaltuustotoiminnan lisäksi	Toteutuksessa ●

	ottamalla uusia osallisuuden menetelmiä käyttöön (Vaikuta teemapäivä).	
Kongressikeskuksen tiloja myydään ja markkinoidaan kokouksille ja tapahtumille, jotka tuovat myös matkailutuloja Kajaaniin.	Kaukametsän kongressi- ja kulttuurikeskuksessa toteutui vuoden 2022 aikana useita kokous- ja kongressitapahtumia, jotka toivat kaupunkiin majoitus- ja muiden palveluiden käyttäjiä eri puolilta Suomea ja Euroopasta.	Valmis ●
Kaukametsän kulttuuritapahtumat järjestää ammattilaisten esittämiä konsertteja ja lastentapahtumia koululaisille ja päiväkotilapsille. Valtakunnalliset festivaalit Kajaanin Runoviikko ja Kajaani Dance festival ovat merkittäviä tapahtumia myös matkailun osalta.	Kajaani Dance Festival toteutui etätapahtumana koronapandemian takia. Kajaanin Runoviikko toteutui heinäkuussa suunnitellusti ja toi Kajaaniin kymmeniä esiintyjiä ja tuhansia tapahtumavieraita. Muu kulttuuritarjonta normalisoitui syksyksi, kevään tapahtumia jouduttiin osittain perumaan koronan takia. Varhaiskasvatuksen lapsille järjestettiin mm. nukketeatteriesityksiä ja kouluille vietiin Muutosta ilmassa -klovneriaesitys yhteistyössä Vaara-kollektiivin kanssa. Dokkino -festivaalin kautta tarjottiin koululaisille elokuvaesityksiä Bio Rexissä.	Valmis ●
Kainuun musiikkiopisto järjestää laadukasta musiikin ja tanssin taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaisesti. Ainevalikoima on runsas ja monipuolinen. Opetussuunnitelman mukaisena opetuksen osana järjestetään monipuolisia konsertteja ja tanssinäytöksiä, mm. ilmaisia oppilaskonsertteja kuukausittain. Konserttien striimausta verkkoon kehitetään. Musiikkiopisto tekee yhteistyötä muiden kulttuuri- ja oppilaitosten kanssa.	Toteutui vuonna 2022. Opetussuunnitelman mukaista opetusta järjestettiin 38:ssä eri oppiaineissa. Konserttien ja esiintyjien määrä sekä yleisömäärä kasvoi pandemia-ajan jälkeen. Alkuvuodesta konsertteja myös striimattiin verkkoon, kun pandemia rajoitti yleisön osallistumista. Yhteistyötä tehtiin mm. perusopetuksen, teatterin ja seurakunnan kanssa.	Valmis ●
Kirjasto tukee kuntalaisten lukutaitoa ja sivistystä. Innostaa lukemaan ja edistää kansalaisten jatkuvaa oppimista. Kirjasto tarjoaa ajanmukaiset palvelut ja opastusta niiden käyttöön sekä mahdollistaa kaikille asiakkaille yhdenvertaisia digitaalisia sisältöjä. Kirjasto tekee laaja-alaista yhteistyötä ja toimii aktiivisesti myös kirjastotilojen ulkopuolella. Kirjasto osallistaa kaupunkilaisia antamalla tiloja kulttuuri- ja harrastustoimijoiden käyttöön.	Kuntalaisten lukutaitoa ja sivistystä tuettiin monipuolisella kokoelmalla, ajanmukaisilla palveluilla ja hyvällä saavutettavuudella. Yhteistyötä tehtiin laaja-alaisesti ja eri asiakasryhmille järjestettiin matalan kynnyksen tapahtumia myös kuntalaisia osallistaen. Kirjaston varattavat tilat keräsivät 1220 varauksetta vuodessa ja tiloja on annettu maksutta kulttuuri- ja harrastustoimijoiden käyttöön. Taidekujalla oli näyttelyitä vuoden ympäri.	Valmis ●
Taidemuseo esittelee, tutkii ja tallentaa taidetta ja visuaalista kulttuuria laaja-alaisesti erilaisille yleisöilleen. Keskeiset palvelut ovat näyttelyt ja yleisötyö, joita kehitetään tarkoituksena saavuttaa uusia kävijäryhmiä ja taata laadukkaat ja kaikille saavutettavat kuvataidepalvelut. Yhteistyö kaupungin muiden kulttuuripalvelujen ja vapaan taidekentän kanssa on tiivistä. Museossa on säännöllisesti tapahtumia, kuten luentoja, työpajoja, esityksiä ja opastuksia.	Alkuvuoden pandemiarajoitusten jälkeen museossa tehtiin runsaasti yleisötyötä, järjestettiin mm. yleisöopastuksia ja työpajoja sekä kansainväliseen kesänäyttelyyn suunniteltu tanssiesitysten sarja. Yhteistyötä tehtiin niin vapaan taidekentän kuin kaupungin kulttuuritoimijoiden kesken. Koulut, päiväkodit ja opiskelijaryhmät vierailivat museossa säännöllisesti.	Valmis ●
Kainuun Museo tallentaa, hoitaa, tutkii ja esittelee Kainuun kulttuuriperintöä. Museo järjestää vaihtuvia näyttelyitä erilaisista aiheista ja aloittaa valokuva-aineiston julkaisemisen Finna-hakupalvelussa. Alueellisena vastuumuseona Kainuun Museo huolehtii alueellisista viranomaistehtävistä ja museoalan kehittämistehtävistä Museoviraston kanssa sovittuun suunnitelman mukaisesti.	Toteutui muilta osin, mutta kulttuuriperinnön avaaminen Finna-palvelussa siirtyi, koska kokoelmaohjelman toimittaja ei saanut korjattua digitoitujen tietojen asetuksia yhteensopivaksi Finnaan.	Toteutuksessa ●

Kulttuurilaitokset toteuttavat vuoden 2022 loppuun ulottuvaa Kajaanin kaupungin kulttuuriohjelmaa ja laativat uuden ohjelman seuraaville vuosille.	Uusi Kajaanin kulttuurilaitosten yhteinen kulttuuriohjelma vuosille 2023-2025 on laadittu.	Valmis
Kaukametsän opisto järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti kaiken ikäisille tasapuolisesti kasvun ja kehittymisen mahdollisuuksia. Ympäri Kajaania tarjotaan monipuolista opetusta, joka tukee aktiivista kansalaisuutta, hyvinvointia ja omaehtoista oppimista.	Toteutui vuonna 2022. Monipuolista opetusta järjestettiin kaikille ikäryhmille ympäri kaupunkia ja myös taajama-alueen ulkopuolella. Eläkeläisten, työttömien, maahanmuuttajien, peruskoulun jälkeistä koulutusta vailla olevien ja oppimisvaikeuksia kokevien osallistumista kursseille tuettiin OPH:n myöntämällä opintosetelilennuksilla.	Valmis

2.2.5 Ympäristötekniinen toimiala

Sitovat tavoitteet

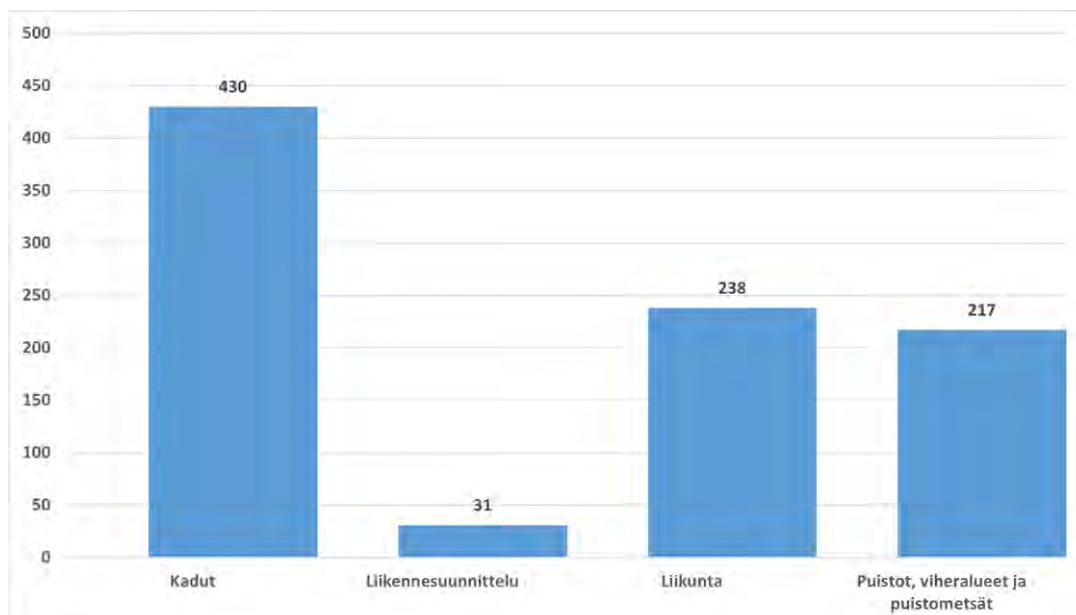
Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Ympäristötekniinen lautakunta kokoontui 11 kertaa vuonna 2022. Kokouksissa käsiteltiin 119 asiaa. Asioista tehtiin kaksi oikaisuvaatimusta. Lupajaosto kokoontui vuonna 2022 8 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin 61 asiaa, joista yksi oli oikaisuvaatimus. Päätöksistä tehtiin hallintovalituksia hallinto-oikeuteen kolme kappaletta. Poikkeamislupahakemuksia lupajaostossa käsiteltiin 11 kappaletta. Lupajaosto valmisteli Kajaanin kaupungin rakennusjärjestyksen muutoksen ja käsittelee Kajaanin kaupungin ympäristönsuojelumääräykset.

Ympäristötekniisen toimialan käyttötalouden toimintakate vuonna 2022 oli 3,183 milj. euroa talousarviota parempi. Toimialan toimintatuotot toteutuivat 2,352 milj. euroa parempana kuin talousarviossa. Tähän vaikutti pääasiassa vakuutuskorvaus kaupungin varikon tulipalosta noin 1,5 milj. euroa sekä maa-alueiden myyntitulot noin 0,4 milj. euroa. Toimialan toimintakulut toteutuivat 1,029 milj. euroa parempana kuin talousarviossa, joka johtui pääasiassa säästyneistä henkilöstökuluista, vähentyneestä ulkoisten palveluiden ostotarpeesta.

Henkilötyövuosia oli 153,4 (160 vuonna 2016, 158 vuonna 2017 ja 152 vuonna 2018, 155,4 vuonna 2019, 151,5 vuonna 2020, 154,7 vuonna 2021). Henkilöstön korkeasta keski-ikästä pääosin johtuvaa vaihtuvuutta, joka on akuuteimmassa vaiheessa 2020-2025, hoidetaan aktiivisella rekrytoinnilla koko ajan. Osaavan työvoiman saanti asiantuntijatehtäviin on haastavaa. Lisäksi määräaikaista työvoimaa on ollut käytössä, ja tarvitaan jatkossakin, kausiluontoisesti.

Palautejärjestelmän käyttöä on kehitetty yhdessä Kajaanin kaupungin asiakaspalvelun kanssa tiiviisti usean vuoden ajan. Oheisessa kaaviossa on esitetty saapuneiden ja käsiteltyjen palautteiden lukumäärä katujen, liikenteen, liikuntapaikkojen sekä puistojen, viheralueiden ja puistometsien osalta. Merkittävin osa palautteista kohdistuu katuihin, yhteensä 430 kappaletta (565 vuonna 2021). Kokonaisuudessaan Kajaanin kaupungin palautejärjestelmään saapui palautteita vuonna 2022 1464 kappaletta (vuonna 2021 1369 kappaletta, vuonna 2020 1223 kappaletta), joista ympäristötekniiselle toimialalle 916 kappaletta.

Kaavio: Palautteet 2022

Maankäyttö- suunnittelu ja viranomaistoiminnat

Tulosalueen toiminta sujui vuonna 2022 mallikkaasti. Tuulivoimaohjelma saatiin viedyksi maalin, ja maankäyttöpoliittinen ohjelma valmisteltiin luottamuselinten päätöksentekoon. Lisäksi valmisteltiin rakennusjärjestyksen muutos sekä ympäristönsuojelumääräykset. Tuulivoima sitoi vahvasti kaavoituksen resursseja, mutta myös mm. Paltaniemen yleiskaavaa sekä useita hankelähtöisiä asemakaavoja edistettiin. Rakennusvalvonnan työmäärässä näkyi jonkin verran rakentamisen yleinen hiljentyminen. Aluesuunnittelu laati investointiohjelman mukaiset tarvittavat suunnitelmat pääosin omin resurssein, mutta myös ostopalveluja hyödyntäen. Paikkatietojärjestelmiä kehitettiin edelleen digitaalisuuden suuntaan. Tulosalueen toimintakate on selvästi talousarviota parempi. Talousarvioon nähden toimintatuotoista vuokratulot ja myyntitulot ylittivät talousarvion 424.000 €, kun taas toimintakuluissa henkilöstökulut alittuivat 179.000 €. Toimintakate toteutui kaikkina 505.000 € talousarvioita paremmin.

Kunnallistekniikka ja liikunta

Tulosyksiköiden perustehtävät hoidettiin hyvin ja tulosalueen käyttötalouden toimintakate toteutui noin 448.000 € talousarviota paremmin. Vuoden toimintatuotot kasvoivat (215.000 €), valmistus omaan käyttöön toteutui budjetoitua pienempänä (-213.000 €) ja toimintakulut alittuivat (-446.000 €), joten toimintakate toteutui varsin hyvin.

Uuden varikon suunnittelu, Tempu-hanke, edennyt hitaammin kuin aiemmin arvioitu. Hanke ei valmistu kesäkuulle 2023. Suunnitelmat ovat valmiina ja tarjoukset saatu, mutta rakentamispäätös on vielä tekemättä.

Kevät talvi Kajaanissa oli luminen ja auraustyötä tehtiin vielä huhtikuussa ja hiekoitustarve talven aikana oli hieman normaalia vähäisempi. Keväinen hiekoitushiekan poisto sujui ripeästi, vaikkakin työn aloitus siirtyi lumisateiden seurauksena tavanomaista myöhemmäksi ja yöpakkaset hidastivat työn suorittamista. Kaupungin siisteyteen ja puistojen hoitoon panostettiin palkkaamalla määräaikaista työntekijöitä ja puutarhureita. Alueiden siisteydestä ja vesakoiden raivauksista kaupunkialueella on saatu kaupunkilaisilta kiitosta. Hintojen noususta huolimatta katujen vanhoja kuluneita pintoja päällystettiin uusiksi tavanomainen määrä ja kevyen liikenteen kunnostuspintauksiin panostimme huomattavasti uusimalla noin 5 km kevytliikenneväyliä. Öljyn hinnan raju muutos nosti yleisesti kaikkia hintoja ja auto- ja konekaluston käyttökulut nousivat tältä osin.

Yhteistyössä Kainuun sote-kuntayhtymän kanssa rakennettiin esteetön luontopolku sairaalan takana olevaan mäntymetsään. Alueella on puusta rakennetut kaiteelliset kulkuväylät ja nuotiopaikalla on kotamallinen laavu, jonka suojassa voi hieman levähtää ja ihailia ympäröivää luontoa. Ulkovalaistuksen kehittäminen jatkui Otanmäen katua-alueilla sekä Otanmäen ja Vuolijoen kuntopoluilla. Vaihdettuja LED-valaisimia on noin 98 % ulkovalaistuksen kokonaismäärästä. Saneeraamatta on jokirannan alue, joka tullaan saneeraamaan tulevien vuosien aikana investointimäärärahojen puitteissa.

Liikuntatulosyksikön vuosi oli kaksi jakoinen, tammikuussa 2022 korona näkyi vielä vahvasti asiakasmäärissä. Vasta helmikuun lopulla koronan vaikutus alkoi häviämään ja asiakasmäärät alkoivat kasvaa. Kevästä eteenpäin kuntalaiset palasivat totutuin

määrin liikuntapaikoille. Kaukaveden asiakasmäärät kasvoivat syksyn aikana ja marraskuu oli jo hyvin lähellä vuoden 2019 määriä. Vakiovuoro myytiin halleilla ja kentillä korona ei enää vaikuttanut ja käyttöasteet olivat jopa odotettua paremmat.

Asiakkaiden paluun myötä vuoden 2022 toimintatuotot kasvoivat edellisestä tilikaudesta n. 10 % ja koko vuoden myynti ylitti tavoitteen 6000 €. Tuloksesta on huomioitava poikkeuksellisen laaja tapahtumakesä, joka paransi varsinkin Kajaanihallin toimintatuottoja. Toimintakulujen määrä ylitti budjetoidun n. 1 % mikä johtuu lähinnä henkilöstökulujen kasvusta. Henkilöstössä oli vuoden aikana muutoksia, joka aiheutti päällekkäisyyttä. Tilanne tulee korjaantumaan vuoden 2023 aikana, kun eläkkeelle jää kolme henkilöä. Liikuntatulosyksikön toimintakate ylittyi noin prosentilla (45 000 €). Toiminnan kehittymisen kannalta ylitys on marginaalinen. Liikuntatulosyksikön investointitaso laski vuonna 2022. Investointeja oli vain kaksi: Kaukaveden terassille rakennettiin ulkokuntosali ja Otanmäen ja Vuolijoen kuntoradoille tehtiin perusparannus. Suurin poikkeama talousarvion oli tekojäähankkeen hautaaminen. Innovatiivisena palveluostona edennyt hanke kaatui investoinnin hinnan kasvuun. Korona ja Ukrainan sota vaikeuttivat hanketta. Suunniteltu 500 000 € kustannusarvio ylittyi reilusti jäädytysyksikön hinnan noustua komponenttipulan takia. Kun korona helpotti ja komponenttien saatavuus parani, nousi sähkön hinta Ukrainan sodan takia ja investoinnin kannattavuuslaskelmat eivät enää vastanneet suunniteltua. Tekojään suunnitelmat ovat edelleen olemassa ja hanke on mahdollista käynnistää uudelleen tulevaisuudessa, jos halua on.

Liikumisohjelman edistäminen jatkui vuoden aikana. Harrastamisen suomen mallin kerhojen määrä ja kerhojen osallistujamäärä kasvoi. Kerhoja oli n. 60 ja osallistujia yli 600 perusopetuksen oppilasta. Yksikkö teetti liikuntapalveluselityksen vuoden aikana. Selvityksen avulla arvioitiin liikuntapalveluiden tilaa Kajaanissa. Liikumisohjelman ja selvityksen perusteella tulevina vuosina meidän tulee keskittyä aikuisten ja ikäihmisten palveluiden kehittämiseen, sekä liikunnan tasa-arvoisempaan avustamiseen ja hinnoitteluun.

Liikuntatulosyksikön hanketoiminta jatkoi kasvuaan vuoden aikana. Harrastamisen Suomen mallin rahoitus oli n. 250 000 € vuodessa. Rehjan saaren kehittämishanke sai n. 80 000 € Leader rahoituksen. Ruuhijärven vesistön kirkastamiseksi tehtiin toimenpiteitä myös Leader rahoituksella, hankkeen arvo on n. 150 000 €. Sekä Veke, että Kirku hanke on tehty yhteistyössä KAMK kuntapalveluiden kanssa.

Tilakeskus

Tulosyksiköiden perustehtävät hoidettiin tavoitteiden mukaisesti ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat arviota paremmin. Käyttötalouden toimintakate toteutui 1 948 000 euroa talousarviota paremmin. Hyvä toimintakate johtuu hyvästä toimintatuottojen toteutumasta ja henkilöstökulujen alittumisesta sekä suurimpana tekijänä varikon tulipalon noin 1 500 000 euron vakuutuskorvaus satunnaisena tuottona. Vuoden 2022 lämmitystarve oli 10 % normaalivuotta edullisempi ja energiakulut ylittyivät vain hieman, vaikka syyskuussa kaukolämmön hinta nousi noin 9 %. Rakennusten lämpö- ja sähköenergian käyttö väheni 2 065 MWh vuodesta 2021.

Kaupungin rakennuskannan kokonaisuutos oli -1 210 m² ja -0,7 %, tältä osin tavoite toteutui osittain. Kaksi rakennusta purettiin ja kaksi kohdetta myytiin. Rakennusten purkukuluja toteutui 76 637 euroa, kuluihin käytettiin aiemmin tehtyjä kuluvarauksia.

Investoinnit: Talonrakennusinvestoinneissa sitovana tavoitteena oli 4 975 000 euroa netto. Investointien toteutuma oli noin 4 508 000 euroa. Merkittävimpinä hankkeina valmistuivat Sissilinnan peruskorjaus ja Nakertajan koulun, Kainuun museon ja kaupungintalon korjaus- ja muutostyöt. Teatteritalon peruskorjaus aloitettiin kesällä 2022. Paloasema- ja varikko-hanke (Temppu) keskeytettiin hankintavaiheessa kesällä 2022 ja uusi hankintamenettely järjestettiin syksyllä. Hankkeen toteuttamisen lopullinen päätös ja rakentamisen aloittaminen siirtyi vuodelle 2023.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset

Raportointivastuussa tekninen johtaja ja tulosalueiden sekä tulosyksiköiden päälliköt.

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Yleiset alueet, kadut ja puistot hyvässä kunnossa ympäri vuoden	Toteutetaan asiakastytyväisyyskysely parillisina vuosina ja huomioidaan tulokset toiminnan suunnittelussa.	Kyselytutkimuksen tulosten keskiarvo on 3,00-3,50 (asteikko1-5)	Tutkimus on toteutettu ja asukastytyväisyys on parantunut edelliseen tutkimukseen verrattuna. Asukastytyväisyyden keskiarvo on n. 3,5.	Toteutuu

Aktivoidaan kaupunkilaisia liikkumaan toteutetulla liikkumisohjelman toimenpiteitä.	Kajaanihallin ja jäähallien käyttöaste % aukioloaikojen ja käyttötuntien perusteella	Suurempi kuin 40,0 %	Kajaanihallin käyttöaste on 43 % ja jäähallin käyttöaste on 49 %.	Toteutuu
---	--	----------------------	---	---

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen energiankulutuksen hallinnan ja tehostamisen avulla	Rakennusten energian kulutus	Energian kulutus on 1 % pienempi vuoden 2021 tasoon verrattuna	Kaupungin rakennusten (sis. Vilake) sähköenergian kulutus oli vuonna 2021 yhteensä 18.585 MWh ja vuonna 2022 yhteensä 18.335 MWh. Sähkön kulutus väheni 250 MWh ja 1,3 %. Kaupungin rakennusten kaukolämmön kulutus oli vuonna 2021 yhteensä 46.762 MWh ja vuonna 2022 yhteensä 44.947 MWh. Kaukolämmön kulutus väheni 1.815 MWh ja 3,9 %.	Toteutuu
Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen sähköenergiankulutuksen hallinnan ja tehostamisen avulla	Rakennusten ulkoa otetun sähköenergian kulutus kWh/m ³	Vähemmän kuin 17,5 kWh/m ³	Kaupungin rakennusten (sis. Vilake) sähköenergian kulutus oli 17,4 kWh/m ³ vuonna 2022.	Toteutuu

Tulevaisuus nuorissa

Liikuntapaikat tarjoavat nuorille harrastusmahdollisuuksia ja kohtaamispaikkoja.	Vuosittainen palvelukysely valittuihin liikuntapaikkoihin ja -alueisiin	Palvelukyselyt tehdään jäähalleille, Kajaanihallille sekä Kaupunginlammen monitoimikentän käyttäjille	Asiakastytyväisyysskysely on tehty jäähallille, Kajaanihallille ja monitoimikentän käyttäjille.	Toteutuu
--	---	---	---	---

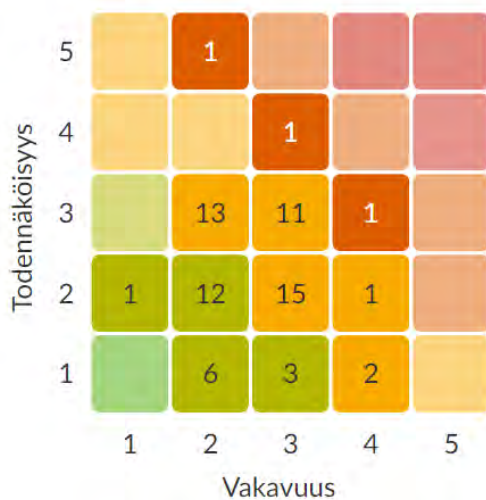
Osaajista elinvoimaa

Oppilaitosyhteistyön avulla tarjotaan Kajaanissa opiskeleville harjoittelumahdollisuuksia ja lopputyöpaikkoja	Harjoittelupaikkojen, näyttötutkintojen ja lopputöiden lukumäärä	Opinnäytetöitä, harjoittelupaikkoja, oppisopimuspaikkoja ja opilastyökohteita yhteensä enemmän kuin kolme vuoden aikana.	Oppilaitosyhteistyö on sujunut hyvin. Vuoden aikana oli eri oppilaitosten opiskelijoita yksitoista henkilöä harjoittelussa.	Toteutuu
Yhteistyön kehittäminen KAMK:n kuntapalveluiden kanssa kaupunkistrategiaa tukevien hankkeiden käynnistämiseksi.	Selvitetään ja hyödynnetään aktiivisesti eri rahoituskanavia hankkeiden toteuttamiseksi.	Valmistellaan vähintään neljä strategiaa ja palvelulinjauksia tukevaa hankehakemusta.	PUMA-hanke (purkujätteestä materiaaliksi), VEKE-hanke (Vesistömatkailun kehittäminen)	Toteutuu osittain

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Toteutuneet riskit 2022

Kohde	Riski	RL	↑ Tila	Hall. %	Toteutuneet riskit
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	Avainhenkilöt siirtyvät toisiin tehtäviin eri työnantajalle.	6	Seurannassa	0%	2 kpl

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2022
Päätöksentekoprosessi	Kehitetään sisäisiä prosesseja yhdessä asianhallintatiimin kanssa, tavoitteena lyhentää aloitteiden käsittelyaikaa.	Toimiala on osallistunut asianhallintajärjestelmän ja prosessien kehitystyöhön HAKA -hankkeessa.
Henkilöstöasiat	Käydään kehityskeskustelut vuosittain syyskuun loppuun mennessä.	Kehityskeskusteluista käyty 77 % 31.12.2022 mennessä. Tulosalueittain: Tekninen hallinto 100 % Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomais-toiminnot 72 % Kunnallistekniikka ja liikunta 82 % Tilakeskus 78 %

Taloussuunnittelu	Jatketaan toimialan sisäisten talousprosessien kehittämistä yhdessä talouspalveluiden kanssa.	Kirjaussuunnitelma on uudistettu TAHE -projektissa.
Kirjanpito ja maksuliikenne	-	-
Taloustraportointi	Seurataan TAHE uudistusta ja pyritään kehittämään sisäisiä prosesseja järjestelmämuutosten yhteydessä.	Seurataan TAHE projektin raportointityökalujen kehitystä ja käyttöönottoa.
Omaisuuksien hallinnointi	-	-
Tietohallinto ja tietoturva	-	-
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	-	-
Sopimushallinta	Kehitetään hankinnoista sopimuksenhallintaan -kokonaisprosessia yhdessä hankintayksikön kanssa.	Sähköiset järjestelmät ovat pääosin käytössä.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Pyritään lisäämään rahoitusta kehittämistyöhön ulkopuolisten hankkeiden avulla.	Hankerahoituksia on saatu mm. tuulivoimaohjelman laatimiseen, vesistömatkailun kehittämisen suunnitteluun sekä Iso-Ruuhijärven kunnostamiseen.

Henkilöstö

Ympäristötekniikka	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Ympäristötekniikka	3,2	2	1,4
Maankäyttö, suunnittelu ja viranomaistoiminnat	34	33	35,5
Kunnallistekniikka ja liikunta	71,4	75	72,5
Tilakeskus	46,1	50	44
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	154,7	160	153,4

Ympäristötekniikka

Ympäristötekniikka	Muutokset		Muutettu	TOT 1-12	Poikkeama	TP 2021
1000 €	TA 2022	TA 2022	TA 2022	2022		
Myyntituotot	2 299		2 299	2 314	15	2 474
Maksutuotot	1 304		1 304	1 237	-68	1 163
Tuet ja avustukset	52		52	177	125	193
Vuokratuotot	19 629		19 629	19 915	286	19 694
Muut toimintatuotot	252		252	2 246	1 994	408
Toimintatuotot	23 536		23 536	25 888	2 352	23 931
Valmistus omaan käyttöön	996		996	798	-198	792
Henkilöstökulut	-8 492		-8 492	-8 161	331	-8 167
Palvelujen ostot	-7 069	-100	-7 169	-6 822	347	-5 940
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 267		-6 267	-6 317	-51	-6 243
Avustukset	-435	100	-335	-207	128	-414
Vuokrakulut	-3 977		-3 977	-3 724	254	-3 714
Muut toimintakulut	-174		-174	-155	19	-100
Toimintakulut	-26 414	0	-26 414	-25 385	1 029	-24 577
TOIMINTAKATE	-1 882	0	-1 882	1 301	3 183	146
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				0	0	1
VUOSIKATE	-1 882	0	-1 882	1 301	3 183	148
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-10 657		-10 657	-10 461	197	-10 396
TILIKAUDEN TULOS	-12 539	0	-12 539	-9 159	3 380	-10 248
Poistoeron, var. ja rahast. lis(-)/väh(+)-yht.				19	19	19
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-12 539	0	-12 539	-9 140	3 399	-10 229

Ympäristötekkninen hallinto

Ympäristötekkninen hallinto 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Tuet ja avustukset	20		20	13	-7	7
Toimintatuotot	20		20	13	-7	7
Henkilöstökulut	-175		-175	-172	3	-265
Palvelujen ostot	-293		-293	-146	147	-35
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11		-11	-3	8	-2
Avustukset	-435	100	-335	-204	131	-414
Vuokratulut	-7		-7	-8	-1	-24
Muut toimintakulut	-2		-2	-0	2	
Toimintakulut	-923	100	-823	-533	289	-740
TOIMINTAKATE	-903	100	-803	-521	282	-733
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	
VUOSIKATE	-903	100	-803	-521	282	-733
TILIKAUDEN TULOS	-903	100	-803	-521	282	-733
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-903	100	-803	-521	282	-733

Maankäyttö-, suunnittelu ja viranomaistoiminta

Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistoiminnat 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot	410		410	394	-15	416
Maksutuotot	355		355	372	17	397
Tuet ja avustukset				71	71	19
Vuokratuotot	2 715		2 715	2 858	143	2 760
Muut toimintatuotot	242		242	451	210	141
Toimintatuotot	3 721		3 721	4 146	425	3 733
Valmistus omaan käyttöön	120		120	85	-35	71
Henkilöstökulut	-2 311		-2 311	-2 132	179	-1 997
Palvelujen ostot	-657	-100	-757	-766	-9	-809
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38		-38	-74	-36	-81
Vuokratulut	-179		-179	-184	-6	-162
Muut toimintakulut	-6		-6	-19	-14	-11
Toimintakulut	-3 190	-100	-3 290	-3 175	115	-3 059
TOIMINTAKATE	651	-100	551	1 056	505	745
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				0	0	2
VUOSIKATE	651	-100	551	1 056	506	747
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-81		-81	-61	20	-66
TILIKAUDEN TULOS	570	-100	470	996	526	681
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	570	-100	470	996	526	681

Kunnallistekniikka ja liikunta

Kunnallistekniikka ja liikunta 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot	1 129		1 129	1 116	-13	1 224
Maksutuotot	949		949	865	-84	766
Tuet ja avustukset	30		30	64	34	138
Vuokratuotot	424		424	441	18	377
Muut toimintatuotot	6		6	266	260	251
Toimintatuotot	2 538		2 538	2 753	215	2 757
Valmistus omaan käyttöön	621		621	408	-213	481
Henkilöstökulut	-3 605		-3 605	-3 584	21	-3 594
Palvelujen ostot	-4 027		-4 027	-3 777	250	-3 383
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 150		-1 150	-1 161	-10	-1 171
Avustukset				-2	-2	0
Vuokratulot	-3 403		-3 403	-3 182	222	-3 152
Muut toimintakulut	-84		-84	-118	-34	-83
Toimintakulut	-12 269		-12 269	-11 823	446	-11 382
TOIMINTAKATE	-9 110		-9 110	-8 663	448	-8 145
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	-0
VUOSIKATE	-9 110		-9 110	-8 663	448	-8 145
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-4 985		-4 985	-4 794	191	-4 386
TILIKAUDEN TULOS	-14 095		-14 095	-13 456	639	-12 532
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-14 095		-14 095	-13 456	639	-12 532

Tilakeskus

Tilakeskus 1000 €	TA 2022	Muutokset TA 2022	Muutettu TA 2022	TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021
Myyntituotot	761		761	804	43	834
Tuet ja avustukset	2		2	29	27	29
Vuokratuotot	16 491		16 491	16 616	125	16 557
Muut toimintatuotot	4		4	1 528	1 524	16
Toimintatuotot	17 257		17 257	18 977	1 720	17 435
Valmistus omaan käyttöön	255		255	305	50	240
Henkilöstökulut	-2 401		-2 401	-2 273	128	-2 311
Palvelujen ostot	-2 092		-2 092	-2 132	-40	-1 713
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 067		-5 067	-5 080	-13	-4 989
Vuokratulot	-388		-388	-350	38	-377
Muut toimintakulut	-83		-83	-18	65	-7
Toimintakulut	-10 032		-10 032	-9 853	178	-9 396
TOIMINTAKATE	7 481		7 481	9 428	1 948	8 280
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	-0
VUOSIKATE	7 481		7 481	9 428	1 948	8 280
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-5 592		-5 592	-5 606	-15	-5 944
TILIKAUDEN TULOS	1 889		1 889	3 822	1 933	2 336
Poistoeron, var. ja rahast. lis(-)/väh(+)-yht.				19	19	19
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 889		1 889	3 841	1 952	2 355

Ympäristötekniikan lautakunta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Käynnistetään Kauppatorin ja lähialueen kehittämisen vuonna 2011 laaditun Kajaanin ydinkeskustan liittyminen kaupunkiin -yleissuunnitelman pohjalta.	Kauppatorin ja sen ympäristön kehittämistyötä on käynnistetty. Kauppatorin kehittäminen on kirjattu	Toteutuksessa

	tavoitteeksi Kajaanin kaupungin elinvoimaohjelmaan 2022-2026.	
Liikkumishjelman mukaisesti perustetaan kevyen liikenteen edistämisen koordinaatioryhmä, jonka vastuulla on kevyen liikenteen olosuhteiden edistäminen, tiedottaminen ja aiheeseen liittyvät kampanjat ja hankkeet. Suunnitteluryhmään kutsutaan edustajat liikunta, kadut ja puistot ja aluesuunnittelu tulosyksiköistä sekä sivistystoimialalta.	Kaupungilla on liikenneturvallisuuksiryhmä, jota on nyt täydennetty liikuntayksikön edustajalla, ja liikkumishjelman mukainen tavoite on näin saavutettu. Kevyen liikenteen olosuhteita on kehitetty mm. rakentamalla uusi kevyen liikenteen väylä Kuurnantien varteen sekä mm. päällystämällä olemassa olevia väyliä useissa kohteissa.	Valmis
Seurataan KAHINA -hankkeen, Kainuun ja Koillismaan kunnat hiilineutraaleiksi (3/2020 - 8/2022) etenemistä. Tavoitteena on, että Kajaanin kaupunki on HINKU kunta.	KAHINA -hanke on vuoden 2022 aikana osallistunut Kajaanissa markkinatapahtumaan sekä järjestänyt päätöseminaarin 1.12.2022.	Valmis
Ylläpidetään viisi vuotta eteenpäin ulottuvaa investointisuunnitelmaa. Talousarvion investointiosan talonrakennushankkeiden ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointiohjelma siten, että julkisen omaisuuden korjausvelka ei kasva hallitsemattomasti.	Talouden sopeuttamisohjelmasta sekä taloudellisten resurssien kaventumisesta, johtuen verotuksen muuttumisesta Suomessa, tuovat haasteita investointisuunnitteluun ja suunnittelua täytyy tehdä pidemmällä aikajänteellä kuin aiemmin. Hallintosäännön mukaisesti on käynnistetty 5-10 vuotta eteenpäin tähtäävän pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) laatiminen, joka toimii pohjana investointisuunnittelulle.	Ongelmia
Tuetaan yksityisteiden kunnossapitoa ja peruskorjauksia harkinnanvaraisilla avustuksilla määrärahojen puitteissa.	Yksityisteiden kunnossapidon sekä perusparantamisen avustuksista on päätetty hakemusten perusteella. Kunnossapitoavustuksia on maksettu 67 901 euroa ja perusparantamisen avustuksia on maksettu 136 584 euroa.	Valmis

Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistoiminnat

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Aloitetaan maankäyttöpoliittisen ohjelman 2023-2026 valmistelu.	Maankäyttöpoliittinen ohjelma 2023-26 on valmisteltu ja toimielinten käsiteltävänä.	Valmis
Kaavoituksella huolehditaan yhteistyössä tonttituotannon kanssa monipuolisesta ja houkuttelevasta tonttitarjonnasta ja luodaan mahdollisuuksia alueiden kehittämiseksi Kaavoitusohjelma 2019 - 2022 mukaisesti.	Kaavoituksella ja tonttien muodostamisella on luotu olosuhteet rakentamisen kehittymiselle sekä taajamissa että haja-asutusalueilla. Haja-asutusalueen rakentamispaikat sijaitsevat pääosin yksityisten maanomistajien mailla.	Valmis
Yleiskaavamuutoksia laaditaan kylä- ja ranta-alueille.	Yleiskaavoja laaditaan jatkuvana prosessina. Yleiskaava-alueilla käsitellään tarvittaessa poikkeamislupia. Paltaniemen osayleiskaavaa on edistetty. Yleiskaavoituksen resurssit on käytetty tuulivoimaosayleiskaavojen edistämiseen.	Valmis
Kehitetään kaupungin omistamien asemakaava-alueen tonttien markkinointia.	Kaupungin myytävät tontit löytyvät tonttipörsissä. Sähköistä tonttiesitettä on päivitetty. Tonttiyksikkö myy tontteja kaikille halukkaille rakentajille.	Valmis
Hyväksytyn Paikkatieto-ohjelma 2021-2030 täytäntöönpano käynnistetään ohjausryhmän määrittämällä tavalla.	Paikkatieto-ohjelman toteutus on käynnistetty. Sähköistä e-kauppalvelua on valmisteltu käyttöönottoa varten. Kaupunkimallia varten on tuotettu 3D rakennukset keskustan alueelta.	Valmis

	Kantakarttaa on tarkastettu. Liikennemerkkirekisteri on otettu käyttöön paikkatietojärjestelmässä. Runkokiintopisteverkkoa on täydennetty.	
Kaupunkirakenteen tiivistämiseksi ja rakentamisen edistämiseksi palvelujen ja kunnallistekniikan piirissä muutetaan asemakaavaa tonttitarpeen ja soveltuvuuden mukaan. Keskustan elinvoiman turvaamiseksi ja asuinkerrostalotuotannon täydentämiseksi laaditaan keskustaan hankekaavoja. Välikadun koillispuolen korttelialueen uudisrakentamisen mahdollistava hankeasemakaava tulee vireille. Kaupungin omia hankkeita mahdollistetaan tarvittaessa asemakaavamuutoksilla, mm. palolaitos viedään hyväksymiskäsittelyyn. Omakotitalotonttitarjonnan turvaamiseksi laaditaan tarvittaessa asemakaavoja Keskustaajama 2035 -osayleiskaavan pientaloalueille.	Välikadun asemakaavan käynnistämistä on valmisteltu. Tempukentän kaava on hyväksytty. Alustavia luonnoksia omakoti- ja rivitalotonttikaavoista on laadittu keskustan läheisyydessä.	Valmis ●
Jatketaan seuraavien prosessien kehittämistä ja sähköistämistä: kiinteistötoimitukset ja toimitustuotannon arkisto, vuokrasopimusten solmiminen ja -arkisto, rakennusvalvonnan sähköisten dokumenttien myynti. Jatketaan Locus Cloud järjestelmän käyttöönottoa osasovellusten osalta.	Kaikkia hankkeita on edistetty menestyksekkäästi. Kiinteistökauppoja on tehty enenevässä määrin sähköisesti. Dokumenttien sähköistäminen on meillä.	Toteutuksessa ●
Selvitetään mahdollisuus metsien hiilivaraston/nie-lun optimointilaskelmien tekemiseen sekä selvittää metsäluonnon monimuotoisuuden tilaa ja kohentamisen mahdollisuuksia. Päivitetään hyväksytyt käyttö- ja hoitosuunnitelmat maankäyttöpoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti metsäsuunnitelmaan. Jatketaan käyttö- ja hoitosuunnitelmien tekemistä alueille, joille se on asiassa tehtyjen päätösten mukaan tehtävä.	Talousmetsiä hoidetaan kestävästi, ja virkistys- ja taajamametsiä hoidetaan luonto- ja virkistysarvoja painottaen.	Toteutuksessa ●
Laaditaan tuulivoimastrategia ohjaamaan tuulivoiman hankekaavoja.	Tuulivoimaohjelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 7.11.2022.	Valmis ●

Kunnallistekniikka ja liikunta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Hallitaan kaupungin omistaman katu-, puisto- ja muun julkisen käyttöomaisuuden korjausvelka peruskorjausinvestoinneilla, joiden suuruusluokka on noin 3 miljoonaa euroa vuodessa.	Peruskorjausinvestointeja tehtiin yhteensä 3,54 milj. eurolla (kadut 2,57 milj. €, puistot 0,35 milj. € ja ulkovalaistus 0,62 milj. €).	Valmis ●
Parannetaan energiatehokkuutta ja vähennetään päästöjä. Jatketaan LED-valaisimien vaihtoja. Kehitetään ulkovalaistuksen ohjausta, eli valot palavat oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Vältetään koneiden ja laitteiden joutokäyntiä. Huomioidaan vähäpäästöisyys kalustohankinnoissa. Pilotoidaan sähköistä työohjausta kunnossapidossa (PIHI-hanke).	Ulkovalaistuksesta 98 % on led-valaisimia ja valaistuksen ohjausta sekä yohimmennyksiä on kehitetty. Henkilöstöä on ohjeistettu välttämään koneiden joutokäyntiä. Hankinnoissa on huomioitu koneiden päästöluokitus. PIHI-ohjelmiston (sähköinen työohjaus) hankinta siirtyi vuodelle 2023.	Toteutuksessa ●
Kehitetään vapaa-ajan olosuhteita esteettömyys huomioiden. Panostetaan puistojen ja viheralueiden hoitoon viihtyisyyden lisäämiseksi. Uudistetaan	Esteetön terveystiemäreitti ja laavu on rakennettu yhteistyössä Kainuun sotien kanssa sairaalan	Valmis ●

leikkipuistoja ja parannetaan hoidon tasoa. Rakennetaan uusia reitistöjä luontoliikuntaan ja lisätään kohteiden tunnettavuutta. Toteutetaan Harrastamisen Suomen mallin toimintaa yhdessä sivistystoimialan ja muiden Kainuun kuntien kanssa.	takana olevaan metsään syksyllä 2022. Koulukujan leikkipuisto on valmistunut kesällä 2022. Harrastamisen suomen malli jatkuu vuonna 2022. Mukana oli n. 50 kerhoa ja 500 oppilasta Kajaa-nissa. Lisäksi koordinoimme koko Kainuun han-ketta.	
Lisätään torien käyttöä ja vetovoimaisuutta. Kehite-tään vierasvenelaitureita ja mahdollistetaan venei-den septitankkien tyhjennys Kauppatorin läheisyy-dessä.	Markkinointiin on panostettu tiedottamalla entistä tehokkaammin uusissa kanavissa (tienvarsi leditau-lut ja tienvarsimainokset). Yhteistyössä viestintä ja markkinointi -tiimin kanssa markkinoista on jaettu tietoa sosiaalisen median kanaviin. Markkinoilla myyjä ja kävijöitä oli enemmän kuin aikaisemmillä markkinoilla. Suvantorannassa on vuokralaituri muutettu vieras-laituriksi. Septitankin tyhjennysmahdollisuuksia on selvitetty ja suunniteltu.	Valmis
Kehitetään liikunnan olosuhteita. Liikuntapuiston te-kojään innovatiivisella palveluhankinnalla paranne-taan energiatehokkuutta ja lisätään luistelumahdolli-suuksia. Hankinnalla toteutetaan kaupunkistrategian tavoitetta resurssiviisaudesta. Priorisoidaan liikunta- ja urheilualueiden hoitoa ja kunnossapitoa käyttäjä-määrien ja käyttöaikojen perusteella.	Tekojää ei toteutunut vuonna 2022. Liikuntapaik-kojen energiatehokkuutta on parannettu koulutuk-sella ja investoinneilla kuluvan vuoden aikana. Liikuntapaikkojen hoidon tasoa on priorisoitu käyttö-asteiden mukaisesti.	Toteutuk-sessa
Turvataan Katu- ja puistoyksikön palvelutuotanto, vaikka varikkotoiminnot ovat väistötiloissa. Ollaan aktiivisesti mukana suunnittelemassa Kainuun Pelas-tuslaitoksen ja Kunnallistekniikka ja liikunnan yh-teistä varikkoa.	Palvelutuotanto on pystytty säilyttämään liki aikai-sempien vuosien tasolla. Väistötiloissa olevissa Tim-perintie 3:n rakennuksissa on sisäilmaongelmia, joita on pyritty vähentämään ilmanpuhdistimilla ja rakenteiden tiivistyksillä. Lämmityskauden alkaessa henkilöstön nuha- ja allergiaoireet ovat pahentu-neet. Pitkiltä poissaoloilta on onneksi vielä vältytty. Osa henkilöstöstä ei pysty työskentelemään väistö-tiloissa ja pihalle on hankittu toimistoparakit. Osa henkilöstöstä on sijoittunut kaupungin muihin toi-mipisteisiin. Henkilöstö on työskennellyt väliaikaisissa väistö-tiloissa jo 2,5 vuotta ja epävarmuus tulevista tilarat-kaisuista näkyy henkilöstön turhautumisena ja saattaa vaikuttaa työmotivaatioon.	Ongelmia
Toteutetaan Liikkumishjelman toimenpiteitä ja mi-tataan sekä raportoidaan toteuma vastuutahoille.	Liikkumishjelman toimenpiteitä on edistetty ja toiminnasta on annettu selonteko ympäristötekni-selle lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle sekä kaupunginvaltuustolle.	Valmis
Viedään aktiivisesti eteenpäin pitkäjänteistä kunnal-listekniikan palveluiden kehittämissuunnitelmaa.	Toiminnan ja henkilöstön suunnittelua on tehty ta-voitevuotena 2030. Liikunta tulosyksikkö on lisän-nyt palvelun ostoja ja uudistanut kalustoa harkin-nan mukaan. Latukone hankittiin omistukseen, mutta jäänhoitokone hankittiin huoltoleasingin kautta. Vanhat koneet on myyty pois ja samalla on myyty myös muu ylijäämä tavara pois.	Valmis
Riittäväillä ja oikein suunnatuilla kalustohankinnoilla turvataan tavoitteiden mukainen palvelutaso ja väl-tetään kalustosta johtuvia häiriöitä katujen ja liikun-tapaikkojen kunnossapidossa.	Vanhentuneen kaluston tilalle on hankittu suunni-telmallisesti uutta kalustoa. Hankinnoilla on pys-tytty pienentämään huoltoaikoja ja kustannuksia.	Toteutuk-sessa

Tilakeskus

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Kaupungin omistama rakennuskanta sopeutetaan palvelutarpeen tasolle. Toimitilojen kokonaismäärää vähennetään pitemmällä aikavälillä keskimäärin yhdellä prosentilla vuosittain.	Kaupungin omistamia rakennuksia purettiin 2 kpl ja myytiin 2 kpl. Kaupungin tiloja väheni 1 210 m ² ja 0,7 %. Uutta tilaa rakennettiin Sissilinnan peruskorjauksen yhteydessä 36 m ² .	Toteutuksessa
Palvelutuotannossa välttämättä tarvittava rakennuskanta pidetään kunnossa. Korjausvelan hallitsemiseksi peruskorjauksiin olisi investoitava vähintään 6,0 miljoonaa euroa vuosittain. Uudisrakennushankkeet rahoitetaan erikseen.	Kaupunki käytti vuonna 2022 korjausvelan hallintaan liittyviin rakennusten peruskorjauksiin 4,8 milj. €.	Valmis
Rakennusten rakennemuutosohjelman ylläpitoa ja toteutusta sekä talouden sopeuttamisohjelman toteutusta jatketaan.	Rakennusten rakennemuutosohjelman ja talouden sopeuttamisohjelman mukaisia toimenpiteitä on mahdollisuuksien mukaan toteutettu rakennusten myynti- ja purkutoimenpiteillä sekä energiansäästötoimenpiteillä.	Toteutuksessa
Toteutetaan kaupungin tilaohjelmaa. Keskeisimmät asiat ovat rakennusten korjausvelka ja -tarve, viiden vuoden investointisuunnitelma sekä rakennusten salkutus. Rakennusten arvo-, kunto-, investointitarve- ja korjausvelkaselvitystä päivitetään joka toinen vuosi, seuraavan kerran vuosien 2020-2021 tiedoilla.	Rakennusten viiden vuoden investointien PTS suunnitelmaa on kehitetty ja työ jatkuu edelleen, tavoitteena on jatkossa myös pitemmän 10 vuoden suunnitelman tekeminen. Rakennusten arvo-, kunto-, investointitarve- ja korjausvelkalaskemat on päivitetty vuosien 2020-2021 tiedoilla.	Toteutuksessa
Tilakeskus hoitaa Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen (Vilake) noin 64 000 m ² :n valtiolta luovutuksena tulleen rakennuskannan rakennuttamis- ja asiantuntijatehtävät, kiinteistönhoidon ja kunnossapidon.	On hoidettu palvelulinjauksen mukaisesti. Liikelaitos on lakkautettu 31.12.2022 ja toiminta siirtynyt ympäristöteknisen lautakunnan alaisuuteen.	Valmis
Rakentaa sähköautojen latauspisteitä kaupungin kiinteistöihin piha- ja pysäköintialueiden korjausten yhteydessä sekä tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan muihin kiinteistöihin.	Hidaslataus- tai peruslatauspisteiden rakentamista tehdään tarpeiden perusteella sekä kiinteistöihin tehtävien rakentamis- tai korjaushankkeiden yhteydessä.	Toteutuksessa
Valmistautuminen ja toimenpiteet Sote-uudistuksen ja hyvinvointialueiden käynnistymiseen vuoden 2023 alussa niihin liittyviä toimitiloja koskien.	Hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokrasopimukset tehdään siirtyvinä sopimuksina ja pääomavuokran perusteet muutetaan yhteisesti sovitujen periaatteiden mukaan Kainuun kuntien ja hyvinvointialueen välillä. Investointien osalta on avoimia asioita ja hankkeita hyvinvointialuetta koskien.	Valmis
Selvitetään aurinkoenergian tuottamisen mahdollisuudet kaupungin kiinteistöjen yhteydessä ja ruvetaan vähitellen asentamaan aurinkopaneeleita sopiviin kohteisiin.	Seppälän oppilaitoksen aurinkovoimala valmistuu tuotantokäyttöön keväällä 2023. Muiden soveltuvien aurinkovoimala-aurinkopaneelikohteiden esiselvitystä on tehty ja tarkempi suunnittelu sekä toteutus vuonna 2023 myönnetyin määrärahan puitteissa.	Toteutuksessa

2.2.6 Kainuun Pelastuslaitos -toimiala

Sitovat tavoitteet

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Pelastuslaitoksen talous on toteutunut suunnitellusti. Kunnille palautetaan kuntaosuuksia noin 0,4 milj. euroa. Palautus johtuu toteutumatta jääneistä henkilöstökustannuksista. Henkilöstön saatavuudessa ja pitovoimassa on ollut koko vuoden ajan erittäin suuria haasteita. Asiaan on reagoitu suunnitellulla aktiivisella rekrytointikampanjoilla. Tästä huolimatta rekrytointi on ollut ongelmallista, ongelma on valtakunnallinen.

Kainuun pelastuslaitoksella työskentelee useita pelastajia, joiden kotipaikka on muualla kuin Kainuussa. Vuoden 2022 aikana muille pelastuslaitoksille on avautunut runsaasti pelastajien virkoja, joissa palvelussuhteen ehdot ovat paremmat mm. palkkaohjelman muodossa, ja henkilöitä on irtisanoutunut Kainuun pelastuslaitoksen palveluksesta.

Vuoden 2022 lopussa on noussut esille yhden työnantajamallin aiheuttamat haasteet siirryttäessä hyvinvointialueelle.

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Pelastustoimen palveluiden kehittäminen palvelutasopäätöksen 2021 - 2025 mukaisesti osana hyvinvointialueiden valmistelua.	Valtakunnalliset sekä palvelutasopäätöksen mukaiset pelastustoiminnan, riskienhallinnan ja varautumisen tulostavoitteet.	Tulostavoitteet saavutetaan kaikissa pääryhmissä. Alueellisen varautumisen yhteensovittamista jatketaan.	Valvontatoimenpiteet on lähes 100 % toteutuneet. Alueellista varautumista on jatkettu. Kainuun alueellinen riskiarvion on valmistunut vuoden 2022 loppuun mennessä.	Toteutuu
Ensihoidon ja pelastuslaitoksen yhteistyötä tiivistetään moniammatillisten yhteistyöpilottien avulla.	Yhteistyöpilotit on toteutettu.	Yhteistyöpilottien analysointi ja jatkosuunnittelu käynnistyy.	Pilotointi jouduttiin lopettamaan koronapandemian ja henkilöstöpulan vuoksi. Työtä jatketaan hyvinvointialueella.	Toteutuu osittain

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Tehokkaat toimintatavat	Palveluprosessien kuvaaminen ja omavalvontasuunnitelma	Palveluprosessit kuvattu ja omavalvontasuunnitelma laadittu.	Työ on kesken. Omavalvontasuunnitelma vahvistetaan keväällä 2023.	Toteutuu osittain
Tilojen tehokas käyttö	Tehokkaat monikäyttöiset ja muunneltavat toimitilat	Uudet tilat on mitoitetaan tehokkaasti ja toiminnassa huomioidaan tilojen yhteiskäyttö.	Henkilöstön ylikapasiteetti tiloihin nähden. Laaditaan suunnitelma henkilöstön sijoittamisesta. Vuoden 2022 lopulla havaitut sisäilmaongelmat vaativat välitöntä selvittämistä.	Toteutuu osittain
Lasten ja nuorten turvallisuustietoisuutta lisätään turvallisuuskoulutuksella, tapahtumilla ja tutustumiskäynnillä.	Turvallisuusviestinnän kattavuuden seuranta valtakunnallisen Pronto-sovelluksen avulla.	Turvallisuusviestintä toteutetaan valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti.	Resursoitu erikseen 1 htv. Toteutunut paremmin kuin alun perin suunniteltu. Valtakunnallisten tavoitteiden mukainen alle 25 -vuotiaiden henkilöiden turvallisuusviestinnän tehostaminen jatkuu 2023 aikana.	Toteutuu

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
------------------------	---------	--------------	-----------------	------

Tulevaisuus nuorissa ja osaajista elinvoimaa

Kaikki Kainuun paloasemat ovat haluttuja työpaikkoja, joissa työskentelee ammattitaitoinen ja palveluhalukas henkilöstö.	Rekrytointien onnistuminen ja pitovoima.	Pelastuslaitos on houkutteleva työpaikka ja virat ja toimet on täytetty pätevällä henkilöstöllä.	Temppu hankkeen merkittävä viivästyminen on vaikuttanut merkittävästi pelastuslaitoksen vetovoimaan ja aiheuttanut epävarmuutta henkilöstössä. Rekrytointia on haitannut myös mm. muiden alueiden palkkaohjelma ja Kainuun pelastuslaitosta korkeampi palkkataso.	Ei toteudu ☐
--	--	--	---	--

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2022
Päätöksentekoprosessi	Tulosalueiden ja tulosityksiköiden toiminnan vakiinnuttamista osana palvelutasoprosessia jatketaan.	Toteutunut. Työtä jatketaan.
Henkilöstöasiat	Uudistuneen organisaation käyttöönotto ja toiminnan vakiinnuttaminen jatkuu osana hyvinvointialueiden valmistelua. Henkilöstön tehtäväkuvien ja vastuiden läpikäynti jatkuu. Henkilöstön kehittämissuunnitelman 2021-2025 toteuttamista jatketaan vuonna 2022.	Toteutunut. Työtä jatketaan.
Taloussuunnittelu	Jatkuva talouden seuranta hyvässä yhteistyössä kaupungin taloushallinnon henkilöstön kanssa	Toteutunut.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Toimenpiteet tehdään suunnitellusti sisäisen prosessin kautta.	Toteutunut.
Talousraportointi	Toiminnan, talouden ja uuden palvelutasopäätöksen tasapaino, kun siirrytään maakuntaan 2023. Maakuntavalmistelussa lähtötasona taloudelle on vuodet 2021 - 2022 tilanne/tilinpäätös.	Toteutunut.
Omaisuuksien hallinnointi	Palvelutasopäätöksen mukaisen kaluston priorisointia jatketaan ja tulevien investointien rahoitus turvataan, sisältäen myös rakennushankkeet.	Investointeihin liittyvä epävarmuus hyvinvointialueella heijastuu pelastuslaitoksen investointisuunnitteluun. Vuoden 2022 talousarviossa valtuuston hyväksymä kalustoinvestointimääräraha ei ollut käytettävissä.
Tietohallinto ja tietoturva	Tilaluokitusten käyttöönotto ja tietoturvallisuuskulttuurin vahvistaminen sekä turvallisuusselvitysten päivittäminen jatkuu.	Tilaluokituksia tehdään jatkuvasti ja turvallisuusselvitykset on tehty vaatimusten mukaisesti.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Kainuun järvipelastajien ja VPK-sopimusten mukaista toimintaa jatketaan.	Toteutunut.
Sopimushallinta	Valmistaudutaan siirtämään pelastuslaitoksen sopimukset hyvinvointialueille.	Toteutunut.

Valvonnankohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2022
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Faster-kehittämishankkeen jatkotoimet vuoden 2021 osalta. Toisena kehittämissankkeena on suurtehopumppuhankeen toteuttaminen. Kolmantena hankkeena on arktisen pelastusjoukkueen toiminnan vahvistaminen sekä Decido-hankkeen käynnistäminen yhteistyössä Kajaanin kaupungin kanssa.	Toteutunut.

Kainuun pelastuslaitos riskienhallinta

Kainuun Pelastuslaitos -toimialalla on tunnistettu yksi merkittävä riski. Ammattikoulutetun henkilöstön saatavuus pelastustoimen eri tehtäviin on riskiluvultaan 16. Tämä tarkoittaa sitä, että riski on erittäin todennäköinen ja vakavuudeltaan merkittävä. Ongelma on valtakunnallinen. Henkilöstön saatavuus riski on toteutunut.

Pelastustoiminta -tulosalue

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja hyvinvointialueiden perustamista koskeva lainsäädäntö on hyväksytty. Pelastuslaitos valmistautuu ja osallistuu hyvinvointialueiden suunnitteluun. Pelastuslaitoksen nimetyt henkilöt osallistuvat hyvinvointialuevalmisteluun liittyvään väliaikaisen valmistelutoimielimen toimintaan.	Toteutunut.	Valmis ●
Kainuun pelastuslaitos vahvistaa palvelutasopäätöksessä päätetyn palvelukonseptimuutoksen mukaisesti palvelutuotantomallit Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa.	Valmistelussa.	Toteutuksessa ●
Pelastuslaitos kartoittaa henkilöstön tehtävät ja osaamisen henkilöstön kehittämissuunnitelman mukaisesti. Yhteistyötä Kainuun alueen tehdaspalokuntien kanssa kehitetään laatimalla ja päivittämällä yhteistyösopimuksia. Sopimuspalomiesten rekrytointeja jatketaan suunnitelmallisesti. Pelastustoimen välitön lähtövalmius turvataan vakinaisella henkilöstöllä, toimenpidepalkkaisten tukiessa toimintaa.	Rekrytointiongelmia.	Ongelmia ●
Varautuminen: Kainuun pelastuslaitos jatkaa jatkuvuudenhallinta, valmiussuunnittelu ja jatkuvuudenhallintatoimenpiteiden toteuttamista sekä yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määritellyn kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin jalkauttamista Kainuu maakunnan alueella pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen 2021-2025 sisältökirjauksien mukaisella toimintatavalla. Pelastuslaitos toimii yhtenä Kainuun valmiusfoorumin jäsenorganisaationa ja vastaa foorumin sihteerin tehtävistä foorumin toimintasuunnitelmassa määritellyllä	Toteutunut suunnitellusti.	Valmis ●

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
toimintatavalla. Pelastuslaitos osallistuu Kainuun hyvinvointialueen varautumisen ja valmiussuunnittelun valmisteluun siten, että Kainuun hyvinvointialueen valmiussuunnittelu ja tilannekuvan muodostaminen ovat yhtenevät uudistetun ja 1.3.2021 voimaan astuneen lainsäädännön sisältövaatimuksien kanssa.		

Riskienhallinta -tulosalue Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Riskienhallinnan tulosalue jatkaa työskentelyä pelastustoimen kansallisissa hankkeissa.	Toteutunut.	Valmis
Kehitetään valvonnan ja turvallisuusviestinnän riskiperusteista kohdentamista mittareiden avulla. Hyödynnetään mahdollisuuksia valvontaan ja turvallisuusviestintään uusien moniammatillisten yksiköiden avulla.	Jatkuu vuonna 2023.	Toteutuksessa
Kohdennetaan turvallisuusviestintää enemmän kodin tapaturmiin ja riskiryhmiin.	Painopisteet mukailevat valtakunnallisia ohjeita.	Toteutuksessa
Huolehditaan riittävästä henkilöstöresursseista ja osaamisesta onnettomuuksien ehkäisyn laadukkaaseen toteuttamiseen.	Resurssitarve on saavutettu.	Valmis

Henkilöstö

Kainuun Pelastuslaitos	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	83,4	104	87,7

Kainuun pelastuslaitos -toimiala 1000 €	Muutokset		TOT 1-12 2022	Poikkeama	TP 2021	
	TA 2022	TA 2022				
Myyntituotot	5 126		5 126	4 735	-391	4 848
Maksutuotot	100		100	86	-14	107
Tuet ja avustukset	92		92	226	133	161
Vuokratuotot	30		30	110	80	116
Muut toimintatuotot				1	1	36
Toimintatuotot	5 349		5 349	5 158	-191	5 268
Henkilöstökulut	-7 020		-7 020	-6 226	794	-5 755
Palvelujen ostot	-1 156		-1 156	-1 390	-234	-2 508
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-989		-989	-1 095	-106	-703
Avustukset						-7
Vuokrakulut	-968		-968	-859	109	-892
Muut toimintakulut	-4		-4	-8	-3	-8
Toimintakulut	-10 137		-10 137	-9 578	560	-9 873
TOIMINTAKATE	-4 788		-4 788	-4 420	369	-4 605
Verot, Valtionos, rah.tuotot ja -kulut yht.				-0	-0	-0
VUOSIKATE	-4 788		-4 788	-4 420	369	-4 605
Poistot, arvonal., satunn.erät yht.	-455		-455	-423	32	-467
TILIKAUDEN TULOS	-5 243		-5 243	-4 842	401	-5 072
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-5 243		-5 243	-4 842	401	-5 072

2.2.7 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta peruskaupungin osalta

Käyttötalouden sitovuustaso on toimintakate/toimiala/netto ja investointien sitovuustaso on nettomenot

Kaupunki ilman liikelaitoksia 1000 €	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12.2022	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Konsernihallinto - toimiala	-176 176	-168 063	8 113
Vuolijoen aluelautakunta	-100	-104	-4
Sivistyslautakunta	-73 203	-73 506	-303
Ympäristötekniinen lautakunta	-1 882	1 301	3 183
Pelastuslautakunta	-4 788	-4 420	369
Toimintakate	-256 149	-244 792	11 358
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	155 002	155 117	115
Valtionosuudet	92 153	92 163	10
Korkotuotot	95	492	397
Muut rahoitustuotot	14 442	18 913	4 471
Korkokulut	-1 659	-1 713	-54
Muut rahoituskulut	-53	-12 935	-12 883
Tuloslaskelmaosa yhteensä	259 980	252 037	-7 943
SATUNNAISET TUOTOT	0	0	0
INVESTOINTIOSA (netto)			
Kaupunginhallitus	-600	-401	199
Sivistyslautakunta	-950	-947	3
Ympäristötekniinen lautakunta	-10 620	-9 441	1 179
Pelastuslautakunta	-425	0	425
Investointien luovutustulot-voitto		2 890	2 890
Investointiosa yhteensä (netto)	-12 595	-7 899	4 696
RAHOITUSOSA			
Vuosikate	-4 715	7 297	12 012
Satunnaiset tuotot	0	1 852	1 852
Tulorahoituksen korjaukset	0	-3 372	-3 372
Investointienrahavirta	-16 990	-7 899	9 091
Antolainainauksen muutokset	0	155	155
Antolainasaamisten lisäys	0	155	155
Antolainasaamisten vähennys	0	0	0
Lainakannan muutokset	21 200	23 201	2 001
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	36 000	25 000	-11 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 800	-14 653	147
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	12 853	12 853
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-20 790	-20 790
Rahoitusosa yhteensä	21 200	2 566	-18 634
YHTEENSÄ / VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-505	444	949

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Kaupungin liikelaitosten tuloslaskelmat, rahoituslaskelmat ja taseet on yhdistelty kaupungin vastaaviin tilinpäätöslaskelmiin rivi riviltä. Tilinpäätöslaskelmissa kaupungin ja liikelaitosten väliset sisäiset erät on eliminoitu kuntajaoston antamien ohjeiden mukaisesti.

3.2 Tuloslaskelma

Kaupungin ja liikelaitosten tuloslaskelma
ulkoiset tuotot ja kulut, keskinäiset erät eliminoitu

	2022		2021	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	21 722 340,23		20 128 148,52	
Maksutuotot	3 104 871,42		3 306 574,04	
Tuet ja avustukset	5 823 388,60		4 975 605,37	
Vuokratuotot	7 406 493,86		7 407 487,68	
Muut toimintatuotot	2 807 236,94	40 864 331,05	717 147,36	36 534 962,97
Valmistus omaan käyttöön		838 469,86		863 510,40
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-77 283 867,48		-73 492 149,61	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-18 177 353,78		-17 600 012,41	
Muut henkilösivukulut	-2 824 513,65		-3 158 906,06	
Palvelujen ostot	-180 948 381,85		-178 597 641,45	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 793 348,90		-14 671 927,79	
Avustukset	-7 488 152,11		-7 074 389,88	
Vuokrat	-6 888 183,22		-7 328 604,70	
Muut toimintakulut	-1 115 434,96	-310 519 235,95		-301 923 631,90
Toimintakate		-268 816 435,04		-264 525 158,53
Verotulot	155 117 351,75		149 403 907,58	
Valtionosuudet	124 672 096,07		118 677 025,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	492 106,30		607 839,97	
Muut rahoitustuotot	17 765 285,70		26 985 623,44	
Korkokulut	-1 772 133,79		-1 613 717,12	
Muut rahoituskulut	-12 953 443,35	3 531 814,86	-1 576 856,34	24 402 889,95
Vuosikate		14 504 827,64		27 958 664,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-16 181 247,49		-17 054 841,95	
Arvonalentumiset	-611 233,65	-16 792 481,14	-526 662,50	-17 581 504,45
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot		1 852 299,00		0,00
Tilikauden tulos		-435 354,50		10 377 159,55
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		774 509,63		835 153,84
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		176 999,02		-4 889 788,19
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		8 678,59		20 213,03
Tilikauden yli- / aliäämä		524 832,74		6 342 738,23

3.3 Rahoituslaskelma

Kaupungin ja liikelaitosten rahoituslaskelma, keskinäiset erät eliminoitu

euroa	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	14 504 827,64		27 958 664,00	
Satunnaiset erät	1 852 299,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	-3 376 826,88	12 980 299,76	1 058 528,21	29 017 192,21
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-18 376 882,50		-17 281 135,71	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	725 192,01		732 915,70	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	2 899 513,88	-14 752 176,61	190 383,65	-16 357 836,36
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 771 876,85		12 659 355,85
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		-20 000,00	
Antolainasaamisten vähennykset	154 605,70	154 605,70	154 605,70	134 605,70
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000 000,00		15 620 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 230 567,68		-28 066 016,38	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 532 094,37	21 301 526,69	10 242 722,68	-2 203 293,70
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-71 025,39		-9 202,01	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	-9 005 160,14		102 865,99	
Korottomien velkojen muutos	-10 163 587,52	-19 239 773,05	-2 028 884,29	-1 935 220,31
Rahoituksen rahavirta		2 216 359,34		-4 003 908,31
Rahavarojen muutos		444 482,49		8 655 447,54
Rahavarojen muutos		444 482,49		8 655 447,54
Rahavarat 31.12.		198 611 879,04		198 167 396,55
Rahavarat 1.1.		198 167 396,55		189 511 949,01

3.4 Tase

Kaupungin ja liikelaitosten tase, keskinäiset erät eliminoitu

VASTAAVAA, euroa	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	337 168 535,78	336 945 270,18
Aineettomat hyödykkeet	1 486 833,25	1 534 855,03
Aineettomat oikeudet	169 909,59	354 081,93
Muut pitkävaikutteiset menot	879 931,15	1 109 433,10
Ennakkomaksut	436 992,51	71 340,00
Aineelliset hyödykkeet	259 645 493,11	258 788 743,31
Maa- ja vesialueet	35 217 916,21	35 188 942,67
Rakennukset	136 317 859,59	134 403 893,22
Kiinteät rakenteet ja laitteet	75 714 526,79	76 181 013,47
Koneet ja kalusto	6 836 644,92	7 518 279,47
Muut aineelliset hyödykkeet	1 136 289,58	1 136 289,58
Ennakkomaksut ja keskener.hankinn	4 422 256,02	4 360 324,90
Sijoitukset	76 036 209,42	76 621 671,84
Osakkeet ja osuudet	69 264 463,42	69 695 320,14
Muut lainasaamiset	5 752 490,00	5 907 095,70
Muut saamiset	1 019 256,00	1 019 256,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	164 673,11	148 151,53
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	164 673,11	148 151,53
VAIHTUVAT VASTAAVAT	217 104 570,61	207 654 927,98
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00
Saamiset	18 492 691,57	9 487 531,43
Pitkäaikaiset saamiset	462 533,31	520 349,98
Myyntisaamiset	462 533,31	520 349,98
Lyhytaikaiset saamiset	18 030 158,26	8 967 181,45
Myyntisaamiset	5 237 837,38	4 741 409,87
Lainasaamiset	864 136,36	212 422,37
Muut saamiset	2 388 292,67	1 352 404,27
Siirtosaamiset	9 539 891,85	2 660 944,94
Rahoitusarvopaperit	191 508 586,63	196 604 104,14
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentte	191 508 586,63	196 604 104,14
Rahat ja pankkisaamiset	7 103 292,41	1 563 292,41
VASTAAVAA YHTEENSÄ	554 437 779,50	544 748 349,69

VASTATTAVAA, euroa	2022	2021
OMA PÄÄOMA	324 111 707,60	323 595 553,45
Peruspääoma	148 904 917,97	148 904 917,97
Muut omat rahastot	5 983,92	14 662,51
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	174 675 972,97	168 333 234,74
Tilikauden yli-/alijäämä	524 832,74	6 342 738,23
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	31 028 543,07	31 980 051,72
Poistoero	6 358 098,06	7 132 607,69
Vapaaehtoiset varaukset	24 670 445,01	24 847 444,03
PAKOLLISET VARAUKSET	7 513 524,85	8 472 175,90
Muut pakolliset varaukset	7 513 524,85	8 472 175,90
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	311 189,06	365 692,87
Lahjoitusrahastojen pääomat	190 493,98	195 863,64
Muut toimeksiantojen pääomat	120 695,08	169 829,23
VIERAS PÄÄOMA	191 472 814,92	180 334 875,75
Pitkäaikainen	103 384 323,26	95 439 477,87
Lainat rahoitus- vakuutuslaitoksilta	92 274 237,66	83 259 798,74
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	454 445,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	11 110 085,60	11 725 234,13
Lyhytaikainen	88 088 491,66	84 895 397,88
Lainat rahoitus- vakuutuslaitoksilta	45 985 561,14	40 398 982,74
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	377 140,00
Lainat muilta luotonantajilta	15 044 628,41	7 512 534,04
Saadut ennakot	620 483,91	1 064 042,55
Ostovelat	9 888 389,79	10 288 604,38
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	2 126 174,15	2 095 084,12
Siirtovelat	14 423 254,26	23 159 010,05
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	554 437 779,50	544 748 349,69

3.5 Konsernilaskelmat

KONSERNIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
Toimintatuotot	303 897 638,40	333 013 642,28
Toimintakulut	-512 041 731,43	-545 828 900,17
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	-200 067,31	475 685,66
Toimintakate	-208 344 160,34	-212 339 572,23
Verotulot	153 797 509,87	148 122 268,23
Valtionosuudet	139 395 096,07	133 475 443,79
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	689 678,76	803 851,54
Muut rahoitustuotot	11 715 672,34	15 251 410,26
Korkokulut	-3 496 606,59	-3 084 668,03
Muut rahoituskulut	-21 712 675,75	-9 340 670,90
Vuosikate	72 044 514,36	72 888 062,66
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-49 984 188,05	-50 939 712,85
Arvonalentumiset	-808 449,57	-526 662,50
Satunnaiset tuotot	4 035 524,01	0,00
Tilikauden tulos	25 287 400,75	21 421 687,31
Tilinpäätössiirrot	216 163,34	36 511,01
Tilikauden verot	-918 486,45	-976 104,94
Laskennalliset verot	-4 552 631,26	-4 918 999,36
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-1 014,44	-64 412,27
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	20 031 431,94	15 498 681,75

Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	72 044 514,36	72 888 062,66
Satunnaiset erät	4 035 524,01	0,00
Tilikauden verot	-918 486,45	-976 104,94
Tulorahoituksen korjauserät	-2 439 689,64	-8 536 811,64
Toiminnan rahavirta	72 721 862,28	63 375 146,08
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-56 659 610,94	-72 826 597,85
Rahoitusosuudet investointimenoihin	725 192,01	847 869,53
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustu	2 291 240,67	20 889 689,86
Investointien rahavirta	-53 643 178,26	-51 089 038,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	19 078 684,02	12 286 107,62
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-20 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	93 395,74	654 363,57
Antolainauksen muutokset	93 395,74	634 363,57
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	34 235 684,34	36 531 340,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-30 192 185,39	-66 331 995,39
Lyhytaikaisten lainojen muutos	17 518 377,75	16 512 561,59
Lainakannan muutokset	21 561 876,70	-13 288 093,80
Oman pääoman muutokset	-6 703 756,89	-9 429 409,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	459 959,45	180 067,14
Vaihto-omaisuuden muutos	-973 330,35	180 347,42
Saamisten muutos	-14 768 440,62	10 509 392,43
Korottomien velkojen muutos	10 003 655,29	673 459,78
Muut maksuvalmiuden muutokset	-5 278 156,23	11 543 266,77
Rahoituksen rahavirta	9 673 359,33	-10 539 872,46
Rahavarojen muutos	28 752 043,35	1 746 235,16
Rahavarojen muutos	28 752 043,35	1 746 235,16
Rahavarat 31.12.	273 340 902,93	244 588 859,59
Rahavarat 1.1.	244 588 859,59	242 842 624,42

Konsernitase

VASTAAVAA	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	10 294 504,46	9 795 978,02
Konserniliikearvo	9 439 281,17	13 364 107,85
Muut pitkävaikutteiset menot	6 458 101,16	7 144 263,72
Ennakkomaksut	488 242,05	92 492,14
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	26 680 128,84	30 396 841,73
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	42 402 746,86	41 602 103,40
Rakennukset	327 531 512,64	321 344 177,11
Kiinteät rakenteet ja laitteet	355 716 064,55	344 192 683,99
Koneet ja kalusto	42 367 847,40	45 391 218,40
Muut aineelliset hyödykkeet	1 272 433,01	1 272 433,01
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	12 344 904,88	21 471 875,01
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	781 635 509,34	775 274 490,92
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	6 396 867,67	6 861 535,60
Muut osak. ja os. sekä osakkeiden arvot	21 505 957,89	20 543 358,46
Muut lainasaamiset		
Muut saamiset	1 351 757,97	1 445 153,71
Sijoitukset yhteensä	29 254 583,53	28 850 047,77
Pysyvät vastaavat yhteensä	837 570 221,70	834 521 380,41
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	1 787 075,69	1 116 013,17
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	224 818,72	208 390,55
Muut toimeksiantojen varat	640 767,70	627 607,66
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 652 662,10	1 952 011,37
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	3 401 221,85	2 933 613,85
Keskeneräiset tuotteet	505 722,34	0,00
Vaihto-omaisuus	3 906 944,19	2 933 613,85
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	270 079,53	282 267,91
Laskennalliset verosaamiset	316 889,29	328 781,07
Muut saamiset	15 487 997,93	5 000,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	16 074 966,75	616 048,98
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	26 881 552,45	27 372 459,31
Lainasaamiset	17 997,50	22 999,56
Muut saamiset	9 473 105,61	4 962 176,24
Siirtosaamiset	10 903 130,73	15 620 520,09
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	47 275 786,29	47 978 155,20
Saamiset	63 350 753,04	48 594 204,18
Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	191 508 586,63	197 259 506,64
Muut arvopaperit	3 495 889,67	5 769 430,42
Rahoitusarvopaperit yhteensä	195 004 476,30	203 028 937,06
Rahat ja pankkisaamiset	78 336 426,63	41 559 922,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	340 598 600,16	296 116 677,61
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 180 821 483,99	1 132 590 069,42

VASTATTAVAA	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	148 904 917,97	148 904 917,97
Muut omat rahastot	1 712 184,02	2 392 644,45
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	108 265 007,08	99 005 785,13
Tilikauden ylijäämä	20 031 431,95	15 498 681,75
Oma pääoma yhteensä	278 913 541,02	265 802 029,30
VÄHEMMISTÖOSUUDET	152 331,90	344 924,64
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	11 487 934,07	13 442 320,16
PAKOLLISET VARAUKSET	11 487 934,07	13 442 320,16
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	2 900 093,17	1 670 041,15
Lahjoitusrahastojen pääomat	422 585,83	441 388,37
Muut toimeksiantojen pääomat	966 105,87	1 016 745,15
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	4 288 784,88	3 128 174,68
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	601 954 426,74	595 419 745,52
Pääomalainat	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	200 280,13	676 978,48
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	57 386 177,15	58 169 585,21
Siirtovelat	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	54 971 171,31	50 430 431,83
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	714 512 055,33	704 696 741,04
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	69 794 168,50	53 436 122,03
Lainat julkisyhteisöiltä	22 253,35	399 393,35
Lainat muilta luotonantajilta		477 012,64
Saadut ennakot	4 087 955,46	3 836 509,64
Ostovelat	28 609 272,08	27 441 211,33
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	19 596 253,22	20 448 758,60
Siirtovelat	49 356 934,16	39 136 872,00
Laskennallinen verovelka	0,00	0,00
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	171 466 836,77	145 175 879,59
VIERAS PÄÄOMA	885 978 892,11	849 872 620,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 180 821 483,98	1 132 590 069,42

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

Kajaanin kaupungin liikelaitokset – Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos, Kajaanin Mamselli, Kajaanin Vesi ja Vimpeleinlaakson kehittämisliikelaitos – on yhdistetty kaupungin tuloslaskelmaan, rahoituslaskelmaan ja taseeseen riviväliltä. Tilinpäätöksen liitetiedot sisältävät kaupungin tiedot liikelaitoksineen, keskinäiset erät eliminoituina. Liikelaitosten erillistilinpäätökset on esitetty kokonaisuudessaan luvussa 5.

Tilinpäätöksen liitetiedot on laadittu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston vuonna 2020 tarkistaman kunnan tilinpäätöksen liitetietojen yleisohjeen mukaisesti. Tilinpäätöksen liitetietojen numerointi vastaa yleisohjeen liitetietonumerointia.

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät:
  - Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoona vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperiaatteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.
  - Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoona tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.
  - Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoona.
  - Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.
2. Tuloslaskelman ja taseen esitystavat ovat Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaiset.
3. Tilikauden tietojen vertailussa tulee ottaa huomioon seuraavat asiat.

Vuoden 2021 poikkeukset:

- Arvon alentumiset sisältävät Teatteritalon, Sissilinnan, Ratamon päiväkodin, Pikku-Ketun päiväkodin ja Pyörteen tilan alaskirjaukset käyttöomaisuudesta (-) 0,5 milj.€
- Muut rahoitustuotot sisältävät tytäryhteisöjen osinkotuottoa (+) 11,2 milj. € (vuonna 2020 6,7 milj.€)
- Muut rahoitustuotot sisältävät sijoitustoiminnan arvopapereiden myyntivoittoa ja arvonalentumisten palautumisia yhteensä (+) 13,5 milj. € (vuonna 2020 1,3 milj.€)
- Muut rahoituskulut sisältävät sijoitustoiminnan arvopapereiden myyntitappioita ja arvonalentumisia (-) 1,4 milj.€ (vuonna 2020 3,4 milj.€)
- Varausten lisäys sisältää 5,0, milj. euroa investointivarausten tilinpäätökseen 2021
- Pakollinen varaus 1,2 milj. euroa Pelastuslaitoksen varallaolokiistan alaisiin mahdollisiin korvauksiin

Vuoden 2022 poikkeukset:

- Myyntituotot sisältävät 2,2 milj. € muita korvauksia valtiolta. Ukrainalaisten maahantulon myötä vastaanottokeskustoiminta kasvoi huomattavasti vuoden 2022 aikana.
- Muut toimintatuotot sisältävät kaupunginvarikon v. 2020 tulipalon vakuutuksen kertakorvausta 1,5 milj. €
- Pelastuslaitoksen varallaolokiistan alaisiin korvauksiin on purettu pakollista varausta 0,6 milj. € henkilöstökuluihin ja 0,5 milj. € muihin kuluihin.
- Muut toimintakulut sisältävät Kainuun Nuotta ry:n alkurahoitussaamisten luottotappiokirjaukset yhdistyksen konkurssin myötä 0,16 milj. € ja pakollisen varauksen 0,5 milj.€ Kamk Oy:n v. 2012

irtisanomiskiistaan liittyen, jonka käsittely on vielä kesken ja vastuu siirtynyt Kajaanin kaupungille.

- Muut rahoitustuotot sisältävät tytäryhteisöjen osinkotuottoa (+) 6,4 milj. € (vuonna 2021 11,2 milj.€)
- Muut rahoitustuotot sisältävät sijoitustoiminnan arvopapereiden myyntivoittoa ja arvonalentumisten palautumisia yhteensä (+) 9,5 milj. € (vuonna 2021 13,5 milj.€)
- Muut rahoitustuotot sisältävät vesivoiman vuokratuottoja 2,8 milj. € (vuonna 2021 0,6 milj.€)
- Muut rahoituskulut sisältävät sijoitustoiminnan arvopapereiden myyntitappioita ja arvonalentumisia (-) 12,8 milj.€ (vuonna 2021 (-) 1,4 milj.€)
- Arvonalentumiset (-) 0,6 milj. €. Vuoden vaihteessa on tehty useiden pienten käyttöomaisuuskohteiden alaskirjauksia peruskaupungin, Kajaanin Vesi -liikelaitoksen, Koulutusliikelaitoksen ja Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen osalta.
- Satunnaiset erät sisältävät myyntivoittoa 1,9 milj. euroa Kainuunmeren Työterveys Oy:n osakkeiden myynnistä

4. Tilinpäätöksen liitetietoja on korjattu vuoden 2021 osalta.

- Muut taseen ulkopuoliset järjestely liitetieto:
  - o Vireillä olevien oikeudenkäyntien euromäärää korjattu vuoden 2021 osalta.

5. Taseen Edellisten tilikausien yli-/alijäämä jatkuu taseesta suoraan laskettuna. Taseen yksittäiset erät eivät sisällä useisiin tase-eriin kuuluvia olennaisia eriä.

6. Tilinpäätökseen ei sisälly ulkomaanrahan määräisiä saamisita, velkoja tai muita sitoumuksia.

7. Taseen ulkopuoliset liitetieto: Johdannaissopimusten arvostus- ja muut laskentaperiaatteet

1) Kuvaus riskienhallinnan tavoitteista ja strategiasta

Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteiden mukaan markkinakorkoihin liittyvää riskiä pienentääseen Kajaanin kaupunki käyttää koronvaihtosopimuksia ja korko- optiosopimuksia tai muita vastaavia suojaavia johdannaissopimuksia. Suojausastea tehtäessä huomioidaan lainasalkun nykyinen ja a vioitu tuleva lainakanta. Johdannaissopimuksia ei tulisi normaalioloissa ulottaa yli 30 vuoden päähän nykyhetkestä, ellei tälle ole painavaa perustetta.

Kajaanin kaupungin lainasalkun suojausasteen tulee aina olla 30 % - 70 % välillä. Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa kaupungin korkonäkemyks ja vallitseva markkinatilanne.

2) Suojattavan erän määrittäminen

Kajaanin kaupungin lainasalkun arvo 31.12.2022 on 138,2 milj. €.

Kajaanin kaupunki on toteuttanut useita koronvaihtosopimuksia vuosien 2012–2020 aikana. Varainhankinnan periaatteiden mukaisesti lainasalkkua on suojattu kokonaisuutena.

3) Suojaavat instrumentit

Koronvaihtosopimukset 31.12.2022						
Sopimuksen tyyppi	Nimellismäärä : aloituspv	aloituspv	päätymispvm	Kajaani maksaa (%)	Kajaani saa (%)	lisätieto
Koronvaihtosopimus	30 000 000	13.3.2017	13.3.2035	1,19 %	3 kk euribor	kynnys 5,0 %
Koronvaihtosopimus	29 000 000	1.6.2019	1.6.2037	1,67 %	6 kk euribor	kynnys 4,5 %
Koronvaihtosopimus	10 000 000	1.10.2021	3.4.2029	1,64 %	6 kk euribor	kynnys 5,0 %
Koronvaihtosopimus	10 000 000	10.5.2022	10.5.2049	0,35 %	6 kk euribor	
Koronvaihtosopimus	8 000 000	13.11.2020	13.11.2030	6 kk euribor	0,056 %	Kiinteä vaihtuvaksi Toteutustaso 0,00 %
Koronvaihtosopimus	8 000 000	13.11.2020	13.11.2030			(myyty korkolattia)

4) Suojaavuuden arviointi

Kajaanin kaupungin lainasalkun suojausaste 31.12.2022 on 82 %. Lainasalkku on suojattu kattavasti koronvaihtosopimuksilla ja vaihtuvakorkoisten lainojen lisäksi lainasalkku sisältää viisi kiinteäkorkoista lainaa. Lainasalkun suojausaste on yli suojausasteen suositellun tason 30–70 %, koska velkamäärän kasvua on pyritty hillitsemään ja edullisia kiinteäkorkoisia lainoja on nostettu. Suojausaste tulee tulevina vuosina säilymään korkealla tasolla suhteessa lainamäärään, kun lainamäärän kasvua hillitään käyttämällä

kassavaroja. Koronvaihtosopimuksista osa on kynnyksellisiä koronvaihtosopimuksia, jotka muuttuvat vaihtuvakorkoisiksi, mikäli vastaanotettava korko nousee yli kynnyksarvon. Sopimukset ovat tällä hetkellä hyviä Kajaanille. Suojaavuus toimii, mikäli korkotaso pysyy alle kynnyksarvon, mutta mikäli korko nousee yli kynnyksen, niin kaupungin korkokustannukset kasvavat merkittävästi. Kynnyksellisiin koronvaihtosopimukseen sisältyy siis korkorisikiä. Korkojen kehitystä seurataan aktiivisesti ja koronvaihtosopimuksia muokataan, mikäli markkinakorkojen ennusteet ja kehitys edellyttävät toimenpiteitä. Pitkän aikavälin vuoteen 2049 ulottuva, edullisen korkotason omaava sopimus turvaa Kajaanin kannalta sopimusten muokkausmahdollisuutta.

5) Muut tiedot

Vuonna 2022 ei tehty uusia koronvaihtosopimuksia. Kaupunginhallitus käsitteli korkosuojauksia kokouksissaan 16.8.2022 § 156 ja 29.11.2022 § 250.

4.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu konsernitilinpäätöksen yleisohjeen 2021 mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kaupungin tytäryhteisöt konserniin kuuluvine yhtiöineen: Kajaanin Teknologiakeskus Oy, Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus, Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari, As Oy Sammonkaari Pietari, Loiste Oy, Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy, Edukai Oy, Kajaanin Energiatuotanto Oy ja Kainuun Voima Oy.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä: Kainuun Sosiaali- ja terveydenhuollon -kuntayhtymä, Kainuun liitto ja Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä Eko-Kymppi. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konsernisuhteessa olevat osakkuusyhteisöt: Loiste Lämpö Oy ja Kajaanin Palvelutalosaatiö.

Konsernitilinpäätös ja sen liitetiedot on laadittu tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien tilinpäätösten yhdistelmänä. Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu. Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Vähemmistöosuudet on erotettu tytäryhteisöjen omasta pääomasta omaksi eräkseen konsernitaseeseen. Poistot on oikaistu tytäryhteisöjen tilinpäätöksiin vastaamaan Kajaanin kaupungin poistosuunnitelmaa.

Osakkuusyhteisöjen tiedoista on yhdistelty konserniyhteisöjen omistususuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta olennaisuuden periaatetta noudattaen.

Kajaanin kaupunki omistaa Loiste Lämpö Oy:stä suoraan 45 % ja Loiste konsernin kautta 27,56 % eli yhteensä 72,56 %. Loiste Lämpö Oy on yhdistelty konserniin Loiste -konsernin kautta.

2. Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus

Tilikausien tietojen vertailukelpoisuudessa tulee ottaa huomioon:

- Liitetiedoissa kohtaa 41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt on 2021 tietoa korjattu kohdasta Vireillä olevat oikeudenkäynnit yhteensä. Korjattu luku on nyt 2 311 460,00 e, aiemmin esitetty luku oli 1 022 075 e.

3. Satunnaiset tuotot n. 4 milj.: Kainuunmeren Työterveys Oy:n osakekannan myynti Mehiläinen Oy:lle (kaupunki 1,9 milj, Kainuun Sote 2,1 milj)

4. Taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämä ei jatku taseesta suoraan laskettuna. Loiste Oy maksoi osinkoja voittovaroista vuonna 2021 9,4 milj. euroa ja vuonna 2022 6,7 milj. euroa ja tämä aiheutti oman pääoman

vähentymisen n. 6,7 miljoona euroa. Oman pääoman muutos on esitetty konsernin rahoituslaskelmassa erillisenä rivinä.

5. Uutena yhtiönä konserniin yhdisteltiin Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin 100 % tytär As Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari
6. Osakkuusyhtiöistä myytiin vuonna 2022 Kiinteistö Oy Kajaanin Kisatie ja Kainuunmeren Työterveys Oy
7. Konsernin muut saamiset muutos + 15 milj. tulee Loisteelta
8. Konsernin Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta muutos +9 milj. tulee Kainuun Voimalta, +5,5 milj. tulee kaupungilta itseltään ja Kainuun Sotelta +1,6 milj. Yhteismuutos tässä erässä n.+16,4 milj.

4.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Yleishallinto	15 836 220,85	17 875 887,37	8 332 644,91	5 204 146,01
Yhdyskuntapalvelut	151 567 972,99	190 310 021,55	23 382 230,97	22 071 455,25
Sosiaali- ja terveyspalvelut	117 985 991,81	107 962 214,84	0,00	0,00
Opetus ja kulttuuripalvelut	10 703 543,42	10 478 188,02	9 149 455,17	9 259 361,71
Muut palvelut	7 803 909,34	6 387 330,50	0,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	303 897 638,40	333 013 642,28	40 864 331,05	36 534 962,97

7. Verotulojen erittely	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Kunnan tulovero	134 496 754,77	130 220 026,25
Kiinteistövero	11 180 938,42	10 561 321,21
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 439 658,56	8 622 560,12
Verotulot yhteensä	155 117 351,75	149 403 907,58

8. Valtionosuuksien erittely	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	76 596 805,86	73 160 753,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	17 577 473,73	16 918 152,00
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman valtionosuuksien tasauksia)	59 019 332,13	56 242 601,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	29 284 746,00	29 268 968,00
Verotulomenetyksen kompensatio	18 790 544,21	16 247 304,00
Valtionosuudet yhteensä	124 672 096,07	118 677 025,00

9. Palvelujen ostojen erittely	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	156 058 057,81	155 277 875,89
Muiden palvelujen ostot	24 890 324,04	23 319 765,56
Palvelujen ostot yhteensä	180 948 381,85	178 597 641,45

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

Kajaanin kaupungilla ei ole ilmoitettavaa tämän liitetiedon osalta.

Liitetieto 11

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	Tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset	20-40 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15-30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-5 vuotta	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet, luonnonvarat		Käytön mukainen poisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

12. Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Ympäristövelvoiteista johtuva varaus 1.1.	280 392,18	263 274,22	0,00	0,00
Lisäykset	17 117,96	17 117,96	0,00	0,00
Ympäristövelvoiteista johtuva varaus 31.12.	297 510,14	280 392,18	0,00	0,00
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	2 240 887,36	2 598 064,03	0,00	0,00
Vähennykset	-767 343,05	-357 176,67	0,00	0,00
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	1 473 544,31	2 240 887,36	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	10 921 040,62	9 695 319,65	8 472 175,90	7 317 014,83
Lisäykset	500 000,00	1 597 491,04	500 000,00	1 411 440,00
Vähennykset	-1 704 161,00	-371 770,07	-1 458 651,05	-256 278,93
Muut pakolliset varaukset 31.12.	9 716 879,62	10 921 040,62	7 513 524,85	8 472 175,90
Pakolliset varaukset yhteensä	11 487 934,07	13 442 320,16	7 513 524,85	8 472 175,90
Muutokset yhteensä	-1 954 386,09	885 662,26	-958 651,05	1 155 161,07

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	406 814,32	103 744,21	406 814,32	103 744,21
Rakennusten myyntivoitot	0,00	13 700,00	0,00	13 700,00
Osakkeiden myyntivoitot	336 750,56	9 050 748,53	195 249,39	174,29
Muut myyntivoitot	86 221,47	54 410,93	9 112,90	54 143,55
Myyntivoitot yhteensä	829 786,35	9 222 603,67	611 176,61	171 762,05
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	-36 975,04	0,00	0,00	0,00
Rakennusten myyntitappiot	0,00	18 038,60	0,00	0,00
Osakkeiden myyntitappiot	0,00	0,00	-41 229,61	0,00
Muut myyntitappiot	-103 370,28	257 776,83	0,00	2 714,19
Myyntitappiot yhteensä	-140 345,32	275 815,43	-41 229,61	2 714,19

14. Satunnaiset tuotot ja kulut	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	4 035 524,01	0,00	1 852 299,00	0,00
Satunnaiset tuotot yhteensä	4 035 524,01	0,00	1 852 299,00	0,00
Satunnaiset kulut				
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	6 394 508,00	11 220 591,00
Osinkotuotot muista yhtiöistä	658 492,01	595 465,98
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	12 542,77	12 712,68
Yhteensä	7 065 542,78	11 828 769,66

16. Poistoeron muutokset

Kajaanin kaupungin poistoeroihin ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa.

4.4 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Kuluiksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Kajaanin kaupungilla ei ole ilmoitettavaa tämän liitetiedon osalta

18. Arvonkorotukset

Kajaanin kaupungilla ei ole ilmoitettavaa tämän liitetiedon osalta

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	1 378 441,74	1 372 766,90
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	5 674,84
Hankintameno 31.12.	1 378 441,74	1 378 441,74
Kertyneet poistot 1.1.	-1 024 359,81	-841 895,64
Tilikauden poistot	-180 231,48	-182 464,17
Kertyneet poistot 31.12.	-1 208 532,15	-1 024 359,81
Kirjanpitoarvo 31.12.	169 909,59	354 081,93
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.	6 439 329,94	5 938 390,15
Lisäykset tilikauden aikana	27 154,53	100 000,00
Siirrot erien välillä	40 277,95	400 939,79
Hankintameno 31.12.	6 506 762,42	6 439 329,94
Kertyneet poistot 1.1.	-5 329 896,84	-4 579 377,94
Tilikauden poistot	-295 146,71	-750 518,90
Kertyneet poistot 31.12.	-5 626 831,27	-5 329 896,84
Kirjanpitoarvo 31.12.	879 931,15	1 109 433,10
Poistoero 1.1.	1 463 502,81	1 683 067,54
Poistoeron lisäys tilikauden aikana	0,00	0,00
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-173 731,40	-219 564,73
Kertynyt erotus 31.12	1 289 771,41	1 463 502,81
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	71 340,00	400 939,79
Lisäykset tilikauden aikana	365 652,51	71 340,00
Siirrot erien välillä	0,00	-400 939,79
Kirjanpitoarvo 31.12.	436 992,51	71 340,00
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	33 230 734,52	32 922 905,48
Lisäykset tilikauden aikana	38 299,00	308 823,00
Vähennykset tilikauden aikana	-15 061,33	-993,96
Hankintameno 31.12.	33 253 972,19	33 230 734,52
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	918 164,04	918 164,04
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	918 164,04	918 164,04
Kirjanpitoarvo 31.12.	34 172 136,23	34 148 898,56

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Ei palautuskelpoiset liittymismaksut		
Hankintameno 1.1.	1 150 416,59	1 152 570,20
Lisäykset tilikauden aikana	15 322,58	11 498,22
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-13 651,83
Hankintameno 31.12.	1 165 739,17	1 150 416,59
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	-110 372,48	-95 807,41
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-9 586,71	-14 565,07
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-119 959,19	-110 372,48
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 045 779,98	1 040 044,11
Kirjanpitoarvo 31.12.	35 217 916,21	35 188 942,67
Rakennukset		
Hankintameno 1.1.	236 040 514,80	232 174 263,28
Lisäykset tilikauden aikana	6 255 978,95	3 291 457,68
Vähennykset tilikauden aikana	-39 049,55	0,00
Siirrot erien välillä	3 813 250,29	574 793,84
Hankintameno 31.12.	245 370 694,49	236 040 514,80
Kertyneet poistot 1.1.	-101 636 621,58	-93 677 284,62
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	39 049,55	0,00
Tilikauden poistot	-7 298 357,61	-7 454 337,54
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-156 905,26	-504 999,42
Kertyneet poistot 31.12.	-109 052 834,90	-101 636 621,58
Kirjanpitoarvo 31.12.	136 317 859,59	134 403 893,22
Poistoero 1.1.	5 289 877,10	5 751 649,71
Poistoeron lisäys tilikauden aikana	0,00	0,00
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-461 772,63	-461 772,61
Kertynyt erotus 31.12	4 828 104,47	5 289 877,10
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Hankintameno 1.1.	196 034 041,29	189 202 244,34
Lisäykset tilikauden aikana	6 028 694,34	6 912 489,02
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-297 902,22
Vähennykset tilikauden aikana	-66 443,27	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	217 210,15
Hankintameno 31.12.	201 996 292,36	196 034 041,29
Kertyneet poistot 1.1.	-119 853 027,82	-113 680 508,96
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	66 443,27	0,00
Tilikauden poistot	-6 123 281,46	-6 165 420,85
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-371 899,56	-7 098,01
Kertyneet poistot 31.12.	-126 281 765,57	-119 853 027,82
Kirjanpitoarvo 31.12.	75 714 526,79	76 181 013,47
Poistoero 1.1.	162 379,22	217 229,41
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-54 850,18	-54 850,19
Kertynyt erotus 31.12	107 529,04	162 379,22

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	35 834 926,33	33 554 294,96
Lisäykset tilikauden aikana	1 483 004,82	2 369 924,37
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-23 808,00
Vähennykset tilikauden aikana	-103 086,92	-85 469,00
Siirrot erien välillä	186 704,40	19 984,00
Hankintameno 31.12.	37 401 548,63	35 834 926,33
Kertyneet poistot 1.1.	-28 316 646,86	-25 894 075,37
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	103 086,92	79 529,00
Tilikauden poistot	-2 284 230,23	-2 502 100,49
Kertyneet poistot 31.12.	-30 564 903,71	-28 316 646,86
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 836 644,92	7 518 279,47
Poistoero 1.1.	216 848,56	315 814,87
Poistoeron lisäys tilikauden aikana	0,00	0,00
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-84 155,42	-98 966,31
Kertynyt erotus 31.12	132 693,14	216 848,56
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	1 136 289,58	1 136 289,58
Hankintameno 31.12.	1 136 289,58	1 136 289,58
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 136 289,58	1 136 289,58
Keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	4 360 324,90	1 373 589,79
Lisäykset tilikauden aikana	4 127 355,77	4 209 928,58
Rahoitusosuudet tilikaudella	-25 192,01	-411 205,48
Siirrot erien välillä	-4 040 232,64	-811 987,99
Hankintameno 31.12.	4 422 256,02	4 360 324,90
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 422 256,02	4 360 324,90
Sijoitukset		
Tytäryhteisöosakkeet		
Hankintameno 1.1.	54 439 398,06	54 439 398,06
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	54 439 398,06	54 439 398,06
Kertyneet arvonalennukset	-62 666,82	-62 666,82
Kirjanpitoarvo 31.12.	54 376 731,24	54 376 731,24
Kuntayhtymäosuudet		
Hankintameno 1.1.	6 881 524,02	6 881 524,02
Hankintameno 31.12.	6 740 022,85	6 881 524,02
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 740 022,85	6 881 524,02

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Osakkuusyhteisöosakkeet		
Hankintameno 1.1.	7 571 307,06	7 571 307,06
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Vähennykset	-299 429,61	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	7 271 877,45	7 571 307,06
Arvonlennukset kaudella	-72 415,00	-72 415,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 199 462,45	7 498 892,06
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	938 172,82	938 922,82
Vähennykset tilikauden aikana	-25 345,94	-750,00
Hankintameno 31.12.	948 246,88	938 172,82
Kirjanpitoarvo 31.12.	948 246,88	938 172,82
Joukkovelkakirjalainasaamiset, muut laina- ja muut saamiset		
Pääomalainasaamiset tytäryhteisöiltä		
Hankintameno 1.1.	5 183 067,20	5 183 067,20
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 183 067,20	5 183 067,20
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä		
Hankintameno 1.1.	724 028,50	878 634,20
Vähennykset tilikauden aikana	-154 605,70	-154 605,70
Hankintameno 31.12.	569 422,80	724 028,50
Kirjanpitoarvo 31.12.	569 422,80	724 028,50
Muut saamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	20 000,00	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	20 000,00
Hankintameno 31.12.	20 000,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	20 000,00	20 000,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut		
Hankintameno 1.1.	999 256,00	999 256,00
Hankintameno 31.12.	999 256,00	999 256,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	999 256,00	999 256,00

20-22 Omistukset muissa yhtiöissä	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta
Kajaanin tytäryhteisöt						
Kajaanin Teknoliakeskus Oy	0185384-9	100,00	100,00	9 516 049,50	12 535 508,14	213 543,33
Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	0185799-7	100,00	100,00	6 319 067,51	56 523 330,26	92,33
Kajaanin Ammatikorkeakoulu Oy	2553600-4	100,00	100,00	6 001 687,34	5 759 532,74	-154 331,16
Loiste konserni	2553594-1	50,10	50,10	-38 357 710,74	256 102 388,00	11 614 308,47
Koy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus	0784594-6	74,80	74,80	452 159,75	3 512,97	3 011,12
Edukai Oy	1560488-6	100,00	100,00	1 319 148,57	394 311,63	491 867,50
Kajaanin Energiatuotanto Oy	3113768-3	100,00	100,00	27 940 534,92	4 744 649,86	3 465 211,98
Kainuun Voima Oy	0626023-3	50,00	100,00	14 179 328,84	32 478 914,26	-25 320,83
AsOy Kajaanin Sammonkaaren Pietari	3228808-8	0,00	100,00	9 413 489,58	37 503,05	-11 510,42
Kajaanin kuntayhtymät						
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky	2496986-0	47,53	47,58	6 537 724,46	114 188 839,02	-513 815,99
Kainuun liitto	2496992-4	46,82	48,88	1 075 493,04	397 680,00	189 421,70
Kainuun jätehuollon ky Eko-Kymppi	1744356-1	42,79	42,79	1 005 097,71	2 408 114,50	109 501,97
Kajaanin Osakkuusyhtiöt						
Kiinteistö Oy Kajaanin Kisatie (myyty 11/2022)	0784590-3	41,40	41,40	0,00	0,00	0,00
Kainuunmeren Työterveys Oy	2787365-3	22,82	22,82	0,00	0,00	0,00
Ei yhdisteltävät						
Kajaanin Palvelutalosaatiö	0791333-9	50,00	70,00	533 432,40	1 140 511,45	436,37
Loiste Lämpö Oy	0883545-9	45,00	72,56			
Loiste Lämpö on Loiste Oy:n tytär ja yhdistellään Loiste-konsernin kautta.						
Yhteensä				45 935 502,88	486 714 795,88	15 382 416,37

23. Saamisten erittely	Kajaanin kaupunki			
	2022 Pitkäaikaiset	2022 Lyhytaikaiset	2021 Pitkäaikaiset	2021 Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	462 533,31	606 078,39	520 349,98	1 214 847,29
Lainasaamiset	0,00	864 136,36	0,00	212 422,37
Siirtosaamiset	0,00	5 859,28	0,00	6 510,32
Yhteensä	462 533,31	1 476 074,03	520 349,98	1 433 779,98
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	670 849,18	0,00	95 834,09
Siirtosaamiset	0,00	4 684 117,40	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	5 354 966,58	0,00	95 834,09
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0,00	854,41	0,00	550,71
Yhteensä	0,00	854,41	0,00	550,71
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	3 960 055,40	0,00	3 430 177,78
Muut saamiset	0,00	2 388 292,67	0,00	1 352 404,27
Siirtosaamiset	0,00	4 849 915,17	0,00	2 654 434,62
Yhteensä	0,00	11 198 263,24	0,00	7 437 016,67
Saamiset yhteensä	462 533,31	18 030 158,26	520 349,98	8 967 181,45

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	0,00	0,00	5 859,28	6 510,32
Valtion tuet ja avustukset	440 288,37	806 527,38	440 288,37	806 527,38
EU-tuet ja avustukset	5 934,77	50 310,56	5 934,77	50 310,56
Jaksotetut henkilöstökulut	96,52	0,00	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	999 614,49	964 105,58	440 231,08	362 166,64
Valtionosuudet/investointituet	0,00	164 022,35	0,00	164 022,35
Joukkoliikenteen valtionapu	320 968,24	385 216,48	320 968,24	385 216,48
Saamiset vakuutuslaitoksilta	0,00	239 166,68	0,00	239 166,68
Muut tuet ja avustukset	39 352,08	848 919,98	39 352,08	33 481,71
Versaamiset	451 164,44	0,00	0,00	0,00
Ennakkomenot	56 645,59	0,00	55 228,15	0,00
Projektsaamiset	3 501 216,61	2 516 607,08	374 432,08	407 469,98
Koulutuskorvaukset	30 448,38	120 652,23	0,00	0,00
Laskuttamaton myynti	2 825 484,50	2 925 270,72	2 825 484,50	0,00
Muut siirtosaamiset	2 231 916,73	6 599 721,04	5 032 113,30	445 239,52
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	10 903 130,73	15 620 520,09	9 539 891,85	2 660 944,94
Siirtosaamiset yhteensä	10 903 130,73	15 620 520,09	9 539 891,85	2 660 944,94

Rahoitusarvopaperit	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	191 508 586,63	196 604 104,14
Rahoitusarvopaperit yhteensä	191 508 586,63	196 604 104,14

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	148 904 917,97	148 904 917,97	148 904 917,97	148 904 917,97
Peruspääoma 31.12.	148 904 917,97	148 904 917,97	148 904 917,97	148 904 917,97
Muut omat rahastot				
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 1.1.	1 503 230,57	1 503 230,57	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 31.12.	1 503 230,57	1 503 230,57	0,00	0,00
Vararahasto 1.1.	14 662,51	34 875,54	14 662,51	34 875,54
Vähennykset	-8 678,59	-20 213,03	-8 678,59	-20 213,03
Vararahasto 31.12.	5 983,92	14 662,51	5 983,92	14 662,51
Muut rahastot 1.1.	874 751,37	891 049,35	0,00	0,00
Lisäykset	15 642,85	17 228,07	0,00	0,00
Vähennykset	-785 192,49	-33 526,05	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	97 767,80			
Muut rahastot 31.12.	202 969,54	874 751,37	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 712 184,02	2 392 644,45	5 983,92	14 662,51
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	114 504 466,88	108 435 194,13	174 675 972,97	168 333 234,74
Vähemmistön osingon palautus	-6 239 459,80	-9 429 409,00		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	108 265 007,08	99 005 785,13	174 675 972,97	168 333 234,74
Tilikauden yli-/alijäämä	20 031 431,95	15 498 681,75	524 832,74	6 342 738,23
Oma pääoma yhteensä	278 913 541,02	265 802 029,30	324 111 707,60	323 595 553,45

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	174 675 972,97
Tilikauden yli-/alijäämä	524 832,74	6 342 738,23
Kertynyt poistoero 31.12.	6 358 098,06	7 132 607,69
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	24 670 445,01	24 847 444,03
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	206 229 348,78	206 656 024,69

26. Erittely poistoerosta, vapaaehtoisista varauksista ja laskennallisista veroista	Konserni	
	2022	2021
Poistoero 1.1.	7 187 923,62	8 028 634,30
Poistoeron muutos tilikaudella	-780 066,47	-840 710,68
Poistoero 31.12.	6 407 857,15	7 187 923,62
Vapaaehtoiset varaukset 1.1.	41 910 286,40	35 794 865,21
Vapaaehtoisten varausten muutos tilikaudella	1 357 200,98	6 115 421,19
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	43 267 487,38	41 910 286,40
Laskennalliset verovelat 1.1.	50 430 431,83	45 520 036,68
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat		
Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat	3 412 568,47	3 167 441,87
Konserniyhteisöjen omiin tilinpäätöksiin sisältyvät	47 017 863,36	42 352 594,81
Kauden muutos	4 540 739,48	4 910 395,15
Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat	306 840,00	245 126,60
Konserniyhteisöjen omiin tilinpäätöksiin sisältyvät	4 233 899,48	4 665 268,55
Laskennalliset verovelat 31.12.	54 971 171,31	50 430 431,83
Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat	3 719 408,47	3 412 568,47
Konserniyhteisöjen omiin tilinpäätöksiin sisältyvät	51 251 762,84	47 017 863,36
Laskennalliset verosaamiset 1.1.	328 781,07	337 385,28
Kauden muutos	-11 891,78	-8 604,21
Laskennalliset verosaamiset 31.12.	316 889,29	328 781,07

27. Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	545 829 801,13	516 774 673,28	41 824 577,20	35 872 806,32
Lainat julkisyhteisöiltä	111 266,74	178 520,09	0,00	45 000,00
Yhteensä	545 941 067,87	516 953 193,37	41 824 577,20	35 917 806,32

28. Joukkovelkakirjalainat

Ei ilmoitettavaa

29. Pakolliset varaukset	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus	297 510,14	280 392,18	0,00	0,00
Potilasvahinkovastuuvaraus	1 473 544,31	2 240 887,36	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	9 716 879,62	10 921 040,62	7 513 524,85	8 472 175,90
Pakolliset varaukset yhteensä	11 487 934,07	13 442 320,16	7 513 524,85	8 472 175,90

30. Koroton vieras pääoma	Kajaanin kaupunki			
	2022 Pitkäaikaiset	2022 Lyhytaikaiset	2021 Pitkäaikaiset	2021 Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	924 438,47	0,00	854 645,49
Muut velat, liittymismaksut	118 487,06	0,00	66 162,53	0,00
Yhteensä	118 487,06	924 438,47	66 162,53	854 645,49
Velat kuntayhtymille, joissa kaupunki on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	233 850,09	0,00	127 251,66
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	10 474 271,00
Muut velat, liittymismaksut	207 391,20	0,00	71 751,60	0,00
Yhteensä	207 391,20	233 850,09	71 751,60	10 601 522,66
Velat muille				
Ostovelat	0,00	8 730 101,23	0,00	9 306 707,23
Muut velat	6 122 847,10	2 126 174,15	6 994 682,40	2 095 084,12
Saadut ennakot	0,00	620 483,91	0,00	1 064 042,55
Muut velat, liittymismaksut	4 661 360,24	0,00	4 592 637,60	0,00
Siirtyvät korot	0,00	283 048,54	0,00	224 655,71
Siirtovelat	0,00	14 140 205,72	0,00	12 460 083,34
Yhteensä	10 784 207,34	25 900 013,55	11 587 320,00	25 150 572,95
Pitkä- ja lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	11 110 085,60	27 058 302,11	11 725 234,13	36 606 741,10

31. Sekkitililimiitti	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	10 000 000,00	10 000 000,00
Siitä käyttämättä oleva määrä	10 000 000,00	10 000 000,00

32. Muiden velkojen erittely	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Liittymismaksut	50 580 298,94	50 245 236,90	4 987 238,50	4 730 551,73
Muut pitkäaikaiset velat	6 805 878,21	7 924 348,31	6 122 847,10	6 994 682,40
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat yhteensä	57 386 177,15	58 169 585,21	11 110 085,60	11 725 234,13

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Olennaiset lyhytaikaiset siirtovelat				
Korkojaksotukset	568 431,78	423 646,47	283 048,54	224 655,71
Lomapalkkavelan jaksotukset	22 224 945,91	22 424 534,80	7 581 491,52	7 732 706,29
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	9 926 937,54	6 476 738,17	1 549 804,97	1 590 102,47
Valtion tuet, avustukset ja korvaukset	1 056 500,00	916 103,13	1 056 500,00	916 103,13
Tuloennakot	2 192 527,59	1 731 004,33	2 192 527,59	1 731 004,33
Verovelat	561 505,11	696 298,87	0,00	0,00
Potilasvakuutus	7 745,31	17 203,34	0,00	0,00
Muut menoajämät	3 120 913,15	0,00	0,00	0,00
* Muut siirtovelat	9 697 427,78	6 451 342,89	1 759 881,64	10 964 438,12
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	49 356 934,16	39 136 871,00	14 423 254,26	23 159 010,05
Siirtovelat yhteensä	49 356 934,16	39 136 871,00	14 423 254,26	23 159 010,05

* Muut siirtovelat ryhmään sisältyy eriä, jotka yksinään eivät ole merkittäviä

4.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin tai osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	67 115 146,59	66 146 199,06	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	163 924 073,52	174 013 551,30	0,00	0,00
Pantatut osakkeet	58 866,00	58 866,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset ja panttaukset yhteensä	163 982 939,52	174 072 417,30	0,00	0,00

35. - 37. Vakuudet	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut arvopaperit	972 665 884,91	372 550 000,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut muut vakuudet	618 000 000,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset	15 000 000,00			
Yhteensä	1 605 665 884,91	372 550 000,00	0,00	0,00
Vakuudet yhteensä	1 605 665 884,91	372 550 000,00	0,00	0,00

38. Vuokravastuut	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	6 975 292,68	10 133 725,49	4 546 537,00	7 641 000,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	3 927 652,05	4 157 120,49	1 501 278,00	1 664 395,00
Leasingvastuut yhteensä	7 185 206,66	6 859 386,89	4 295 108,62	3 590 065,21
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 345 752,44	1 699 743,06	1 971 431,19	1 345 642,06
Yhteensä	14 160 499,33	16 993 112,38	8 841 645,62	11 231 065,21

39. - 40. Vastuusitoumukset	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Takaussitoumukset				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Tytäryhteisöt				
Alkuperäinen pääoma			72 600 703,41	66 595 703,41
Jäljellä oleva pääoma			27 327 570,84	30 846 451,21
Osakkuusyhtiöt				
Alkuperäinen pääoma	810 000,00	810 000,00	810 000,00	810 000,00
Jäljellä oleva pääoma	196 679,89	212 310,25	196 679,89	212 310,25
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	271 000,00	1 271 000,00	271 000,00	1 271 000,00
Jäljellä oleva pääoma	12 700,00	181 896,80	12 700,00	181 896,80
Takausvastuut yhteensä				
Alkuperäinen pääoma	1 081 000,00	2 081 000,00	73 681 703,41	68 676 703,41
Jäljellä oleva pääoma	209 379,89	394 207,05	27 536 950,73	31 240 658,26

	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Kajaanin osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12	276 274 571,00	258 538 712,00
Kajaanin mahdollista vastuuta kattaava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	159 765,00	169 356,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2022	2021	2022	2021
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Sopimusvastuut	1 013 424,80	266 637,45	0,00	0,00
Sijoitusvastuu vaihtoehtorahastoon	200 000,00	200 000,00	0,00	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	13 184 905,07	14 470 969,50	12 020 682,31	12 961 798,94
Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy:n hankkeiden omarahoitusvastuu	20 802 594,57	18 821 249,57	0,00	0,00
Kajaanin koulutusliikelaitoksen hankkeiden omarahoitusvastuu	379 890,00	379 890,00	379 890,00	379 890,00
Sähköjohdannaiset	-167 246,10	2 180 044,94	0,00	0,00
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	8 392 754,56	7 854 055,65	0,00	0,00
Korkojohdannaiset				
Nimellisarvo	142 948 486,27	138 899 896,00	90 000 000,00	80 000 000,00
Markkina-arvo	-17 850 109,51	-23 601 903,59	-15 714 802,34	-12 953 825,72
Vireillä olevat oikeudenkäynnit				
Vireillä olevat oikeudenkäynnit yhteensä	1 221 497,85	2 311 460,00	1 221 497,85	2 311 460,00

4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42. Henkilöstö HTV 31.12.	Kaupunki yhteensä	
	2022	2021
Tulosalueittain	Yhteensä	Yhteensä
Kaupunginhallitus ja kaupunginjohto	5,3	2,7
Hallintopalvelut	36,9	36,7
Henkilöstöpalvelut	15,2	10,5
Talouspalvelut	13,4	9,4
Elinvoimapaalvelut	40,1	33,1
Sivistyslautakunta	2,3	6,0
Varhaiskasvatus	366,3	352,7
Perusopetus	434,6	418,3
Kulttuuripalvelut	92,4	91,4
Kaukametsä	83,7	76,0
Nuorisopalvelut	23,4	23,7
Ympäristötekniinen hallinto	1,4	3,2
Maankäyttö, suunn. Ja viranom.toim.	35,5	34,0
Kunnallistekniikka ja liikunta	72,5	71,4
Tilakeskus	44,0	46,1
Kainuun pelastuslaitos	87,7	83,8
Tukityöllistäminen	5,3	5,2
Kaupunki yhteensä	1 360,0	1 304,2
Kajaanin Vesi -liikelaitos	19,3	20,1
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	159,1	156,8
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	326,3	319,8
Liikelaitokset yhteensä	504,7	496,7
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	1 864,70	1 800,90

43. Henkilöstökulut	Kaupunki yhteensä	
	2022	2021
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	98 245 212,00	94 179 839,94
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	40 552,91	71 228,14
Yhteensä	98 285 764,91	94 251 068,08

Kaupunki sis. liikelaitokset

44. Liottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Kajaanin Kokoomus ry	4 083,00	3 102,00
Keskustan Kajaanin Kunnallisjärjestö ry	7 205,00	7 115,00
Vasemmistoliiton Kajaanin kunnallisjärjestö ry	7 220,00	7 168,00
Kristillisdemokraatit, Kajaanin kunnallisjärjestö	293,00	258,00
Kajaanin sosiaalidemokraatit ry	4 922,00	4 650,00
Kainuun Vihreät ry	3 010,00	2 236,00
Yhdessä Kajaani sitoutumattomat	371,25	520,00
Keskustan Kuusamon kunnallisjärjestö ry		27,00
Keskustan Puolangan kunnallisjärjestö	63,00	
Keskustan Suomussalmen kunnallisjärjestö		27,00
Kajaanin Seudun Perussuomalaiset ry	747,00	590,00
Kajaanin Perussuomalaiset ry	3 545,00	1 623,00
Paltamon Perussuomalaiset ry	72,00	
Kuhnon Perussuomalaiset ry	36,00	
Keskustan Kainuun Piiri ry	2 516,00	583,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	34 083,25	27 899,00

45. Tilintarkastajien palkkiot	Kajaanin kaupunki	
	2022	2021
Tilintarkastuspalkkiot	56 390,00	44 520,00
Muut palvelut	9 390,00	8 410,00
Palkkiot yhteensä	65 780,00	52 930,00

4.7 Kirjanpito kirjat ja tosittelajit 2022

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja
Pääkirja
Tilipuitteet
Myyntireskontra
Ostoreskontra
Palkkakirjanpito
Käyttöomaisuuskirjanpito
Tase-erittelyt
Konsernitilinpäätöksen yhdistelylaskelmat
Tilinpäätös

SÄILYTYSTAPA

sähköinen
sähköinen
sähköinen
sähköinen
sähköinen
sähköinen
sähköinen
sähköinen
sähköinen
sähköinen
sidottu

TOSITELAJIT

AA	Käyttöomaisuus kirjaus	sähköinen
AB	Käyttöomaisuus kirjanpitotosite	sähköinen
AF	Käyttöomaisuus poistotosite	sähköinen
AZ	Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DA	Asiakastosite	sähköinen
DZ	Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1	Kirjanpitoliihtymä maksuliikenne	sähköinen
K2	Sips muistiot	sähköinen
KG	Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KP	Ostoreskontra tilien ylläpito	sähköinen
KR	Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KU	KUTI muistio	sähköinen
KZ	Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
M1	Myyntireskontraliittymä	sähköinen
PA	Palkat	sähköinen
RE	Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV	Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA	Pääkirjatilitosite	sähköinen
SB	Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
WE	Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZA	Tilin avaussaldo	sähköinen
ZD	Luottotappiokirjaus	sähköinen
ZK	Liittymät palvelukassa	sähköinen
ZO	Veron oikaisu	sähköinen

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

Liikelaitosten vaikutus kaupungin tuloksen muodostumiseen					
Sitovuustarkastelu ulkoiset tuotot ja kulut 1000 euroa	Talousarvion toteutuminen		Eliminoimaton yhteensä	Eliminoinnit yhteensä	okonaistarkastel eliminoitu
	Kajaani ilman liikelaitoksia	Liikelaitokset yhteensä	Kajaani ja liikelaitokset	Kajaani ja liikelaitokset	Kajaani ja liikelaitokset
Toimintatuotot					
Myyntituotot	13 097	18 513	31 610	-9 888	21 722
Maksutuotot	3 023	87	3 110	-5	3 105
Tuet ja avustukset	4 115	1 709	5 824	0	5 824
Vuokratuotot	7 209	4 342	11 552	-4 145	7 406
Muut toimintatuotot	2 703	113	2 816	-8	2 808
Toimintatuotot yhteensä	30 147	24 764	54 912	-14 046	40 865
Valmistus omaan käyttöön	838		838		838
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-71 240	-27 046	-98 286		-98 286
Palvelujen ostot	-182 328	-8 129	-190 457	9 514	-180 943
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 465	-6 694	-16 159	366	-15 793
Avustukset	-7 462	-28	-7 490	2	-7 488
Vuokrat	-4 432	-6 600	-11 032	4 144	-6 888
Muut toimintakulut	-849	-292	-1 141	21	-1 121
Toimintakulut yhteensä	-275 777	-48 789	-324 566	14 047	-310 519
Toimintakate	-244 791	-24 025	-268 816	1	-268 816
Verotulot	155 117	0	155 117		155 117
Valtionosuudet	92 163	32 509	124 672		124 672
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	492	0	492		492
Muut rahoitustuotot	18 913	13	18 926	-1 161	17 765
Korkokulut	-1 713	-59	-1 772	0	-1 772
Muut rahoituskulut	-12 935	-1 179	-14 114	1 161	-12 953
Korvaus peruspääomasta	50	-50	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	4 807	-1 275	3 532	0	3 532
Vuosikate	7 296	7 209	14 505	0	14 505
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 640	-4 762	-16 402	221	-16 181
Kertaluonteiset poistot	-393	0	-611		-611
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-12 033	-4 762	-17 013	221	-16 792
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Satunnaiset tuotot	1 852		1 852		1 852
Tilikauden tulos	-2 884	2 448	-656	221	-435
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	19	755	775		775
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	177	0	177		177
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	9	43	52	-43	9
Rahastojen ja varausten muutos yhteensä	205	798	1 003	-43	960
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 679	3 246	347	178	525

Liikelaistosten vaikutus kaupungin toiminnan rahoitukseen

Sitovuustarkastelu	Talousarvion toteutuminen		Eliminoimaton yhteensä Kajaani ja liikelaitokset	Eliminoinnit yhteensä Kajaani ja liikelaitokset	Kokonaistarkastelu eliminoitu Kajaani ja liikelaitokset
	Kajaani ilman liikelaitoksia	Liikelaistokset yhteensä			
1000 euroa					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	7 297	7 208	14 505		14 505
Satunnaiset erät	1 852	0	1 852		1 852
Tulorahoituksen korjaukset	-3 372	-5	-3 377		-3 377
Toiminnan rahavirta	5 777	7 203	12 980	0	12 980
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-11 489	-6 888	-18 377		-18 377
Rahoitusosuudet investointimenoihin	700	25	725		725
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 890	10	2 900		2 900
Investointien rahavirta	-7 899	-6 853	-14 752	0	-14 752
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 122	350	-1 772	0	-1 772
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	155	0	155	0	155
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	0	0	0
Antolainauksen muutokset	155	0	155	0	155
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000	0	25 000		25 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 653	-1 579	-16 231		-16 231
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 853	0	14 469	-1 937	12 532
Lainakannan muutokset	23 201	-1 579	23 238	-1 937	21 501
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-71	0	-71		-71
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0		0
Saamisten muutos	-10 610	-586	-11 196	2 261	-8 935
Korottomien velkojen muutos	-10 109	200	-9 909	-325	-10 234
Muut maksuvalmiuden muutokset	-20 790	-386	-21 176	1 936	-19 240
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	198 412	199	198 611		198 611
Rahavarat 1.1.	197 968	199	198 167		198 167
Vaikutus maksuvalmiuteen	444	0	444	0	444

Kajaanin kaupunki

KAJAANIN VESI -LIIKELAITOS
TILINPÄÄTÖS 2022

Kajaanin Vesi -liikelaitos

1. Toimintakertomus

1.1. Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen toimintavuosi 2022 oli kolmannen perättäisen koronapandemiavuoden lisäksi kiristyneen maailmanpoliittisen tilanteen sävyttämä seurannaisvaikutuksineen. Nämä vaikuttivat omalta osaltaan niin Kajaanin Veden toimintaan kuin talouteenkin. Taloudellinen tulos oli noin 188.000 euroa talousarviota huonompi liikevaihdon jäädessä noin 290.000 euroa talousarviosta myynnin erittäin voimakkaan vähenemisen seurauksena. Perustehtävä eli asiakkaille tarjottavat vesihuoltopalvelut toimivat käytännössä keskeytyksettä hyvälaatuisina kohtuulliseen hintaan niin valtakunnallisten vertailujen kuin oman tilastoinninkin perusteella.

Kajaanin Vesi -liikelaitos on hallinnut saneerausvelkaansa mm. säännöllisesti päivitettyä korjausvelkalaskelmaa hyödyntäen toteutetulla suhteellisen merkittävällä vesihuoltoverkostojen saneerauksella. Vuonna 2022 päivitetyn laskelman mukaan tarve jatkuu myös tulevaisuudessa. Myös vesihuollon laitoksia rakenteineen ja laitteineen saneerataan säännöllisesti. Jätevedenpuhdistamoa on tämän vuosikymmenen loppuun mennessä tarkoitus saneerata nykyisiä rakenteita ja tekniikkaa mahdollisuuksien mukaan hyödyntäen ja mahdollisia tulevaisuuden tarpeita yhteensovittaen. Investointi on mittava ja Kajaanin Vesi pyrkii valmistautumaan siihen pitkäjänteisesti jo ennakolta.

Talous- ja jäteveden myynti on vähentynyt jo pidemmän aikaa vajaan prosenttiyksikön vuodessa. Vuonna 2022 määrällinen myynti väheni yli 6 % vuodesta 2021 ja vuoden 2022 jälkimmäisen puolikkaan myynti oli noin 10 % edellistä vuotta pienempi. Ilmeinen syy on Venäjän hyökkäyksellään Ukrainaan aiheuttaman energian hinnan nousun ja sähköpulan välttämiseksi toteutetut säästötoimet. Tämän seurauksena käyttömaksutulot, jotka ovat lähes 80 % liikelaitoksen tuloista, pienenevät merkittävästi. Kuluista suoraan laskutetun talous- ja jäteveden määrästä riippuvia on vain 10-15 %. Kulutustottomusten palautuminen ennalleen kestää kauan, joten vaikutus liikelaitoksen tuloihin lienee pitkäaikainen. Energian lisäksi mm. kemikaaleissa, lietteenkäsittelyssä, muoviputkissa sekä kuljetuspalveluissa on merkittäviä hinnankorotuspaineita. Näistä yhdessä saneeraustarpeiden kanssa aiheutuu vesihuoltopalveluille jatkuvaa hinnankorotuspainetta. Osittain siihen voitaisiin varautua siirtämällä maksupainotusta nykyistä enemmän perusmaksuihin.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vuoden 2022 tulos oli kuitenkin olosuhteisiin nähden hyvä. Toiminnalliset ja valtuuston asettamat taloudelliset tavoitteet saavutettiin ja asiakkaat olivat vuonna 2022 päivitetyn asiakastyytyväisyystutkimuksen, vähäisten reklamaatioiden ja oman tilastoinnin perusteella pääsääntöisesti tyytyväisiä vesihuoltopalveluiden laatuun. Tavoitteiden saavuttaminen ja vesihuollon toimivuus perustuu ydintehtäviinsä sitoutuneen henkilöstön onnistumiseen.

1.2. Liikelaitoksen hallinto

Vuosi 2022 oli liikelaitoksena toimineen Kajaanin Vesi -liikelaitoksen 18. toimintavuosi, 14. toimintavuosi Kuntalain (410/2015) säännösten mukaisena liikelaitoksena nykyisellä nimellään ja samalla Kajaanin kunnallisen vesihuollon 101. toimintavuosi.

Kajaanin Vesi -liikelaitos päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista. Liikelaitoksen toimielinten vastuista ja tehtävistä säädetään kuntalaisissa (410/2015) ja liikelaitoksen tehtävistä määrätään myös kaupungin hallintosäännössä Kajaanin Vesi -liikelaitoksen toimintasäännössä.

Liikelaitoksen toiminnasta, kehittämisestä ja tuottavuudesta vastaa Kajaanin kaupunginhallituksen alainen Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta yhteistyössä liikelaitoksen johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan järjestämisestä. Kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan omistajapoliittisten linjausten ja ohjelman sekä liikelaitoksen johtokunnan kautta.

Johtokuntaan kuuluu viisi kaupunginhallituksen valitsemaa varsinaista jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginhallitus valitsee yhden jäsenistä puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Lisäksi kaupunginhallitus nimeää johtokuntaan läsnäolo- ja puheoikeudella oman edustajansa sekä vastaavat oikeudet omaavan henkilökunnan edustajan ja tälle henkilökohtaisen varaedustajan Kajaanin Vesi -liikelaitoksen henkilöstön esityksestä. Johtokunta kokoontui vuonna 2022 viisi kertaa koronapandemian vuoksi etä- tai hybridikokouksina.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta 1.1.-31.12.2022:

Jäsenet:

Heikkinen Janne, pj.

Arffman Pasi, vpj.

Haataja Jani

Stricker Rea

Tartia-Jalonen Aila

Halonen Jarmo, henkilöstön edustaja

Keränen Silja, kaupunginhallituksen edustaja

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Laurila Jani

Koskelo Sakari

Heikkilä Ville

Karjalainen Suvl

Törrö Leena

Hyttinen Marko

Kajaanin Vesi -liikelaitosta, sen sisäistä hallintoa ja kehittämistä johti tilivelvollisena viranhaltijana vuonna 2022 Kajaanin Veden johtaja Juha Nurminen apunaan johtoryhmä. Liikelaitoksen johtajan valitsee kaupunginhallitus ja johtoryhmän kokoonpano määritellään toimintasäännössä. Johtoryhmän tehtävänä on tukea johtajaa liikelaitoksen toiminnan kehittämisessä ja johtamisessa sekä johtokunnan käsittelemien asioiden valmistelussa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen johtaja ja jäsenenä tulosityksikköjen päälliköt verkostopäällikkö ja käyttöpäällikkö sekä henkilöstön keskuudestaan valitsema edustaja. Johtokunnan puheenjohtajalla on osallistumisoikeus johtoryhmän kokouksiin ja Kajaanin Veden asioita hoitava controller on myös asiantuntijana osallistunut johtoryhmän kokouksiin. Vuonna 2022 johtoryhmä kokoontui kymmenen kertaa.

1.3. Taloudellinen kehitys

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tulos oli noin 187.600 euroa talousarviota huonompi mutta noin 5.000 euroa valtuuston asettamaa tavoitetta parempi. Tilikauden tulokseen vaikutti merkittävimmin toisella vuosipuoliskolla asiakkaiden energian säästön seurauksena tapahtunut voimakas myynnin vähenemä. Talous- ja jäteveden määrällinen myynti vuoden 2022 jälkimmäisellä vuosipuoliskolla oli noin 10 % pienempi kuin edellisenä vuotena, mikä supisti liikevaihtoa noin 290.000 euroa talousarviossa suunnitellusta. Kajaanin Veden menot vuonna 2022 olivat hyvin hallinnassa. Talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmä- ja palvelu-uudistuksen yhteydessä käyttöomaisuudesta alas kirjattiin pienet alle 2.000 euron vuosittaiset poistot, mikä Kajaanin Veden osalta oli noin 84.000 euroa. Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tuloutus kaupungille oli suunnitellusti 1,2 miljoonaa euroa.

Korjausvelan hallinta mukaan lukien jätevedenpuhdistamon saneeraus- tai korvausinvestointi tämän vuosikymmenen lopussa sekä muut investointi- ja kehittämistarpeet sekä palvelutasovaatimukset pitävät yllä investointi- ja kustannuspaineita myös tulevaisuudessa. Myynti tuskin ainakaan nopeasti palautuu tasolle ennen energiapulaa. Se, katteeton tai tappiollinen tukkumyynti vesihuolto-osuuskunnille ja -yhtymille sekä koronapandemia ja maailmantilanteen aiheuttama paine tiettyjen tarvikkeiden ja palvelujen hintoihin jatkuessaan voimistavat kustannuspainetta. Näiden vuoksi asiakkailta perittäviin hintoihin kohdistuu jo kesken vuoden 2023 ja tulevaisuudessa merkittäviä korotuspaineita, kun suoraan kulutuksesta riippuvia kustannuksia Kajaanin Veden kustannuksista on 12-15 %. Vesihuollon maksuja valtakunnallisesti vertailtaessa Kajaanin Vesi -liikelaitoksen hinnat ovat toistaiseksi kilpailukykyisiä.

1.4. Olennaiset tapahtumat

Kajaanin Vesi -liikelaitos tuotti vuonna 2022 talousarvion palvelulinjauksiensa mukaisesti perustehtävään keskittyen yksinkertaistettuna kahta tuotetta: talousvesi- ja jätevesihuoltopalveluita sekä niihin liittyviä volyymiltaan vähäisiä

lisä- tai sivupalveluita. Lisäksi kaupungin ympäristötekniiselle toimialalle tuotettiin vähäisessä määrin huleveden viemäröinnin ylläpitoa tukevia palveluita. Talousvettä laskutettiin 1.888.260 m³ ja jätevettä 1.774.431 m³, joista tukkumyyntinä vesihuolto-osuuskunnille ja -yhtymille 161.371 m³ talousvettä ja 118.487 m³ jätevettä. Laskutettavan veden ja jäteveden määrä väheni 6,3 % vuodesta 2021 (vesi -6,1 %, jätevesi -6,5 %). Vesihuoltolain mukaiseen vesihuoltoon kuuluvan laskutettavan talousveden ja jäteveden määrä omalla toiminta-alueella väheni viime vuodesta noin 6,3 %, (talousvesi -6,6 %, jätevesi -5,9 %). Tappiollinen tukkumyynti vesihuolto-osuuskunnille ja -yhtymille, joka kattaa kutakuinkin toimintamenot mutta ei pääomamenoja, kasvoi noin 0,7 % vuodesta 2021 (talousvesi -0,3 %, jätevesi +2,0 %). Vuoden 2022 jälkimmäisen vuosipuoliskon myynti oli noin 10 % pienempi kuin myynti vastaavana aikana vuonna 2021 todennäköisesti hyvin tehokkaasti toteutetun energiansäästön seurauksena. Myynnin vuosittaiset vaihtelut viime vuosina ovat olleet yllättävän suuria koronapandemiasta, energiansäästöstä, asiakastietojärjestelmämuutoksen aiheuttaman tilastointimuutoksen tms. syyn vuoksi. Pidemmällä aikajänteellä myynti omalla toiminta-alueella vähenee ja tukkumyynti pysyy ennallaan tai kasvaa hitaasti myös tulevaisuudessa. Päätuotteiden laadussa ja palvelun keskeytymättömyydessä ei ollut merkittäviä poikkeamia.

Kolmatta vuotta jatkuneen korona -pandemian lisäksi Venäjän hyökkäyksellä Ukrainaan oli mittavia vaikutuksia maailmankauppaan. Vesihuollon ja Kajaanin Vesi -liikelaitoksen toiminnassa ne näkyivät mm.: komponenttipulana ja toimitusaikojen pidentymisenä, mikä viivästytti tiettyjä urakoita ja muita hankintoja, yleisenä inflaationa, joka vesihuollossa näkyi erityisesti kemikaalien, energian, kuljetusten ja lietteenkäsittelyn kustannusten nousuna. Putkimateriaalien kustannusten noususta huolimatta vaikutus verkostourakoihin oli aiemmin allekirjoitettujen puitesopimusten vuoksi vähäinen. Hybridiuhka ja muu kriittiseen infrastruktuuriin, vesihuolto mukaan luettuna kasvoi merkittävästi. Uhka sähköpulasta aiheutti varautumistoimenpiteitä Kajaanin Vedelle ja energiansäästön seurauksena Kajaanin Veden myynti väheni merkittävästi. Edellä mainitut muutokset vaikuttanevat myös lähitulevaisuudessa ja esim. asiakkaiden kulutustottumukset tuskin palautuvat nopeasti ennalleen.

Asiakastietojärjestelmään vietiin vuoden 2022 lopussa 6.224 käyttöpaikan eli 82,7 %:n lukematiedot etäluenta hyödyntäen ja olivat siten pelkästään mitattuun kulutukseen perustuvan laskutuksen piirissä. Kaikkien kiinteistöjen siirtäminen etäluentaan jatkuu suunnitelmien mukaisesti vuoden 2023 loppuun. Sähköistä laskutusta käytti vuoden 2022 lopussa 3.615 käyttäjää, mikä on 52,0 % 7.523 käyttöpaikasta. Kajaanin Vesi -liikelaitos lähetti vuonna 2022 kaikkiaan 30.460 laskua.

Vuonna 2022 vesihuoltoverkostoja saneerattiin 4,8 km, josta 1,5 km katusaneerauksen yhteydessä. Uusia vesihuoltoverkostoja rakennettiin noin 0,8 km. Vuotovesitoimenpiteet ovat kohdistuneet Nakertajan kaupunginosan jätevesiviemäriverkoston ja jätevesiviemärikaivojen. Jätevesipumppaamoja saneerattiin kolme kappaletta. Lisäksi mm. Peuraniemen jätevedenpuhdistamon selkeytysaltaiden saneeraus saatettiin loppuun.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen nykyisen jätevedenpuhdistamon tavoitteellisesti tämän vuosikymmenen loppuun mennessä korvaavan puhdistamon saneeraus- tai korvausinvestoinnin esisuunnitelman pohjalta valittiin mahdollisimman paljon nykyiseen tekniikkaan ja rakenteisiin perustuva vaihtoehto yleissuunnittelun pohjaksi. Hankkeen yleissuunnittelu on tarkoitus toteuttaa vuonna 2023.

Kajaanin Vesi -liikelaitos täytti sille asetetut toiminnalliset tavoitteet vuonna 2022. Talousveden laadun tarkkailemiseksi otetuista 76 näytteestä 75 täyttivät talousvedelle asetetut terveydelliset laatuvaatimukset ja -suositukset. Suunnittelemattomia palvelun keskeytyksiä oli kuusi kappaletta ja keskeytysten keskimääräinen asiakasaika oli noin 1,2 minuuttia/asiakas/vuosi. Viemäritukoksia oli viisi kappaletta. Jätevedenpuhdistamo täytti kaikki sille asetetut neljännesvuosikeskiarvoina asetetut lupavaatimukset, vaikka viemäriverkoston ylivuotoja oli yhteensä noin 1.644 m³ sulamisvesistä ja putkirikosta johtuen,

Reklamaatioita, palautteita ja vahingonkorvausvaatimuksia oli toiminnan volyyymiin nähden hyvin vähän. Kajaanin Vesi -liikelaitos sai vuonna 2022 reklamaatioita tai palautetta virheellisestä tonttijohdon sulkemisesta ja yleisen vesipostin sijainnista. Kajaanin Vesi -liikelaitokselle osoitettiin vuonna 2022 neljä vahingonkorvausvaatimusta viemärin tulvimisesta, vesikalusteiden tukkeutumisesta, tonttisulun toimimattomuudesta ja vesimittarista aiheutuneesta vesivahingosta. Korvausvaateiden kokonaissumma oli 3.796,61 € (sis. alv 24 %) ja vahingonkorvauksia maksettiin yhteensä 2.868,74 € (sis. alv 24 %) kolmesta vaatimuksesta. Yksi näistä kirjautuu vuodelle 2023 ja yhdestä vuonna 2022 tapahtuneesta vahingosta on vuoden 2023 puolella vastaanotetun korvausvaatimuksen käsittely kesken.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin Vesi -liikelaitoksella oli vuonna 2022 henkilöstöä 19,3 henkilötyövuosina mitattuna (vakituksia 18,0). Harjoittelijoita ja määräaikaista työvoimaa on käytetty mm. jätevesiviemäriverkoston kiinteistöliittymien ja -kytkentöjen kartoituksiin ja jätevedenpuhdistamo- ja -pumppaamotiimin lomien sijaistuksiin.

Henkilöstökulut olivat noin 1,24 miljoonaa euroa (64.200 €/htv). Liikevaihto henkilötyövuotta kohden oli 388.300 euroa. Henkilöstön keski-ikä vuoden 2022 lopussa oli 53 vuotta.

Koronapandemian suora vaikutus henkilöstöön oli marras-joulukuun vaihteen tartuntaryppäästä huolimatta suhteellisen vähäinen. Toimistotyötä tehtiin kaupungin ohjeistuksen mukaisesti ns. hybridimallilla osin etänä osin lähityönä ja sosiaalisia kontakteja pyrittiin lähityössä edelleen välttämään. Fyysinen asiakaspalvelu oli suljettuna vuoden 2022 ja suuri osa kokouksista ja palaverista toteutettiin etäyhteyksin.

Vuodelta 2021 siirretyt ja vuoden 2022 koko henkilöstön yhteiset virkistysiltpäivät kahdeksi virkistyspäiväksi, joissa tutustuttiin mm. Suomussalmen sotahistoriaan sekä Terrafameen.

1.6. Ympäristöasiat

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vastuulla olevista tehtävistä ympäristöpanostuksiin kuuluviksi luetaan pohjavedensuojelua varten tehdyt toimenpiteet lähinnä vedenhankinnassa (mm. pohjavesimittaukset ja -analyysit). Jätevesihuolto on huomioitu ympäristöpanostuksena käytännössä kokonaisuudessaan sisältäen viemäriverkoston käytön ja kunnossapidon, jätevesien puhdistuksen, lietteen käsittelyn sekä näihin liittyvät tutkimukset, analyysit ja ympäristöluvan velvoittamat vesiensuojeluun ja kalatalouteen liittyvät tutkimukset ja maksut sekä jätevesihuollon investoinnit. Ympäristötuotoiksi on luettu jäteveden käyttö- ja perusmaksut.

Viemärointi ja jäteveden- sekä lietteenkäsittely ovat kustannuksiltaan Kajaanin kaupungin merkittävien ympäristöpanostus. Kajaanin Vesi -liikelaitos käytti vuonna 2022 ympäristötekijöihin käyttötaloudestaan 3,2 miljoonaa euroa ja pysyviin vastaaviin sisältyy aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja 13,1 miljoonaa euroa. Ympäristötuotot olivat 4,7 miljoonaa euroa.

Vuonna 2022 Kajaanin Vesi -liikelaitos täytti kaikki sille ympäristöluvassa neljännesvuosittaisiksi asetetut vaatimukset jätevedenpuhdistuksen suhteen. Pohjavedenoton ottomäärän kaikkien kuukausittaisten (yhteensä 96 kpl/v) seurantapisteen tulokset alittivat lupamääräysten keskiarvomaksimiottomäärät.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat

Talousarvioon 2022 on kirjattu Kajaanin Vesi -liikelaitoksen keskeisimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit, joiden toteutumista on arvioitu yhdenmukaisesti kaupunkikonsernissa osavuosi- ja vuosiraportissa 1.1.-30.6.2022 sekä tässä tilinpäätöksessä. Vuonna 2022 talousarviossa mainituista merkittävimmistä riskeistä realisoitui myyntivolyymien vähentyminen. Muita ainakin osittain toteutuneita riskejä olivat kriittisten varaosien saatavuusongelmat toimitusaikojen pidentymisenä, materiaalien hintojen nousu, avainhenkilöiden yhtäaikainen suunnittelematon poissaolo sairastumisen vuoksi, kaukovalvontajärjestelmän noin 1 tunnin kestänyt häiriö sekä palvelujen tukkumyynti tappiolla. Lisäksi uhka sähköpulasta ja kriittisen infrastruktuurin vahingoittamisesta kyberuhkineen kasvoi voimakkaasti. Riskinarvion riskejä ja riskiluokkia on vuoden 2022 aikana päivitetty muuttuneen tilanteen mukaisesti.

Vuoden 2022 talousarviossa on huomioitu kaupungin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjelmistoa hyödyntäen vuosittain päivitettävät strategisten, taloudellisten ja vahinkoriskien riskiarviot. Operatiivisia ja toiminnallisia riskejä on vuonna 2022 arvioitu erillisellä vesihuollon riskienhallintaohjelmistolla. Talousvesihuollon riskien arviointi valmistui vuoden 2021 lopussa ja terveydensuojeluviranomaisen hyväksyi sen 28.4.2022. Jätevesihuollon riskinarviointi valmistui vuonna 2022 ja arvioita hyödynnetään käynnissä olevan varautumissuunnitelman päivityksessä.

1.8. Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vesihuoltopalveluiden hintataso, tehokkuus, laatu ja kannattavuus

Kajaanin Vesi -liikelaitos päivitti hinnastoaan vuoden 2022 alusta. Pitkäjänteisen suunnitelman mukaisesti käyttö- ja perusmaksuja korotettiin kokonaisvaikutukseltaan noin 2,8 %. Palvelumaksuja päivitettiin vastaamaan tuotantokustannuksissa tapahtuneita muutoksia sekä paikkaamaan myynnin vähentymistä. Seuraavaan taulukkoon on koottu Kajaanin Vesi -liikelaitoksen hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavia tunnuslukuja vuosilta 2018 - 2022.

KAJAANIN VESI -LIIKELAITOS TUNNUSLUKUIJA Tunnusluvut 31.12.	2018	2019	2020	2021	2022
Verkostoon pumpattu vesimäärä (m ³ /a)	2 653 391	2 562 862	2 472 998	2 479 393	2 365 089
Laskutettu vesimäärä (m ³ /a)	2 027 772	2 076 244	1 962 118	2 011 458	1 888 260
Käsiteltäväksi johdettu jätevesimäärä (sis.ohitukset) (m ³ /a)	3 437 352	3 276 024	3 922 033	3 573 805	3 296 408
Laskutettu jätevesimäärä (m ³ /a)	1 951 787	1 938 819	1 932 943	1 898 253	1 774 431
Vesijohtoverkoston liittynyt asukasmäärä (as)	34 660	34 177	33 330	32 484	32 175
Jätevesiviemäriverkoston liittynyt asukasmäärä (as)	32 960	31 210	30 564	29 917	29 606
Vesijohtorunkoverkoston pituus (km)	527,0	528,0	529,0	527,0	527,0
Jätevesirunkoverkoston pituus (km)	262,6	264,0	265,0	265,0	265,0
Laatuvaatimukset täyttävä talousvedenlaatu %	100,0	100,0	100,0	100,0	98,7
Laskuttamattoman talousveden osuus (tai hukkavesi) %	23,9	19,7	21,2	18,9	20,2
Vesijohtoverkoston uusiutumisaika v	239,5	203,1	114,8	148,9	135,8
Putkirikkojen määrä vesijohtoverkosto/verkostopituus (kpl/km vuosi)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02
Veden ominaiskäyttö, Kotitalouksien veden käyttö (l/as/vrk)	148,4	153,3	149,4	156,0	147,0
Jätevedenpuhdistuksen lupaehtojen täytyminen %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Puhdistamattoman jäteveden ohitukset %	0,00	0,12	0,05	0,31	0,31
Laskuttamattoman jäteveden osuus %	43,2	40,8	50,7	46,9	46,2
Jätevesijohtoverkoston uusiutumisaika v	154,5	64,4	176,7	116,2	284,6
Investoinnit yhteensä (€)	2 311 219	2 458 147	3 353 541	2 684 601	2 944 286
Omistajatuloutus (€)	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
Käyttömaksu, talousvesi, €/m ³ (sis. alv)	1,31	1,34	1,35	1,40	1,48
Käyttömaksu, jätevesi, €/m ³ (sis. alv)	2,28	2,37	2,49	2,53	2,59
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	203,8	214,2	209,3	222,7	209,3
Käytön ja ylläpidon omakustannushinta, €/m ³	0,89	0,86	0,92	0,90	0,94
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon %	16,7	16,2	16,0	15,7	16,0
Investoinnit/poistot	1,30	1,37	1,83	1,43	1,45
Investointien tulorahoitus %	108	113	82	110	93
Omistajan tuki investointikustannuksiin/kokon.investoinnit %	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	7,7	8,5	8,0	7,7	6,8
Omakotitalon vertailuhinta, VVY:n laskentaperusteella, €/m ³	5,00	5,14	5,28	5,38	5,53

2. Talousarvion toteutumisvertailu

2.1. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Keskitytään perustehtävään ja toimintavarmuuteen. Muita tehtäviä otetaan vastattavaksi harkiten vain, mikäli niistä saatava tuotto on vähintään ydintehtävistä perityn tasolla ja jo olemassa olevia resursseja tai kapasiteettia on käytettävissä.	Toimittu linjauksen mukaisesti. Vuonna 2022 varautumisen prioreetti kasvanut.	Toteutuksessa
Saneerausinvestointeja korjausvelan hallitsemiseksi toteutetaan valtuustokausittain päivitettävän korjausvelkaselvityksen mukaisilla määrillä.	Vesihuoltoverkoston korjausvelkalaskelma päivitetty (8/2022). Saneerausinvestointeja noin 2,4 M€ vuonna 2022.	Toteutuksessa
Vuoto- ja hulevesien pääsyä jätevesiviemäriin vähennetään yhteistyössä ympäristötekniikan toimialan kanssa.	Kajaanin Veden vuotovesi-investointeja noin 90.000 euroa vuonna 2022.	Toteutuksessa
Peuraniemen nykyisen jätevedenpuhdistamon tekninen käyttöikä päättyy 2020-luvun lopussa. Korvaavan täysin uuden tai osin nykyisiä rakenteita hyödyntävän, 2020-luvun loppuun mennessä käyttöön otettavan jätevedenpuhdistamon yleissuunnittelu aloitetaan 2022.	Yleissuunnittelun tarjouspyyntö valmisteilla, tarjouskilpailu avataan helmikuussa 2023.	Ei aloitettu
Vesihuollon (talous- ja jätevesihuollon) tuotannon, jakelun ja laadunvarmistuksen ohjausta tehostetaan mitattua tietoa hyödyntämällä.	Aluemittausjärjestelmän suunnittelu ja toteutus aloitettu.	Toteutuksessa
Koko toiminta-alueen kattavaan vedenkulutuksen etämittaukseen ja reaaliaikaiseen laskutukseen siirrytään 2024.	Käyttöpaikoista 82,7 % (6.224 kpl) etämittauksen piirissä 31.12.2022.	Toteutuksessa
Taksamallia uudistetaan Vesilaitosyhdistyksen ohjeen mukaisesti niin, että aiheuttamisperiaate toteutuu nykyistä selkeämmin. Huomioidaan laskutettavan talous- ja jätevesimäärän väheneminen, hulevesien ohjaaminen pois jätevesiviemäristä ja taloudellisesti kestävä keskittyminen ydintehtäviin. Tarkoittaa mm. perusmaksujen osuuden kasvattamista ja niiden alueellisuutta.		Ei aloitettu
Riskikartoitukset päivitetään käyttäen Graniten lisäksi vesihuoltopalveluiden osalta alalle suunniteltuja järjestelmiä (WSP ja SSP). Näiden pohjalta päivitetään varautumissuunnitelma, joka yhteensovitetään kaupungin valmiussuunnitelman kanssa.	Talovesihuollon riskiarvio (WSP) hyväksytty 29.4.2022 terveystoimiston toimesta, jätevesihuollon riskiarvio (SSP) laadittu. Varautumissuunnitelma päivityksessä.	Toteutuksessa

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Tuottovaatimus	1 200 000 euroa, joka koostuu peruspääoman korosta ja tuloutuksesta.	1 200 000 euroa	Toteutuu ■
Tilikauden ylijäämä ennen varauksia	> 700 000 euroa (tavoite; ei sitova)	705 019 euroa.	Toteutuu ■

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Asiakastyytyväisyys	Kuntatekniikan palvelukyselyn vesihuollon osuuden keskiarvo parillisina vuosina, 0 - 5	4,48	4,42	Toteutuu osittain
Vesihuollon toimitusvarmuus	Vedenjakelun suunnittelemat käyttökätkokset, tuntia/asukas/vuosi	0,10	0,02	Toteutuu
Sähköisen palvelun lisääminen	Vesimittarien etäluku	75 % vesimittareista etäluennassa.	82,7 % (6.224 kpl)	Toteutuu

Resurssiäisautta luontokaupungissa

Energiätehokkuus	Jätevedenpumppaamoiden energiatehokkuus optimoitu, % pumppaamoista	70 %	72,3 %	Toteutuu
Ympäristöystävällinen viemäröinti ja jätevedenpuhdistus	Jätevedenpuhdistamon kuukausinäytteistä lupaehtojen mukaisia, %	> 95 %, 23/24 kpl (ympäristöluvan vaatimus 21/24 kpl)	91,7 % (22/24 kpl)	Toteutuu osittain

Tulevaisuus nuorissa

Osaajista elinvoimaa

Harjoittelupaikkojen tarjoaminen tuleville osaajille	Harjoittelu- ja työössäoppimispaikkoja, htv/vuosi	1,0 htv/v	1,3 htv/v	Toteutuu
--	---	-----------	-----------	--------------

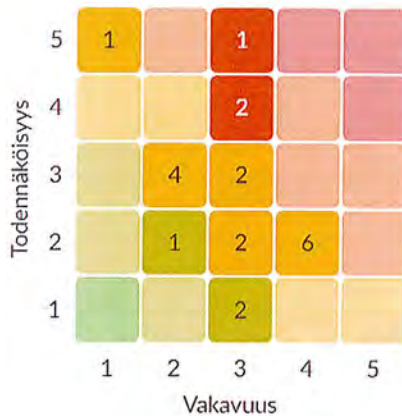

Riskienhallinta

- 20 – 25** Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
- 10 – 16** Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
- 4 – 9** Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
- 1 – 4** Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Sisä

Riskikartta

Kohde	Riski	RL	Tila	Hall. %	Toteutuneet riskit
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Kriittisten varaosien tai tarvikkeiden saatavuusongelmat.	12	Seurannassa	0%	2 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Hyödykehintariski: Materiaalin hinnan nousu	12	Seurannassa	0%	2 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Kajaanin veden palveluja myydään tappiolla tai ilman katetta.	5	Seurannassa	0%	1 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Kaukovalvontajärjestelmän laaja vikaantuminen / häiriö.	6	Seurannassa	0%	1 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Vesilaitoksen avainhenkilöiden yhtäaikainen suunnittelematon poissaolo.	6	Seurannassa	75%	1 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	Myyntivolyymien vähentyminen josta seuraa tulojen supistuminen.	15	Seurannassa	50%	1 kpl

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2022
Päätöksentekoprosessi	Vastuut selkeästi määritelty (hallintosääntö & Kajaanin Veden toimintasääntö)	Päätöksentekoon liittyvät vastuut selkeästi määritetty.
Henkilöstöasiat	Kaupungin henkilöstöohjelma ja sen seuranta käytössä Kehityskeskustelut pidetään vuosittain elokuun loppuun mennessä.	Toimittu henkilöstöohjelman mukaisesti. Kehityskeskustelut käyty vuoden 2022 aikana.

	Työyhteisötaitojen merkitystä työyhteisön toimintaan korostetaan.	Parempi työyhteisö -tutkimuksen kehittämistoimenpiteissä toteutettu myös työyhteisötaitoja kehittäviä toimenpiteitä.
Taloussuunnittelu	Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain.	Seuranta kuukausittain.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Tehtäväkokonaisuuksien ja tehtävänjaon tarkentaminen Kajaanin Veden ja taloushallinnon välillä asiakastietojärjestelmän käyttöönoton jälkeen	Tiivis yhteistyö taloushallinnon kanssa. Taloussihteerin työpanoksesta 55 % myyty konsernipalveluille.
Talousraportointi	Talousraportointi johtokunnan jäsenille kuukausittain, käsittely johtoryhmässä ja johtokunnassa.	Raportointi johtokunnalle kuukausittain ja käsittely johtoryhmän ja johtokunnan kokouksissa.
Omaisuuksien hallinnointi	Korjausvelan määrän lisääntyminen pyritään estämään ajantasaisten korjausvelkalaskelmien ja riittävien sekä oikein kohdennettujen saneerausinvestointien avulla.	Verkon korjausvelkalaskelma päivitetty 8/2022. Saneerausinvestointeja noin 2,4 M€, joissa hyödynnetty edellisen 2019 päivityksen tuloksia.
Tietohallinto ja tietoturva	Tietosuojaselosteet ajan tasalla Tietohallinto- ja tietoturvaosaamisessa turvaututaan tietohallinnon ja sen alihankkijoiden resursseihin. Kajaanin Veden tarpeiden aktiivinen esille tuominen tietohallinnolle	Selosteet ajan tasalla. Yhteistyö tietohallinnon kanssa lisääntynyt, järjestelmien tietoturvan tasoa selvitetty ja parannettu. Kyberturvallisuutta harjoiteltu.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Kajaanin Vesi ei myönnä avustuksia, takauksia tai vakuuksia.	Ei myönnettyjä avustuksia, takauksia tai vakuuksia.
Sopimushallinta	Sopimusvastuut määritetty	Sopimusvastuut määritetty.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Ei omaa hanketoimintaa	Ei omia hankkeita.

Henkilöstö

Kajaanin Vesi	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	20,1	19,6	19,3

Talouden sopeuttamissuunnitelma

Keinot	Alkup. tavoite yht. 2020-2022	Tot. 2020 €	Tot. 2021 €	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tot. 2022 €	Vastuutahot	Tila
Vesilaitoksen ja kadunrakennuksen investointien yhteensovittaminen A	0				Yhteensovitettu vuoden 2022 talousarvion investointiohjelmaa laadittaessa.			Toteutuu osittain ☒
Kajaanin veden tulospalkkiosta luopuminen A	30 000	30 000					Liikelaitoksen johtaja	Ei sopeuttamista voitetta ko. vuodelle ☐
YHTEENSÄ	30 000 €	30 000 €		0 €				Ei tietoa ☐

2.2. Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TA 2022	TP 2022 31.12.2022	Poikkeama	TP 2021
Liikevaihto	7 792 198,14	7 501 584,61	-290 613,53	7 653 621,11
Liiketoiminnan muut tuotot	4 500,08	30 220,23	25 720,15	31 118,44
Tuet ja avustukset	0	5 338,40	5 338,40	3 982,20
Liikevaihto ja muut tuotot yhteensä	7 796 698,22	7 537 143,24	-259 554,98	7 688 721,75
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 093 930,12	-1 025 451,02	68 479,10	-1 055 147,58
Palvelujen ostot	-1 257 435,72	-1 224 917,88	32 517,84	-1 153 423,02
Henkilöstökulut	-1 264 164,31	-1 240 292,41	23 871,90	-1 243 899,67
Poistot ja arvonalentumiset	-1 982 425,16	-2 036 429,57	-54 004,41	-2 057 884,80
Liiketoiminnan muut kulut	-106 140,16	-115 813,49	-9 673,33	-83 614,66
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-5 704 095,47	-5 642 904,37	61 191,10	-5 593 969,73
Liikeylijäämä	2 092 602,75	1 894 238,87	-198 363,88	2 094 752,02
Korkotuotot		58,83	0	3 235
Muut rahoitustuotot		10 721,36	10 721,36	7 870,00
Korkokulut		0	0	
Korvaus peruspääomasta		-39 281,80	-39 281,80	-39 281,80
Tuloutus ylijäämästä	-1 200 000,00	-1 160 718,20	39 281,80	-1 160 718,20
Viivästyskorot		0	0	-17,49
Muut rahoituskulut		0	0	-102,48
Muut rahoituskulut		0	0	-119,97
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 200 000,00	-1 189 219,81	10 780,19	-1 189 015,44
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	892 602,75	705 019,06	-187 583,69	905 736,58
Ylijäämä ennen varauksia	892 602,75	705 019,06	-187 583,69	905 736,58
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	892 602,75	705 019,06	-187 583,69	905 736,58

Investointiosan toteutumisvertailu

	TA 2022	TP 2022 Toteuma	Poikkeama	TP 2021
Rakennukset/rakentaminen				
Rakennukset				
Vesihuollon suunnittelu ja tutkiminen				
Vesihuollon rakentaminen ja saneeraus	-1 811 000,00	-1 981 426,97	-170 426,97	-1 457 442,13
Rakentaminen ja saneeraus rahoitusos. Hulevesi - omaisuuden luovutus kaup.				
Vedenottamot	-50 000,00	-43 200,98	6 799,02	0
Pohjavesialueet				
Vedenkäsittelylaitokset				
Vesisäiliöt	-125 000,00	-54 332,19	70 667,81	-217 836,16
Paineenkorotusasemat				
Jätevedenpumppaamot	-180 000,00	-144 332,87	35 667,13	-148 705,83
Jätevedenpuhdistamo	-400 000,00	-304 362,36	95 637,64	-400 356,50
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-2 566 000,00	-2 527 655,37	38 344,63	-2 224 340,62
Koneet ja kalusto				
Vesilaitoksen koneet	-400 000,00	-416 630,86	-16 630,86	-454 585,47
Viemärlaitoksen kon	-15 000,00	0	15 000,00	
Koneet ja kalusto yhteensä	-415 000,00	-416 630,86	-1 630,86	-454 585,47
Aineettomat oikeudet	0	0	0	-5 674,84
Investoinnit yhteensä	-2 981 000,00	-2 944 286,23	36 713,77	-2 684 600,93

Talousarvion rahoitusosan toteutuminen

	TA 2022	TP 2022 Toteuma	Poikkeama	TP 2021
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä	2 093 000,00	1 894 238,87	-198 761,13	2 094 752,02
Poistot ja arvonalentumiset	1 982 000,00	2 036 429,57	54 429,57	2 057 884,80
Rahoitustuotot ja kulut	-1 200 000,00	-1 189 219,81	10 780,19	-1 189 015,44
Tulorahoituksen korjauserät		0	0	-16 000,00
Toiminnan rahavirta	2 875 000,00	2 741 448,63	-133 551,37	2 947 621,38
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 981 000,00	-2 944 286,23	36 713,77	-2 684 600,93
Rahoitusosuudet investointimenoihin		0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		0	0	16 000,00
Investointien rahavirta	-2 981 000,00	-2 944 286,23	36 713,77	-2 668 600,93
Toiminnan ja investointien rahavirta	-106 000,00	-202 837,60	-96 837,60	279 020,45
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos kunnalta		186 121,51	186 121,51	-691 341,80
Saamisten muutos muilta		-209 482,23	-209 482,23	124 405,30
Korttomien velkojen muutos kunnalta		2 259,37	2 259,37	-1 043,19
Korttomien velkojen muutos muilta		-32 101,82	-32 101,82	66 969,34
Liittymismaksujen muutos	125 000,00	256 686,77	131 686,77	225 722,22
Rahoituksen rahavirta	125 000,00	203 483,60	78 483,60	-275 288,13
Rahavarojen muutos	19 000,00	646	-18 354,00	3 732,32
Rahavarojen muutos		646		3 732,32
Rahavarat kauden lopussa 31.12.		116 144,44		115 498,44
Rahavarat 1.1.		115 498,44		111 766,12

3. Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma		1.1.-31.12.2022		1.1.-31.12.2021
Liikevaihto		7 501 584,61		7 653 621,11
Liiketoiminnan muut tuotot		35 558,63		35 100,64
Materiaalit ja palvelut				
Aineet ja tarvikkeet	-1 025 451,02		-1 055 147,58	
Palvelujen ostot	-1 224 917,88	-2 250 368,90	-1 153 423,02	-2 208 570,60
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-966 229,07		-959 297,12	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-238 722,41		-249 293,07	
Muut henkilöstösivukulut	-35 340,93	-1 240 292,41	-35 309,48	-1 243 899,67
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 952 441,66		-2 057 884,80	
Arvonalentumiset	-83 987,91	-2 036 429,57	0,00	-2 057 884,80
Liiketoiminnan muut kulut		-115 813,49		-83 614,66
Liikelylijäämä		1 894 238,87		2 094 752,02
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	58,83			
Muut rahoitustuotot	10 721,36		11 104,53	
Korvaus peruspääomasta	-39 281,80		-39 281,80	
Muut rahoituskulut	-1 160 718,20	-1 189 219,81	-1 160 838,17	-1 189 015,44
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä		705 019,06		905 736,58
Ylijäämä ennen varauksia		705 019,06		905 736,58
Tiliikauden ylijäämä/alijäämä		705 019,06		905 736,58
Liikelaitoksen tunnusluvut				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		6,75		7,68
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		6,75		7,68
Voitto, %		9,4		11,8

Tunnuslukujen selitykset

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/
(oma pääoma + sijoitettu koroll. Vierapääoma + poistoero ja vap.eht. Varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/
(oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

Rahoituslaskelma	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelyljäämä	1 894 238,87	2 094 752,02
Poistot ja arvonalentumiset	2 036 429,57	2 057 884,80
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 189 219,81	-1 189 015,44
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	-16 000,00
Toiminta yhteensä	2 741 448,63	2 947 621,38
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 944 286,23	-2 684 600,93
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	16 000,00
Investoinnit yhteensä	-2 944 286,23	-2 668 600,93
Toiminnan ja investointien rahavirta	-202 837,60	279 020,45
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta		
Lyhytaikaisen lainojen muutos muilta		
Lainakannan muutokset yhteensä		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutokset kunnalta	186 121,51	-691 341,80
Saamisten muutokset muilta	-209 482,23	124 405,30
Korottomien velkojen muutos kunnalta	2 259,37	-1 043,19
Korottomien velkojen muutos muilta	-32 101,82	66 969,34
Liittymismaksujen muutos muilta	256 686,77	225 722,22
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	203 483,60	-275 288,13
Rahoituksen rahavirta	203 483,60	-275 288,13
Rahavarojen muutos	646,00	3 732,32
Rahavarojen muutos	646,00	3 732,32
Rahavarat 31.12.	116 144,44	115 498,44
Rahavarat 01.01.	115 498,44	111 766,12
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, €	-45 826,99	-442 295,01
Investointien tulorahoitus, %	93,11	110,39
Kassan riittävyys, pv	5,47	5,68
Quick ratio	4,12	3,96
Current ratio	4,12	3,96

Tunnuslukujen selitykset

Investointien tulorahoitus %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset - tuloverot) /
investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset - tuloverot) /
investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset

Lainanhoitokate

= (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset + korkokulut) /

Tase	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	29 949 961,39	29 042 104,73
Aineettomat hyödykkeet	169 909,59	345 494,04
Tietokoneohjelmistot	169 909,59	345 494,04
Aineelliset hyödykkeet	29 630 171,50	28 546 730,39
Maa-alueet	281 443,65	266 121,07
Rakennukset	4 690 918,57	4 682 088,80
Johtoverkostot ja laitteet	21 871 965,30	21 105 572,20
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	1 647 506,17	1 696 313,12
Koneet ja kalusto	1 038 624,83	732 574,22
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	99 712,98	64 060,98
Sijoitukset	149 880,30	149 880,30
Muut saamiset	149 880,30	149 880,30
VAHTUVAT VASTAAVAT	3 588 494,01	3 564 487,29
Saamiset	3 472 349,57	3 448 988,85
Lyhytaikaiset	3 472 349,57	3 448 988,85
Myyntisaamiset	2 179 541,81	2 068 322,82
Saamiset kunnalta	1 189 312,52	1 375 434,03
Muut saamiset	65 598,38	0,00
Siirtosaamiset	37 896,86	5 232,00
Rahat ja pankkisaamiset	116 144,44	115 498,44
Maksuliiketilit	116 144,44	115 498,44
VASTAAVAA YHTEENSÄ	33 538 455,40	32 606 592,02
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	28 572 185,65	27 867 166,59
Peruspääoma	19 640 900,81	19 640 900,81
Edellisten tilikausien ylijäämä	8 226 265,78	7 320 529,20
Tilikauden ylijäämä	705 019,06	905 736,58
VIERAS PÄÄOMA	4 966 269,75	4 739 425,43
Pitkäaikainen	4 095 028,63	3 838 341,86
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	4 095 028,63	3 838 341,86
Lyhytaikainen	871 241,12	901 083,57
Ostovelat	330 300,59	358 611,94
Velat kunnalle	10 943,74	8 684,37
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	340 593,00	341 027,39
Siirtovelat	189 403,79	192 759,87
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	33 538 455,40	32 606 592,02
Liikelaitoksen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	85,19	85,46
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	65,89	62,26
Kertynyt yli-/alijäämä (1000 €)	8 931	8 226

Taseen tunnuslukujen selitykset

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko omapääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tilinpäätöksen 2022 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 705.019,06 euroa kirjataan Kajaanin Vesi -liikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämätilille.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta esittää Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tilinpäätöksen 2022 Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4. Tilinpäätöksen liitetiedot 31.12.2022

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kajaanin kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Alle 10.000 euron hankinnat pois lukien vesi- ja jätevesimittarit, on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

4.2. Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot		
	2022	2021
Käyttömaksut	5 758 098,34	5 957 651,33
Perusmaksut	1 532 895,88	1 510 345,58
Muut palvelut	210 590,39	185 624,20
Liikevaihto	7 501 584,61	7 653 621,11
Liiketoiminnan muut tuotot	30 220,23	31 118,44
Avustukset	5 338,40	3 982,20
Tuotot yhteensä	7 537 143,24	7 688 721,75

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua Kajaanin kaupungin poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poisto aika vuotta	Poisto- menetelmä
Ai neetomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmat	3	tasapoisto
Muut ai neetomat oikeudet	5	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5	tasapoisto
Ai neelliset hyödykkeet		
Rakennukset	15 - 40	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15 - 30	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-10	tasapoisto
Muut ai neelliset hyödykkeet, luonnonvarat		Käytön mukainen poisto

Tuloutus kaupungille

	2022	2021
Peruspääoman korko	39 281,80	39 281,80
Tuloutus ylijäämistä	1 160 718,20	1 160 718,20
Yhteensä	1 200 000,00	1 200 000,00

4.3. Taseen liitetiedot

4.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2022

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet						Sijoitukset Muut saamiset	Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennako- maksut ja keskenäiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1	345 494,04	266 121,07	4 682 088,80	22 801 885,32	732 574,22	64 060,98	149 880,30	29 042 104,73
Lisäykset tilikauden aikana		15 322,58	284 889,20	2 191 791,59	416 630,86	35 652,00		2 944 286,23
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00				0,00
Vähennykset tilikauden aikana				0,00				0,00
Siirrot erien välillä	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
Tilikauden poisto	-175 584,45		-276 059,43	-1 474 205,44	-110 580,25			-2 036 429,57
Arvonlennukset ja niiden palautukset								0,00
Poistamaton hankintameno 31.12	169 909,59	281 443,65	4 690 918,57	23 519 471,47	1 038 624,83	99 712,98	149 880,30	29 949 961,39
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12	169 909,59	281 443,65	4 690 918,57	23 519 471,47	1 038 624,83	99 712,98	149 880,30	29 949 961,39

Maa- ja vesialueiden erittely

	2022	2021
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	179 003,91	163 681,33
Muut maa- ja vesialueet	102 439,74	102 439,74
Maa- ja vesialueet yhteensä	281 443,65	266 121,07

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2022

Saamisten erittely

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset	0,00	249 451,88	0,00	231 774,32
Yhteensä	0,00	249 451,88	0,00	231 774,32
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0,00	172 984,53	0,00	23 028,76
Yhteensä	0,00	172 984,53	0,00	23 028,76
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	854,41	0,00	574,07
Yhteensä	0,00	854,41	0,00	574,07
Saamiset kunnalta				
Myyntisaamiset	0,00	190 355,14	0,00	108 336,86
Lainasaamiset	0,00	1 064 555,76	0,00	1 267 097,17
Yhteensä	0,00	1 254 910,90	0,00	1 375 434,03
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	1 756 250,99	0,00	1 812 945,67
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	37 896,86	0,00	5 232,00
Yhteensä	0,00	1 794 147,85	0,00	1 818 177,67
Saamiset yhteensä	0,00	3 472 349,57	0,00	3 448 988,85

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Kela, korvaus työterveyshuollosta	5 600,00	5 232,00
yhteensä	5 600,00	5 232,00

4.3.2. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	19 640 900,81	19 640 900,81
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	19 640 900,81	19 640 900,81
Edellisten tilikausien ylijäämä	8 226 265,78	7 320 529,20
Tilikauden ylijäämä	705 019,06	905 736,58
yhteensä	28 572 185,65	27 867 166,59

Vieras pääoma

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	69 593,72	0,00	46 202,06
Muut velat	52 324,53	0,00	52 324,53	0,00
Yhteensä	52 324,53	69 593,72	52 324,53	46 202,06
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	996,97	0,00	1 002,35
Muut velat	52 324,53	0,00	56 744,64	0,00
Yhteensä	52 324,53	996,97	56 744,64	1 002,35
Velat kunnalle				
Ostovelat	0,00	10 943,74	0,00	7 855,82
Muut velat	391 195,81	0,00	198 811,57	828,55
Yhteensä	391 195,81	10 943,74	198 811,57	8 684,37
Velat muille				
Ostovelat	0,00	259 709,90	0,00	311 407,53
Muut velat	3 599 183,76	340 593,00	3 530 461,12	341 027,39
Siirtovelat	0,00	189 403,79	0,00	192 759,87
Yhteensä	3 599 183,76	789 706,69	3 530 461,12	845 194,79
Vieras pääoma yhteensä	4 095 028,63	871 241,12	3 838 341,86	901 083,57

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2022	2021
Lomapalkkajaksotus	189 403,79	192 759,87
Siirtovelat yhteensä	189 403,79	192 759,87

4.3.3. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2022	2021
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	64 208,59	62 551,27
Myöhemmin maksettavat	123 800,20	131 414,69
Yhteensä	188 008,79	193 965,96

4.3.4. Ympäristöasiat

	2022	2021
Ympäristötuotot		
Viemärlaitoksen tuotot	4 681 943,52	4 844 119,22
Ympäristökulut		
Viemärlaitoksen kulut	-3 172 366,46	-3 364 393,09
Ympäristö netto	1 509 577,06	1 479 726,13

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja, tasearvo 31.12.

	2022	2021
Maa-alueet		
Jätevedenpuhdistamon maa-alue	51 983,36	51 983,36
Rakennukset		
Viemärlaitoksen rakennukset	2 388 643,92	1 560 126,60
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Viemärlaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet	10 617 777,54	10 881 037,34
Aktivoidut ympäristökulut yhteensä	13 058 404,82	12 493 147,30

4.3.5. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2022	2021
Henkilöstön määrä 31.12. (htv2)		
vakituiset	18,00	18,50
määräaikaiset	1,30	1,60
työllistetyt	0,00	0,00
Yhteensä	19,30	20,10
Henkilöstökulut		
Tuloslaskelman henkilöstökulut		
Maksetut palkat	967 311,94	969 487,50
Henkilöstökorvaukset	-1 082,87	-10 190,38
Palkat ja palkkiot yhteensä	966 229,07	959 297,12
Eläkekulut	238 722,41	249 293,07
Muut henkilösivukulut	35 340,93	35 309,48
Tuloslaskelman henkilöstökulut yhteensä	1 240 292,41	1 243 899,67
Aktivoidut henkilöstökulut yhteensä	0,00	0,00

5. Kirjanpitokirjat ja tosittelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Tuloslaskelma	sähköinen
Tase	sähköinen
Rahoituslaskelma	sähköinen
Tilipuitteet	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Tasekirja	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen

TOSITELAJIT

AA	Käyttöomaisuus kirjanpitotosite	sähköinen
AB	Kirjanpitotosite	sähköinen
AF	Käyttöomaisuus poistotosite	sähköinen
AZ	Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DZ	Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1	Kirjanpitoliihtymä maksuliikenne	sähköinen
K2	Sips muistiotosite	sähköinen
KG	Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KR	Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KU	KUTI muistio	sähköinen
KZ	Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
PA	Palkat	sähköinen
RE	Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV	Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA	Pääkirjatilitosite	sähköinen
SB	Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
ZA	Tilin avaussaldo, 2021 sektoriviennit alkusaldoihin	sähköinen
ZK	Liittymät palvelukassa	sähköinen
ZD	Luottotappiokirjaukset	sähköinen

6. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa 23. päivänä helmikuuta 2023

Johtokunta:

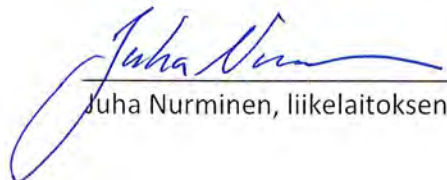

Janne Heikkinen, puheenjohtaja

Pasi Arffman, varapuheenjohtaja

Jani Haataja

Rea Stricker

Aila Tartia-Jalonen

Juha Nurminen, liikelaitoksen johtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen.

Kajaanissa   päivänä   kuuta 2023

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Antti Kääriäinen, KHT, JHTT

VIMPELINLAAKSON KEHITTÄMISLIIKELAITOS

Tilinpäätös 2022

Sisällys

Vimpelinlaakson kehittämissielukokous.....	2
1 Toimintakertomus	2
1.1 Sielukokouksen johtajan katsaus.....	2
1.2 Sielukokouksen hallinto.....	2
1.3 Taloudellinen kehitys	2
1.4. Olennaiset tapahtumat	2
1.5. Sielukokouksen henkilöstö	3
1.6. Ympäristöasiat.....	3
1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat	3
2 Talousarvion toteutumisvertailu	4
2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	4
2.2 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma, investointi- ja rahoitusosa.....	8
3. Tilinpäätöslaskelmat.....	10
4. Tilinpäätöksen liitetiedot.....	16
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	16
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot	16
4.3 Taseen liitetiedot.....	17
5. Kirjanpito- ja tositelajit	20
6. Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	21

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen 19. toimintavuosi meni poikkeuksellisesta ajasta huolimatta perustehtävän toteuttamisessa, joka on tukea toiminnallaan Kajaanissa järjestettävää toisen- ja korkea-asteen koulutusta. Perustehtävän ja talousarvion mukaisesti yllä- ja kunnossapidettiin, perus- ja muutuskorjattiin ja kehitettiin hallinnassa olevia valtiolta luovutuksena siirtyneitä Vimpelinlaakson ja Seppälän oppilaitoskiinteistöjä. Liikelaitokselle on keskitetty vuoden 2010 alusta lukien kaikki vuonna 1997 valtiolta kaupungille luovutuksena tulleet toisen- ja korkea-asteen oppilaitosrakennukset, joissa on tiloja yhteensä noin 64 300 m².

Liikelaitos saavutti keskeiset sille asetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tilikauden tulos ylitti hieman tavoitteen, isoja riskejä ei realisoitunut ja tilojen vuokratulot ovat pääosin tyytyväisiä tiloihinsa. Talousarvion sitovia määrärahoja ei ylitetty tai tavoitteista olennaisesti poikettu. Investointeja on pyritty tekemään todellisen tarpeen mukaan, määrärahojen käyttöä on seurattu ja tarvittaessa talousarviota on muutettu johtokunnassa. Liikelaitos on toiminta-aikanaan mahdollistanut kustannustehokkaat ja tarkoituksenmukaiset tilat niiden käyttäjille.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista pääasiassa kuntalain (410/2015) ja Kajaanin kaupungin hallintosäännön mukaisesti.

Liikelaitoksen toiminnasta ja kehittämisestä vastaa Kajaanin kaupunginhallituksen alainen Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen johtokunta yhteistyössä liikelaitoksen johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon, toiminnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä edistää, ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa.

Johtokuntaan kuuluu seitsemän kaupunginhallituksen toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Jäsenistä yksi nimetään Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy:n esityksestä, yksi Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen esityksestä ja yhden jäsenistä tulee edustaa ympäristötekniistä toimialaa. Kaupunginhallitus valitsee yhden jäsenistä puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Lisäksi kaupunginhallitus nimeää johtokuntaan läsnäolo- ja puheoikeudella oman edustajansa. Johtokunta kokoontui vuonna 2022 kolme kertaa.

1.3 Taloudellinen kehitys

Liikelaitoksen hallinnassa olevien rakennusten ylläpito- ja pääomakulujen rahoitus suoritettiin niistä saaduilla vuokratuotoilla ja joista muodostuu liikelaitoksen liikevaihto. Investointihankkeet toteutettiin tarvittavilta osin kaupungin hankkimalla vieraalla pääomalla ja pääomavuokrien poistoilla.

Vuoden 2022 liikevaihto oli 4.170.016 €. Tilikauden 1.1. - 31.12.2022 tulos oli ylijäämäinen 48.249 € (TA tavoite 41.015 €). Ylijäämäinen tulos johtui pääosin liikevaihdon talousarviota paremmasta toteutumisesta sekä palveluiden ostojen talousarviota pienemmästä toteutumasta.

Investointiosan toteutuma oli 3.003.964 € (87 %). Muutetussa talousarviossa investointimäärärahat olivat 3.450.000 €. Rakennushankkeista Oppi 5 osittainen peruskorjaus sekä Taito 1 ja Tieto 1 vesikaton korjaukset valmistuivat. Rakennustyöt Taito 1 ja 2 sekä Tieto 1 tilojen muutostöissä ovat loppusuoralla. Liikelaitoksen ennalta-arvaamattomiin korjauksiin varattua määrärahaa on käytetty Oppi 5 ja Tieto 2 rakennusten korjaus- ja muutostöihin sekä Oppi 4 keittiölaitteisiin. Oppi-alueen ja Taito/Tieto -alueen facelift suunnittelua ei ole aloitettu vuonna 2022, vuoden 2023 talousarviossa ei ole määrärahoja näiden toteuttamiseen.

1.4. Olennaiset tapahtumat

Vuonna 2004 aloittaneen liikelaitoksen toiminta loppuu vuoden 2022 lopussa. Kaupunginvaltuusto on 13.6.2022 hyväksymässään talouden sopeuttamissuunnitelman päivityksessä linjannut, että Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos lakkautetaan 31.12.2022 ja sen toiminnot siirretään osaksi ympäristötekniistä toimialaa. Valtuusto on 7.11.2022 päättänyt lakkauttaa liikelaitoksen linjauksen mukaisesti.

Liikelaitoksen isot kehittämis- ja rakentamishankkeet on toteutettu aiemmin, vuosina 2019 - 2022 on tehty vain tarpeellisia ja osittaisia perus- ja muutokorjauksia. Suunnitelmakaudella 2024 - 2025 on tarkoitus toteuttaa seuraavia isompia peruskorjaus- tai tilojen korvaamishankkeita Oppi- ja Seppälän rakennuksissa.

Tieto 2 rakennuksessa oli tyhjiä tiloja n. 600 m² ja Oppi 3 asuntola on ollut osittain tyhjilleen, jolloin tyhjiä tiloja oli yhteensä n. 2 600 m² ja vuokrausaste oli n. 96 %. Oppi 3 rakennuksen peruskorjaus ja Seppälän päärakennuksen ratkaisut jäävät tuleville vuosille.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Liikelaitoksella ei ole omaa henkilöstöä.

1.6. Ympäristöasiat

Liikelaitoksen lämpöenergian tarve on pienentynyt pitemmällä aikavälillä rakennuskannan vähenemisen vuoksi ja kaikki rakennukset ovat kaukolämmössä. Rakennusten lämmitystarve (lämmitystarveluku) on ollut viime vuodet normaalivuotta pienempää, vuonna 2022 lämmitystarve oli n. 10 % normivuotta edullisempi. Sähkön osalta vastaavaa kehitystä ei ole tapahtunut (pl. vuosi 2020) ja tämä vaatii toimenpiteitä jatkossa. Kiinteistöjen jätehuoltoa ja kierrätystä on kehitetty muuttuneiden säännösten ja ohjeistuksien mukaisesti ja tämä työ jatkuu.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat

Rakennusomaisuutta koskevat keskeisesti omaisuuden käytettävyyteen, kuntoon, korjausvelkaan, vahinkoihin ja tyhjiin tiloihin liittyvät toiminnalliset ja taloudelliset riskit. Lisäksi investointien rahoitukseen voi liittyä mm. korkoriskejä.

Mitkään näistä riskeistä eivät ole realisoituneet viime vuosina merkittävästi. Liikelaitoksen rakennuksiin tehtyjen investointien ja huonokuntoisten tilojen vähentämisellä korjausvelka on hallinnassa, ja omaisuuden kunto on säilynyt keskimäärin hyvänä. Omaisuus on vakuutettu palon ja normaalin irtaimiston osalta. Markkinakorot ovat olleet jo vuosia lähellä 0-tasoa tai jopa miinuksella, vuosi 2022 näyttää olevan pitkästä ajasta alkavan korkotason nousun vuosi.

2 Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Toteutetaan liikelaitoksen investointiosan rakennushankkeet. Suurin investointikohde on Oppi 5 autoalan tilojen osittainen peruskorjaus.	Investointihankkeet toteutettiin pääosin suunnitellusti. Oppi-alueen ja Taito/Tieto - alueen facelift suunnittelua ei aloitettu ja niiden toteuttamiseen aiottu määräraha ovat siirtyneet suunnitelmavuosille.	Valmis
Palvelutuotannossa välttämättä tarvittava rakennuskanta pidetään kunnossa. Korjausvelan hallitsemiseksi peruskorjauksiin olisi investoitava vähintään 2,0 miljoonaa euroa vuosittain. Uudisrakennushankkeet rahoitetaan erikseen.	Liikelaitoksen investointitaso ylitti korjausvelan hallitsemisen tavoitteen vuonna 2022 mutta jatkossa tulee olemaan haastetta pitää investointitaso riittävänä.	Valmis
Toteutetaan kaupungin tilaohjelmaa ja rakennusten rakennemuutosohjelmaa. Keskeisimmät asiat ovat rakennusten korjausvelka ja -tarve, viiden vuoden investointisuunnitelma sekä rakennusten salkutus. Rakennusten arvo-, kunto-, investointitarve- ja korjausvelkaselvitystä päivitetään joka toinen vuosi, seuraavan kerran vuosien 2020-2021 tiedoilla.	Kaupungin ja Vilakkeen viiden vuoden investointisuunnitelmaa on tarkennettu ja kehitetty ja työ jatkuu edelleen. Rakennusten arvo-, investointitarve- ja korjausvelkalaskelmat (Trellum) on päivitetty vuosien 2020-2021 tiedoilla.	Toteutuksessa
Kaupungin tilakeskus hoitaa edelleen Vilakkeen noin 64 000 m ² :n rakennusomaisuuden rakennuttamis- ja asiantuntijatehtävät, kiinteistönhoidon ja kunnossapidon sekä kaupungin tilaohjelman ja rakennusten rakennemuutosohjelman valmistelun ja toteuttamisen.	On hoitanut palvelulinjauksen mukaisesti.	Valmis
Rakennetaan sähköautojen latauspisteitä kiinteistöihin piha- ja pysäköintialueiden korjausten yhteydessä sekä tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan muihin kiinteistöihin.	Hidaslataus- tai peruslatauspisteiden rakentamista tehdään tarpeiden perusteella sekä kiinteistöihin tehtävien rakentamis- tai korjaushankkeiden yhteydessä.	Toteutuksessa

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Tuottovaatimus:	Peruspääoman korko.	Peruspääoman korkoa tuloutettiin kaupungille tavoitteen mukaisesti 9.019,64 €.	Toteutuu
Tilikauden ylijäämä:	Tilikauden ylijäämä > 0.	Tilikauden toteutunut ylijäämä oli 48.248,56 €, joten tavoite toteutui.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja energiankulutuksen hallinta	Rakennusten yhteenlaskettu energian kulutus.	Energian kulutus on 1 % pienempi vuoden 2021 tasoon verrattuna.	Liikelaitoksen rakennusten sähkön kulutus oli 4 532 MWh vuonna 2021 ja 4 591 MWh vuonna 2022, kulutus kasvoi 59 MWh ja 1,3 %. Kaukolämmön kulutus oli 13 481 MWh vuonna 2021 ja 12 668 MWh vuonna 2022, kulutus väheni 813 MWh ja 6,0 %.	Toteutuu
Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen hallinnassa olevien tilojen tehokas käyttö.	Tilojen käytön tehokkuus.	Tyhjillään olevien tilojen määrä enintään 1,5 % (960 m ²).	Tyhjiä tiloja vuoden 2021 lopussa n. 2 600 m ² (Oppi 3 ja Tieto 2) ja 4 %.	Ei toteudu

Tulevaisuus nuorissa

Vimpelinlaakson toisen- ja korkea-asteen kampuksella on tarkoituksenmukaiset tilat ja oppimisympäristö.	Tilojen kunto ja peruskorjaustilanne.	Peruskorjaamattomia tiloja < 5 800 m ² (< 9 % tiloista).	Peruskorjaustarpeessa olevia tiloja Oppi- ja Seppälän rakennuksissa n. 5 770 m ² .	Toteutuu
Vimpelinlaakson toisen ja korkea-asteen kampus ja oppimisympäristö on viihtyisä ja turvallinen.	Tilojen kuntoluokka keskimäärin.	Yli 75 %.	Rakennusten kuntoluokkatiedot on päivitetty vuoden 2021 lopun tilanteeseen, keskimääräinen kuntoluokka on 74 %.	Ei toteudu

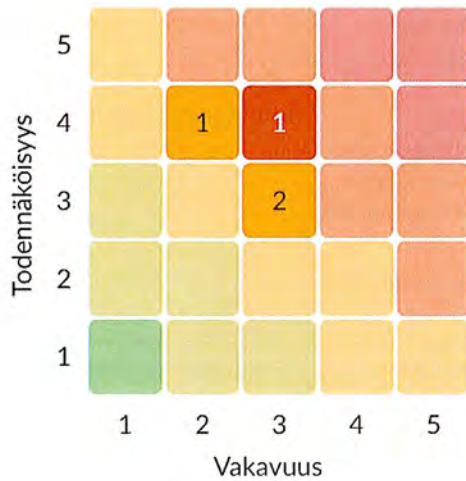

Riskienhallinta

- 20 – 24** **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
- 10 – 16** **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
- 4 – 9** **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
- 1 – 4** **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2022
Päätöksentekoprosessi	Selkeät vastuu- ja sijaismäärittelyt noudattaen liikelaitokseen liittyvää lainsäädäntöä ja kaupungin keskeistä ohjeistusta kuten hallintosääntö ja konserniohje.	Päätöksistä ei ole tehty valituksia eikä otto-oikeuden käyttöä.
Henkilöstöasiat	Liikelaitoksella ei ole omaa henkilöstöä.	Toteutunut suunnitellusti.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden ja tavoitteiden noudattaminen. Investointiosan toteuttaminen.	Toteutunut suunnitellusti. Toteutettu investointiosa pääosin muutetun talousarvion mukaisesti.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Osto- ja myyntilaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti.	Toteutunut suunnitellusti.
Taloustraportointi	Talustilanne käsitellään aina johtokunnan kokouksissa. Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain ja mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan. Kaupungin osavuosisraportointi tehdään ohjeistuksen mukaisesti.	Toteutunut suunnitellusti.
Omaisuuksien hallinnointi	Käyttöomaisuus, poistot, investoinnit ja varaukset oikein sekä ajan tasalla. Tyhjiä ja vajaakäyttöisten tilojen myynti tai purku, tilojen käytön tehostaminen.	Toteutunut suunnitellusti. Tilojen määrässä ei muutoksia.
Tietohallinto ja tietoturva	Toimintaan liittyvät tietosuojaselosteet on laadittu.	Toteutunut suunnitellusti.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Ei kuulu liikelaitoksen toimintaan.	Ei toimenpiteitä.
Sopimushallinta	Sopimusvastuut on määritetty ja sopimukset ajan tasalla. Sopimukset viedään CaseM-asianhallintajärjestelmään.	Toteutunut suunnitellusti.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Ei ole omaa hanketoimintaa.	Ei toimenpiteitä.

2.2 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma, investointi- ja rahoitusosa

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen

Talousarvion toteutumisvertailu sisältää ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut	TA 2022	TP 2022 12/31/2022	Poikkeama	TP 2021
Liikevaihto	4,085,746.00	4,170,015.69	-84,269.69	4,163,884.30
Liiketoiminnan muut tuotot		53.83	-53.83	2,178.09
Materiaalit ja palvelut	-2,611,491.00	-2,578,793.19	-32,697.81	-2,503,340.55
Poistot ja arvonalentumiset	-1,723,610.00	-1,807,081.70	83,471.70	-1,897,582.08
Liiketoiminnan muut kulut		-8,981.84	8,981.84	-235.35
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-249,355.00	-224,787.21	-24,567.79	-235,095.59
Muut rahoitustuotot	0	10.77	-10.77	0
Korkokulut	-41,700.00	-58,938.67	17,238.67	-36,606.14
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)	-8,970.00	-9,019.64	49.64	-9,019.64
Muut rahoituskulut		-57.11	57.11	-12
Poistoeron muutos	341,040.08	341,040.42	-0.34	341,040.41
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	41,015.08	48,248.56	-7,233.48	60,307.04

Investointiosan toteutumisvertailu

Investointiosa	TA 2022	TA 2022 muutos	TA 2022 muutoksineen	TP 2022 Toteuma	Poikkeama	TP 2021
Vilake investointi yhteensä	-3,550,000	100,000	-3,450,000	-3,003,964	-446,036	-919,622
Seppälä, lämmöntuot ja alueinfra	-80,000		-80,000	0	-80,000	
Tieto-alue, kameravalvonta ja aluefacelift	-200,000	30,000	-170,000	0	-170,000	
Tieto 1, muutostyöt	-600,000	200,000	-400,000	-247,557	-152,443	
Tieto 1, vesikatto	-40,000		-40,000	-38,498	-1,502	
TIETO 2. FOX peruskorjaus ja julkisivut						-708,711
Oppi 3, peruskorjaussuunnittelu		-30,000	-30,000	-9,817	-20,183	-18,627
Oppi-alue, aluefacelift	-100,000		-100,000	0	-100,000	
Oppi 5, peruskorjaus	-1,800,000	150,000	-1,650,000	-1,533,712	-116,288	
Taito 1, vesikatto, lukitus ja muutostyöt	-250,000	-530,000	-780,000	-921,733	141,733	
Taito 2, lukitus ja muutostyöt	-380,000	280,000	-100,000	-117,226	17,226	
Taito 2, rakennusautomaatio						-53,810
Sisäilma-, vesikatto- ja ennalta- arvaamattomat korjaukset	-100,000		-100,000	0	-100,000	-138,474
Oppi 5, sisäilmakorjaukset			0	-47,231	47,231	
Tieto 2, muutostyöt			0	-62,828	62,828	
Oppi 4, keittiölaitteet			0	-25,362	25,362	

Talousarvion rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSOSA 1000 €	TA 2022	TA 2022 muutos	TA 2022 muutoksineen	TP 2022 Toteuma	Poikkeama	TP 2021
Toiminnan rahavirta	1,424,000		1,424,000	1,514,290	-90,290	1,616,849
Liikelyi- /alijäämä	-249,000		-249,000	-224,787	-24,213	-235,096
Poistot ja arvonalentumiset	1,724,000		1,724,000	1,807,082	-83,082	1,897,582
Rahoitustuotot ja -kulut	-51,000		-51,000	-68,005	17,005	-45,638
Investointien rahavirta	-3,550,000		-3,450,000	-3,003,964	-446,036	-919,623
Investointimenot	-3,550,000	100,000	-3,450,000	-3,003,964	-446,036	-919,623
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2,126,000		-2,026,000	-1,489,675	-536,325	697,226
Rahoituksen rahavirta	2,116,000		2,016,000	37,494	1,978,506	-562,075
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäys						
Lainakannan muutokset	2,116,000	-100,000	2,016,000	37,494	1,978,506	-562,075
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	3,330,000	-100,000	3,230,000	0	3,230,000	620,000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-1,213,000		-1,213,000	-1,578,055	365,055	-1,182,075

3. Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma		1.1.- 31.12.2022		1.1.- 31.12.2021
sisältää ulkoiset tuotot ja kulut				
Liikevaihto		4,170,015.69		4,163,884.30
Liiketoiminnan muut tuotot		53.83		2,178.09
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1,616,485.40		-1,582,876.56	
Palvelujen ostot	-962,307.79	-2,578,793.19	-920,463.99	-2,503,340.55
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1,735,381.00		-1,897,582.08
Arvonalentumiset		-67,630.53		
Liiketoiminnan muut kulut		-8,981.84		-235.35
Liikelylijäämä (-alijäämä)		-220,717.04		-235,095.59
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	10.77		0.00	
Muille maksetut korkokulut	-58,938.67		-36,606.14	
Korvaus peruspääomasta	-9,019.64		-9,019.64	
Muut rahoituskulut	-4,127.28	-72,074.82	-12.00	-45,637.78
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-292,791.86		-280,733.37
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia		-292,791.86		-280,733.37
Varausten ja rahastojen muutos				
Poistoeron vähennys/lisäys		341,040.42		341,040.41
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		48,248.56		60,307.04
Tuloslaskelman tunnusluvut:				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		-1,27		-1,29
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		-3,22		-2,98
Voitto, %		-7,02		-6,74

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/
(oma pääoma + sijoitettu koroll. vieraspääoma + poistoero ja vap.eht. varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/
(oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

Rahoituslaskelma	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-224,787.21	-235,095.59
Poistot ja arvonalentumiset	1,807,081.70	1,897,582.08
Rahoitustuotot ja -kulut	-68,004.65	-45,637.78
	1,514,289.84	1,616,848.71
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3,003,964.36	-919,622.84
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0.00	0.00
	-3,003,964.36	-919,622.84
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1,489,674.52	697,225.87
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0.00	620,000.00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle/kuntayhtymälle	0.00	0.00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-1,578,054.80	-1,182,074.88
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	1,615,549.01	
	37,494.21	-562,074.88
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1,013,678.01	-183,723.81
Saamisten muutos muilta	-162,893.64	14,119.21
Korottomien velkojen muutos kunnalta	822.91	-29,596.36
Korottomien velkojen muutos muilta	600,573.03	64,049.97
	1,452,180.31	-135,150.99
Rahoituksen rahavirta	1,489,674.52	-697,225.87

Rahavarojen muutos	0.00	0.00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0.00	0.00
Rahavarat 1.1.	0.00	0.00
	<hr/>	<hr/>
	0.00	0.00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	2417	2721
Investointien tulorahoitus, %	50.27	175.82
Pääomaomien tulorahoitus %	26.56	75.81
Laskennallinen lainanhoitokate	1.34	1.45
Kassan riittävyys, pv	0	0
Quick ratio	0.06	0.7
Current ratio	0.06	0.7

Tunnuslukujen selitykset

Investointien tulorahoitus %

= $100 * (\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) / \text{investointien omahankintameno}$

Pääomamien tulorahoitus %

= $100 * (\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) / \text{investointien omahankintameno} + \text{antolainojen nettolisäys} + \text{lainanlyhennykset}$

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) / (\text{korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys pv

= $365 \text{ pv} * \text{rahavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Quick ratio

= $(\text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rah.arvopaperit} + \text{lyhytaikaiset saamiset}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Current ratio

= $(\text{vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rah.arvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Tase	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	18,356,612.84	17,159,730.18
Aineelliset hyödykkeet	17,901,112.59	16,700,159.76
Maa- ja vesialueet/liittymismaksut	98,870.96	98,870.96
Rakennukset	15,825,433.74	14,298,084.87
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1,955,513.89	2,101,793.25
Koneet ja kalusto	21,294.00	24,336.00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0.00	177,074.68
Sijoitukset	455,500.25	459,570.42
Muut osakkeet ja osuudet	0.00	4,070.17
Muut saamiset	455,500.25	455,500.25
VAIHTUVAT VASTAAVAT	231,344.74	1,082,129.11
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	231,344.74	1,082,129.11
Myyntisaamiset	511.52	25,783.63
Saamiset kunnalta	5,642.00	1,019,320.01
Muut saamiset	225,191.22	37,025.47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	18,587,957.58	18,241,859.29

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA	6,613,455.62	6,565,207.06
Peruspääoma	4,509,819.07	4,509,819.07
Edellisten tilikausien ylijäämä	2,055,387.99	1,995,080.95
Tilikauden ylijäämä	48,248.56	60,307.04
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2,065,036.45	2,406,076.87
Poistoero	2,065,036.45	2,406,076.87
VIERAS PÄÄOMA	9,909,465.51	9,270,575.36
Pitkäaikainen	6,210,832.62	7,642,247.42
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6,210,832.62	7,277,247.42
Lainat kuntien eläkevakuutukselta	0.00	365,000.00
Lyhytaikainen	3,698,632.89	1,628,327.94
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1,066,414.86	1,066,406.86
Lainat kuntien eläkevakuutukselta	0.00	146,648.00
Ostovelat	784,764.13	354,103.71
Velat kunnalle	1,661,260.32	44,888.40
Siirtovelat	186,193.58	16,280.97
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	18,587,957.58	18,241,859.29
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	46.69	49.18
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	237.63	222.53
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	2,104	2,055
Lainakanta 31.12., 1 000 €	8,893	8,855

Tunnuslukujen selitykset

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tilinpäätöksen käsittely

Tilikauden ylijäämä 48.248,56 euroa esitetään taseen oman pääoman tilikauden yli- ja alijäämä tilille.

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu välittömään hankintamenuun.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien taloudellisen pitoajan perusteella.

Alle 10 000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot	2022	2021
Liikevaihto	4,170,015.69	4,163,884.30
Liiketoiminnan muut tuotot	53.83	2,178.09
	4,170,069.52	4,166,062.39

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Hallinto- ja laitosrakennukset	10 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	15 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 vuotta
Paikoitusalueet	20 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta

Korkotuotot ja korkokulut konserniyrityksiltä	2022	2021
Korkokulut Kajaanin kaupungille		
Peruspääoman korko	-9,019.64	-9,019.64
	-9,019.64	-9,019.64

4.3 Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2022

Alueettomat ja alneelliset hyödykkeet	Alneelliset hyödykkeet					Sijoitukset Muut saamiset	Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat	Palautus- kelpoiset liittymis- maksut	
Poistamaton hankintameno 1.1	98,870.96	14,298,084.87	2,101,793.25	24,336.00	177,074.68	455,500.25	17,155,660.01
Lisäykset tilikauden aikana		2,978,601.98	25,362.38		0.00		3,003,964.36
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikauden aikana							
Siirrot erien välillä		177,074.68	0.00		-177,074.68		0.00
Tilikauden poisto		-1,585,358.58	-146,980.42	-3,042.00			-1,735,381.00
Arvonlennukset ja niiden palautukset		-42,969.21	-24,661.32				
Poistamaton hankintameno 31.12	98,870.96	15,825,433.74	1,955,513.89	21,294.00	0.00	455,500.25	18,356,612.84
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12	98,870.96	15,825,433.74	1,955,513.89	21,294.00	0.00	455,500.25	18,356,612.84

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset	2022	2021
Muut osakkeet ja osuudet		
Puhelinosakkeet	0.00	4,070.17

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2022

Saamisten erittely

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset kunnalta				
Myyntisaamiset	0.00	0.00	0.00	0.00
Muut saamiset	0.00	5,642.00	0.00	1,019,320.01
Yhteensä	0.00	5,642.00	0.00	1,019,320.01
Saamiset muulta				
Myyntisaamiset	0.00	511.52	0.00	25,783.63
Muut saamiset	0.00	225,191.22	0.00	37,025.47
Yhteensä	0.00	225,702.74	0.00	62,809.10
Saamiset yhteensä	0.00	231,344.74	0.00	1,082,129.11

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	2022	2021
Peruspääoma 31.12	4,509,819.07	4,509,819.07
Edellisten tilikausien ylijäämä	2,055,387.99	1,995,080.95
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	48,248.56	60,307.04
Oma pääoma yhteensä 31.12.	6,613,455.62	6,565,207.06

Erittely polstoerosta ja vapaaehtoisista varauksista	2022	2021
Poistoero	2,065,036.45	2,406,076.87

Vieras pääoma

	2022	2022	2021	2021
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0.00	217,205.08	0.00	219,809.95
Yhteensä	0.00	217,205.08	0.00	219,809.95
Velat kunnalle				
Ostovelat	0.00	45,711.31	0.00	44,888.40
Konsernitilivelka	0.00	1,615,549.01		
Muut velat	0.00		0.00	
Yhteensä	0.00	1,661,260.32	0.00	44,888.40
Velat julkisyhteisöiltä				
Lainat	0.00	0.00	365,000.00	146,648.00
Yhteensä	0.00	0.00	365,000.00	146,648.00
Velat muille				
Lainat	6,210,832.62	1,066,414.86	7,277,247.42	1,066,406.86
Ostovelat	0.00	567,559.05	0.00	134,293.76
Siirtovelat	0.00	186,193.58	0.00	16,280.97
Yhteensä	6,210,832.62	1,820,167.49	7,277,247.42	1,216,981.59
Vieras pääoma yhteensä	6,210,832.62	3,698,632.89	7,642,247.42	1,628,327.94

Vieraan pääoman erittely

Pitkäaikainen vieras pääoma	2022	2021
Lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1,300,757.28	3,263,276.12
Lainat KEVA:lta	0.00	45,000.00
	1,300,757.28	3,308,276.12

Siltovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2022	2021
Nordea /lainojen korot	7,593.41	8,256.58
Kainuun Osuuspankin lainojen korot	27,155.82	5,008.76
KEVAN /lainojen korot	0.00	1,732.03
Kuntarahoitus Oyj:n lainojen korot	5,716.61	1,283.60
	40,465.84	16,280.97

5. Kirjanpito kirjat ja tositelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Palkkakirjanpito	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Tilinpäätös	sidottu

TOSITELAJIT

AB Kirjanpitotosite	sähköinen
AF Käyttöomaisuus poistotosite	sähköinen
Käyttöomaisuus purkamisen	
AZ tosite	sähköinen
Myyntireskontra Asiakkaat-	
DZ maksu	sähköinen
K1 Kirjanpito liittymä maksuliikenne	sähköinen
K2 Sips muistiot	sähköinen
KG Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KR Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
RE Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA Pääkirjatilitosite	sähköinen
ZA Tilin avaussaldo	sähköinen
ZO Veron oikaisu (pääk)	sähköinen

6. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa 1. päivänä maaliskuuta 2023

Ympäristötekniinen
lautakunta:

Pasi Kilpeläinen,
puheenjohtaja

Kaija Patronen,
varapuheenjohtaja

Jukka Poutiainen

Tea Heikkinen

Minna Leinonen

Anssi Manninen

Titta Pääkkönen

Sanna Pakkala-Juntunen

Kari Kempainen

Veijo Moilanen

Mikko Alakärppä

Markku Haverinen
vs tekninen johtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen.

Kajaanissa   päivänä   kuuta   2023

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Antti Kääriäinen, KHT, JHTT

KAJAANIN Mamselli

KAJAANIN MAMSELLI -LIIKELAITOS

TILINPÄÄTÖS 2022

Sisällys

1 Toimintakertomus.....	3
1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus	3
1.2 Liikelaitoksen hallinto	3
1.3 Taloudellinen kehitys	4
1.4. Olennaiset tapahtumat.....	5
1.5. Liikelaitoksen henkilöstö.....	5
1.6. Ympäristöasiat	6
1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat..	6
2 Talousarvion toteutusvertailu	8
2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	8
2.2 Riskien hallinta	10
2.3 Sisäinen valvonta	11
2.4 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma, investointi- ja rahoitusosa.....	12
3 Tilinpäätöslaskelmat	15
3.1 Tuloslaskelma.....	15
3.2 Tase	16
3.3 Rahoituslaskelma	17
3.4 Tilikauden tuloksen käsittely	18
4 Tilinpäätöksen liitetiedot.....	19
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	19
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot.....	19
4.3 Taseen liitetiedot	20
4.4 Vakuutuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	21
4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot	22
5 Kirjanpito ja tositelajit	23
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus	24

Kajaanin Mamselli -liikelaitos

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Pandemia ja sen seurannaisvaikutukset sekä voimakas yleinen kustannustason nousu haastoivat Mamsellin toimintaa liikelaitoksen 14. toimintavuotena. Inflaatio ja pandemian alkuun sysäämä asiakaskäyttäytymisen muuttuminen kurittivat toimialaa, ja tämä näkyi myös Mamsellin toiminnassa: opiskelijat jatkoivat monimuoto-opiskelua ja työssäkäyvät hybridityöskentelyä. Erityisen haastavaa talouden hallinta oli ravintola- ja kahvilatoiminnoissa. Pitkälle syksyyn alijäämäisenä pysynyt tulos onnistuttiin kääntämään loppuvuodesta n. 136 000 € ylijäämäiseksi.

Asiakastytyväisyyskyselyn tuloksen 3,04 (asteikko 1–4) mukaan Mamsellin asiakkaat ovat varsin tyytyväisiä Mamsellin tuotteisiin ja palveluihin. Asiakkaamme ovat erityisen tyytyväisiä Mamsellin puhtaanapitoon ja mamsellilaisten palveluallttiuteen. Mamsellilaiset ovat jaksaneet kohdata asiakkaat kaiken kiireen ja paineen keskellä suurella sydämellä ja Mamsellin arvojen mukaisesti. Jatkossa Mamsellin asiakastytyväisyyden seuraaminen on systemaattisempaa ja sitä tehdään enemmän reaaliajassa tuotannonohjausjärjestelmän asiakaspalautetyökalua hyödyntäen.

Poissaolot ja työntekijöiden vaikea saatavuus erityisesti lyhyisiin määräaikaisiin tehtäviin koettelivat henkilöstön jaksamista. Mamsellin tilikauden ylijäämä on osoitus Mamsellin henkilöstön vahvasta ammattitaidosta, erinomaisesta sitoutumisesta ja ketteryydestä nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä.

Riittävän henkilöstöressurssin turvaamiseksi Mamselli lähti mukaan Kajaanin Ammattikorkeakoulun koordinoimaan TILMA-hankkeeseen. Hankeen myötä Mamsellin rekrytoitiin seitsemän ukrainalaista. Hanke oli onnistunut ja uudet työntekijät ovat päässeet hienosti tekemisen vauhtiin ja osaksi Mamsellin työyhteisöä. Henkilöstöressurssin turvaamiseksi Mamsellissa on pyritty kiinnittämään vuoden aikana huomioita myös pito- ja vetovoimatekijöihin. Työkaluja ja ohjausta työhön on haettu myös ulkopuolisilta kumppaneilta.

Mamsellin valitun skenaarion, Kajaanin tuplatimantti, edistämistä työstettiin työpajoissa yhdessä henkilöstön, johtoryhmän ja johtokunnan kanssa. Toimintaympäristön haasteista huolimatta Mamsellissa uskotaan edelleen omaan tekemiseen ja siihen, että olemme matkalla kohti valittua skenaariota.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Kajaanin Mamselli-liikelaitos on aloittanut toimintansa vuonna 2008. Liikelaitos toimii tulosvastuullisesti ja päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista. Liikelaitoksen toimielinten vastuista ja tehtävistä säädetään kuntalaissa (410/2015) ja liikelaitoksen tehtävistä määrätään Kajaanin kaupungin hallintosäännössä.

Liikelaitoksella on oma johtokunta, joka toimii Kajaanin kaupunginhallituksen alaisena ja jonka kautta kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan. Liikelaitoksen johtokunta vastaa liikelaitoksen toiminnasta, kehittämisestä ja tuottavuudesta yhteistyössä liikelaitoksen johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä tuottovaatimuksen mukaisesti.

Johtokuntaan kuuluu kuusi (6) kaupunginhallituksen toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginhallitus valitsee jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Yksi jäsenistä edustaa tuotteiden ja palveluiden käyttäjiä. Johtokunnan jäsen ei saa olla sidoksissa Kajaanin Mamsellin kanssa kilpaileviin yrityksiin. Lisäksi johtokunnan kokouksessa on yhdellä henkilökunnan edustajalla läsnäolo- ja puheoikeus.

Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen johtokunta kokoontui vuoden 2022 aikana viisi kertaa.

Vaalikauden 2021–2023 johtokunnan jäsenet

Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen johtokunnan muodostavat vaalikaudella 2021–2023 seuraavat jäsenet ja varajäsenet (Kajaanin kaupunginhallitus §178 31.8.2021).

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Patronen Kaija, puheenjohtaja	Kempainen Ritva
Niiranen Lauri, varapuheenjohtaja	Partanen Onni
Ikäheimo Tommi	Romppainen Mikko
Korhonen Piritta	Juntunen Heini
Kuvaja Karoliina	Pääkkönen Kia
Kuosmanen Anu, palveluiden käyttäjän edustaja 8.2.2022 alkaen	Kilpelänaho Jaana 8.2.2022 alkaen
Kovalainen Urpo, palveluiden käyttäjän edustaja 8.2.2022 saakka	Tuominen Anssi 8.2.2022 saakka
Kääminen Tytti, henkilökunnan edustaja 13.9. saakka	Soldatkin-Kilponen Riikka
Ahtonen Tuuli 13.9.2022 alkaen	
Ohtonen Helena, kaupunginhallituksen edustaja.	

Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen tilivelvolliset viranhaltijat vuonna 2022:

Viranhaltija	
Johtaja	Vuorinen Tuija

Liikelaitoksen sisäistä hallintoa ja kehittämistä hoitaa liikelaitoksen johtaja apunaan johtoryhmä. Liikelaitoksen johtajan valitsee kaupunginhallitus ja johtoryhmän liikelaitoksen johtaja. Johtoryhmän tehtävänä on tukea johtajaa liikelaitoksen toiminnan kehittämisessä sekä asioiden valmistelussa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimi liikelaitoksen johtaja ja jäsenenä kehityspäällikkö, johtokunnan puheenjohtaja, controller, asiakkuustiimien tiimiesimiehet (kaksi tiimiesimiestä) sekä henkilökunnan edustaja, jonka henkilöstö valitsee keskuudestaan. Johtoryhmä kokoontui vuonna 2022 yksitoista kertaa.

1.3 Taloudellinen kehitys

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen tulos vuodelta 2022 oli 136 718,20 euroa ylijäämäinen. Liikelaitos saavutti omistajan liikelaitokselle asetetut taloudelliset tavoitteet. Talousarviossa 2022 liikelaitokselle hyväksyttiin 998,20 euron ylijäämäinen tulostavoite. Liikelaitoksen tuloskehityksestä raportoitiiin ja sitä analysoitiin järjestelmällisesti koko vuoden 2022 ajan. Tilikausi 2022 oli talouden näkökulmasta erityisen haastava yleisen kustannustason (ja sen epävarmuus) kohoamisen vuoksi. Muutos realisoitui vertailuvuodesta liikelaitoksen kannattavuuden heikkenemisenä, etenkin elintarvikekustannukset (ateriapalvelut) kohosivat reippaasti. Liikelaitos linjasi loppukesästä 2022 (tulosarvio 2022) olla muuttamatta asiakashinnoittelua vuodelle 2022. Jälkikäteen asiaa tarkasteltaessa päätös oli oikea. Liikelaitos kykeni epävarman toimintaympäristön vallitessa toiminaan rationaalisesti ja ketterästi.

Mamsellin liikevaihto oli 10 767 687,18 euroa, missä kohoamista vertailuvuodesta noin 3,4 prosenttia / 358 580 euroa. Talousarvioprosessin hinnoittelulinjaus vuodelle 2022 korotti ateriapalveluiden hintoja 2 % ja puhtaanapitopalveluiden 1 %. Talousarvion liikevaihdosta jäätiiin noin 2,5 prosenttia / 270 983 euroa. Tästä summasta 158 536 euroa selittyi ravintola- ja kahvilapalveluiden myynnin jättämästä. Tilikauden aikaiset muutokset toimitusvolyyymeissa (ateria- ja puhtaanapitopalvelut) selittivät myös negatiivista muutosta. Mamsellin ulkoinen liikevaihto oli 9 165 537 euroa, mikä jäi talousarviosta 372 608 euroa. Ravintola- ja kahvilapalvelukokonaisuuden liikevaihdoksi kirjattiin 1 182 897 euroa, missä talousarvioon nähden jättämää 158 546 euroa. Ravintola- ja kahvilatoiminnan kokonaisuus oli 40 650 euroa alijäämäinen. Alijäämän korjaamiseksi on käynnistetty hallintatoimet.

Mamsellin tilikauden 2022 ylijäämä kutistui vertailuvuodesta 252 682 euroa. Ylijäämän kutistuminen oli talousarvion mukaista ja se perustui erittäin maltilliseen hinnoittelulinjaukseen vuodelle 2022. Ravintola- ja kahvilapalveluiden hinnoja tarkasteltiin erillisenä kokonaisuutena. Tilastokeskus raportoi yleisen kustannustason kohonneen marraskuun tietojen mukaisesti Suomessa 9,1 prosenttia. Nämä muutokset toivat Mamsellin talouden ohjaukseen erityishaasteita. Loppukesästä 2022 arvioitiin Mamsellin yltävän lähelle 0-tulosta. Päätös olla korottamatta kesken tilikauden asiakashinnoja oli jälkikäteen tarkasteltuna oikea.

Mamsellin liiketoiminnan muiksi tuotoiksi kirjattiin 242 886 euroa, mikä käsitti mm. Ruokaviraston koulumaito-ohjelman mukaista tukea, Kansaneläkelaitoksen ateriatukea ja työterveyshuollon korvauksia ja ELY-keskuksen työllistämistukia. Mamsellin kulut olivat 10 873 812 euroa, missä talousarvioon nähden alitusta 342 693 euroa. Toiminnan kulujen kohoaminen selvästi jyrkemmin tuottojen kohoamiseen nähden tarkoitti Mamsellin ylijäämän kutistumista ja kannattavuuden heikkenemistä. Mamsellin kuluista euromääräisesti merkittävin erä oli henkilöstökulut. Henkilöstökulujen osuus liikelaitoksen kuluista oli n.51 prosenttia / 5 548 109 euroa. Henkilöstökulut kohosivat vertailuvuodesta n. 3,2 prosenttia / 170 000 euroa. Puhtaanapitopalveluita etenkin leimaa työvoimavaltaisuus. Materiaaleihin ja palveluihin käytettiin 4 386 947 euroa, missä Mamsellin toiminnalle ominaisten elintarvikekustannuksien kohoaminen oli merkillepantavaa. Elintarvikekustannukset kohosivat liikevaihtoon nähden vertailuvuodesta 1,2 prosenttia, mikä liikevaihdon kautta laskettuna tarkoitti n. 129 000 euron lisäystä elintarvikemenoissa.

Mamsellin tilikauden ylijäämä 136 718 euroa oli osoitus Mamsellin henkilöstön erinomaisesta sitoutumisesta ja ketteryydestä haasteellisessa toimintaympäristössä. Toimintaa johdettiin määrätietoisesti faktoihin ja analyysihin perustuen koko tilikauden ajan.

1.4. Olennaiset tapahtumat

Pandemia näkyi Mamsellin palvelutuotannossa myös vuonna 2022. Henkilöstön sairauspoissaolot ja ammattitaitoisten sijaisten puute haastoivat arjen tekemistä. Henkilöstön vahvalla ammattitaidolla ja sitoutumisella sekä ketterillä toimintatavoilla palvelut saatiin tuotettua palvelusopimusten mukaisesti. Mamsellin kolmesta tuotantokeittiöstä tuotettiin vuoden aikana erilaisia ruoka-annoksia noin 1,5 miljoonaa kappaletta. Mamsellilaiset vastasivat noin 150 000 m² puhtaanapidosta kaupungin eri yksiköissä.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen asiakastarpeissa tapahtui muutoksia, minkä takia Kaukametsään, pääkirjastolle ja Kuurnan nuorisotiloihin jouduttiin järjestämään nopealla aikataululla ateriat- ja puhtaanapitopalveluita. Etäopetuksessa oleville koululaisille pakattiin noudettavia etäruokailupaketteja vielä kevätlukukauden ajan.

Hybridityöskentely ja monimuoto-opiskelu näkyivät asiakaskäyttäytymisessä erityisesti ammattikorkeakoulun opiskelijaravintolassa ja kahviloissa sekä kaupungintalon henkilöstöravintolassa. Näissä yksiköissä kiinteät kustannukset haastoivat toiminnan kannattavuutta. Mamsellin kampustiimin ateriapalveluiden kannattavuutta tuki Kaukametsän virkistynyt kulttuuritapahtumien tarjonta.

Puhtaanapidossa uutena asiakkuutena tuli loppuvuodesta Kajaanin kaupunginteatteri. Puhtaanapidon palvelutuotantovalikoimaan lisättiin asiakkaiden toiveesta korkealla olevien kohteiden puhtaanapito. Mamselli auttoi asiakkaita palvelutarpeen vähentyessä mitoittamaan puhtaanapidon taajuuksia todellisia tarpeita ja tulovirtoja vastaaviksi.

Työvoiman turvaamiseksi Mamselli lähti mukaan Kajaanin ammattikorkeakoulun TILMA-hankkeeseen. Hankkeen avulla Mamselliin saatiin rekrytoitua seitsemän ukrainalaista. Mamsellin pito- ja vetovoiman edistämiseksi Mamsellissa haettiin tukea ja ohjausta KunteKo:n sparrauksesta, IMAGO-valmennuksesta sekä Positiivisen johtamisen valmennuksesta.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin Mamsellin henkilöstövahvuus oli vuonna 2022 yhteensä 159,1 jossa kasvua edelliseen vuoteen on 2,3 HTV:a. HTV:n kasvu johtui asiakkaiden palvelutarpeissa tapahtuneista muutoksista, TILMA-hankkeen myötä rekrytoituista ukrainalaisista sekä sairauslomien sijaisuuksista.

Työntekijöistä 135,5 HTV (146 henkilöä/80%) on toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa ja 19,9 HTV (32 henkilöä) oli määräaikaissa työsuhteissa. Työllistettyjä työntekijöitä oli yhteensä 15 henkilöä, joista 3,7 HTV neljä (4 henkilöä) on toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa ja 11 henkilöä oli määräaikaissa työsuhteissa. Määräaikaista työntekijöitä on tarvittu akuuttiin työvoimaan pulaan, muuan muassa pitkien ja lyhyiden sairauslomien sekä muiden keskeytysten sijaisuuksiin. Vanhuuseläkkeelle jäi kuusi (6) henkilöä. Toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin rekrytoitiin vuoden aikana yhteensä 24 henkilöä. Henkilöstöstä on kokoaikaissa työsuhteissa 149 henkilöä.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma vuonna 2022 oli hieman alle 4,49 miljoonaa euroa (28 237 euroa / HTV). Muutos vuositasona +2,39 prosenttia. Henkilöstökulut olivat yhteensä 5,55 miljoonaa euroa.

Sairauspoissaolopäivät olivat vuonna 2022 26,8 tp/HTV (2021 22,03 tp/HTV). Sairauspoissaolojen määrän pienenemiseen kasvuun vaikuttivat sekä tartuntataudit että useat pitkät sairauspoissaolot.

Mamsellissa jatkettiin tiivistä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa sairauspoissaolojen ehkäisevien toimien kehittämiseksi ja Kevan ammatillisen kuntoutuksen eri vaihtoehtojen hyödyntämisessä.

1.6. Ympäristöasiat

Jätelakiuudistuksen myötä uudet kiinteistökohtaiset lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet tulivat voimaan biojätteen osalta heinäkuussa 2022. Mamsellissa perehdyttiin uuden jätelain ja Ekokymppin jätehuoltomääräysten mukaisiin toimintaohjeisiin ja järjestettiin päiväkotien ja koulujen sisätiloissa tapahtuva jätteiden lajittelu vastaamaan kiinteistöjen jätelajittelumallia. Mamsellin työntekijät opastavat tarvittaessa kiinteistön käyttäjiä jätemääräysten mukaiseen lajitteluun.

Uuden jätelain vaatimusten mukaisesti Mamsellin kaikissa yksiköissä seurataan päivittäin biojätteen kokonaismäärää ja syömäkelpoisen elintarvikkeen määrää. Seurantatietoa hyödynnetään ruokatuotannon suunnittelussa. Linjastosta ylijäänyttä lounasruokaa on mahdollista ostaa peruskouluista, toisen asteen opiskelijaravintoloista, ammattikorkeakoulun opiskelijaravintolasta sekä henkilöstöravintolasta. Mamselli luovuttaa ylijäänyttä lounasruokaa Kajaanin Päiväkeskuskelle kolmesta yksiköstä.

Vastuulliset ruokapalvelut kehitysohjelmassa tunnistettiin ruokalistasuunnittelun ja ruokatuotannon kriittisiä kohteita. Mamsellin sesonkiruokalistoilta lisättiin sesonginmukaisia tuotteita kuten kotimaisia omenoita, mansikoita, raasteita ja kurpitsaa. Lisäksi riisiä korvattiin osittain kauravalmisteilla. Elintarviketoimitusten kuljetustaajuuksia vähennettiin erityisesti pienten yksiköiden kohdalla. Kehitysohjelmassa hävikin hallintaa systematisoitiin muun muassa varmistamalla hankittavien raaka-aineiden optimaaliset pakkauskoot.

Vastuullisuus on huomioitu myös hankintakriteerien määrittelyssä.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat

Kajaanin kaupunkikonsernissa riskejä arvioidaan ja hallitaan kokonaisvaltaisesti. Riskienhallinnan ohjeiden mukaisesti myös Mamsellissa keskeisiä riskejä tunnistetaan, arvioidaan, hallitaan, seurataan ja raportoidaan järjestelmällisesti osana toimintaa.

Mamsellin rahoitusriskiksi on tunnistettu kustannusrakenteiden joustamattomuus kysynnän muutoksiin. Liikevaihdon laskiessa merkittävä osa kiinteistä kuluista säilyy muuttumattomina ja kannattavuus heikkenee. Ravintola-kahvilaliiketoimintojen toimintaympäristö on joutunut isojen muutosten keskelle voimakkaasti kohonneiden tuotantokustannusten ja vähäisempien asiakasmäärien vuoksi, minkä takia osassa yksiköitä kiinteiden kustannusten osuus liikevaihdesta nousi liian korkeaksi eikä asiakashinnat kattaneet tuotteiden ja palveluiden tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia. Riskin hallintakeinoja on suunniteltu yhdessä kaupungin johtoryhmän ja asiakkaiden kanssa.

Merkittävimmiksi toiminnallisiksi riskeiksi on tunnistettu ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja henkilöstön jaksaminen. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden kanssa oli haasteita, muuten riski ei toteutunut. Henkilöstön

jaksamista pyrittiin tukemaan muun muassa hyödyntämällä kaupungin aktiivisen tuen työkaluja ja toimintamalleja. Henkilöstöä kannustettiin ja ohjattiin myös joustavan työn tekemisen mallien hyödyntämiseen.

Mamsellissa ei ole tunnistettu riskiä siitä, että työntekijöiden palkat eivät tulisi maksuun sovittuna aikana. Mamsellissa toteutui heinäkuussa riski, missä työvuorolistojen massa-ajossa oli käytetty puutteellista/ virheellistä tallennusnimeä, minkä vuoksi Mamsellin tuntityöntekijöiden palkat ja kuukasipalkkalaisten työvuorolisät eivät siirtyneet Sarastialle palkan maksamisen lähtötiedoiksi. Virheen takia työntekijät eivät saaneet palkkoja palkanmaksuaikataulun mukaisesti. Kaupungin hr-tiimi ja Sarastia sopivat keskinäisistä vastuujaoista ja riskien hallintatoimista.

2 Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Kajaanin Mamselli tuottaa laadukkaita ja hinnaltaan kilpailukykyisiä ateria- ja puhtaanapitopalveluita kestävän kehityksen mukaisesti, yhteistyössä kumppaneiden kanssa.	Ateria- ja puhtaanapitopalvelut on tuotettu kustannustehokkaasti ja asiakaslähtöisesti haastavassa toimintaympäristössä. Asiakastyytyväisyyskyselyjen tulosten mukaan asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä Mamsellin tuotteisiin ja palveluihin. Asiakkaat ovat olleet erityisen tyytyväisiä Mamsellin puhtaanapitopalveluun ja henkilöstön ystävällisyyteen. Mamselli on edistänyt vastuullisuusasioita Vastuulliset ruokapalvelut kehitysohjelman suunnitelmien mukaisesti.	Toteutuksessa
Keskittyminen Kajaanin kaupunkikonsernille tuotettaviin ateria- ja puhtaanapitopalveluihin Kajaanin kaupungin omistajapoliittisen ohjelman mukaisesti.	Mamsellin palvelutuotanto on toteutunut ohjelman mukaisesti. Kaupungintalon henkilöstöravintolan, teatterin ja Kaukametsän kahvila- ja ravintolapalveluiden kilpailutusprosessi käynnistettiin joulukuussa 2022.	Toteutuksessa
Mamsellissa on aktiivisessa käytössä laadunhallinnan toimintamallit ja työkalut.	Mamsellin laadunhallinnan toimintamalleja päivitettiin vastaamaan palvelutuotannon muutoksia ja kaupungin toimintamalleja.	Toteutuksessa

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko.	Toteutuu tilikauden ylijäämän myötä.	Toteutuu
Tilikauden ylijäämä.	Ylijäämä ennen varauksia > 0	Tilikauden ylijäämä > 0	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Mahdollisimman nopeasti saatu asiakaspalaute auttaa kehittämään	Mamselli osallistaa asiakkaita palvelutuotannon kehittämiseen	Asiakkaiden osallistaminen huomioidaan Mamsellin	Mamselli on osallistanut asiakkaita	Toteutuu

tuotteita ja palveluita entistä asiakaslähtöisemmiksi.		asiakkuudenhallinnan toimintamallissa.	palvelutuotannon kehittämiseen vuoden aikana eri tavoin. Yhteistoimintaryhmät ovat kokoontuneet säännöllisesti ja asiakkaiden toiveita on huomioitu esimerkiksi ruokalistasuunnittelussa.	
--	--	--	--	--

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Tarjoiluhävikin vähentäminen ja resurssiviisaiden toimintamallien vakiinnuttaminen	Sallittava tarjoiluhävikin määrä	< 10 %	Tarjoiluhävikkiä syntyi keskimäärin määrä 12 % jakaantuen seuraavasti: Päiväkodeissa 21,6 % (osastoruokailu) Peruskouluissa 14,8 % 2.asteella 7.6 % Amk 3,9 %	Toteutuu osittain ☒
Lautashävikin vähentäminen ja resurssiviisaiden toimintamallien vakiinnuttaminen	Sallittava lautashävikin määrä	< 8 %	Lautashävikkiä syntyi keskimäärin 5,5 %.	Toteutuu ☒

Tulevaisuus nuorissa

Ruokailusuositusten mukainen ateriointi edistää ammattiin valmistuvien nuorten terveyttä ja hyvinvointia	Kouluaterioilla salaattia syövien opiskelijoiden osuus	≥ 50 %	Vuoden 2022 asiakastytyväisyyskyselyssä ei kysytty syötkö salaattia. Kouluterveyskyselyä ei myöskään tehty 2022.	Ei tietoa ☐
Mamselli haluaa olla haluttu työssäoppimis-, harjoittelu- ja työpaikka	Harjoittelu-/työssäoppimispaikkojen määrä	50 harjoittelijaa / työssäoppijaa	19 hlö	Ei toteudu ☒

Osaajista elinvoimaa

Mamsellisissa on oikeanlaista osaamista, oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa	Strategialähtöinen osaamisen kehittämisen suunnitelman toteutuminen ja sen jatkuva kehittäminen	Tavoitteet toteutuneet 70 %	70 %	Toteutuu ☒
--	---	-----------------------------	------	---

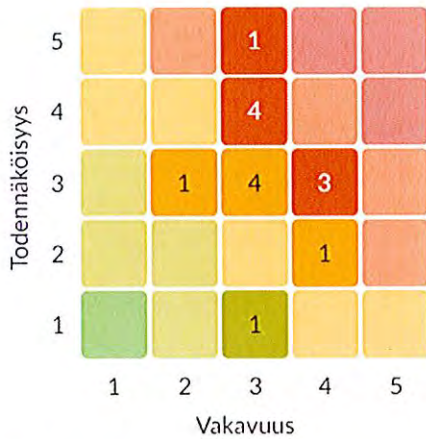

2.2 Riskien hallinta

- 20 – 25** **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
- 10 – 16** **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
- 4 – 9** **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
- 1 – 4** **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskikartta

Toteutuneet riskit 2022

Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Työntekijöiden palkat eivät tule maksuun sovittuna aikana.	12	Seurannassa	100%	1 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	Kustannusrakenne ei joustu kysynnän muutoksiin.	9	Seurannassa	0%	1 kpl

2.3 Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2022
Päätöksentekoprosessi	Mamsellissa on selkeät vastuumäärittelyt.	Tehtävävastuut ovat ajan tasalla.
Henkilöstöasiat	Mamsellissa toimitaan voimassa olevien lakien ja asetusten, virka- ja työehtosopimusten sekä henkilöstöasioita koskevien konsernimääräysten, päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Riittävät henkilöstöresurssit sovitun palvelutuotannon järjestämiseen. Mamsellissa on strategialähtöisen osaamisen kehittämissuunnitelma kolmelle vuodelle. Mamsellissa on ajantasaiset perehdyttämishjeet.	Riittävän henkilöstöresurssin turvaamiseksi on tehty kehittämistoimia (esim. lyhyet oppisopimuskoulutukset ja ukrainalaisten rekrytointi). Osaamisen kehittämissuunnitelma on tarkistettu ja sen vaikuttavuutta arvioitu johtoryhmässä suunnitelmien mukaan.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden noudattaminen Strategiset tavoitteet ohjaavat toimintaa. Talousprosessien kehittämistä jatketaan yhdessä konsernihallinnon talouspalveluiden kanssa.	Talousarvion täytäntöönpano-ohjetta on noudatettu. Taloudellista kehitystä seurattiin järjestelmällisesti taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Taloudellisesta tilanteesta raportointi järjestelmällisesti määräyksien / ohjeistuksien mukaisesti. Talousprosesseja kehitettiin konsernilinjausten mukaisesti mm. TAHE-uudistuksen myötä.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Ostolaskut ja myyntilaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti. Kassojen tarkistukset	Kirjanpito on toteutettu luotettavasti ja ajantasaisesti. Osto- ja myyntilaskutus on toteutettu asianmukaisesti ja ajantasaisesti. Mahdollisiin puutteisiin on reagoitu. Kassat on tarkistettu asianmukaisesti.
Talousraportointi	Taloustilanne käsitellään Mamsellin johtoryhmässä ja talousraportti lähetetään kuukausittain johtokunnan jäsenille. Tuloskeskustelut asiakkaiden kanssa	Taloudellinen tilanne on käsitelty johtoryhmässä kuukausittain ja johtokunnassa kokouksien asialistalla. Asiakkaiden kanssa on tuloskeskustelut käyty keväällä 2022.

Omaisuuksien hallinnointi	Mamsellin hankintojen ohjaus ja johtaminen on vastuutettu.	Toteutunut suunnitellusti.
Tietohallinto ja tietoturva	Mamsellissa on ajantasaiset toimintaan liittyvät tietosuojaselosteet. Mamsellin henkilöstöä koulutetaan kaupungin tietosuojaohjeista.	Toiminnot suunnitellulla tasolla.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Mamselli ei myönnä avustuksia, takauksia tai vakuuksia.	Toteutunut, kuten toimenpiteessä kirjattu.
Sopimushallinta	Mamsellissa on määritelty sopimusvastuut.	Toiminnot suunnitellulla tasolla.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Mamsellissa ei ole omaa hanketoimintaa. Mamselli voi olla mukana muiden tahojen hankkeissa, silloin kun ne tukevat strategisia tavoitteita. Mamselli sitoutuu noudattamaan hankeohjeistuksia.	Mamselli on mukana Vastuulliset ruokapalvelut kehityshankkeessa. Mamsellilla ei ole omaa hanketoimintaa.

Kajaanin Mamselli	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	157	165	159

2.4 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma, investointi- ja rahoitusosa

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa

Sisältää ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	TP 2021
Liikevaihto	11 038 670	10 767 687	-270 983	10 409 107
Liiketoiminnan muut tuotot	178 834	242 886	64 052	226 757
Materiaalit ja palvelut	-4 685 185	-4 386 947	298 238	-3 980 010
Henkilöstökulut	-5 602 359	-5 548 109	54 250	-5 378 589
Poistot ja arvonalentumiset	-15 054	-20 176	-5 122	-20 450
Liiketoiminnan muut kulut	-903 308	-910 001	-6 693	-860 340
Liikeylijäämä (-alijäämä)	11 598	145 341	133 743	396 475
Muut rahoitustuotot	0	43	43	1
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)	-600	-600	0	-600
Muut rahoituskulut	-10 000	-8 065	-1 935	-6 476
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	998	136 718	135 720	389 400

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa
Sisältää ulkoiset tuotot ja kulut

	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	TP 2021
Liikevaihto	9 538 145	9 165 535	-372 610	8 886 314
Liiketoiminnan muut tuotot	178 834	242 888	64 054	226 757
Tuet ja avustukset				0
Materiaalit ja palvelut	-3 184 456	-2 784 797	399 659	-2 457 217
Henkilöstökulut	-5 602 359	-5 548 109	54 250	-5 378 589
Poistot ja arvonalentumiset	-15 054	-20 176	-5 122	-20 450
Liiketoiminnan muut kulut	-903 308	-910 001	-6 693	-860 340
Liikeylijäämä (-alijäämä)	11 803	145 341	133 538	396 475
Korkotuotot		35	35	
Muut rahoitustuotot		8	8	1
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)	-600	-600	0	-600
Tuloutus ylijäämästä (<i>sitova</i>)		0	0	0
Muut rahoituskulut	-10 000	-8 065	1 935	-6 476
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	1 202	136 718	135 516	389 400

Talousarvion toteutumisvertailu / investointiosa

	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	TP 2021
Koneet ja kalusto				
Lyseo at/pu irtaimisto	0	0	0	-25 604
Investoinnit yhteensä	0	0	0	-25 604

Talousarvion toteutumisvertailu / rahoitusosa

	TA 2022	TP 2022	Poikkeama	TP 2021
Toiminnan rahavirta				
Liikelyjäämä	11 803	145 341	133 538	396 475
Poistot ja arvonalentumiset	15 054	20 176	5 122	20 450
Rahoitustuotot ja -kulut	-10 600	-8 623	1 977	-7 075
Investointien rahavirta				
Investoinnit	0	0	0	-25 604
Toiminnan ja investointien rahavirta	16 257	156 894	140 637	384 246
Rahoituksen rahavirta				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-157 104	-157 104	-361 037
Rahoituksen rahavirta	0	-157 104	-157 104	-361 037
Rahavarojen muutos	16 257	-210	-16 467	23 209
Rahavarojen muutos	16 257	-210		23 209
Rahavarat 31.12.		82 362		82 573
Rahavarat 1.1.		82 573		59 364

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

Sisältää ulkoiset tuotot ja kulut

	1.1.-31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Liikevaihto		9 165 535,33		8 886 313,60
Liiketoiminnan muut tuotot		242 888,34		226 756,59
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä		0,00		0,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 032 807,24		-1 833 091,06	
Palvelujen ostot	-751 990,18	-2 784 797,42	-624 125,52	-2 457 216,58
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-4 492 549,88		-4 324 354,74	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-888 350,67		-892 897,39	
Muut henkilösivukulut	-167 208,09	-5 548 108,64	-161 337,18	-5 378 589,31
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 176,00		-20 449,81	
Arvonalentumiset	0,00	-20 176,00	0,00	-20 449,81
Liiketoiminnan muut kulut		-910 000,68		-860 339,81
Liikelylijäämä (-alijäämä)		145 340,93		396 474,68
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	34,71		0,00	
Muut rahoitustuotot	7,67		0,97	
Korvaus peruspääomasta	-600,00		-600,00	
Muut rahoituskulut	-8 065,11	-8 622,73	-6 475,76	-7 074,79
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		136 718,20		389 399,89
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia		136 718,20		389 399,89
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		136 718,20		389 399,89
Tuloslaskelman tunnusluvut:				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		3,46		10,52
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		3,46		10,52
Voitto, %		1,49		4,38

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + sijoitettu koroll. vieras pääoma + poistoero ja vap.eht. varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

3.2 Tase

	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	42 991,71	63 167,71
Aineelliset hyödykkeet	42 991,71	63 167,71
Koneet ja kalusto	42 991,71	63 167,71
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 285 150,87	5 066 689,67
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	37 394,90	54 727,74
Saamiset kunnalta	5 016 848,32	4 829 875,71
Muut saamiset	54 827,24	21 509,59
Siirtosaamiset	93 717,98	78 003,96
Rahat ja pankkisaamiset		
Kassatilit	3 850,00	3 858,20
Maksuliiketililit	78 512,43	78 714,47
VASTAAVAA YHTEENSÄ	5 328 142,58	5 129 857,38
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	4 037 895,31	3 901 177,11
Peruspääoma	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	3 601 177,11	3 211 777,22
Tilikauden ylijäämä	136 718,20	389 399,89
VIERAS PÄÄOMA	1 290 247,27	1 228 680,27
Lyhytaikainen	1 290 247,27	1 228 680,27
Ostovelat	321 029,47	305 966,16
Velat kunnalle	49 268,93	40 994,45
Muut velat	77 629,55	75 401,24
Siirtovelat	842 319,32	806 318,42
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	5 328 142,58	5 129 857,38

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	75,78	76,05
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	13,71	13,48
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	3 738	3 601

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

3.3 Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	145 340,93	396 474,68
Poistot ja arvonalentumiset	20 176,00	20 449,81
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 622,73	-7 074,79
	156 894,20	409 849,70
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	-25 603,65
Toiminnan ja investointien rahavirta	156 894,20	384 246,05
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-186 972,61	-225 864,19
Saamisten muutos muilta	-31 698,83	-11 162,11
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	8 274,48	-147 991,21
Korottomien velkojen muutos muilta	53 292,52	23 980,60
Rahoituksen rahavirta	-157 104,44	-361 036,91
Rahavarojen muutos	-210,24	23 209,14
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	82 362,43	82 572,67
Rahavarat 1.1.	82 572,67	59 363,53
	-210,24	23 209,14
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	933	985
Kassan riittävyys, pv	3	3
Quick ratio	4,10	4,12
Current ratio	4,10	4,12

Kassan riittävyys pv

= 365 pv * rahavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio

= (rahat ja pankkisaamiset + rah.arvopaperit + lyhytaikaiset saamiset) /

(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Current ratio

= (vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rah.arvopaperit + rahat ja pankkisaamiset) /

(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

3.4 Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 2022 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 136 718,20 euroa kirjataan Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämä tilille.

Liikelaitoksen johtokunta esittää tilinpäätöksen Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu välittömään hankintamenuon.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien taloudellisen pitoajan perusteella.

Alle 10.000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot tehtäväalueittain

	2022	2021
Ateriapalvelut	5 977 219	5 650 053
Puhtaanapitopalvelut	3 431 205	3 449 191
Hallinto	0	13 826
yhteensä	9 408 424	9 113 070

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua Kajaanin kaupungin poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten hyödykkeiden hankintamenuosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poisto aika
Aineelliset hyödykkeet	
Muut koneet ja kalusto	5

Tuloutus kaupungille

	2022	2021
Peruspääoman korko	600,00	600,00
Yhteensä	600,00	600,00

4.3 Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2022

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet		
	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1	63 167,71	63 167,71
Tilikauden poisto	-20 176,00	-20 176,00
Poistamaton hankintameno 31.12	42 991,71	42 991,71
Kirjanpitoarvo 31.12	42 991,71	42 991,71

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2022

Saamisten erittely

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset	0,00	7 124,32	0,00	34 958,90
Yhteensä	0,00	7 124,32	0,00	34 958,90
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0,00	9 247,57	0,00	5 157,22
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	9 247,57	0,00	5 157,22
Saamiset kunnalta				
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	5 016 848,32	0,00	4 829 875,71
Yhteensä	0,00	5 016 848,32	0,00	4 829 875,71
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	21 023,01	0,00	14 611,62
Muut saamiset	0,00	54 827,24	0,00	21 509,59
Siirtosaamiset	0,00	93 717,98	0,00	78 003,96
Yhteensä	0,00	169 568,23	0,00	114 125,17
Saamiset yhteensä	0,00	5 202 788,44	0,00	4 984 117,00

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Kela, korvaus työterveyshuollosta	56 222,43	49 696,00
Kela, ateriatuki	4 848,40	6 035,20
ELY-keskus, palkkatuki	29 503,68	21 784,51
Muut erät	3 143,47	488,25
yhteensä	93 717,98	78 003,96

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot
Oman pääoman erittely

	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	300 000,00	300 000,00
Peruspääoma 31.12.	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	3 601 177,11	3 211 777,22
Tilikauden ylijäämä	136 718,20	389 399,89
yhteensä	4 037 895,31	3 901 177,11

Vieras pääoma

	2022 Pitkäaikaiset	2022 Lyhytaikaiset	2021 Pitkäaikaiset	2021 Lyhytaikaiset
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	10 491,80	0,00	9 874,47
Yhteensä	0,00	10 491,80	0,00	9 874,47
Velat kunnalle				
Muut velat		49 268,93		40 994,45
Yhteensä	0,00	49 268,93	0,00	40 994,45
Velat muille				
Ostovelat	0,00	310 537,67	0,00	296 091,69
Muut velat	0,00	77 629,55	0,00	75 401,24
Siirtovelat	0,00	842 319,32	0,00	806 318,42
Yhteensä	0,00	1 230 486,54	0,00	1 177 811,35
Vieras pääoma yhteensä	0,00	1 290 247,27	0,00	1 228 680,27

	2022	2021
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Lomapalkkavelkajaksotukset	842 319,32	806 318,42
Yhteensä	842 319,32	806 318,42

4.4 Vakuutuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2022	2021
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	15 750,78	16 328,58
Myöhemmin maksettavat	15 199,97	10 334,46
Yhteensä	30 950,75	26 663,04

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2022	2021
Henkilöstön määrä 31.12. (htv2)		
vakinaiset	135,5	135,20
määräaikaiset	19,9	16,90
työllistetyt	3,7	4,70
Yhteensä	159,1	156,80
Henkilöstökulut		
Tuloslaskelman henkilöstökulut		
Maksetut palkat	4 634 492,23	4 459 900,08
Henkilöstökorvaukset	-141 942,35	-135 545,34
Palkat ja palkkiot yhteensä	4 492 549,88	4 324 354,74
Eläkekulut	888 350,67	892 897,39
Muut henkilösivukulut	167 208,09	161 337,18
Tuloslaskelman henkilöstökulut yhteensä	5 548 108,64	5 378 589,31
Aktivoidut henkilöstökulut yhteensä	0,00	0,00

5 Kirjanpito ja tosittelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Palkkakirjanpito	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Tilinpäätös	sidottu

TOSITELAJIT

AB Käyttöomaisuus kirjanpitotosite	sähköinen
AF Käyttöomaisuus poistotosite	sähköinen
AZ Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DZ Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1 Kirjanpitoliittymä maksuliikenne	sähköinen
K2 Sips muistiot	sähköinen
KG Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KR Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
M1 Myyntireskontraliittymä	sähköinen
PA Palkat	sähköinen
RE Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA Pääkirjatilitosite	sähköinen
SB Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
WE Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZA Tilin avaussaldo	sähköinen
ZK Liittymät palvelukassa	sähköinen

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa

22.2 2023

Johtokunta:

Kaija Patronen, puheenjohtaja

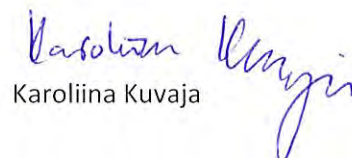
Tommi Ikäheimo

Piritta Korhonen

Tuuli Ahtonen

Tuija Vuorinen, liikelaitoksen johtaja

Lauri Niiranen, varapuheenjohtaja

Karoliina Kuvaja

Anu Kuosmanen

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen.

Kajaanissa   päivänä   kuuta 2023

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Antti Kääriäinen, KHT, JHTT

**KAJAANIN KAUPUNGIN
KOULUTUSLIIKELAITOS
TILINPÄÄTÖS 2022**

Sisällys

1 Toimintakertomus	3
1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus	3
1.2 Liikelaitoksen hallinto	6
1.3 Taloudellinen kehitys.....	8
1.4. Olennaiset tapahtumat.....	9
1.5. Liikelaitoksen henkilöstö	10
1.6. Ympäristöasiat	10
1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat	11
2 Talousarvion toteutumisvertailu	12
2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	12
2.2 Riskienhallinta.....	16
2.3 Sisäinen valvonta	18
2.4 Talousarvion toteuma, tuloslaskelma ja investointiosa	20
3 Tilinpäätöslaskelmat	21
3.1. Tuloslaskelma	21
3.2. Rahoituslaskelma	22
3.3 Tase.....	23
3.4 Tilikauden tuloksen käsittelyt	24
4. Tilinpäätöksen liitetiedot	25
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	25
4.2. Tuloslaskelman liitetiedot.....	25
4.3. Taseen liitetiedot	26
4.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt.....	28
4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot	28
4.6 Toimeksiantojen pääomat	28
5 Kirjanpitokirjat ja tositelajit	29
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä.....	30

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos on vastannut toisen asteen koulutuksesta kymmenen vuoden ajan. Liikelaitoksen oppilaitoksia ovat Kajaanin lukio ja Kainuun ammattiopisto. Kiinteät toimipaikat sijaitsevat Kajaanissa, Vuokatissa, Kuusamossa ja Vantaalla. Henkilöstöä on ollut päätyyneenä toimintavuonna keskimäärin 345,5. KAO:n opiskelijavuosikertymä on 2990 ja lukiolla on ollut noin 561 opiskelijaa (netto-opiskelijamäärä). Eläkkeelle jäi 12 henkilöä. Sairauspoissaoloja oli keskimäärin 8,1 päivää työntekijää kohden.

Koulutusliikelaitoksen taloudellinen ja toiminnallinen tulos on erinomainen vuodelta 2022. Ammatillisen koulutuksen rahoituksessa tuloksellisuuden osuus on merkittävässä roolissa, ja Kainuun ammattiopisto on pärjännyt edelleen koulutuksen järjestäjien välisissä vertailuissa hyvin. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän ennakoimattomuus ja kilpailutilanne suhteessa muihin koulutuksen järjestäjiin tuo kuitenkin haasteita tulevaisuuden suunnitteluun. Koulutusliikelaitoksen saama valtionosuusrahoitus on useana toimintavuotena ollut parempi, kuin mitä on osattu arvioida. Vuosittaiset rahoitusvaihtelut voivat olla suuria ja niihin pitää osata varautua myös jatkossa. Keskeistä on oman toiminnan jatkuva kehittäminen.

Kajaanin lukio on vakiinnuttanut kestävänsä taloutensa jo useana edellisenä vuonna saavutetulle vakaalle tasolle. Tervettä talouskehitystä ovat tukeneet erityisesti kohtuullisen hyvä hakijatilanne, vähäinen keskeyttämisten määrä ja kurssitarjottimen kehittäminen sekä kiinteistömenojen jakaminen KAO:n liiketalouden sekä hius- ja musiikkialan koulutuksen kanssa. Puhtaalla valtionosuusrahoituksella toimiminen on kuitenkin haastavaa ja henkilöstöä kuormittavaa. Kajaanissa toteutettavan lukiokoulutuksen kustannukset ovat merkittävästi alle valtakunnan keskitason.

Opiskelijat

Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärät ovat pysyneet hyvällä tasolla jatkuvan haun ja kesäopintojen sekä lisääntyneen oppisopimuskoulutuksen ansiosta. Kajaanin lukion opiskelijamäärä on pysynyt oletetuilla tasoilla. Vuoden 2022 aikana KAO:lla solmittiin oppisopimuksia runsaslukuisesti 1045, mikä on toinen peräkkäinen ennätysvuosi solmittujen oppisopimusten määrässä. Kajaanissa sopimuksia solmittiin 844 ja Kuusamossa 201.

Ammatillisen tutkinnon suoritti yhteensä 1091 opiskelijaa, joista perustutkinnon 660, ammattitutkinnon 378 ja erikoisammattitutkinnon 53 opiskelijaa. Ammatillisen tutkinnon ohella yo-tutkinnon suoritti yhteensä 12 opiskelijaa. Kajaanin lukiossa ylioppilastutkinnon suorittaneita oli yhteensä 184.

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijoiden keski-ikä on noussut (27 vuotta) ja suuri enemmistö KAO:n opiskelijoista on täysi-ikäisiä. Jatkuva haku on helpottanut merkittävästi opiskelemaan pääsemistä. Keskeyttämisten määrät ovat hieman laskeneet niin KAO:ssa kuin Kajaanin lukiossakin.

Toimitilamuutokset

Koulutusliikelaitoksen toimitiloissa OPPI 5-rakennusta peruskorjattiin vuoden 2022 aikana. Korjaustoimenpiteet valmistuivat loppukesästä 2022.

OPPI 3 asuntolarakennuksen (ns. käärmetalo) purkamisesitykseen on saatu Kajaanin kaupungin rakennusvalvonnalta kielteinen päätös. Syksyn 2021 aikana on käynnistetty asuntolan peruskorjauksen uudelleensuunnittelu. Tämän hankkeen investointiesitys ei edennyt kaupunginhallituksessa ja KAO:n asuntola-asia Opintien ympäristössä odottaa ratkaisua.

Seppälän kampuksen tilaratkaisut ovat myös avoinna. Päärakennuksen purkamisesitykselle on saatu kielteinen päätös. Tilarave on merkittävästi pienentynyt juuri toimistomaisen rakennuksen osalta ja rakennus olisi mahdollista korvata vain neljänneksen nykyrakennuksesta olevalla kiinteistöllä. Navetan peruskorjaus on myös ajankohtainen ja 1890-

luvulta oleva ns. johtajan talo kaipaisi pikaista peruskorjausta. Navetan esiselvityshanke käynnistyi ja tuo esityksiä tulevalle navettaratkaisulle.

Oppi 3 asuntolan ja Seppälän kampuksen tilaratkaisut jäivät näin pöydälle, odottamaan suunnitelmia ja päätöksiä.

Osana Kajaanin kaupungin toisen asteen koulutuksen selvitystyötä, vuoden 2022 aikana päätettiin lakkauttaa Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos. Vilake-liikelaitos on pitänyt hallinnassaan valtiolta luovutuksena siirtyneitä Vimpelinlaakson ja Seppälän oppilaitoskiinteistöjä. Vilake-liikelaitos on tukenut Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen ja Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy:n toimintaa vastaamalla niiden käyttämistä kiinteistöistä, sekä on myös rakentanut tarvittaessa uusia tiloja. Kaupunginhallitus päätti esityksessään valtuustolle, että Vilake -liikelaitos lakkautetaan 31.12.2022. Vilakkeen tehtävät siirrettiin osaksi ympäristötekniikan toimialan tehtäviä ja tase-erät siirrettiin osaksi peruskaupungin tasetta.

Kuusamon kaupungin kanssa on suunniteltu merkittävää kiinteistömäärän pienentämistä KAO Kuusamon kampuksella ja Kuusamon toisen asteen koulutuksen keskinäisen yhteistyön tiivistämistä sekä johtamisjärjestelmän uudistamista. Tämän seurauksena Kuusamossa käynnistyi loppuvuodesta 2022 Kuusamo Kampus- hanke.

Yhteistyötä omassa ja alueen toimintaympäristössä

Kuluneen syksyn 2022 aikana Kajaanin kaupungin eri toimialat ja liikelaitokset yksin ja yhteistyössä varautuivat mahdollisiin sähkökatkosiin. Varautumisen tarkoitus oli taata palvelutuotanto ja työn mahdollisimman sujuva tekeminen myös sähkökatkosten aikana. Koulutusliikelaitoksessa tehtiin varautumista sähkön jakeluhäiriötilanteisiin mm. päivittämällä toimintakortit, tilaamalla varavaloilaitteita ja testaamalla tarvittavien varavirtalähteiden toimintaa.

Edukai Oy jatkoi itsenäistä, yhtiömuotoista toimintaansa Kainuun ammattiopiston rinnalla ei-tutkintotavoitteisen, markkinoilla toteutettavan koulutuksen järjestäjänä. Tilinpäätös päättyi ylijäämäiseksi ja Edukai Oy teki historiansa parhaan tuloksen.

Vuokatin urheiluopiston ylläpitäjänä toimii Vuokatin säätiö ja Kainuun ammattiopisto on ollut vuodesta 2010 alkaen sen yhtenä taustayhteisönä. Liikunta-alan ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa on ollut Kajaanin kaupungilla vuodesta 2019 alkaen. Liikunta-alan koulutusta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Vuokatin urheiluopiston kanssa ja opiskelijamäärät ovat kasvun jälkeen tasaantuneet. Liikunta-alan koulutuksen laajentaminen KAO:n Kuusamon toimipaikkaan käynnistettiin ja ensimmäinen monimuotokoulutus käynnistyi syyslukukaudella 2022.

Ruka Nordic -tapahtumassa Kuusamon Rukalla marraskuussa ja EYOF:n (Euroopan nuorten talviolympiafestivaali) järjestelyissä KAO:n opiskelijat olivat näkyvässä roolissa. Lisäksi KAO:n opiskelijat olivat vuoden aikana mukana toteuttajana useissa pienemmissä tapahtumissa.

Kainuun ammattiopisto palkittiin Kainuun Liikunnan Vuoden 2021 taustavoima palkinnolla Kainuun Urheilugaalassa huhtikuussa 2022. KAO on ollut usean vuosikymmenen ajan mahdollistamassa Kainuun urheilutapahtumia.

Valtakunnallista julkista keskustelua ohjasi keskustelu uusien hyvinvointialueiden synnystä. Uudistus koskettaa koulutusjärjestelmää koulukuraattoreiden siirtymisen myötä oppilaitosorganisaatioiden alaisuudesta osaksi hyvinvointialueiden henkilöstöä vuoden 2023 alusta alkaen. Tähän liittyvät käytännön kuviot hakevat vielä toimintamalleja käytännössä.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos liittyi mukaan Pohjois-Pohjanmaan alueelliseen In-house -yhtiöön keväällä 2022. Pohjois-Pohjanmaan kunnat sekä tulevan Hyvinvointialueen valmistelijat kävivät neuvotteluja alueellisten In-house -yhtiöiden perustamisesta toteuttamaan kuntien sekä hyvinvointialueen ruoka- ja puhtauspalveluja. Alueellisilla yhtiöillä pystyttäisiin hoitamaan ko. toimijoiden tarvitsema palvelu kustannustehokkaasti. Kuusamon kaupunki pyysi Kajaanin kaupunkia (Kajaanin koulutusliikelaitosta) mukaan mahdolliseen In-house -yhtiöön, koska sillä turvattiin myös KAO Kuusamon yksikön tarvitsemat puhtaus- ja ravitsemispalvelut.

Kuusamon kaupungin ja Kajaanin kaupungin yhteistyösopimus koskien toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämistä päivitettiin loppuvuodesta 2022. Kuusamon kaupunki sekä Kajaanin kaupunki ovat tehneet vuonna 2008 yhteistyösopimuksen toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan siirrosta Kuusamon kaupungilta Kajaanin kaupungille. Sopimuksella turvataan ammatillisen koulutuksen saatavuus ja sen kehittäminen Kuusamossa. Sopimusta on päivitetty vastaamaan tämän päivän tarpeisiin. Sopimus astui voimaan 1.1.2023. KAO Kuusamon toimipaikassa on tällä hetkellä opiskelijoita noin 500.

Koulutusliikelaitoksen pitkäaikainen johtaja Anssi Tuominen siirtyi Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian johtajaksi ja hänen palvelussuhteen viimeinen päivä oli 20. helmikuuta 2022. Vt. liikelaitoksen johtajana kevään 2022 ajan toimi Raimo Sivonen. Koulutusliikelaitoksessa syksyn 2022 aikana tapahtui useita muita henkilöstömuutoksia. Kainuun ammattiopiston pitkäaikainen rehtori, vt. liikelaitoksen johtaja Raimo Sivonen eläköityi 31. elokuuta 2022. Kaupunginhallitus nimesi koulutusliikelaitoksen johtajan avoimen viran hoitajaksi 1. syyskuuta 2022 alkaen toistaiseksi Kainuun ammattiopiston rehtori Anu Kuosmasen. Kainuun ammattiopiston vs. rehtorin tehtävään nimettiin koulutuspäällikkö Raisa Ilkko. Kajaanin kaupungin ja koulutusliikelaitoksen controllor vaihtui myös syksyllä 2022 ja controllerin tehtävässä toimi elokuusta 2022 alkaen Heidi Manninen. Lisäksi koulutusliikelaitoksen kehittämisspäällikön tehtävä on ollut täyttämättä 1. tammikuuta 2022 alkaen entisen kehittämisspäällikön Anu Kuosmasen aloitettua KAO:n rehtorin tehtävässä. Kehittämisspäällikön tehtäviä vuoden 2022 aikana on hoitanut liikelaitoksen johtajan sijaiset Raimo Sivonen ja Anu Kuosmanen.

Koulutusliikelaitoksessa juhlistettiin kuluvana syksynä Kainuun ammattiopiston 60-vuotista taivalta toisen asteen ammatillisena oppilaitoksena. Ammatillisella koulutuksella on Kainuussa pitkät ja vahvat juuret, jotka ulottuvat 125 vuotta taaksepäin Seppälään. Kainuun ammattiopiston historia alkaa Kainuun keskusammattikoulusta, joka avattiin syksyllä 1962. Merkkivuoden juhlinta alkoi KAO Kuusamon toimipaikassa 18. elokuuta 2022 ja jatkui Kajaanissa koko kansan juhlena Seppälän maalaismarkkinoilla 9.-10. syyskuuta 2022, joissa kävi vieraita kahden päivä aikana noin 12 600. Tämän lisäksi Kajaanissa vietettiin avoimien ovien päivää 4. lokakuuta 2022 ja KAO:n koulusalat järjestivät syksyn aikana oman tempauksensa 60-vuotisen juhinnan kunniaksi.

KAO 60 - vuotta avoimet ovet ja kutsuvierastilaisuus järjestettiin Kainuun ammattiopistolla Ravintola Kisällissä 5. lokakuuta 2022. Paikalla lämminhenkisessä juhlassa oli omaa henkilöstöä, opettajien ja opiskelijoiden lisäksi myös KAO:n entisiä työntekijöitä, johtokunnan jäseniä sekä edustajia kollegaoppilaitoksista ja työelämäyhteistyökumppaneilta.

Kajaanin kaupunki käynnisti helmikuussa 2022 selvityksen Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen sekä Kajaanin ammattikorkeakoulun yhteistyön kehittämiseksi ja sama työryhmä selvitti myös Vimpelinlaakson kehittämissiikelaitoksen tilannetta. Kaupunginjohtaja Jari Tolosen helmikuussa asettama Kajaanin toisen asteen koulutuksen selvitys valmistui lokakuussa, ja selvitysraportti luovutettiin kaupunginjohtajalle 5. lokakuuta 2022. Selvitys käynnistettiin osana kaupungin sopeuttamissuunnitelman 2022 laatimista. Tehtävänä oli selvittää Kajaanin koulutusliikelaitokseen kuuluvan toisen asteen koulutuksen, Kainuun ammattiopiston (KAO) ja Kajaanin lukion toiminnan järjestämisen vaihtoehtoja sekä toisen asteen koulutuksen ja Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy:n (KAMK) mahdollisia yhteistyöjärjestelyjä. Selvitysryhmän työn ja päätöksenteon tueksi kaupungin tilintarkastusyhteisö KPMG:ltä hankittiin yleisen tason selvitys, jossa käytiin läpi juridisia, verotuksellisia ja taloudellisia näkökohtia sekä muutosten vaikutuksia harkittaessa eri järjestämis- ja yhteistyövaihtoehtojen tarkoituksenmukaisuutta ja toiminnallisuutta.

Selvitysryhmän näkemyksen mukaan Kajaanin toisen asteen koulutuksen erityisenä vahvuutena oli ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen välinen tiivis yhteistyö, josta myös tulevaisuudessa tulisi pitää erityistä huolta. Nykyinen liikelaitosmalli tai molempien toisen asteen oppilaitosten siirtyminen sivistystoimialalle ovat toisen asteen koulutuksen yhteistyön näkökulmaa korostavan valtakunnallisen linjauksen mukaisia ratkaisuja, mutta henkilöstön kuulemisen perusteella ryhmä suositti Kajaanin oppilaitosten toiminnan jatkamista nykyisellä liikelaitosmallilla.

Kajaanin kaupunginhallitus käsitteli 15. marraskuuta 2022 kokouksessa toisen asteen koulutuksen selvitystä ja sen myötä esiin nousseita kehittämisehdotuksia ja selvitys merkittiin tiedoksi. Lisäksi Kajaanin kaupunginhallitus käsitteli 22. marraskuuta 2022 kokouksessa koulutusliikelaitoksen johtajan virantäyttöä. Kaupunginhallitus julisti Koulutusliikelaitoksen johtajan viran julkisesti haettavaksi ja hakuaika tehtävään oli 27.12.2022 saakka.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä käynnistyi hanke, minkä tavoitteena oli kehittää lukiokoulutuksen sekä ammatillisen koulutuksen yhteistyötä. Samassa hankkeessa käsiteltiin myös ammatillisen koulutuksen mahdollista

rahoitusuudistusta ajatellen oppivelvollisuuden sekä jatkuvan oppimisen rahoituksen eriyttämistä. Tavoitteena oli toteuttaa uudistukset jo nykyisellä hallituskaudella ja hankkeen määräaika oli 23. kesäkuuta 2022. Tulevaisuuteen esitettiin toimenpide-ehdotukset, joilla varmistetaan lukio- ja ammatillisen koulutuksen saatavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Tavoitteena on myös varmistaa oppivelvollisten koulutuksen hyvä saavutettavuus ja laatu sekä vastata jatkuvan oppimisen tarpeisiin. Jatkuvan oppimisen rahoituksen perusteita ammatillisessa koulutuksessa todennäköisesti tullaan muuttamaan vastaamaan työikäisen väestön tarpeita, samalla yksinkertaistaen järjestelmää. Koulutusliikelaitos toimii nykyisellään tiiviissä yhteistyössä toisella asteella lukion ja ammatillisen koulutuksen kanssa ja tältä osin jo kehittämissuositusten mukaisesti.

Toyotan järjestämislupa siirtyi KAO:lle. Toyota Auto Finland Oy haki 22. elokuuta 2022 opetus- ja kulttuuriministeriön sille myöntämän ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan peruuttamista. Hakemuksen peruuttaminen haettiin siten, että peruutettavan luvan tehtävät ja sisältö siirretään kokonaisuudessaan 1. tammikuuta 2023 lukien Kajaanin kaupungille ja Kainuun ammattiopistolle. Opetus- ja kulttuuriministeriö antamallaan erillisellä päätöksellään (VN/22876/2022) päätti peruutettavan luvan tehtävien ja sisällön siirtämisestä Kajaanin kaupungille. KAO on erikoistunut automaahantuojien jälleenmyyjien henkilöstön tutkintoon johtaviin koulutuksiin koko valtakunnan alueella (vastuutoimija Vantaan toimipaikka).

Kainuun ammattiopistolla Kajaanissa ja Vuokatissa järjestettiin Toyotan kummikoulutapahtuma 13.-14. lokakuuta 2022, jossa paikalla oli ammatillisen koulutuksen Toyota Finland kummikoulut: 9 koulutuksen järjestäjää ja 30 osallistujaa sekä Toyotan maahantuojien edustus.

Liikelaitoksen kymmenes toimintavuosi onnistui muutoksiin nähden hyvin. Omasta puolestani haluan kiittää koko henkilökuntaa yhteistyöstä ja tuesta kuluneena vuotena. Kulunut vuosi 2022 ei ole ollut liikelaitokselle ja sen henkilöstölle helppo, johtuen muutoksista, selvityksestä ja sen myötä muodostuneesta epätietoisuudesta. Toivotaan koulutusliikelaitoksen tulevalle vuodelle uusia tuulia ja hyvää, positiivista virettä. Kiitos kaikille yhteistyöstä!

Anu Kuosmanen

vt. koulutusliikelaitoksen johtaja

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Kajaanin kaupungin ylläpitämä koulutusliikelaitos on aloittanut toimintansa vuonna 2013. Koulutusliikelaitos järjestää toisen asteen lukiokoulutusta (Kajaanin lukio) ja ammatillista koulutusta (Kainuun ammattiopisto). Lukiokoulutuksella on toimipaikka Kajaanissa ja ammatillisella koulutuksella Kajaanissa, Kuusamossa, Vantaalla ja Vuokatissa.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen organisaatio 1.9.2022

Kuva: Koulutusliikelaitoksen organisaatio 31.12.2022.

Esihenkilömuutokset vuonna 2022

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtaja 20.2. saakka
 Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen vt. johtaja 21.2.-31.8.
 Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen vt. johtaja 1.9. alkaen
 Kainuun ammattiopiston rehtori 1.1.-31.8.
 Kainuun ammattiopiston vs. rehtori 1.9. alkaen
 Kainuun ammattiopiston vs. koulutus-päällikkö 1.9. alkaen
 Kainuun ammattiopiston liiketoiminnan koulutus-päällikkö 21.2. alkaen
 Kainuun ammattiopiston asiakkuuspäällikkö 1.2. alkaen

Tuominen Anssi
 Sivonen Raimo
 Kuosmanen Anu
 Kuosmanen Anu
 Ilkko Raisa
 Ylitalo Heli
 Rimpiläinen Osma
 Manninen Mirva

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen toimintaa säätelevät lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta koulutuksesta annetut lait ja asetukset sekä muut ammatillista ja lukio-opetusta koskevat säädökset ja määräykset, Kajaanin kaupungin hallintosääntö ja koulutusliikelaitoksen johtokunnan hyväksymä toimintasääntö.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Liikelaitoksella on oma johtokunta, jonka kautta kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan. Johtokunnassa on edustajat myös Kuusamosta, Kuhmosta/Suomussalmelta. Liikelaitoksen johdon muodostavat johtokunta, liikelaitoksen johtaja ja tulosalueiden johtajat/rehtorit (lukio ja ammatillinen koulutus). Liikelaitoksen tulosalueet ovat ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen tulosalueet. Liikelaitoksen sisällä toimii kaksi oppilaitosta: Kajaanin lukio ja Kainuun ammattiopisto ja lisäksi erillisenä yksikkönä, kilpailuneutraalilla tavalla toimiva kaupungin omistama liikelaitoksen tytäryhtiö Edukai Oy.

Vaalikauden 2021-2023 johtokunnan jäsenet

Kajaanin kaupunginhallituksen päätöksellä 28.9.2021 § 215, vaalikaudella 2021-2023 toimii seuraavista jäsenistä ja varajäsenistä koostuva johtokunta.

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Raimo Tornberg, pj (Kajaani)	Mika Heikkinen (Kajaani)
Anne Koski-Heikkinen, varapj (Kuusamo)	Tomi Meriläinen (Kuusamo)
Elina Kempainen (Kuusamo)	Hannu Ervasti (Kuusamo)
Valtteri Arffman (Kajaani)	Jyrki Lesonen (Kajaani)
Piritta Korhonen (Kajaani)	Peppiina Hakkarainen (Kajaani)
Juho Leinonen (Kajaani)	Jaakko Perhovaara (Kajaani)
Pirra Keränen (Kajaani)	Leena Törrö (Kajaani)
Johanna Saarivaara (Kajaani)	Senni Kela (Kajaani)
Mikko Polvinen (Kuhmo)	Terttu Huttu-Juntunen (Suomussalmi)
Minna Keränen, henkilöstön edustaja (Kajaani)	Eira Piipponen (Kajaani)
Auli Halonen, kh:n edustaja (Kajaani)	

1.3 Taloudellinen kehitys

Koulutusliikelaitoksen taloustilanne vuonna 2022 oli hyvä. Liikelaitoksen tilinpäätöksen mukainen ylijäämä on 2 136 146 €.

Koulutusliikelaitoksen liikevaihdon toteuma oli 34,3 M €, josta valtionosuudet olivat suurin tuloerä (32,5 M €, 94 % liikevaihdosta). Tuloksellisuuteen perustuva ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä on suosinut KAO:a rahoitusjärjestelmän uusimisesta asti (2018). Ammatillisen koulutuksen rahoitusta jaetaan erillisillä lisärahoitushauilla pitkin vuotta. Vuonna 2022 KAO on saanut kahdesta erillisestä lisärahausta yhteensä 1 285 474 €. Ensimmäisessä lisäsuoritepäätöksessä KAO sai perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta opettajien ja ohjaajien sekä opetuksen tukitoimiin ja oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun 933 491 €. Toisessa lisäsuoritepäätöksessä KAO:lle myönnettiin tavoitteellisia opiskelijavuusia lisää yhteensä 51 opiskelijavuotta ja harkinnanvaraista korotusta koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin yhteensä 351 983 €. KAO:n valtionosuudet olivat yhteensä 28,6 M €. KAO:n valtionosuus pieneni edelliseen vuoteen noin 580 t. € (-2,0 %). Liikelaitokselle tehtiin syksyllä valtionosuuksiin talousarvionmuutos vastaamaan OKM:n elokuun päätöksen mukaista valtionosuutta.

Lukion lopullinen valtionosuuskertymä oli 3,9 M €. Lukion valtionosuus kasvoi edellisestä vuodesta 9,6 %. Lukio sai valtion erityisavustusta koronavirusepidemian johdosta tarvittaviin tukitoimiin yhteensä 131 100 euroa.

Liikelaitoksen liiketoiminnan muiden tuottojen toteuma sisältää erilaisia hanketuloja, tukia ja avustuksia, kurssimaksuja sekä muita pienempiä toimintatuottoja. Niiden kokonaistoteuma oli 1,8 M € ja tuotot kasvoivat edelliseen vuoteen 10 %.

Liikelaitoksen kustannuksista aine- ja tarvikeostot olivat 8,8 % alle budjetin. Kustannukset kasvoivat edelliseen vuoteen 3,2 %. Palveluiden ostojen osalta kokonaiskustannukset jäivät myös selvästi alle talousarvion (7,9 %). Palvelujen ostoissa kasvu edelliseen vuoteen on ollut maltillinen + 1,6 %. Säästöä on syntynyt erityisesti henkilöstön matkustus, majoitus ja ravitsemuspalveluissa. Opiskelijoille maksettujen ateriakorvausten toteuma oli myös selvästi alle budjetoidun.

Yhteisten kustannusten osuutta liikevaihtoon verrattuna on pyritty pitämään lähellä 10 %. Vuonna 2021 osuus oli 14 % ja kuluneena vuonna osuus pysyi 14 prosentissa.

Henkilöstökulujen osalta koulutusliikelaitoksen talousarvion oli varattu 20,3 M€. Koko liikelaitoksen osalta henkilöstökulut toteutuivat talousarvion mukaisesti. Lukion osalta henkilöstökulujen toteuma ylitti budjetin noin 4 %. Henkilöstömenot kokonaisuudessaan pysyivät maltillisena edelliseen vuoteen verrattuna ja kasvu oli 1,3 %. Kasvua selittää

osaltaan vuoden 2022 aikana solmittu palkkaratkaisu kuntasektorille, mikä nosti henkilöstön palkkoja 2,5 % (1.6.2022 alkaen yleiskorotus 2 % ja 1.10.2022 järjestelyerä 0,5 %). Henkilöstökustannusten osuus suhteutettuna liikevaihtoon oli 58,9 %.

Liiketoiminnan muut kulut olivat yhteensä noin 5,9 M €, josta suurin osuus ovat vuokratulot (toimitilat, leasingit ja muut vuokrat 95 %). Kokonaisvuokratulot olivat yhteensä 5,6 M €, laskua edelliseen vuoteen 4,1 %. Toimitilojen vuokratulot ovat pienentyneet edellisestä vuodesta 4,7 %. Leasinglaitteiden vuokratulot ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna 14,6 %. Leasinglaitteiden määrä on kasvanut maksuttoman oppivelvollisuuden myötä.

Koulutusliikelaitoksen poistojen määrä on pienentynyt edelliseen vuoteen verrattuna 6,9 %. Kuluneen vuoden osalta investoinnit toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti (TA 900 t. €, TOT 914 t.€). Käyttöomaisuudesta on alaskirjattu vuoden lopussa pieniä alle 5 000 euron käyttöomaisuuskohteita, yhteensä 67 051 €.

Liikelaitoksen varsinaisen toiminnan tulos on noin 1,7 miljoonaa € ylijäämäinen. Liikelaitoksen kehittämisrahaa käytettiin vuoden aikana 42 887 euroa. Poistoero ja rahastonvähennyskirjaukset ovat tulosvaikutukseltaan yhteensä 457 t. €.

Liikelaitoksen kuluneen vuoden 2,1 M €:n ylijäämäinen tulos on jatkoa liikelaitoksen onnistuneelle talouden hallinnalle, johtamiselle ja pitkäjänteiselle työlle varsinkin ammatillisen koulutuksen mahdollisiin rahoitusvaihteluihin varautumisessa. Taloudellisten puskureiden olemassaolo antaa luottoa myös tulevaan vuoteen. Vuoden 2023 varsinaisen rahoituspäätös julkaistiin joulukuussa 2022. Kainuun ammattiopiston rahoitus näyttäisi kasvavan viime vuoteen verrattuna. Tulevan vuoden aikana tehtävät lisärahoituspäätökset voivat vielä parantaa tilannetta, mutta riskinä on jo useamman vuoden ajan nähty kelluva rahoitusjärjestelmä ja mahdolliset merkittävätkin erot varainhoitovuosien välisessä rahoituksessa. Lukion rahoitusosuus näyttäisi myös kasvavan ensi vuonna.

1.4. Olennaiset tapahtumat

- Koulutusliikelaitoksen henkilöstöpäivä pidettiin 21.1.2022.
- Koulutusliikelaitoksen esihenkilöt olivat mukana POJO (positiivinen johtaminen) -hankkeessa ja henkilöstölle oli tarjolla hankkeeseen liittyviä koulutuksia. Lukion johtoryhmä osallistui PoJo-valmennukseen.
- Positiivinen organisaatio – työyhteisökysely toteutettiin 12/2022.
- Liiketoiminta, hius- ja kauneudenhoito ja musiikkialan tulosyksikön määräaikaisessa koulutuspäällikön virassa aloitti Osmo Rimpiläinen.
- Asiakkuuspäällikön määräaikaisessa tehtävässä aloitti Mirva Manninen.
- Koulutusliikelaitoksen johtaja Anssi Tuominen siirtyi toisen organisaation palvelukseen ja koulutusliikelaitoksen vt. johtajina toimivat Raimo Sivonen ja Anu Kuosmanen.
- Kainuun ammattiopistossa 1.9.2022 alkaen vs. rehtorina toimi Raisa Ilkko ja sosiaali-, terveys, kasvatus- ja liikunta-alan vs. koulutuspäällikkönä Heli Ylitalo.
- Kainuun ammattiopisto täytti 60-vuotta, jota juhlistettiin monin eri tavoin yhdessä opiskelijoiden, henkilöstön ja sidosryhmien kanssa.
- Kainuun ammattiopiston opiskelijoita ja henkilökuntaa osallistui Taitaja-semifinaaleihin ja finaaliin sekä SakuS-tars- ja Saku ry:n kisoihin.
- Kajaanin lukion opiskelijoita osallistui MAOL:n kansallisiin neljän tieteen kisojen loppukilpailuihin.
- Kevään yhteishaussa lukion ensisijaisia hakijoita/aloituspaiikka 1,01, KAO:ssa 0,84.
- Hakupalvelu Kompassi ja Kohtaamo -toiminta aloittivat.
- KAO Kuusamossa aloitettiin uutena liikunnanohjauksen perustutkinto.
- Kainuun ammattiopistolle siirtyi tutkinnon järjestämislupa Toyota Finland Oy:ltä.
- Kainuun ammattiopisto osallistui kestävän kehityksen sertifikaattien uusimisen ja auditointiin. Sertifointi laajentui kattamaan koko oppilaitoksen toiminnan ja päivittyi uusien kestävän tulevaisuuden indikaattoreiden mukaiseksi.
- Koulutusliikelaitoksen opiskelijoita ja henkilökuntaa osallistui Vuokatissa EYOF-kisojen järjestelyihin monialaisesti sekä Kuusamossa Ruka Nordic tapahtumaan.
- Kainuun ammattiopistossa järjestettiin hyvinvointivirtaa -tapahtuma sekä kestävän kehityksen viikko.

- Kajaanin kaupungin käynnistämä toisen asteen koulutuksen selvitys valmistui 5.10.2022.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin koulutusliikelaitoksen henkilöstövahvuus vuonna 2022 oli yhteensä 326,3 HTV 2:a, jossa nousua edellisestä vuodesta 6,3 HTV 2:n verran.

Palvelussuhteiden määrä 31.12.2022 tilanteen mukaan oli 351 henkilöä (338 hlöä v. 2021). Palvelussuhteiden määrä on vaihdellut kuukausittain, minimissään 332 henkilöä ja maksimissaan 350 henkilöä. Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen henkilöstöstä työskenteli 31.12.2022 toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa 276 henkilöä (79 %), määräaikaisessa palvelussuhteessa 75 henkilöä (21 %). Virkasuhteessa työskenteli 274 ja työsuhteessa 77 henkilöä. Palvelussuhteista 317 oli koko-aikaista, 27 osa-aikaista ja 7 sivutoimista. Palveluksessa olevan henkilöstön sukupuolijakauman mukaan koulutusliikelaitoksessa työskenteli 162 miestä (46 %) ja 189 naista (54 %). Henkilöstön keski-ikä oli 49,9 vuotta. KVTES työehtosopimusalan piirissä työskenteli 74 henkilöä, Teknisessä 2, OVTES:n sopimusallalla 272 ja Soten 3 henkilöä.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 16,5 miljoonaa euroa (50 565 €/HTV 2) ja henkilöstökulut henkilösivukuluneen yhteensä 20,26 miljoonaa euroa (19,98 milj. euroa v. 2021). Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 58,9 %, nousua 1,17 prosenttiyksikköä vuoteen 2021 verrattuna. Poissaolot palkattomien yksityisasioiden vuoksi nousi 230 työpäivällä vuoteen 2021 verrattuna (282 työpäivää v. 2022). Vuoden aikana eläkkeelle siirtyi 12 henkilöä ja pääsääntöisesti tilalle on palkattu uusia työntekijöitä.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen koulutuspäiviä kertyi yhteensä 353 kalenteripäivää (505 pv v. 2021). Osaamisen kehittämisen kokonaiskustannukset olivat 133 323 euroa, 0,39 % liikevaihdosta (134 609 euroa v. 2021). Henkilöstö on kehittänyt omaehtoisesti osaamistaan mm. pedagogisilla koulutuksilla ja muilla alansa kuuluvilla erikoistumiskoulutuksilla. Henkilöstön omaehtoista koulutusta on tuettu kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Kainuun ammattiopiston henkilöstöä on osallistunut tiimioppimisen valmennuksiin, työssä tarvittaviin kortti- ja passikoulutuksiin, hätäensiapukoulutuksiin ja muihin käytännön opetus- ja ohjausasioihin liittyviin ja alakohtaisiin substanssikoulutuksiin. Käytännön opetus- ja ohjausasioihin liittyviä koulutuksia, joihin KAO:lta on osallistuttu ryhmänä, ovat olleet digiope erikoistumisopinnot sekä tuen tarpeen tunnistamiseen ja tuen tarjoamiseen liittyvä koulutus. Kuusamossa koko henkilöstölle suunnattu Positiivinen psykologia työhyvinvoinnin kehittäjänä -koulutus jatkuu keväällä 2022. Koulutusliikelaitoksen esihenkilöt osallistuivat esihenkilöille suunnattuun Positiivinen johtaminen -koulutukseen keväällä 2022. Syksyllä lukion johtoryhmä aloitti oman valmennuksensa ja myös koko henkilöstö osallistui saman teeman koulutukseen. Lisäksi lukion henkilöstö on osallistunut oman alansa koulutuksiin.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksessa huolehditaan hyvin lakisääteisestä työhyvinvointi- ja työsuojelutoiminnasta sekä tuetaan omaehtoista työhyvinvointia monipuolisesti. Koulutusliikelaitoksen sairauspoissaolotyöpäivien määrä lisääntyi edelleen, ollen nyt keskimäärin 8,1 työpäivää/HTV (2021 3,9 tp/HTV). Työpäivissä mitattuna sairauspoissaolot nousivat 113 % (v. 2022 2649 tp, v. 2021 1246 tp) ja sairauslomien palkkakustannukset nousivat 182 648 euroa, 95 % (v. 2022 374 379 e/v; v. 2021 191 731 e/v). Työhyvinvointia on tuettu lähinnä henkilöstökerhon toimintojen avulla sekä liikunta- ja kulttuurietu ePassilla. Henkilöstöllä on mahdollisuus käyttää myös työnantajan liikuntatiloja harrastus- ja virkistyskäyttöön. Koulutusliikelaitoksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä työterveyshuollon kanssa sairauspoissaolojen ennaltaehkäisemiseksi ja ennaltaehkäisyn kehittämiseksi.

1.6. Ympäristöasiat

Koulutusliikelaitoksen visio 2025 on ”Innostuksen ja kestäväen kehityksen lähde”.

Toimimme kestäväällä tavalla, huolehtien opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnista. Huomioimme toiminnassa kestäväen kehityksen periaatteet kaikilla osa-alueilla: opetuksessa, toimintakulttuurissa ja johtamisessa. Olemme jatkossakin kestäväen kehityksen sertifioitu oppilaitos.

Kajaanin lukio on valmistautunut OKKA-säätiön kestävän kehityksen sertifiointiin. Lukion henkilöstö on tehnyt toiminnan itsearviointia, jolla valmistaudutaan ulkoiseen auditointiin ja sertifiointiin. Auditointi ja sertifiointi toteutetaan vuonna 2023. Kestävän kehityksen teemoja käsitellään jatkuvasti eri oppiaineissa. Kajaanin lukio tekee sidosryhmäyhteistyötä kestävän kehityksen osalta muun muassa Kajaanin Mamsellin kanssa. Lukiolla on kestävän kehityksen tiimi.

Kainuun ammattiopisto (KAO) on tehnyt OKKA-säätiön kestävän kehityksen sertifikaattityötä vuodesta 2012 alkaen. Edellisen kerran sertifikaatin uusimiseen ja ulkoiseen auditointiin valmistauduttiin itsearvioinneilla 2021 vuoden syksyllä ja ulkoinen auditointi tehtiin keväällä 2022. Itsearvioinnin ja auditoinnin yhteydessä tehtiin kestävän tulevaisuuden indikaattoreiden teemoihin liittyvä koko KAO:n kehittämissuunnitelma, jonka toteutumista seurataan jatkuvasti. OKKA-säätiön hallitus vahvisti 15.12.2022 kokouksessaan KAO:n kestävän kehityksen sertifikaattien uusimisen seuraavaksi kolmeksi vuodeksi. Sertifikaatti kattaa koko oppilaitoksen toiminnan. Samalla sertifiointi päivittyi uusien kestävän tulevaisuuden indikaattoreiden mukaiseksi.

KAO:n kestävän kehityksen työ on jatkuvaa kehittämistä, eikä keskity pelkästään auditointeihin. Kestävä kehitys on jatkossakin osa normaalia toimintaa oppilaitoksessa. KAO on vakiinnuttanut toimintaansa kaksi kertaa vuodessa pidettävät kestävän kehityksen teemaviikot. Kestävän kehityksen teemaviikoilla opiskelijat osallistuvat erilaisiin ekologiisiin, taloudellisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin teemoihin liittyviin työpajoihin ja ohjelmiin. Opiskelijat myös itse tuottavat viikkojen sisältöä. KAO tekee sidosryhmäyhteistyötä kestävän kehityksen teemoissa mm. Jätehuollon kuntayhtymä Ekokymppin ja Kajaanin Mamsellin kanssa. KAO:lla on kestävän kehityksen tiimi, johon kuuluu edustajat koulutusaloilta. Tiimi kokoontuu säännöllisesti koordinoiden kestävän kehityksen toimintaa KAO:n kestävän kehityksen koordinaattorin koollekutsu-
mana.

KAO:lla on aloitettu valtakunnallisten tutkinnon perusteiden pohjalta koulutusaloitaisten vastuullisuuden osaamisluopauksen työstäminen. Osaamisluopaukset perustuvat kyseisen tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin. Osaamisluopaukset ovat konkreettisia lupauksia, joita oppilaitos antaa työelämälle ja opiskelijalle siitä, että mitä kestävän kehityksen ja vastuullisuuden teemojen osaamista opiskelija saa. KAO:n ravintola- ja cateringala on saanut osaamisluopaukset valmiiksi.

KAO on mukana valtakunnallisessa ammatillisen koulutuksen vihreän siirtymän edistämistyössä sekä valtakunnallisen kestävyystiekartan laatimisessa. KAO on sitoutunut mittaamaan ja seuraamaan hiilijalanjälkeään. Mittaamiseen tarvittavien tietojen kerääminen on aloitettu KAO:lla vuonna 2022 Kajaanin toimipaikassa.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat

Koulutusliikelaitoksen keskeisimmät epävarmuustekijät ja riskit liittyvät tiloihin ja niihin kytkeytyviin korjausinvestointeihin. KAO:n Opintien ja Seppälän asuntoloiden kunto on heikko. Opintien asuntolatilanne odottaa ratkaisua, tällä hetkellä lisäasuntolapaikkoja on vuokrattu Kajaanin Pietarilta. Seppälän kampuksen kiinteistöt ovat vanhoja ja vaativat toimenpiteitä, joiden osalta tulee tehdä kokonaissuunnitelma tuleville vuosille.

Kainuussa lähes joka alalla on työvoimapula, mikä näkyy myös opettajien saatavuusongelmana tietyillä aloilla. Erityisesti teknologia-aloille ja yhteisiin aineisiin on vaikea löytää pedagogisesti päteviä opettajia. Tämä on epävarmuustekijä nyt ja tulevaisuudessa. Kuluneen vuoden aikana epävarmuustekijänä näyttäytyi myös koulutusliikelaitoksen johtamisen rakenne ja hallintomallin tulevaisuus. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät riskiarvioineen ja toteutumineen on kuvattu kohdassa 2.2. Riskienhallinta.

2 Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Perustehtävä: Tarjoamme kaikille mahdollisuuden osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja oppimiseen.	<p>KAOn koulutustarjonta on pysynyt monipuolisenä Kainuussa, Koillismaalla ja muualla Suomessa.</p> <p>Uutena avauksena on liikunnanohjauksen pt Kuusamossa 8/2022.</p> <p>Oppisopimuskoulutuksen määrä kasvanut entisestään ja kuvastaa hyvää työllisyystilannetta ja tehtyä työelämäyhteistyötä</p> <p>Jatkuva haku koulutuksiin toimii ympäri vuoden ja prosessia on kehitetty. Jatkuvan haun tueksi on aloitettu hakupalvelu-toiminta.</p> <p>Kajaanin lukio on pysynyt kiinnostavana haku-kohteena ja valtakunnallinen erityistehtävä musiikissa tarjoaa mahdollisuuden syventää osaamista. Aikuislinja tarjoaa kaikille mahdollisuuden lukio-opintoihin.</p>	<p>Toteutuksessa</p> <p>●</p>
Visio: Innostuksen ja kestävän kehityksen lähde.	Koko KAO saanut kestävän kehityksen sertifikaatin ja on aloittanut valtakunnallisten tutkinnon perusteiden pohjalta koulutusala-kohtaisten vastuullisuuden osaamislupausten työstämisen. Kajaanin lukion kestävän kehityksen sertifikaatti -prosessi meneillään.	<p>Toteutuksessa</p> <p>●</p>
Arvot: Yhteisöllisyys ja yksilöllisyys, hyvät tavat.	<p>KAOn oppilaskunta- ja tuutoritoiminta käynnistynyt ja vakiintunut hyvin ja opiskelijatapahtumia järjestetty ympäri vuoden. Yksilöllisen tuen tarpeisiin on aloitettu Kohtaamo -toiminta.</p> <p>KAOn opiskelijoita osallistuu Taitajat- ja Saku-toimintaan valtakunnallisesti.</p> <p>Kajaanin lukion opiskelijakunta- ja tutortoiminta on jatkunut aktiivisena.</p>	<p>Toteutuksessa</p> <p>●</p>
<p>Strategiset tavoitteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ihmisläheinen organisaatio ja johtaminen Pedagogiikan uudistaminen Työelämä- ja korkeakoulu-yhteistyön vahvistaminen 	<p>KLL ollut mukana positiivinen johtaminen hankkeessa ja on aloitettu KAOn esihenkilöiden ja lukion johtoryhmän Pojo- valmennus.</p> <p>KAOn pedagogisten prosessin aktiivinen kehitystyö on aloitettu.</p>	<p>Toteutuksessa</p> <p>●</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Itseohjautuvuuden ja vuorovaikutustaitojen tukeminen 	<p>Jatkettu koulutusliikelaitoksen johdon katselmuksia yksiköittäin, tavoitteiden saavuttamisen tarkastelua ja toiminnan kehittämistä (v. 2022 teemana KAOssa HOKS- prosessi)</p> <p>Aloitettu uutena KAO:n esihenkilöiden viikkopalaverit arjen asioiden johtamiseen, lisännyt tiedonkulkua ja vuorovaikutusta, mikä on antanut tukea yksikköjen toiminnan johtamiseen.</p> <p>Kajaanin lukiossa on keskitytty opetussuunnitelman jalkauttamiseen ja pedagogisen tuen prosessien kehittämiseen.</p>	
--	--	--

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko.	1 500 €	Toteutuu
Tilikauden ylijäämä	Ylijäämä ennen varauksia > 0	Tilikauden ylijäämä ennen varauksia 1 679 124 € ja tilikauden ylijäämä varausten jälkeen 2 136 146 €	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	KAO:n yhteishaun 1. sijaiset hakijat	> 520	555	Toteutuu
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	KAO:n jatkuvassa haussa hakeneiden henkilöiden määrä vuodessa	> 1800	Eri hakijoita oli yli 1900 henkilöä.	Toteutuu
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	Kajaanin lukion 1. sijaisia hakijoita	> 180	195	Toteutuu
Koulutusliikelaitos hyödyntää käyttäjälähtöistä teknologiaa.	Opiskelijapalautekyselyn kohta 6. Opetustilat, välineet, työpaikat, digitaaliset ja muut	> 4,2	4,2	Toteutuu

	oppimisympäristöt edistävät oppimistani. Vastaus asteikko 1-5.			
--	---	--	--	--

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Koulutusliikelaitos toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	Olemme kestävän kehityksen sertifioitu koulutusliikelaitos (OKKA-säätiö).	Kaikkien yksiköiden sertifiointi ja niiden päivittäminen.	KAO:lla uusintasertifiointi suoritettu. Lukiolla sertifiointiprosessi on käynnissä.	Toteutuu osittain
Koulutusliikelaitos käyttää tiloja tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti.	Tilojen käyttöaste	Käyttöasteen seurannan toteutus.	Tilojen käyttöasteelle ei ole seurantaa.	Ei toteudu

Tulevaisuus nuorissa

Opiskelijamme viihtyvät ammattiopistossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opiskelijapalauttekyseleyn päätökysely, kohta 31. Suositteletko oppilaitosta? (1-10)	> 8,5	8,4	Ei toteudu
Opiskelijamme viihtyvät lukiossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Lukion opiskelijakysely: Voin suositella Kajaanin lukiota muille.	Päätökyselyn ja Tulokyselyn vastausten keskiarvo yli 4,2	4,1	Ei toteudu
Opiskelijamme viihtyvät ammattiopistossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opintojen keskeyttäminen KAOssa (Koski-palvelusta katsotaan eronneeksi) Katsoaan eronneeksi sisältää kaikki eroamiset, kuten alanvaihdot.	< vuonna 2021	Eroprosentti 2021 oli 12,6%. Eroprosentti 2022 oli 10,7%.	Toteutuu
Opiskelijamme viihtyvät lukiossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opintojen keskeyttäminen lukiossa. (Vipusta katsottu eronneeksi %)	Eroprosentti on vuositasolla pienempi kuin koko Suomen lukioiden eroprosentti.	Koko suomen eroprosentti 9,7 % ja Kajaanin lukion eroprosentti 3,8 %.	Toteutuu
Opiskelijamme viihtyvät ammattiopistossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opiskelijapalautteen päätökyselyn opiskelijan hyvinvointi kategorian kysymysten vastausten keskiarvo (1-5) Koen, että kiusaamiseen, syrjintään tai häirintään puututaan. Minulla oli halutesani mahdollisuus osallistua	> 4,2	4,1	Ei toteudu

	<p>oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen.</p> <p>Opiskelijoita kohdeltiin yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.</p> <p>Opiskeluhoiltopalvelut olivat tarvittaessa käytettävissä (esimerkiksi terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi).</p> <p>Opiskeluympäristöni oli turvallinen.</p>			
Opiskelijamme viihtyvät lukiossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Tulo- ja päättökyselyiden Ilmapiiri-osien kysymysten keskiarvo.	> 4,0	4,1	Toteutuu

Osaajista elinvoimaa

Koulutustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asiakasta	<p>Suoritettujen ammattillisten tutkintojen lukumäärä</p> <p>Suoritettujen ammattillisten tutkinnon-osien lukumäärä</p> <p>Suoritettujen ylioppilastutkintojen lukumäärä</p>	> 2021	<p>2021 Tutkintoja 1056</p> <p>2022 Tutkintoja 1092</p> <p>2021 Tutkinnon osia 8106</p> <p>2022 Tutkinnon osia 8250</p> <p>2021 Ylioppilastutkintoja 153</p> <p>2022 Ylioppilastutkintoja 185</p>	Toteutuu
Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Opiskelijapalautteen päättökysely: Oma arvio tulevasta tilanteestasi koulutuksen jälkeen. Vastauksena: Töissä tai jatko-opinnoissa	> 83%	90,0 %	Toteutuu
Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Lukion opiskelijoiden sijoittuminen töihin tai jatko-opintoihin	> 83 %	82,8 % 1 v tutkinnon jälkeen vuodelta 2020 on tuorein saatavilla oleva tieto.	Ei toteudu
Koulutustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asiakasta	Työelämäpalautteen keskiarvo (1-5)	> 4	<p>Työpaikkaohjaajakysely 4,2</p> <p>Työpaikkakysely 4,0</p>	Toteutuu

Merkittävimmät riskit:

Kohde	Riski	RL	↓	Tila	Hall. %	Toteutuneet riskit
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Asuntoloiden kuntoon liittyvien korjausinvestointien laukeaminen	16		Seurannassa	33%	
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Osaavan työvoiman saatavuus.	16		Seurannassa	0%	1 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Koulutusliikelaitoksen johtamisen rakenne ja hallintomallin tulevaisuus on epäselvä.	15		Seurannassa	0%	1 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Organisaation johdon varahenkilöjärjestelmä on haavoittuvainen. Osaaminen ja vastuut ovat yksittäisten ihmisten varassa.	12		Seurannassa	0%	1 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Opetustoiminta ja siihen liittyvien prosessien tasalaatuisuus.	12		Seurannassa	0%	
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuosittaiset heilahtelut.	12		Seurannassa	0%	1 kpl
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Kiinteistöjen määrä ja käyttöaste ei ole taloudellisesti kannattavalla tasolla.	12		Seurannassa	0%	
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Alueen työvoimapulaan vastaaminen.	12		Seurannassa	0%	
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Kiinteistöjen sisäilma.	9		Seurannassa	50%	
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Työn vaatavuudet kasvavat ja voi aiheuttaa osalle henkilöstöä jaksamisen haasteita.	9		Seurannassa	0%	
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	Tietohallinnon uudelleen organisoinnin vaikutukset kokonaisuuden hallintaan ja kustannuksiin.	9		Seurannassa	50%	1 kpl

2.3 Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2022
Päätöksentekoprosessi	Toimitaan 2020 päivitetyn toimintasäännön, sekä Kajaanin kaupungin hallintasäännön mukaisesti.	Toteutunut suunnitellusti.
Henkilöstöasiat	Noudatetaan voimassa olevia työehtosopimuksia ja Kajaanin kaupungin ohjeistuksia. Henkilöstön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelut. Koulutusliikelaitoksen uudessa organisaatiossa toimii pedagoginen suunnittelija, jonka tehtäviin kuuluu liikelaitoksen henkilöstön osaamisen kehittämisen koordinointi.	Toteutuneet suunnitellusti.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden noudattaminen. Investointiosan toteuttaminen. Vuosittaiset tuloskeskustelut tulosityksiköiden esimiesten kanssa. Talouden prosessien kehittämistä jatketaan yhteistyössä konsernihallinnon talouspalveluiden kanssa.	Koulutusliikelaitoksen tulos on talousarviota parempi. Investoinnit toteutuneet talousarvion mukaisesti. Talousarviota pohjustavat tuloskeskustelut on käyty esihenkilöiden kanssa touko-kesäkuussa. Talouden prosessien kehitystyö jatkuu edelleen. Controllerin työpanos muutoksista johtuen on vähentynyt.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Ostolaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti. Huolehditaan sijaisjärjestelyistä ja opastuksesta. Kassojen tarkistukset.	Ostolaskujen käsittelyprosessissa on kehittämistä. Laskujen käsittelyssä on ollut viivästyksiä.
Taloustraportointi	Kuukausittaisen taloustilanteen käsittely esimieskokouksissa ja johtokunnassa. Esimiehillä on vastuu oman tulosalueensa talouden seurannasta. Mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan.	Toteutuneet suunnitellusti.

Omaisuu den hallinnointi	Koulutusliikelaitoksen hankinnoissa noudatetaan kilpailutettuja hankintasopimuksia. Hankinta- ja ostoprosessien kehittämisen konsernihallinnon hankinta-asiantuntijoiden kanssa.	Toteutuneet suunnitellusti.
Tietohallinto ja tietoturva	Toimitaan Kajaanin kaupungin tietohallinnon kanssa yhteistyössä tehtyjen tietoturvaan liittyvien ohjeiden mukaan. Liikelaitoksessa toimii tietosuojaja arkistovastaava (oto). Tietohallintopalveluiden vaikuttavuuden arviointi.	Toteutuneet suunnitellusti.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Koulutusliikelaitos ei myönnä vakuuksia eikä takauksia. Liikelaitoksen johtaja myöntää avustukset henkilökuntakerholle ja Urheiluakatemialle.	Koulutusliikelaitos ei myönnä vakuuksia eikä takauksia. Koulutusliikelaitoksen henkilökuntakerholle on maksettu avustusta 15 225 € ja Urheiluakatemialle 12 500 €.
Sopimushallinta	Toimintasääntö määrittelee sopimusten tekijät ja sopimusten hallinnoinnista vastaa hallintosihteeri.	Toteutunut suunnitellusti.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeiden avulla kehitetään toimintaa strategian mukaisesti ja niitä koordinoidaan koulutusliikelaitoksen kehittämissä kv-tiimissä.	Toteutunut suunnitellusti.

Henkilöstö

Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	320	325	326,3

2.4 Talousarvion toteuma, tuloslaskelma ja investointiosa

Tuloslaskelma

	TA 2022	TA 2022 muutokset	TA 2022 muutosten jälkeen	TP 2022	Poikkeama
Liikevaihto	33 354 118	390 454	33 744 572	34 344 021	599 449
Liiketoiminnan muut tuotot	1 975 300		1 975 300	1 813 105	-162 195
Materiaalit ja palvelut	-7 849 379		-7 849 379	-7 209 140	640 240
Henkilöstökulut	-20 307 508		-20 307 508	-20 257 289	50 220
Poistot ja arvonalentumiset	-1 387 725		-1 387 725	-1 120 686	267 039
Liiketoiminnan muut kulut	-5 778 805		-5 778 805	-5 885 720	-106 915
Liikelylijäämä (-alijäämä)	6 000	390 454	396 454	1 684 292	1 287 837
Korkotuotot	0		0	0	0
Muut rahoitustuotot	4 200		4 200	2 540	-1 660
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)	-1 500		-1 500	-1 500	0
Muut rahoituskulut	-7 700		-7 700	-6 208	1 492
Varausten ja rahastojen muutos	360 000		360 000	457 021	97 021
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	361 000	390 454	751 454	2 136 146	1 384 691

Investointiosa

Investointiosa	TA 2022	TA 2022 muutokset	TA muutosten jälkeen 2022	Tot 1 - 12/2022	TA - TOT 2022
1902000086 Logistiikka/7 v.	185 000		185 000	186 200	-1 200
1902000225 Sähkö	25 000		25 000	20 492	4 508
1902000291 Metalli	255 000		255 000	265 970	-10 970
1902000292 Autoala	69 500		69 500	58 312	11 188
1902000642 Media-ala	25 000		25 000	25 533	-533
1902000171 Luonnonvara-ala	90 000		90 000	54 447	35 553
1902000865 Liikunta-ala Ruka-Vuokatti	30 000		30 000	18 502	11 498
1902000729 Prosessiala	50 000		50 000	51 200	-1 200
1902000168 Rakennus ja talotekniikka	47 000		47 000	40 291	6 709
1902000166 Yhteiset palvelut	50 000		50 000	47 038	2 962
1902000728 Valma	30 000		30 000	30 000	0
1902000725 Vertikaalipilotti investointi	43 500		43 500	116 306	-72 806
Yhteensä	900 000		900 000	914 292	-14 292

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma

Tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut	1.1.-31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Liikevaihto		34 344 020,89		34 625 816,12
Liiketoiminnan muut tuotot		1 812 404,92		1 647 178,98
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä		700,00		700,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 019 338,43		-1 956 491,54	
Palvelujen ostot	-5 189 801,13	-7 209 139,56	-5 107 687,14	-7 064 178,68
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-16 499 472,52		-16 246 429,37	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 155 410,20		-3 145 790,41	
Muut henkilösivukulut	-602 405,88	-20 257 288,60	-596 596,15	-19 988 815,93
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 053 635,22		-1 131 246,34
Arvonalentumiset		-67 050,92		
Liiketoiminnan muut kulut		-5 885 719,59		-6 049 382,68
Liikelylijäämä (-alijäämä)		1 684 291,92		2 040 071,47
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,00		12,12	
Muut rahoitustuotot	2 540,22		4 166,66	
Korvaus peruspääomasta	-1 500,00		-1 500,00	
Liikelaitoksen tuloutus ylijäämästä				
Muut rahoituskulut	-6 207,80	-5 167,58	-7 461,21	-4 782,43
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		1 679 124,34		2 035 289,04
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia		1 679 124,34		2 035 289,04
Varausten ja rahastojen muutokset				
Poistoeron vähennys (+)	414 134,05		474 778,27	
Rahastojen vähennys (+)	42 887,17	457 021,22	285 000,00	759 778,27
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		2 136 145,56		2 795 067,31
Tuloslaskelman tunnusluvut:				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		8,50		11,37
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		8,50		11,37
Voitto, %		4,88		5,9

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + sijoitettu koroll. vieraspääoma + poistoero ja vap.eht. Varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

3.2. Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Liikeliiketoiminta (-alijäämä)	1 684 291,92	2 040 071,47
Poistot ja arvonalentumiset	1 120 686,14	1 131 246,34
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 167,58	-4 782,43
Tulorahoituksen korjauserät	-9 112,90	0,00
	2 790 697,58	3 166 535,38
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-939 484,17	-881 326,18
Rahoitusosuudet investointimenoihin	25 192,01	67 205,48
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	9 112,90	0,00
	-905 179,26	-814 120,70
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 885 518,32	2 352 414,68
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-1 393 617,15	-2 842 713,50
Saamisten muutos muilta	198 234,85	6 135,38
Korottomien velkojen muutos kunnalta	212 530,53	78 909,79
Korottomien velkojen muutos muilta	-902 563,05	403 876,40
	-1 885 414,82	-2 353 791,93
Rahoituksen rahavirta	-1 885 414,82	-2 353 791,93
Rahavarojen muutos	103,50	-1 377,25
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 322,60	1 219,10
Rahavarat 1.1.	1 219,10	2 596,35
	103,50	-1 377,25
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	306,23	388,95
Kassan riittävyys, pv	0	0
Quick ratio	6,45	5,51
Current ratio	6,45	5,51
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	4337	3631

Investointien tulorahoitus %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset - tuloverot) / investointien omahankintameno

Lainanhoitokate

= (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset + kokrokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys pv

= 365 pv * rahavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Quicratio

= (rahat ja pankkisaamiset + rah.arvopaperit + lyhytaikaiset saamiset) / (lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Currentratio

= (vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rah.arvopaperit + rahat ja pankkisaamiset) / (lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

3.3 Tase

Tase		
VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	6 436 720,35	6 643 114,33
Aineettomat hyödykkeet	1 475 418,83	1 651 034,00
Tietokoneohjelmistot	0,00	2 833,33
Muut pitkävaikutteiset menot	1 475 418,83	1 648 200,67
Aineelliset hyödykkeet	4 932 830,06	4 963 608,87
Rakennukset	2 456 827,18	2 569 236,06
Kiinteät rakenteet ja laitteet	138 821,87	282 694,26
Kuljetusvälineet	673 389,71	513 317,75
Muut koneet ja kalusto yht.	1 518 015,57	1 512 392,10
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	145 775,73	85 968,70
Sijoitukset	28 471,46	28 471,46
Osakkeet ja osuudet	28 471,46	28 471,46
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	67 577,82	66 576,85
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	67 577,82	66 576,85
VAIHTUVAT VASTAAVAT	17 531 618,86	16 336 133,06
Lyhytaikaiset saamiset	17 530 296,26	16 334 913,96
Myyntisaamiset	531 757,43	694 569,00
Muut saamiset	260 814,60	168 958,44
Saamiset kunnalta	16 289 259,43	14 895 642,28
Siirtosaamiset	448 464,80	575 744,24
Rahat ja pankkisaamiset	1 322,60	1 219,10
Kassatilit	1 322,60	1 219,10
VASTAAVAA YHTEENSÄ	24 035 917,03	23 045 824,24

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA	16 720 586,92	14 627 328,53
Peruspääoma	750 000,00	750 000,00
KehittämISRahasto	3 471 577,58	3 514 464,75
Edellisten tilikausien ylijäämä	10 362 863,78	7 567 796,47
Tilikauden ylijäämä	2 136 145,56	2 795 067,31
POISTOERO JA VAPAAEHTOSET VARAUKSET	3 888 634,51	4 302 768,56
Poistoero	3 888 634,51	4 302 768,56
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	87 639,28	86 638,31
Lahjoitusrahastojen pääomat	87 639,28	86 638,31
VIERAS PÄÄOMA	3 339 056,32	4 029 088,84
Lyhytaikainen	3 339 056,32	4 029 088,84
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Saadut ennakot	620 483,91	1 064 042,55
Ostovelat	920 409,60	1 090 297,15
Velat kunnalle	434 365,30	221 834,77
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	397 171,23	399 365,16
Siirtovelat	966 626,28	1 253 549,21
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	24 035 917,03	23 045 824,24
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	88,02	86,12
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	7,52	8,17
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	12 499	10 363
Lainakanta 31.12., 1 000 €	0	0

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko omapääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

3.4 Tilikauden tuloksen käsittelyt

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa koulutusliikelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 2022 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 2 136 145,56 € kirjataan koulutusliikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämätilille. Liikelaitoksen johtokunta esittää tilinpäätöksen Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu hankintamenuon, josta on vähennetty poistot ja rahoitusosuudet. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien taloudellisen pitoajan perusteella. Alle 10 000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenujen mukaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.2. Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot	2022	2021
Liikevaihto:		
valtionosuudet/yksikköhintarahotus	32 508 756,00	32 747 618,00
muu liikevaihto	1 835 264,89	1 878 198,12
	34 344 020,89	34 625 816,12
Liitetoiminnan muut tuotot	352 731,75	256 909,36
EU-tuet	502 878,30	664 869,89
Tuet ja avustukset kunnalta	700,00	700,00
Muut tuet ja avustukset	956 794,87	725 399,73
Liikevaihto ja muut tuotot yhteensä	36 157 125,81	36 273 695,10

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Aineettomat hyödykkeet			
Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto	
Muut pitkävaikutteiset menot	10 vuotta	tasapoisto	
Aineelliset hyödykkeet			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-40 vuotta	tasapoisto	
Muut rakennukset	15-25 vuotta	tasapoisto	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5-10 vuotta	tasapoisto	
Kuljetusvälineet	3-5 vuotta	tasapoisto	
Kuljetusvälineet, raskaskalusto	7 vuotta	tasapoisto	
Muut liikkuvat työkoneet	5-7 vuotta	tasapoisto	
Muut liikkuvat työkoneet, maarakennuskoneet	7 vuotta	tasapoisto	
Muut raskaat koneet	7 vuotta	tasapoisto	
Muut kevyet koneet	5 vuotta	tasapoisto	
Atk-laitteet	3-5 vuotta	tasapoisto	
Muut koneet ja kalusteet	5-7 vuotta	tasapoisto	
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa		

Tuloutus kaupungille	2022	2021
Peruspääoman korko	1500	1500

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot euroa	2022	2021
Muut toimintatuotot/myyntivoitot	9112,90	0
Myyntivoitot yhteensä	9112,90	0

4.3. Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaik. menot	Rakennukset	Muut kiinteät rakent. ja laitt.	Kuljetusvälineet	Muut koneet ja kalusto	Enn.maksut ja keskener.	
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 833,33	1 648 200,67	2 569 236,06	282 694,26	513 317,75	1 512 392,10	85 968,70	6 614 642,87
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	27 154,53	0,00	0,00	301 490,44	470 672,81	182 179,86	981 497,64
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-67 205,48	-67 205,48
Siirrot erien välillä	0,00	40 277,95	0,00	0,00	0,00	14 889,40	-55 167,35	0,00
Tilikauden poisto	-2 833,33	-240 214,32	-112 408,88	-143 872,39	-141 418,48	-479 938,74	0,00	-1 120 686,14
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	1 475 418,83	2 456 827,18	138 821,87	673 389,71	1 518 015,57	145 775,73	6 408 248,89

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				
	Koti-paikka	Omistus-osuus	Liikelaitoksen osuus		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitto/tappio
Muut asunto-osakkeet					
Asunto Oy Erätie 12-14 D 41	Kajaani	100 %	20 061,46		
Tytäryhteisöosakkeet					
Edukai Oy	Kajaani	100 %	8 410,00		

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2022

Saamisten erittely

	2022	2022	2021	2021
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset	0,00	77 869,41	0,00	39 964,65
Yhteensä	0,00	77 869,41	0,00	39 964,65
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0,00	494,83	0,00	179,99
Yhteensä	0,00	494,83	0,00	179,99
Saamiset kunnalta				
Muut saamiset	0,00	16 289 259,43	0,00	14 895 642,28
Yhteensä	0,00	16 289 259,43	0,00	14 895 642,28
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	453 393,19	0,00	654 424,36
Muut saamiset	0,00	260 814,60	0,00	168 958,44
Siirtosaamiset	0,00	448 464,80	0,00	575 744,24
Yhteensä	0,00	1 162 672,59	0,00	1 399 127,04
Saamiset yhteensä	0,00	17 530 296,26	0,00	16 334 913,96

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2022	2021
Projektisaamiset/EU-hankkeet	374 432,08	407 469,98
Valtionosuudet 2022	70 001,00	164 022,35
Muut erät	4 031,72	4 251,91
Muut siirtosaamiset yhteensä	448 464,80	575 744,24

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	2022	2021
Peruspääoma 31.12	750 000,00	750 000,00
Kehittämisrahasto 1.1.	3 514 464,75	3 799 464,75
Vähennykset tilikaudella	-42 887,17	-285 000,00
Kehittämisrahasto 31.12	3 471 577,58	3 514 464,75
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä 1.1.	10 362 863,78	7 567 796,47
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä 31.12.	10 362 863,78	7 567 796,47
Tilikauden yli-/alijäämä	2 136 145,56	2 795 067,31
Oma pääoma yhteensä 31.12.	16 720 586,92	14 627 328,53

Erittely poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista	2022	2021
Poistoero	3 888 634,51	4 302 768,56

Vieras pääoma	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	52 107,43	0,00	34 937,77
Yhteensä	0,00	52 107,43	0,00	34 937,77
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	15 083,71	0,00	12 155,32
Yhteensä	0,00	15 083,71	0,00	12 155,32
Velat kunnalle				
Ostovelat	0,00	434 365,30	0,00	221 834,77
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	434 365,30	0,00	221 834,77
Velat muille				
Saadut ennakot	0,00	620 483,91	0,00	1 064 042,55
Ostovelat	0,00	853 218,46	0,00	1 043 204,06
Muut velat	0,00	397 171,23	0,00	399 365,16
Siirtovelat	0,00	966 626,28	0,00	1 253 549,21
Yhteensä	0,00	2 837 499,88	0,00	3 760 160,98
Vieras pääoma yhteensä	0,00	3 339 056,32	0,00	4 029 088,84

Siirtovelkojen olennaiset erät	2022	2021
Lomapalkkajaksotus	898 023,77	1 234 987,01
Muut erät	68 602,51	18 562,20
Muut siirtovelat yhteensä	966 626,28	1 253 549,21

4.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2022	2021
Leasing-vastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	746 235,97	690 758,37
Myöhemmin maksettavat	1 098 391,50	1 029 400,27
	1 844 627,47	1 720 158,64
Projektivastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	160 000,00	279 671,00
Myöhemmin maksettavat	34 000,00	100 219,00
	194 000,00	379 890,00
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	564 900,00	580 100,00
Myöhemmin maksettavat	232 492,00	487 404,00
	797 392,00	1 067 504,00

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2022	2021
Henkilöstön määrä 31.12.		
vakinaiset	267	271
määräaikaiset	58	49
työllistetyt	2	0
yhteensä	326	320
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	20 257 288,60	19 988 815,93
Henkilöstökuluja aktivoitu	0,00	0,00

4.6 Toimeksiantojen pääomat

	2022	2021
Stipendirahastot		
Kajaanin lukion stipendirahasto	62 290,39	63 008,22
Kainuun ammattiopiston stipendirahasto	5 287,43	3 568,63
YHTEENSÄ	69 577,82	66 576,85

5 Kirjanpito kirjat ja tosittelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Palkkakirjanpito	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Tilinpäätös	sidottu

TOSITELAJIT

AA Käyttöomaisuuden kirjanpitosite	sähköinen
AB Käyttöomaisuus kirjanpitosite	sähköinen
AF Käyttöomaisuus poistosite	sähköinen
AZ Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DA Asiakastosite	sähköinen
DR Asiakkaat - lasku	sähköinen
DZ Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1 Kirjanpitoliihtymä maksuliikenne	sähköinen
K2 Sips muistiot	sähköinen
KG Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KP Ostoreskontra tilien ylläpito	sähköinen
KR Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
M1 Myyntireskontraliittymä	sähköinen
PA Palkat	sähköinen
RE Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA Pääkirjatilitosite	sähköinen
SB Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
WE Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZA Tilin avaussaldo	sähköinen
ZD Luottotappiokirjaus	sähköinen
ZK Liittymät palvelukassa	sähköinen

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Kajaanissa   päivänä helmikuuta 2023

Johtokunta:

Raimo Tornberg, puheenjohtaja

Elina Kempainen

Piritta Korhonen

Pirra Keränen

Mikko Polvinen

Anu Kuosmanen,
vt. liikelaitoksen johtaja

Anne Koski-Heikkinen

Valtteri Arffman

Juho Li

Johanna Saarivaara

Minna Keränen

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen

Kajaanissa   päivänä   kuuta 2023

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Antti Kääriäinen, KHT, JHTT

5.2. Tytäryhtiöiden toimintakertomus ja tilinpäätöstiedot

Kajaanin Teknologikeskus Oy

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Vuokrattavien tilojen käyttöastetavoite täyttyi. Liikevaihto pysyi tavoitteessa.

Tulostavoite jäi alemmaksi kuin oli budjetoitu. Tähän vaikutti mm. energian ja palvelujen kallistuminen sekä syksyn korkotason nousu.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Kajaanin Teknologikeskus Oy kehittää toimintaansa siten, että asiakasyritykset saavat hinta-laatusuhteessa hyvää palvelua.	Eteni suunnitellusti.	Valmis
Kehräämöntie 7:ssä uusitaan 5 ilmanvaihtokonetta (vaikutusalue Teknosampo 2 ja 3) vuonna 2022. (Jos kuitenkin laitteiden hintataso nousee merkittävästi aiemmasta, voidaan hanketta lykätä) Urakointiin kuuluu LVI-työt, rakennustekniset työt sekä sähkö- ja automaatio muutostyöt.	Toteutettiin vuonna 2022.	Valmis
Kehräämöntie 5:n ja 7:n etupihojen parkkialueiden uusiminen. Nurmikkoalueiden perusparannus.	Toteutettiin vuonna 2022.	Valmis
Kehräämöntie 7:n yleisten tilojen pintaremontit (käytävät/aulat ja wc:t)	Toteutettiin vuonna 2022.	Valmis
Valomainostaulut, joista yrityksillä mahdollisuus vuokrata mainospaikka: Kehräämöntie 7 ja Linnankatu 6.	Suunnittelu valmis, toteutus 2023.	Toteutuksessa
Kehittää sähköautojen latausinfraa pysäköintipaikoille.	Suunnitteluvaiheessa sähköautojen latauskenttä, joka mahdollisesti toteutetaan 2023.	Ei aloitettu

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Vuokrattavien tilojen käyttöaste	vähintään 95 %	97,08 %	Toteutuu
Liikevaihto	3450000 €	3.520.329,04 €	Toteutuu
Tulostavoite	275000 €	213.543,33 €	Toteutuu osittain

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tulokortit

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
------------------------	---------	--------------	-----------------	------

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Energiatehokkaat talotekniikkaratkaisut	Energiankulutuksen väheneminen	Kehräämöntie 7:ssä viiden IV-koneen uusiminen. (Nykyiset IV-koneet 30 vuotta vanhoja)	IV-koneet uusittu vuoden 2022 aikana.	Toteutuu
---	--------------------------------	--	---------------------------------------	--

Tulevaisuus nuorissa

Kesätoita ja harjoittelu- paikkoja nuorille	Toteutunut määrä	2 harjoittelijaa ja 1-2 kesätyöntekijää.	2 harjoittelijaa ja 1 kesä- työntekijä	Toteutuu
--	------------------	---	---	--

Osaajista elinvoimaa

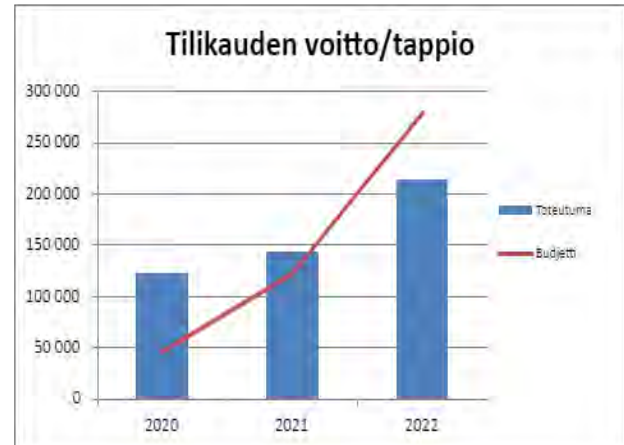
Näyttötöyt työpäristössä ja opinnäytetyöt	Toteutunut määrä	1-2 näyttötöytä	1 näyttötöytä	Toteutuu
---	------------------	-----------------	---------------	--

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2022
Toiminnalliset riskit	Toimitiloja vuokraavien yritysten liiketoiminnan kehittyminen on monesti sidonnainen kotimaassa ja ulkomailla tapahtuviin talouden suhdanteiden kehityksiin. Talouskasvun heikentyessä osa yrityksistä karsii toimitilojen menoista ja jotkut lopettavat kokonaan toimintansa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Tiloja oli vuokrattuna 31.12.2022 noin 500 m ² vähemmän kuin vuotta aiemmin. Tilakyselyjä tuli selvästi vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Henkilöstö

Kajaanin Teknoliakeskus Oy	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	3	3	3

Loiste Oy

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Sähköverkkoyhtiö Kajave Oy:n yritysarvo laski Sähkömarkkinalain ja Energiaviraston valvontamallin muutosten vuoksi (muutosten vaikutus yhtiön käyttökatteeseen noin 8,2 M euroa vuodessa). Tältä osin Loisteessa käynnistettiin toiminnan sopeutustoimet, jotka pyrkivät neutralisoimaan em. muutosten aiheuttaman konsernin käyttökäteen laskun.

Kaukolämpöyhtiö Loiste Lämpö Oy:n yritysarvo on laskenut yrityksen kannattavuuden heikentyessä. Syynä ovat biopolttoaineiden saatavuuden heikentyminen ja voimakas hinnan nousu (Venäjän tuonti jäi pois), turpeenkäytön lisääntyminen sekä päästöoikeuksien tarpeen ja hintojen nousu.

Nämä muutokset vaikuttavat myös Loiste-yhtiöiden osingonmaksukykyyn. Hyväksymällä Loisteen johdon pitkän tähtäimen suunnitelman päivityksessä esittämät korjaavat toimenpiteet (kaukolämmön tuotantoinvestoinnit ja yritysjärjestelyt sekä kasvuinvestoinnit) Loisteen yritysarvo kasvaa ja osingonmaksukyky jatkuu.

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Yhtiö maksaa osinkoa yhtiön maksukyvyyn mukaan.	Osinkotaso tarkastellaan omistajien kesken liiketoimintasuunnitelman päivityksen yhteydessä keväällä 2022.	Yhtiökokous 15.6. 2022 päätti, että osinko 12 308 000 eur koskien tilikautta 2021 maksetaan kahdessa erässä. 50 % osingon määrästä maksettiin osakkeenomistajille 15.6.2022 ja toinen erä maksettiin 30.11.2022. Konsernin maksuvalmius on hyvä, eikä voitonjako vaaranna yhtiön maksukykyä. Kajaanin osuus osingoista oli 50,1 % = 6 166 308,00 euroa.	Toteutuu
Yhtiön arvon jatkuva parantaminen	Huolimatta tiukkenevasta sähköverkon tuoton valvonnan tiukkenemisestä Loisteen osakkeiden arvo nousee pitkällä aikavälillä.	Loisteen Kasvumahdollisuuksien suunnitellussa on päästy eteenpäin (Kasvu PT) –Sähkön siirtoliiketoiminnan kasvuinvestoinnit –Kaukolämmön uuden tuotantoportfolion investoinnit – vaihe 1 –sähkön tuotantotoimintaa kasvattavat tuulivoima- ja aurinkovoimainvestoinnit (selvitysprojekti Loisteen hallituksessa esillä 31.1.) Kasvuinvestoinnit ovat tärkeitä Loiste Holding-konsernin nykyisen taloudellisen tilanteen parantamisessa ja arvon kasvattamisessa	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tulokortit Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Toimiva kaupunki-infrastruktuuri	Loiste omistaa ja operoi Kajaanin kaupungin alueen sähkö- ja kaukolämpöverkkoja varmistuen luotettavan energian jakelun.	Sähkö- ja kaukolämpöverkon toimitusvarmuus tavoitetasolla.	Toteutunut.	Toteutuu

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Sähköautojen latauspisteet	Latauspisteitä suhteessa sähköautojen määrään	Julkiset latauspisteet Kajaanin kaupungin alueella on yhteensä 12, joista 4 on Loiste Energia Oy:n omistuksessa. Loisteen keskittyessä energiainfraan, sen omistamien sähköauton latureiden myynti alueen sähkön toimitusvelvollisuusmyyjälle Lumme Energia Oy:lle olisi perusteltua.	Myyntiliiketoiminnan myymisen yhteydessä on päätetty luopua sähkönlatauspisteistä. Myyntiprosessi menossa latauspisteiden osalta.	Toteutuu osittain
----------------------------	---	---	--	--

Tulevaisuus nuorissa

Yhteistyö Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa	Toimiva yhteistyö tunnistetuilla osa-alueilla	KAMKn kanssa tunnustettu yhteistyön eri osa-alueet, kuten projekti-työt (CO2-vapaa kaukolämpö, Majasaaren jätteenkäsittelyalueen ongelmajätteiden poltto joko paikan päällä tai siirtämällä ne muualle polttoon, Datacenter-ekosysteemyhteistyö). Nämä projektit lukuun ottamatta datacenter-yhteistyötä valmistuvat vuoden 2022 aikana. Lisäksi Loiste jatkaa henkilöstönsä jatko-opiskelumahdollisuuksien tukemista KAMKn kanssa.	Kaukolämmöntuotannon vähähiiliset ratkaisut Kajaanin ammattikorkeakoulun hallinnoima Kaukolämmöntuotannon vähähiiliset ratkaisut -hanke keskittyy kaukolämmöntuotannon päästöjen vähentämiseen ja vauhdittaa uusien hiilineutraalien ratkaisuiden käyttöönottoa. Hankkeen tavoitteena on edistää energiasektorin siirtymää kohti vähähiilistä maailmaa, lisätä alueen osaamista aihepiiriin liittyen sekä luoda pohjaa myös uusille liiketoimintamahdollisuuksille. Hankkeessa luodaan CO2-neutraalin kaukolämmöntuotannon tiekartat sekä Kajaaniin että Suomussalmelle. Lisäksi hankkeessa tehdään teknologiakartointus mahdollisesta	Toteutuu
---	---	---	--	---

			<p>pienimuotoisesta biojalostamosta Suomussalmelle. Myös tekoälyn mahdollisuudet kaukolämmön päästöjen vähentämiseksi selvitetään.</p> <p>Hankkeen kesto: 1.6.2021 – 31.3.2023</p> <p>Rahoitus: Hankkeen kustannusarvio on 238 760 euroa. Kainuun liitto rahoittaa hanketta Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) varoilla.</p> <p>Loisteen oma rahoitus: 6 500 euroa.</p>	
--	--	--	--	--

Osaajista elinvoimaa

Osaavaa henkilöstöä saadaan Loisteeseen	Loisteen tavoitteena on henkilöstöstrategiansa mukaisesti olla energia-alan Suomen halutuimpien työnantajien kärkijoukossa.	Tavoitteena saavuttaa energiainfrayhtiölle sopiva organisaatiomalli ja henkilöstö viemällä vuonna 2021 aloitetut sopeutushankkeet loppuun. Vuoden 2022 aikana vahvistetaan Loisteen henkilöstön osaamisen kehittämisen käytäntöjä.	Henkilöstön hyvinvointi on vuonna 2022 nostettu yhdeksi tärkeimmistä teemoista. Uusi HR päällikkö on rekrytoinnissa. Hänen aloitettua työskentelynsä henkilöstön hyväksi voidaan aloittaa. Kasvuinvestointien myötä Loiste on lähtenyt uusrekrytointeihin.	Toteutuu
---	---	--	--	---

Riskienhallinta

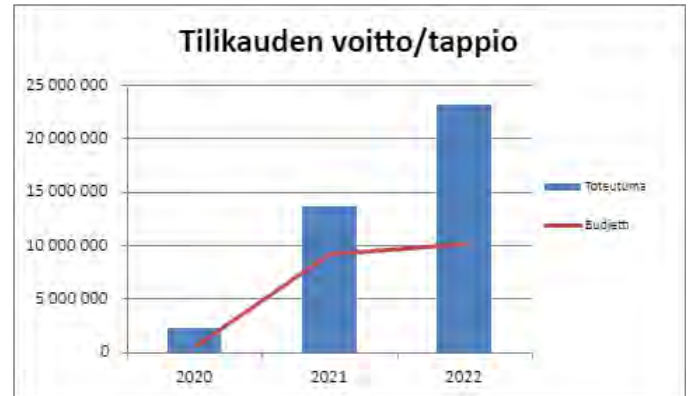
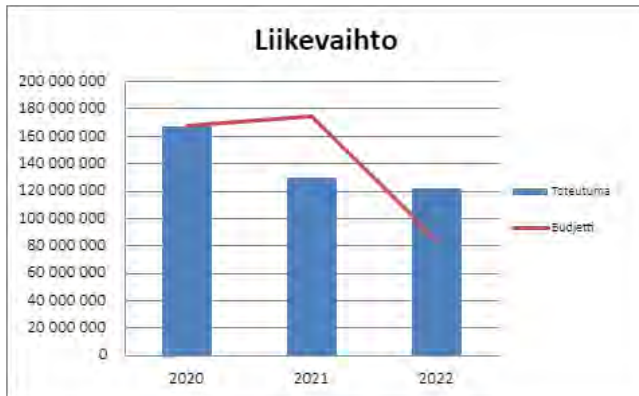
Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2022
Strategiset riskit	Loiste-konsernin tuloksen kannalta olennaisimmat riskit ovat sähköverkkoliiketoiminnan tuottoregulaation mahdollinen kiristyminen, jolloin suunniteltujen verkkoinvestointien rahoitus vaarantuu. Kaukolämpö ja tuotantoliiketoiminnan osalta olennaisimmat riskit kohdistuvat lämmöntuotannon tuotantokustannusten nousuun. Nousu voi olla seurausta kiristyvistä ympäristömääräyksistä, Kainuun Voiman tuotantolaitoksen käyttövarmuuden heikkenemisestä tai pysyvästi kallistuneista päästökauppakustannuksista.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 5 20	Sähkönsiirtotoiminnassa ei ole tapahtunut regulaatiomuutoksia vuoden 2022 aikana. KaVon vastapainetuotannon osalta polttoainehankinnan kustannusriskit ovat realisoituneet. Venäjän BIO-polttoaineen loppuminen on aiheuttanut väliaikaisen turpeen ja päästöoikeuskustannuksien nousun. Loisteen polttoainehankinta perustuu jatkossa paikalliselle biopolttoaineelle. Loiste on aloittanut neuvottelut paikallisten metsä- ja koneyritysten kanssa taakseen biopolttoaineen saatavuuden –Tavoitellaan polttoainetoimituksille skaalauskykyä –Hinnoittelu seuraa markkinahintaa
Rahoitusriskit	Konsernin rahoitus on järjestetty infraliiketoimintaan sopivan ulkoisen rahoituksen avulla. Sen edellytyksenä on, että liiketoiminnan tuloksentekeyky on vakaasti kasvava. Mikäli liiketoimintojen tuloksentekeyky heikkenee nopeasti, voi konsernin kyky vastata sitoumuksistaan vaarantua, kun nettovelka suhteessa tulokseen nousee liian korkeaksi.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Hyvä tuloskehitys vuonna 2022 pitää rahoitussopimuksen mukaiset kovenantit riittävällä tasolla.
Toiminnalliset riskit	Kaukolämmön päälämmöntuotannon pitkäaikainen keskeytyminen aiheuttaa merkittävän tuotantokustannusriskin, jota on voitu rajata toiminnankeskeytysvakuutuksin. Loisteen avain-IT-järjestelmien kuten esim. scadan, dms:n, energianhallinta-, asiakastieto- tai laskutusjärjestelmän pitkäaikainen toimimattomuus voi aiheuttaa suuria kustannuksia. Näitä riskejä on pyritty mitigoimaan erilaisilla järjestelmien varmistus- ja palautusjärjestelyin (recovery).	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei realisoituneita riskejä vuonna 2022.
Vahinkoriskit	Lumi- ja jääkuormat sekä myrskyt aiheuttavat suurimmat riskit sähköverkkotoiminnalle. Niiden aiheuttamista suurhäiriöistä voi aiheutua viankorjauskustannuksia sekä sähkömarkkinalain mukaisia vakiokorvauksia. Suurhäiriöt aiheuttavat verkostolle lisäksi ylimääräistä rasitusta ja vähentävät sen jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa. Verkoston säävarmoilla rakenteilla sekä ennakoivalla kunnossapidolla pyritään vähentämään vikoja ja	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Tammikuussa 2022 oli hieman tykkylumihaasteita. Muuten vuosi meni erittäin hyvin.

	<p>pienentämään verkosta aiheutuvaa turvallisuusriskiä.</p> <p>Lämmöntuotantolaitoksissa tai kaukolämpöverkossa voi olla vaurioita, joista seuraa tuotannon ja lämmönjakelun keskeytyksiä sekä mahdollisesti vahinkoja ulkopuolisille.</p>		
--	--	--	--

Henkilöstö

Loiste Oy	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	59	36	38

Kajaanin Energiatuotanto Oy

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Vuoden tulos oli 4.6MEur. Eli tulos oli erinomainen, johon vaikutti sähköntuotannon onnistuminen. Vesivoiman tuotannon tulos on hyvä korkean vesitaseen ja sähkön hinnan vuoksi. Käytettävyys ollut hyvällä tasolla ja optimointi profiilihyötyä saatu. Lämpövoiman tuotanto oli tappiollista.

Turpeen käyttö Kavolla noussut yli 38 % (budj. alle 10 %). Tähän on vaikuttanut Ukrainan kriisi, koska Venäjältä oltiin budjetoitu tuotavaksi biopolttoainetta 25%.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
<p>Kehittää liiketoimintaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auttamalla asiakkaita mahdollisissa laajentumishankkeissa Renforssin Rannassa, • Palveluhinnastoa kehittämällä kilpailukykyisemmäksi, • Mahdollisesti laajentamalla omistuspohjaa.	<p>Ollaan oltu mukana Pölkyn laajentumisessa ja pysymme tarjoamaan Pölkylle kaukolämpöä heidän investoinnin jälkeenkin. Kaikkien asiakkaiden hintoja jouduttiin nostamaan raaka-aineiden, päästöoikeuksien ja valmistuskustannusten nousun vuoksi. Omistuspohjaa ei ole laajennettu.</p>	<p>Toteutuksessa</p>

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
<p>Energiassa käytetyn fossiilisen polttoaineen osuuden pienentäminen.</p>	<p>Tavoite ostaa 90 % fossiilitonta tuotantoa Kavolta vuonna 2022.</p>	<p>Turveisuus oli 38 % johtuen venäjän biopolttoaineen loppumisesta.</p>	<p>Ei toteudu</p>
<p>Liiketoiminnan tulos saadaan kannattavaksi.</p>	<p>Vuoden tulostavoite 100keur plussalla. Vuoden 2022 tavoitteena on hinnastotarkastelu ja ST1:n päästöoikeushinnoittelu.</p>	<p>Liiketoiminnan tulos oli 4,6 M Eur. ST1:n päästöoikeustarkastusta ei ole onnistuttu tekemään, kun ST1:n ollut "alhaalla" ison osan vuotta.</p>	<p>Toteutuu</p>
<p>Liiketoiminnan tulos saadaan kannattavaksi.</p>	<p>Vesivoiman tuloksen turvaaminen. Käytettävyden varmistaminen ja tuotetun sähkönmyyntihinnan optimointi.</p>	<p>Vesivoiman tulos oli erinomainen ja käytettävydessä oltiin hyvällä tasolla. KKIII oli huoltoseisokissa lokakuun, joka sattui hyvään hetkeen. Vedenpinnat olivat alhaalla ja sähkönhinta oli myös alhaalla. Profiilihyödyt olivat merkittävät.</p>	<p>Toteutuu</p>

Toiminnalliset tavoitteet

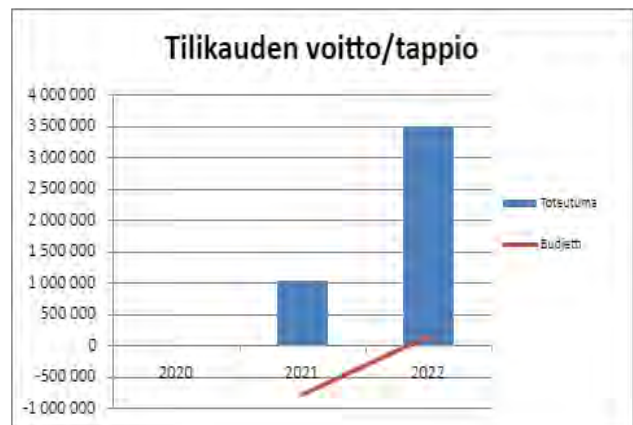
Kaupunkistrategiaa toteuttavat tulokortit Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Huolehtia Kainuun Voima Oy:stä vastuullisesti.	Hyvä imago kaupunkilaisten mielissä.	0 negatiivista palautetta.	Vedenpintojen alhaisuudesta saatu kaksi palautetta, mutta ympäristörajoja ei rikottu.	Toteutuu ■

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2022
Toiminnalliset riskit	Ammattitaitoinen hallitustyöskentely vaarantuu henkilöiden poistumisen takia.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4	KET:n hallituksessa uusia henkilöitä oppimassa.
Rahoitusriskit	Tuotantokoneistoissa tapahtuu ennakoimaton vaurio, joka aiheuttaa kassakriisin.	Todennäköisyys: 1 Vakavuus: 4 4	Ei ole ollut kassakriisiä. Vaurio KKIII:n turpiin perustuksissa aiheutti 4 viikon seisokin lokakuussa, joka sattui hyvään aikaan, kun sähkönhinta oli edullista. Lisäksi Nuasjärven pinta saatiin nostettua seisokin aikana.

Kainuun Voima Oy

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Päätuotanto oli vuoden 2022 aikana 28,8 % budjetoitua suurempi, johtuen sähköntuotannon kasvaneesta määrästä ja poikkeuksellisen lyhyen vuosihuollon takia.

Päätuotannossa turpeen osuus polttoainehankinnasta oli 41,6 %, kokonaispolttoainehankinnasta ja osuus oli budjetoitua tasoa huomattavasti suurempi. Syynä oli puuperäisen polttoaineen saatavuuden raju heikkeneminen, pakotteiden ja siitä johtuvan suuren kansallisen puupohjaisen polttoaineen kysynnän takia.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Hyödyntää maksimaalisesti uusiutuvan polttoaineen käyttöä normaali- ja häiriötuotannoissa.	Hyödyntäminen maksimaalisesti onnistui, mutta saatavuuden takia kokonaismäärä jäi huomattavasti tavoitteesta. Tavoitteena oli päästä noin 90 % puupohjaisen polttoaineen käyttöön, mutta toteuma oli noin 59 %.	Ongelmia
Hyödyntää optimaalisesti hukkalämpöjen käyttöä energiantuotannossa.	Hukkalämmön käyttö onnistuttiin käynnistämään vuoden aikana ja sen taso saatiin nostettua parhaimmillaan 60 %:iin tavoitteesta.	Toteutuksessa
Optimoida minimikuorma vastaamaan jokaisen tuotantohetken asiakastilausta.	Minimikuormataso on saatu pidetty tavoitteessa, mutta hetkittäin tuotannon pysyvyys ei ole saavuttanut haluttua minimikuormatasoa. Tämän osalta parannukset jatkuvat.	Toteutuksessa

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Turpeenkäytön vähentäminen nollatasoon.	Turpeen käyttö alle 10 % kokonaispolttoaine käytöstä.	Turpeen käyttöosuus toteutui 41,6 % osuudella. Syynä pakotteiden tuoma tuontipuun raju väheneminen ja korvaavan tuotteen saatavuuden haaste lyhyellä aikavälillä.	Ei toteudu
Hukkalämpöjen talteenotto ja polttamalla tuotetun lämpöenergian vähentäminen.	Konesalilämpöjen hyödyntäminen 95 % kl-verkoissa.	Hukkalämmöissä pysyvyys on saatu kiitettäväksi, mutta määrä ei ole tavoitteessa konesalin käyttökapasiteetin takia.	Toteutuu osittain
Kevyt öljyn käytön vähentäminen vaiheittain nollatasoon.	Kevyen öljyn käyttö ainoastaan päätuotantolaitoksen käynnistyksessä, jolloin kokonaiskäyttö alle 0,5 %. Varatuotannossa öljyn käyttö pyritään välttämään kokonaan.	Öljyn käyttö on saatu tehdyillä ratkaisuilla lähes kokonaan pois. Varatuotannon poikkeuksellinen öljyn käyttö nosti hieman suunniteltua käyttömäärää Määrä kokonaistuotannosta 0,6 %.	Toteutuu

Tuottaa energiaa puhtaasti ja ympäristöä häiritsemättä.	Pitää toiminta asetettujen ilma- ja vesipäästöjen osalta, raja-arvojen alapuolella.	Tuotannon savukaasu raja-arvoissa on pysytty kiitettävästi. Fossiilisten CO ₂ -osuudet ovat olleet suunnitelmia korkeammat, johtuen suunniteltua suuremmasta turpeen osuudesta.	Toteutuu osittain
---	---	--	--

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tulokortit Raportointivastuussa

Hyvää elämää älykkäissä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Liiketoiminnan kannattavuuden parantaminen, kiinteitä kustannuksia alentamalla.	Kiinteiden kustannusten seuranta.	Kiinteiden kustannusten pienentäminen 2,5 % yksikköä.	Henkilöstömuutosten takia jouduttiin ottamaan ulkopuolista palvelua ja näiden käyttöönotto, perehdyttäminen ja tuotantoon saattaminen nosti kustannuksia käyttöönottovuonna. Näiden takia suunnitelman mukainen kiinteiden kustannusten aleneminen ei toteutunut.	Toteutuu osittain
Polttoainekulujen kasvaminen maksimissaan 4 % yksikköä. Haasteena puupohjaisen polttoaineen hinnannousu, johtuen tuotteen voimakkaasta kasvusta energiantuotannossa.	Polttoainekeskihinta.	Polttoainekeskihinnan kasvun pitäminen alle 1,8 %-yksikössä.	Polttoaineen keskihintaa ei saatu pidettyä tavoitteessa, koska voimakkaasti kasvanut kysyntä lähti nostamaan hintoja. Pahimmillaan jakeiden hintatasot nousivat lähelle 35 % jakson aikana. Budjetoituun tasoon nähden nousu saatiin rajattua, kohdennetuilla hankinnoilla 5,7 %:iin.	Toteutuu

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2022
Rahoitusriskit	Mankala-liiketoimintamallin poistuminen, lainsäädännön kautta.	Todennäköisyys: 1 Vakavuus: 3 3	Ei toteutunut.
Toiminnalliset riskit	Päälämpölaitoksen vakava vaurio ja tuotannollinen katko.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Ei toteutunut.

Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus

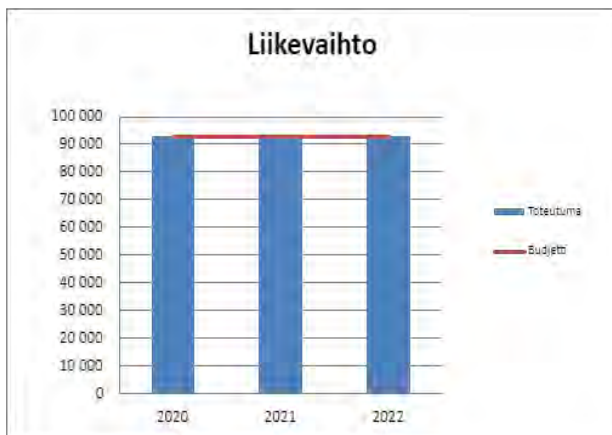
Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Ei sitovia tavoitteita.			Ei tietoa ☐

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Asuntojen käyttöaste	90 %	Käyttöaste on 91,86 %.	Toteutuu
Vuokrasaattavat	alle 2,5 %	Vuokrasaattavat: 296.641 €/lv 17.116.986€ = 1,73% Vuokra- ja asukasmaksusaattavat: 577250 €/lv+muut tuotot 17.440.228€ = 3,3%	Toteutuu osittain

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäissä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Pidetään huolta kiinteistöistä ja niissä olevissa asunnoista. Muutospainetta pitkällä tähtäimellä käyttöasteen parantamiseksi.	Kiinteistön ylläpitoa jatketaan osakorjauksilla ja ne tehdään tulorahoituksella. Tyhjäkäynti pienemmäksi.	Tehdään muutostöiden kautta suurista tyhjästä huoneistoista asuntoja ja huoneita muunlaiseen käyttöön. Tyhjien isojen huoneistojen tyhjäkäynti pienenee.	Yhtiössä on tehty tilikaudella 1.1.-31.12.2022 korjauksia yhteensä 1,969Meur:lla (vrt. 2021: 2,125Meur). Korjaukset ovat olleet sisällöltään huoneistoremontteja ja suunniteltuja vuosikorjauksia. Isompia PTS-korjauksia ei ole tehty v. 2022.	Toteutuu osittain

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Asuntojen energian käytön minimointi vaikuttamalla asukkaiden asenteesiin energiankäytön suhteen.	Panostetaan tiedottamiseen. Kulutuksen pienentäminen (lukemat)	Huoneistokohtaiset mittarit ja automaation kautta tarkemmat lukematiedot. Seuranta tarkemmaksi. Vanhojen järjestelmien muutokset. Aloitus 2022. Kokonaiskulutusta pienemmäksi.	Yhtiössä selvitetään Siemensin talotekniikalla (Navigator-analytiikka) kulutetun veden, sähkön ja lämmön määrää kiinteistökohteittain. Selvittelyn kohteena ovat "vuotovahdit" sekä poikkeuksellisen suuret kulutukset. Raportoinnin sisältöä ja luotettavuutta käydään läpi palveluntuottajan kanssa siten. Raportointi tuottaa tietoa	Toteutuu osittain
---	--	--	---	--

			kiinteistönhoidolle, jotta ylisuuria kuluksia voidaan poistaa. Tulevissa linjaneerauksissa lisätään huoneistokohtainen vedenmittaus.	
--	--	--	--	--

Tulevaisuus nuorissa

Asuntojen (ml. opiskelija-asuntojen) tarjonnan lisääminen keskusta-alueelle	Sammonkaareen valmistuva puukerrostalo tarjoaa laadukkaita asuntoja opiskelijoille ja myös muille tarvittaessa. Osana kiinteistöjen sopeuttamista tämän hetken tilanteeseen.	Saada ensi syksynä asukkaat 56 uuteen asuntoon.	Sammonkaaren 1-vaiheen kerrostalo on valmistunut ja luovutettu 15.9.2022 Kajaanin Pietarille. Kaikki kohteen 56 huoneistoa ovat vuokrattu valmistumishetkellä.	Toteutuu ■
---	--	---	--	---------------

Osaajista elinvoimaa

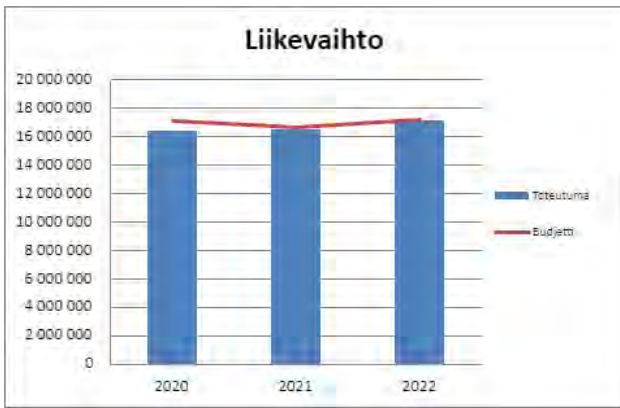
Kansainväliset opiskelijat	Yhteistyö KAMK:n kanssa.	Ulkomaalaisien opiskelijoiden asuminen lähelle opiskelupaikkoja. Vaikutus käyttöasteeseen.	Tiivistä yhteistyötä jatkeaan KAMKin ja KAOn henkilökunnan kanssa säännöllisellä yhteydenpidolla. Kajaanin Pietari tarjoaa mm. soluasuntovaihtoehtoja Kajaaniin tuleville ulkomaisille ja kotimaisille opiskelijoille. Yhtiöllä on edustus Kampus 2025 johtoryhmässä.	Toteutuu ■
----------------------------	--------------------------	--	---	---------------

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2022
Toiminnalliset riskit	Työ- ja koulutuspaikkojen määrä sekä asukasmäärän kehitys Kajaanissa vaikuttavat yhtiön käyttöasteeseen. Rajoitukset ja talous vaikuttavat kysynnän muutokseen rajoittavasti.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Aktiivisella ja oma-aloitteisella vuokraustoiminnalla vaikutetaan käyttöasteen toteutumiseen ja minimoidaan riskien toteutumista, joka näkyy mm. taloudellisen ja toiminnallisen käyttöasteen pienentymisenä. Yhtiön asuntotiimissä mietitään uusia markkinointitapoja, mm. Etuovi- ja Vuokraovi-markkinointi sekä sosiaalinen media.

Henkilöstö

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	21	23	22

As Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietari

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Sitovat tavoitteet

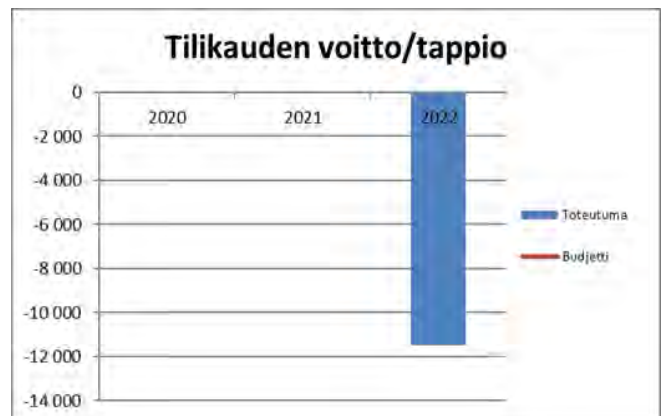
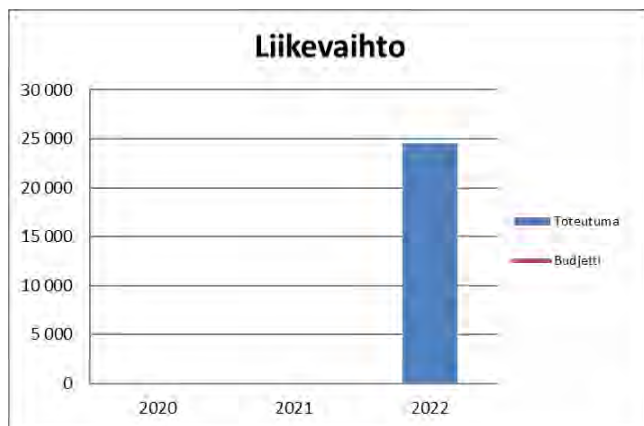
Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
	Tavoitteena oli, että rakennushanke on valmis 31.8.2022. Kohteen valmistuminen viivästyi hie-man, mutta asukkaat pääsivät muuttamaan kohteeseen 15.9.2022. Samanaikaisesti koh-teeseen valmistui autohalli, josta Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin omistus käsittää 15/23 autohalli-paikkaa.	Kaikki Sammonkaaren 56 huoneis-toa oli vuokrattu, kun kohteen omistus- ja hallintaoikeus siirtyi-vät Kiinteistö Oy Kajaanin Pieta-rille 15.9.2022.	Toteutuu ■

Henkilöstö

Asunto Oy Kajaanin Sammonkaaren Pietarilla ei ole omaa henkilöstöä. Kohteen vuokraus ja kiinteistönhoito hoidetaan Kiin-teistö Oy Kajaanin Pietarin henkilökunnan toimesta. Hallinnollinen isännöinti on ulkoistettu Kainuun OP-Kiinteistökeskukselle.

Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Tavoitteet toteutuivat suurelta osin. Ainoat poikkeamat olivat:

- 1) Yrittäjänä aloittavat/jatkavat opiskelijat. Toteuma 11kpl vs tavoite 15kpl. Mahdollisesti korona-aika näkyy tässäkin.
- 2) Suoritetuissa AMK-tutkinnoissa jäimme jälkeen tavoitteistamme. Tämä oli valtakunnallinen ilmiö, sama tapahtui suuressa osassa ammattikorkeakouluja. Samaan aikaan YAMK-tutkinnoissa ylitimme tavoitteet - etäopiskelun vetovoima on kasvanut merkittävästi.
- 3) Työn hallinnan parantaminen ja kuormituksen jatkaminen: olemme panostaneet tähän monin eri toimenpitein, vaikutuksia näkyy jo osittain mutta työ jatkuu.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
KAMK 30`strategian ”Pieni – suuri korkeakoulu” mukaisesti, opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hyväksymän ja rahoituksen perustana olevan toimiluvan ja ministeriön kanssa tehdyn tavoitesopimuksen 2021 - 2024 mukaisesti koulutus, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) ja aluekehitys.	Edetty strategian ja sopimuksemme mukaisesti.	Toteutuksessa

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa rehtori/toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Rahoituspohjan vahvistaminen ja monipuolistaminen kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.	Lisäaloituspaikkojen hakeminen. Panostuksen jatkaminen KV-rahoitukseen: lukukausimaksut, Horizon-hakemukset. Kajaanin ulkopuolella järjestettävän koulutuksen lisääminen Raahan mallin tapaan. Yhteiskehittäminen hankkeiden kautta Kajaanin kaupungin eri toimialojen kanssa.	Haimme harkinnanvaraista valtionrahoitusta vuoden 2022 lisäaloituspaikkojen lisäykseen kolmen koulutuksen osalta. Saimme päätöksen kahteen ja lopullisen rahoituksen yhteen. Vuoden 2022 lopun aloituspaikkatarkastelussa kävi ilmi, että tradenomikoulutuksen paikanvastaanottaneiden määrä ei täyttnyt, joten lisäaloituspaikkarahoitus toteutui ainoastaan insinöörien osalta. Raahan koulutuksia on vuoden 2022 kuluessa laajennettu. Sairaanhoidajakoulutuksessa tehtiin yhteistyösopimus Pyhäjärven ja Selänteen kuntayhtymän kanssa ja satelliittiryhmä käynnistyi syksyllä 2022. Myös Espoossa käynnistyi uutena Tieto- ja viestintätekniikan monimuotoryhmä.	Toteutuu

		KV-lukukausimaksut toteutuivat tuplasti tavoitteeseemme verrattuna ja nousen vuoden 2021 710k€:sta 1.030k€:oon.	
Tilikauden tulostavoite >0	KAMK Oy:n hallituksen vahvistamassa talousarviossa asetettu tavoite.	Vuodelle 2022 tehtiin -162k€ tulostavoite, jossa pysyttiin. Saimme luvan tehdä negatiivinen talousarvio siitä syystä, että vuoden 2021 lopulla saimme lisärahoitusta, joka oli kirjattava vuoden 2021 tuloon vaikka kulut toteutuivat vasta vuonna 2022. Vuoden 2022 tilikauden toteutunut tulos on -154k€.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tulokortit
Raportointivastuussa rehtori/toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäissä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Uudistetun opintojaksopalautejärjestelmän vakiinnuttaminen, jotta palautetta voidaan arvioida systemaattisesti ja jatkuvan kehittämisen periaatteella. Opiskelijat osallistuvat kehittämiseen aktiivisesti.	AMK-tutkintoon valmistuvien AVOP-valmistumisvaiheen opiskelijapalautekyselyn kysymysryhmän "opiskelutyytyväisyys" keskiarvo (asteikko 1-7)	Tavoite 5,4	5.4	Toteutuu
Työn hallinnan parantaminen ja kuormittavuuden vähentäminen	Henkilöstön hyvinvointi	Palauttejärjestelmä uudistetaan ja raportointi sen mukaisesti. KAMK Oy:n strategian mukaiset tavoitteet.	Vuoden 2022 alusta lähtien tunnuslukuna Siqni-kyselyn kokonaisuusyytyväisyys; keskiarvon 80-100 antaneiden osuus kaikista vastaajista. 01/22 tehdyssä kyselyssä tulos oli 49%. Panostimme vuonna 2022 vahvasti henkilöstön hyvinvointiin: korotimme ePassia vuodelle 2023, paransimme työsuhteiden välistä viestintää ja uudistimme organisaatiota mahdollistamaan paremman lähiesihenkilötyön vuoden 2023 alusta.	Toteutuu osittain

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Hankeistetaan teemaan liittyviä kokonaisuuksia, mm. hiilineutraalista	Teemaan liittyvät hankkeet.	Vuositasolla kaksi uutta käynnistyvää hanketta.	Käynnistynyt 7: Kaukolämmön vähähiiliset ratkaisut, Kajaanin kaupungin infran	Toteutuu
---	-----------------------------	---	---	---

ympäristöstä/kestävästä kehityksestä			kunnossapidon hiilijalanjäljen pienentäminen, Reaali-aikaisen mikromuovien mitausjärjestelmien kehitys ja pilotointi, PeatStop - Hulevesin hallinnan kehittämishanke Kajaanissa, Suswam Sustainable waste management in Kainuu, Rave - rakentamisen vähähiiliset energiaratkaisut, Kainuu Wind- uutta liiketoimintaa yrityksille.	
--------------------------------------	--	--	---	--

Tulevaisuus nuorissa

Kirkastetaan koulutusten markkinointikärkeä monikanavaisessa viestinnässä. Tehostetaan somemarkkinointia, jossa hyödynnetään analytiikkaa. Kehitetään strategista markkinointia kumppanuusverkoston kautta.	Vetovoimaisuus: Ensijaisten hakijoiden määrä kevään yhteishaussa AMK- ja YAMK-tutkintoihin johtavissa, ko. vuoden syksyllä alkavissa koulutuksissa.	2,4 ensisijaista hakijaa per aloituspaikka	3,4	Toteutuu
Jatketaan yrittäjyysopintoja, ohjataan kiihdyttämöön tehokkaasti.	Aloittaa/jatkaa yrittäjänä (valmistumishetkellä) / vuosi / henkilöä	15	11	Ei toteudu

Osaajista elinvoimaa

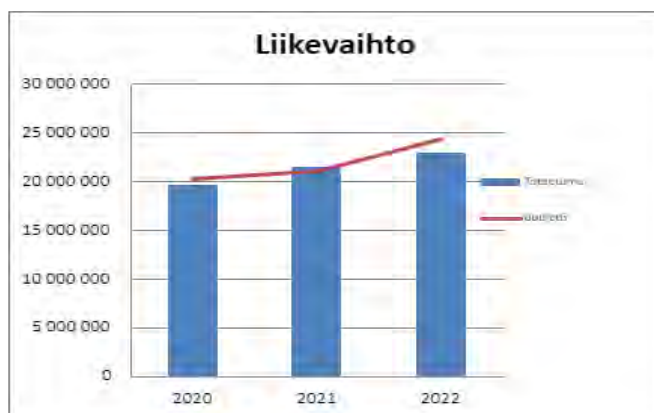
Kehitetään malli jatkuvan oppimisen optimoimiseksi. Rääätälöidään koulutuksia, tehostetaan markkinointia.	Avoin amk-opintopisteet, erilliset opinnot, maahanmuuttajien valmentava koulutus, korkeakoulujen väliset yhteistyösopimukset (mm. CampusOnline), erikoistumiskoulutukset	15000	21 618	Toteutuu
Tuetaan opinnollistamista, mahdollisuutta suorittaa opintoja ristiinopiskelussa sekä vaihtoehtoisilla tavoilla. Tuetaan ja ohjataan henkilökohtaisesti opinnoissa viivästyneitä opintojen suorittamisessa.	Suoritettut tutkinnot (AMK/YAMK)	385/75 (oli jostain syystä jäänyt aiempaan suunnitelmaan YAMK-määräksi 80 joka oli väärin, tämä tähän korjattu)	320/79. AMK-tutkinto saanto on laskenut koko AMK-sektorilla, joten emme ole tässä tilanteessa yksin. Heikosta AMK-tutkintomäärästä huolimatta olemme alustavissa Vipusen tuottamisissa 2022 vuoden tulostilastoissa tulosten osalta kokoon suhteutettuna jälleen 2. sijalla. YAMK-tutkinnoissa ylitimme tavoitteemme 4 tutkinnolla.	Toteutuu osittain

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2022
Strategiset riskit	Alueen vetovoiman vaikutus osaavan työvoiman saantiin ja koulutusten vetovoimaisuus	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Työvoiman saanti ollut pääosiltaan vielä hyvää. Muutamassa nopeasti eteen tulleessa rekrytoinnissa ollut haasteita: pois lähteneen opettajan tilalle määräaikaisen saaminen ja maakuntaan pätevän projektihenkilöstön löytäminen.
Rahoitusriskit	Perusrahoituksen vaihtelut 100 % tulosrahoituksessa AMK-sektorilla ja muutokset valtakunnallisessa korkeakoulupolitiikassa. TKI-toiminnan omarahoituksen riittävyys	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Vuonna 2022 ESR/EAKR-rahoitusten merkittävä myöhästymisen hankaloitti TKI-työn ennustettavuutta. OKMn rahoituksen osalta tiedossa, että tämän sopimuskauden päätyttyä rahoitusmalliin tulee muutoksia - tällä hetkellä ei näkyvyyttä mitä muutokset tuovat tullessaan.
Toiminnalliset riskit	Koulutusten vetovoima, koronapandemian vaikutukset	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Koulutusten vetovoima ollut hyvä, erityisesti monimuotokoulutukset vetävät. Haasteita SOTE-puolen koulutusten vetovoimassa, tämä on valtakunnallinen haaste. Koulutusten vetovoima satelliittipaikkakunnilla on ollut erityisen hyvä. Englanninkielisten ohjelmien kysyntä kansainvälisesti on noussut merkittävästi.
Vahinkoriskit	ICT:n toimintahäiriöt	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Kiristynyt maailmantilanne on näkynyt korkeakoulukentällä tiedustelun ja haitanteon merkittävänä kasvuna. Asia on tiedostettu ja suojaavia toimenpiteitä tehty. KAMKin toimintaa häirinneitä tapahtumia ei ole merkittävästi enemmän kuin aiempina vuosina.

Henkilöstö

Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Henkilöstö, htv2	230,8	220	257

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Liikevaihto on kehittynyt suotuisasti kaikilla osa-alueilla. Erityisesti työvoimakoulutusten ja korttikoulutusten osalta kehitys on hyvä. Työvoimakoulutuksissa korostuu etenkin maahanmuuttajakoulutusten osuus. Ukrainalaisten sotapakolaisten vuoksi maahanmuuttajakoulutuksia toteutui useampia kuin oli alun perin suunniteltu.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2022	Tila
Uudenlainen osaaminen	On toteutunut ja painottuu päivitetystä strategiassa. Jatkuva osaamisen kehittäminen ja uusia menetelmiä.	Valmis ●
Asiakaslähtöiset ratkaisut	On toteutunut ja painottuu päivitetystä strategiassa. Asiakaspalautteet ylittävät tavoitearvot.	Valmis ●
Nopea ja ketterä toteutus	On pääsääntöisesti toteutunut asiakkaiden tarpeiden mukaisesti.	Valmis ●
Aito palveluasenne	On toteutunut.	Valmis ●

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Selviytyminen omalla rahoitus-pohjalla	Positiivisen tuloksen kautta yhtiön taseen vahvistaminen.	On toteutunut, saavutettu tulos on ennätysellisen hyvä.	Toteutuu ■

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Osaajista elinvoimaa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022	Toteutunut 2022	Tila
Laadukas kysyntää ja tarpeita vastaava palveluntarjonta asiakkaiden työllistymisen edistämiseksi	Työvoimakoulutusten asiakastytyväisyyspalautteiden keskiarvo (1-5)	Asiakastytyväisyyspalautteiden keskiarvo vähintään 4 asteikolla 1-5	Asiakaspalautteiden keskiarvo 4,5 (asteikolla 1-5).	Toteutuu ■
Laadukkaat räätälöidyt palvelut yrityksille ja yhteisöille henkilöstön osaamisen kehittämiseksi	NPS (Net Promoter Score) palautteet lyhyt- ja korttikoulutuksissa sekä asiantuntijapalveluissa	NPS eli suositteluindeksi vähintään 60	Kortti- ja ammattipätevyyskoulutuksien sekä asiantuntijapalveluiden NPS 77.	Toteutuu ■

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riski-arvio	Toteutunut 2022
Strategiset riskit	Palvelutuotannon painottuminen liikaa ELY:n rahoittamiin koulutuksiin.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4	Painotus on ollut ELY:n rahoittamissa työvoimakoulutuksissa, mutta hyvällä lopputuloksella runsaan tilauskannan ansiosta.
Rahoitusriskit	Julkiseen rahoitukseen perustuvien koulutusten peruuntuminen opiskelijarekrytoinnin haasteista johtuen, jolloin menetetään huomattavia tuloja.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Riski ei ole toteutunut, sillä opiskelijarekrytoinnit ovat onnistuneet pääasiassa hyvin.
Toiminnalliset riskit	Markkinointi- ja myyntitoimenpiteiden riittävyys ja tuloksellisuus suhteessa markkinapotentiaaliin.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Riski on toteutunut pienessä osassa liiketoimintaa.
Vahinkoriskit	Henkilöstöresurssien riittävyys ja saataavuus mahdollisissa poikkeustilanteissa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Riski ei ole toteutunut, sillä uusia rekrytointeja on tehty tarvittaessa ja onnistuneesti.

Henkilöstö

Edukai Oy	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Henkilöstö, htv2	12	11	12

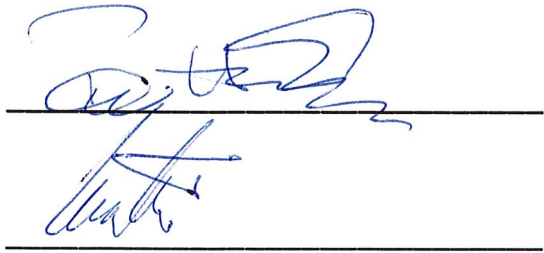

5.3 Tytäryhteisöjen tilinpäätöstietoja 2021–2022

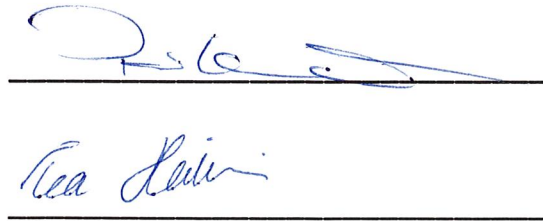
Tytäryritys	Liikevaihto		Tilikauden voitto / tappio		Koko vieras pääoma 31.12.		Taseen loppusumma	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Kajaanin Teknologiakeskus Oy	3 520 329	3 397 401	213 543	142 925	12 535 508	13 407 512	22 051 558	22 710 018
Loiste konserni	121 677 037	129 520 119	23 182 252	13 675 464	511 182 411	484 005 292	441 960 413	405 391 932
KOY Kajaanin Lohtajan Palvelukeskus	92 680	92 667	4 026	493	4 696	3 797	609 188	604 263
KOY Kajaanin Pietari	17 116 987	16 500 981	92	40 941	56 523 330	54 124 687	81 632 440	77 506 505
As Oy Sammonkaari Pietari	24 574	0	-11 510	0	37 503	0	9 450 993	0
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	22 997 034	21 625 545	-154 331	669 443	5 759 533	4 998 489	12 387 610	12 224 338
Edukai Oy	2 004 909	1 537 791	491 868	276 887	394 312	271 068	1 713 460	1 098 350
Kajaanin Energiatuotanto Oy	15 424 034	9 074 234	3 465 212	1 010 232	4 744 650	1 209 290	32 685 185	25 684 613
Kainuun Voima Oy	37 435 835	27 984 608	-25 321	-8 871	32 478 914	21 641 423	46 658 243	35 846 073
Yhteensä	220 293 419	209 733 346	27 165 831	15 807 514	623 660 857	579 661 558	649 149 090	581 066 092

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

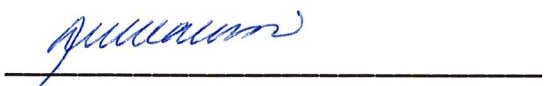
Kajaanissa 4 päivänä huhtikuuta 2023

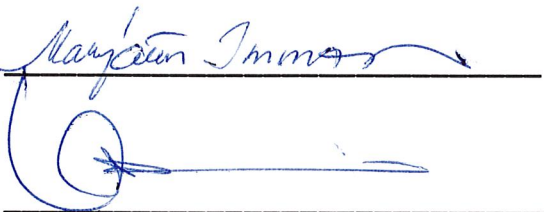

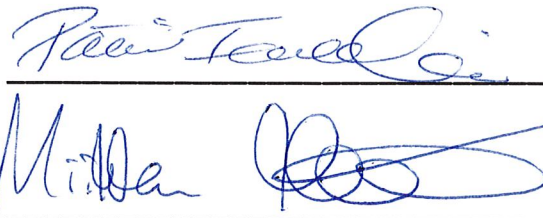

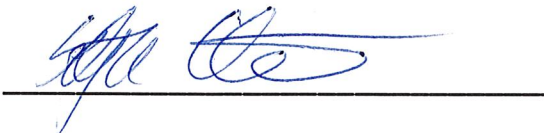

Jari Tolonen, kaupunginjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kajaanissa 25 päivänä huhtikuuta 2023

KPMG Oy Ab, tilintarkastusyhteisö

Antti Kääriäinen
JHT, KHT

Tilintarkastuskertomus 2022

Kajaanin kaupunginvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Kajaanin kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2022. Tilinpäätös sisältää kaupungin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kaupunginhallituksen ja muiden tilivelvollisten velvollisuudet

Kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat myös sisäisen valvonnan järjestämisestä ja sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheellisyyksien havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtävälueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet ja voidaksemme lausua sisäisen valvonnan järjestämisestä mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon kaupungin sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta.

Olemme tehneet tarkastuksen kohtuullisen varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteutukseksi, ettei tilinpäätös sisällä väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Tarkastuksen tulokset

Kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Kajaanissa 25. huhtikuuta 2023

KPMG OY AB

Antti Kääriäinen
JHT, KHT